

ERSEN

Öeskonnd

Helen Bryan

Õeskond

Inglise keelest tõlkinud Eva Nooni

ERSEN

Helen Bryan
The Sisterhood
2012

Selles raamatus kujutatud tegelased ja sündmused on välja mõeldud.
Igasugune sarnasus elavate või surnud inimestega on juhuslik ja tahtmatu.

*Raamatu eesti keeles kirjastamise õigus kuulub eranditult kirjastusele ERSEN.
Selle raamatu reprodutseerimine, tõlkimine ja levitamine ilma valdaja loata on
õigusvastane ja seadusega karistatav.*

Kaane kujundanud Reet Helm
Toimetanud Reet Piik
Korrektor Inna Viires

Text copyright © 2012 Helen Bryan
Published in the United States by Amazon Publishing, 2012. This edition
made possible under a license arrangement originating with Amazon
Publishing, www.apub.com.
All rights reserved.
© 2015 Kirjastus ERSEN

B11298215
ISBN 978-9949-25-792-8

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval veebipoest
www.ersen.ee

Minu perekonnale

TÄNUAVALDUSED

Ülodek kui raske, tänuväärne, ärritav, nauditav, kinnismõteline või kurnav on käsikirja valmimise protsess, on kirjutamine põhimõtteliselt ainult autori töö. Käsikirja viimistletud raamatuks vormistamine servastu nõuab teiste asjaosaliste tohutut ühist jõupingutust. Olen tänulik nii paljudele inimestele, kelle käsi on mängus olnud selles, et „Õeskont“ raamaturiiulile jõuaks. Eraldi ja koos on nad pühendanud raamatule ja selle autorile oma pideva tähelepanu ning ametialased teadmised.

Kõigepealt tänan oma agentide Jane Dystelit firmast Dystel & Goderich, kes pakkus mulle pidevat tuge, jagas minuga heldelt oma aega ja arvamusi ning kelle kogemused ja professionaalsus muutsid käsikirjast raamatuks muutumise protsessi kõikide asjaosaliste jaoks sujuvamaks. Arvestades minu meeletult optimistlikku suhtumist tähtsustadesse, oli eriti palju kasu sellest, et Jane'il oli rohkem aimu ajast, mis käsikirjast raamatuni jõudmiseks tegelikult kulub. Ma olen tänulik Jane'ile ja tema partnerile Miriam Goderichile kogu selle aja eest, mis nad käsikirja panustasid, ja nende ametialastest nõuannetest toimetamise küsimustes. Pean ütlema, et üldiselt oli neil õigus.

Andekas toimetaja mõistab raamatut sageli paremini kui kirjanik ise ja tema kuues meel ütleb, kuidas jõuda parima võimaliku tulemuseni. Igatahes oli see nii sisulise toimetaja Charlotte Herscheriga. Peale selle, et temaga töötamine oli nauding, tegid tema keskendumisvõime, kindel professionaalne käsi ja selge suhtumine pika ning keeruka käsikirja juures imet. Juba tema esimestest sisukatest kommentaaridest peale teadsin, et tema nõuandeid võib usaldada. „Õeskonta“ toimetamine oli meie mõlema jaoks mahukas projekt ja ma olen tänulik selle eest, kuidas ta on seda raamatut muutnud.

Autorikeskse Amazon Publishingiga oli nagu alati rõõm koostööd teha. Kirjaniku seisukohast töötab Amazon Publishingis kõik alati tõrgeteta nagu hästi õlitatud masinavärk. Vanemtoimetaja Terry

Goodman kasutas oma tähelepanuväärset kirjanikule meeldimise võimet e-posti teel, hoidis kirjastamisgraafikust kinni ja hoolitses selle eest, et kõik, mis pidi juhtuma, juhtus. Amazoni autorite meeskonna liikmed Jessica Poore ja Nikki Sprinkle poleks saanud enam abivalmid olla ning on alati olemas, kui peaks küsimusi tekkima. Tänu on ära teeninud tekstitoimetaja Katie Parker, kes lõpliku versiooni professionaalselt toimetas ja otsad kokku sõlmis.

Lõpuks olen tänulik oma imeliselt toetavale perekonnale: Rogerile, Cassile, Michelle'ile, Nielsile, Bole ja Poppyle, kes õigustatult või mitte väidavad, et on minu jõupingutustest vaimustuses. Kõige enam on tänu ära teeninud minu abikaasa Roger Low, kes mõistab kirjutamise perioodil minu vajadust teatud vaikuse ja eraldatuse järele, mis tema sõnul pole mitte niivõrd Virginia Woolfi „oma tuba“ kui „vangistus“. Meie majapidamises on see võimalik ainult tänu sellele, et peale kõige muu, mida ta teeb, suudab Roger elu käigus hoida kõikide mõeldavate koduste kriiside korral. Kõige parem on see, et kui kirjatöö selleks päevaks tehtud on, saan jätta oma väljamõeldud maailma ja tegelased oma elusa ning armastava pärispere pärast.

PROLOOG

Las Sors Santas de Jesuse kroonikast; Hispaania, Andaluusia, Las Golondrinase klooster, juuni 1552

On kesköö, aga ainult orbudekodu lapsed magavad. Päikeseloojangu ajal tuli sõnumitooja orust abtissi hoiatama. Inkvisitsioon läheb meile nagu lambakarja piiravad hundid ja on varsti siin. Kogu ordu, ulates kõige nooremast noviitsist kuni voodihaige vanakese õde Augustinani on ärvkel ja palvetavad, et kuninganna sekkuks, ja paluvad julgust juhiks, kui ta seda ei tee. Peame meeles pidama meie armastatud asutajanna eeskuju sel ajal, kui temal raske oli.

Mina, Jeesuse Pühade Õdede orduusse kuuluv õde Beatriz, jumala teener ja Las Golondrinase kirjutaja, teen viimase sissekande sellesse kroonikasse, mida olen pidanud üle neljakümne aasta. Täna õhtul peavad meie ordu kaks kõige hinnalisemat varandust – see kroonika ja meie asutajanna medaljon – kloostrist lahkuma, et mitte inkvisitsiooni kätte langeda, ja hingelist pärandit elus hoidma. Meie asutajanna plaan, mida on meie aastate jooksul ilmutatud, on saata need Hispaania Ameerikasse ja me palvetame, et meie kuulekus tema soovide suhtes annaks neile võimaluse ühel päeval uuesti leitud saada.

Kristluse esimestest päevadest peale on meie ordu olnud tunnistajaks naiselikule vaimsele traditsioonile, mida kirikumehed on alla surunud või asendanud õpetustega, mis moonutavad Jumalat ja usku nende suva järele. Sajandite eest kutsus keiser Constantinus vaidlevad

piiskopid Nikaia kirikukogule, et kiriku õpetuse suhtes kokku leppida. Ühiselt ja kummalisel viisil kuulutati Jeesuse ema Maarja igavesti neitsilikuks jumalaemaks – hoolimata faktist, et Jeesus ei nõudnud endale iial jumalikkust ja meie asutajanna Maarja on igavese neitsilikuse fakti elav eitus.

Need meeste loodud õpetused pühkisid kõik oma teelt, summutasid naiste hääle, tegelikult mõistuse ja kogemuse hääle. Vastupanust sai tõest hoolimata ketserlus. Varases kirikus nii aktiivsed diakonissid nägid, kuidas nende autoriteeti kärbiti ja see siis sootuks lämmatati. Ei läinudki kaua aega, kuni kirikuisad hakkasid arutama, kas naistel, nagu loomadelgi, võib olla hing. Oma vaimulikus ülemvõimuse veendunud usumehed on varmad uskuma, et naistele peale sunnitud allahetlikkus on siiras.

Väliselt kirikule kuulekalt on meie ordu jätkuvalt tõe tunnistaja olnud. Me oleme tõendid sellest säilitanud oma pühakirjas ja meie asutajanna medaljonis ning see tõde on nüüd tähtsam kui kunagi varem.

Alates *Reconquista*'st on inkvisitsioon vallandanud usulise terrori laine, et tugevdada kristlike valitsejate võimu Hispaanias. Inkvisitsiooni käsilaste kasvav võrgustik jälgib, sosistab ja annab üles – sunnib naabrit naabri järele uurama, teenijaid oma peremehi ja -naisi silmas pidama; ette kandma, kes reedeti kardinad ette tõmbab, kes ei puutu sealihaga või koorikloomi või ei lase lihal ja piimal kokku puutuda, kes peidab üheksaharulist küünlajalga, kes palvetab Meka poole, kes ramadaani ajal paastub, kes paasapühade Sederit pühitseb. Inimesi süüdistatakse palavikulise kujutlusvõime loodud koletutes kuritegudes ning veetakse piinamisele, piinapingile ja tuleriidale. Kõik on kahtluselused. Kõik elavad süüdistuste hirmus.

Nüüd kuulutab frantsiskaanolasest fanaatik Fr. Ramon Sanchez, et õnnis neitsi ilmutas end talle ja nuttis, sest salajuudid ja -moslemid maskeerivad end nunnadeks ja rüvetavad oma kohaolekuga kloostreid ning kavatsevad kukutada meie kristlikud valitsejad. Ta vannub, et neitsi anub kõiki, kes teda armastavad, selle koleduse üles otsima ja halastamatult hävitama, puhastama kloostreid jumala auks ketseritest

ja uskmatusetest. Naise nimel tehakse nii palju kurja! Ehk teeb seda hullumeelne, aga teda aitavad varmalt mehed, keda keegi hulluks ei nimetaks.

Ja nad ütlevad, et Fr. Ramon on rumal ja hull, see on ohtlik segu. Ta ei oska lugeda ega kirjutada, tal on krambihood, ta paastub pidevalt ning tema rüüd määrivad ümber piha seotud jõhvsärgi pärast mustust ja veri. Ta karjub unes, teda piinavad deemonid, kes tahavad sundida teda jõhvsärki lödvemaks laskma. Ometi on tal kummaline võim nende üle, kes temaga kokku puutuvad, ja tema jutlused kihutavad rahvahulki vägivallale ning nad karjuvad heakskiitvalt, kui ta kloostrite „puhastamisest“ räägib. Abtiss usub, et õnn pöördub peagi tema vastu – püha kohus ei lase harimatul talupojal end igavesti juhtida. Aga kuni see juhtub, on ta ohtlik nagu kevadine rästik.

Eelmisel aastal teatas inkvisitsiooni püha kohus abtissile, et nad alustavad uurimist selgitamiseks, kas Fr. Ramoni väited on põhjendatud. Nende tribunaliid külastavad kõiki Hispaania kloostreid, see töö võtab palju aastaid aega. Tribunal nõuab kõikides kloostrites võimalike ketserite nimekirja, keda siis uurima hakatakse.

Abtiss ja meie kõik eelistame sellisele reetmisele surma. Meie ordu esimese reegli kehtestas asutajanna ning selle alusel kaitseme me tüdrukuid ja naisi meeste vägivalla eest. Meie kogukonna esimestest päevadest alates, kui esimesed õed elasid koobastes, leidsid mägikülade naised meie juurest pelgupaiga, kui nende mehed neid halvasti kohtlesid. Meie esimene abtiss otsustas, et mehed peavad andma meile väärusliku pandi, mis tagaks nende hea käitumise, enne kui naised nende juurde tagasi lähevad. Kuna nende mägede mehed on alati arvanud, et siinse kloostri naistel on erilised võimed – olgu siis ravi- või med või üleloomulikku laadi –, on see osutunud tõhusaks taktikaks.

Meie ordu vähene tundus ja kauge asukoht on meie töös eelisteks olnud. Sajandeid on kirik meie olemasolu hädavaevu tunnistanud, kui mitte arvestada seda, et aeg-ajalt saadetakse meile mõni vanaladane preester jumalateenistust pidama ja meie hoole all vanaduspõlve veetma. Pärast *Reconquista*'t tegi kuninganna Isabella siia spetsiaalse

palverännaku, et austada mauride valituse ajal säilinud kristlikku kloostrit. Ta kiitis eriti heaks meie eraldatuse maailmast, pidades seda turvaliseks meie vaimsuse ja vüruse seisukohast. Sellepärast austas ta meid oma eestkostega.

Ent just kauguse ja tundmatuse tõttu otsis patune maailm meid. Kuningannat saatvad õukondlased õnnistasid meie seinte vahel olevat orbudekodu omaenda eesmärgil. Ja see on kummalisel kombel kaitsnud meid inkvisitsiooni eest, ehkki see liikumine on jõudu ja mõju kogunud.

Õukonna jäik katoliiklik moraal on loonud uusi ohvreid, ohtu on sattunud *escondidas*ed, „peidetud tüdrukud“: õukondlaste ja nende armukeste, tihti aadlidaamide ebaseaduslikud tütreid. On ka lapsi kõige jubedamast liiderlikkusest – isad ja vennad ja onud on lapse teinud oma tütardele, õdedele ja õdede-vendade tütardele. Aadlikud peavad selliste ihade vilju peitma, et mitte ohustada oma positsiooni õukonnas.

Tüdrukud saadetakse saladuskatte all meie juurde, tavaliselt siis, kui nad rinnast võõrutatakse. Räägitakse, et keegi õukonnas võtme-positsioonil olivatest korraldab nende ärasaatmise vahendajate võrgu kaudu, kes peit nende ema isikust teadlik. Emad ei saa iial teada, kuhu nende tütreid saadetakse, ainult seda, et tegemist on kaugel asuva kloostriga. Peale õukondlaste, kes orbudekodu toetavad, on vähe neid, kes suudaksid lapsi Las Golondrinase kloostriga seostada.

Peidetud tüdrukud toovad kaasa usulise veimevaka, see on nende vanemate süü hind. Lapsed ei saa iial tundma elu väljaspool kloostrit ja kui aeg käes, saavad neist nunnad. Vaga õigustus on see, et neid tüdrukuid jumalale andes lunastatakse nende vanemate patt. Tõde on süngem ja sellepärast me orbudekoduga nõus olimegi. Sageli on see ainus võimalus nende laste elu päästa. Sobimatud lapsed on abitud ohvrid, kes lammastatakse või uputatakse kiiresti nagu kassipojad.

Ehkki orbudekodu tüdrukud on tundlik teema, seavad meid inkvisitsiooni silmis ohtu viis vanemat tüdrukut, kes leidsid tee meie juurde, et end kloostris varjata – Esperanza, Pia, Sanchia, Marisol

ja Luz. Nendest nelja lahkumiseks täna õhtul on ettevalmistused peaaegu lõppenud, nad otsivad pelgupaika ja abikaasasid Hispaania Ameerikast. Kui inkvisitsioon nad leiab, langevad nad koletute ülekulutamise ohvriks, mis paljastavad ruttu kolm „ketserit“, üht tüdrukut jälitatakse nagu valget hirve, sest tema olemasolu on oht troonile endale, ja vaest väikest pärijannat Luzi tuleb iga hinna eest tema isa eest kaitsa. Luz, kes on nii andekas õmblustöös, kes valmistab imekauni altarilina, mis saadeti kuningannale, peab maha jääma. Ta seaks meil teised ohtu. Kuna ta ei oska rääkida, halastavad nad ehk talle.

Ehk.

Abtissi lehestunud õde, õnnistatud õde Emmanuela on tüdrukute saatja. Ilmikuna ei kehti õde Emmanuelale kiriku reeglid, mis seovad nunnad kloostriga ega lase teda ilma erilise lubakirjata välismaale.

Abtiss usub, et kõige turvalisem oleks jagada vastutus medaljoni ja kroonika eest õde Emmanuela ja kõige vanema tüdruku, minu abilise Esperanza vahel. Õde Emmanuela kannab medaljoni, aga selle tähenduse võti on peidus meie pühakirjas, mis on kirjutatud kroonikasse. Esperanza vastutab kroonika eest. Abtiss on teinud talle ülesandeks reisil päevikut pidada, nagu mina oleksin teinud, ja ma näitasin talle meie pühakirja, mis on kirjutatud ladina keeles ja peidetud kroonika keskmistele lehtedele. Ta loeb ladina keelt soravalt, aga tähtsam on see, et ta saab aru sellest, et pühakiri viitab juutide ja varakristlaste, hiljem moslemite usu ühistele punktidele, mis peaksid olema erinevate uskude puhul mitte tagakiusamise, vaid rahu aluseks. Kui kroonikaga peaks reisil midagi juhtuma, on Esperanza mälu sama suurepärane nagu tema arusaamine ning ta on andnud vande pühakiri pähe õppida ja vajaduse korral ümber kirjutada.

Kuni me ootame, palvetab abtiss pääsemise nimel, et Luzi kingitus liigutaks kuningannat ning too meid kaitseks ja inkvisitsioonile ka ehte paneks. Aga me ei saa enam kauem imesid ega mõjuvõimu oodata. Õnnistatud õde tuli hirmust nuuksudes. Varasest hommikutunnist hoolimata on keegi värava taga. Üllatusmoment on üks inkvisitsiooni relvadest.

Hüvasti, kroonika. Leidku kroonika ja meie asutajanna medaljon turvalise pelgupaiga, ehk jõuavad nad jumala abiga ühel päeval tagasi sellesse pühasse paika. Las need, kes seda loevad, palvetavad nende eest, kes viivad meie aarded pagulusse ja väljapoole ohtu, nende eest, kes jäävad, nende eest, kes ehk tulevikus tagasi tulevad, ja kirjutaja õde Beatrizi hinge eest.

Olgu teiega rahu, jumala halastus ja õnnistus.

Deo gratias. Jumal on võimas.

I. PEATÜKK

Lõuna-Ameerika, Vaikse ookeani rannik, kevad 1983

Inimesed märgid ilmusid detsembris. *Navidad*'i ajaks paiskas soe merevesi kalurite võrkudesse surnud kalu. Ärevil naised ummistasid kirikuid, et sündata küünlad ja anuda jumalat, neitsit ja kõiki pühakuid, et see *El Niño* peataks. Talupojad klammerdusid oma ebausku külge, et tuju-kale loodusnähtusele jeesuslapse nime andmine võib seda lepitada. Aga rekord tuli *El Niño* kuradi, *El Diablo* rüüs ja värvis keskpäevase taeva kummalist värvi. Inimesed vaatasid rahutult taeva poole ja löid risti ette, palvetasid pominal, kui keskpäev muutus pimedaks nagu südaöö, tuul tõusis ja algas tugev vihm. Taevas vajus üha madalamale, tuul kogus jõudu ja inimesed palusid vanemat süngemat jumalat, enne kui palvetust sootuks loobusid, hakkasid oma lapsi hüüdma ja varju jooksmas.

Saja aasta kõige hullemat orkaani hakati hiljem hüüdma *Mano del Diablo*'ks – kuradi käeks. See lõi kohutava jõuga. Ulguv tuul paugutas aknaluke, kiskus need siis eest ja ajas lendu, luukidele järgnes kõik, millest tuule jõud üle käis – ukсед, katused, puud, jalgrattad, autod ja veoautod, mida tuul pildus nagu mänguasju. Vihm peksis nagu kuulirahe, tappes kanu, kitsi ja lapsi. Tormi halastamatu haare rebis põldudest ja teedelt talupoegi. Mis puudutas vaeseid pilpalinnades, siis kuhu oli neil minna? Mudalaviinid neelasid kipakad hütid koos elanikega ning mere kõrguvad lained haarasid kallastelt laevad ja kalurid. Katusekivid, puud ja inimesed visati õhku, tõmmati üles, neid keerutati ringi, maeti elusalt, purustati, uhuti merre.

Pärast kaht päeva ulguvat tuult ja lendavat rämpsut, lagunevaid maju ning maalihkeid saabus tontlik vaikus, mida lõhestasid ellujäänute jõuetud hüüded ja summutatud karjed, segaduses olivate ja leinajate pomin, laste ulgumine, piinlevate koerte kile haukumine. Inimestel oli raske juhtunut mõista. Ellujäänud kraapisid paljaste kätega, et jõuda lõksujäänute ja haavatuteni, sugulaste ja naabriteni, kui rusude alt kostvad karjed üha nõrgemaks muutusid. Päästeteenistused olid haletsusväärselt kasutatud, neil polnud rasketehnikat ega päästekoeri. Haavatud ellujäänud karjusid nähtamatult ja paljud päästetud surid ikkagi, sest polnud meditsiinitarbeid, toitu ega tekke.

Lennujaam avati alles nädala pärast ja selleks ajaks haises õhk surmast. Maailma ajakirjandus saabus koos rahvusvaheliste päästjatega, kes olid viibinud bürokraatia ja kaose tõttu. Kui abi lõpuks tilkuma hakkas, ei tulnud ajakirjanikel puudust õuduslugudest, millega toetada rahvusvahelisi abipalveid kriisiohvrite abistamiseks, ehkki piirkonda tundvad karastunud reporterid teadsid, et suurem osa katastroofiabist tõmmati eraarvetele Šveitsi pankades.

Üheksandal päeval ilmus keset veresauna ja hävitust üks hea uudis. Mereväelaev, mis viimast korda rannikut kammis, leidis elusa ja tervena väikese tüdruku. Laeva pardal viibinud meremehed olid õhtu tulles otsingutest peaaegu loobunud, kui kuulsid nuttu. Nutt jätkus läbi kogu öö, kui nad prožektoritega merd kammisid, ise inimeste ja loomade pundunud laipu kõrvale lükates.

Koidu ajal leidsid nad lõpuks nutu allika purunenud puidu ja surnud muula vahele kiilutud kalapaadist. Paat paistis tühi olevat, aga kaks noort meremeest ronisid siiski vaatama. Siis nad karjatasid. Võrguhunniku alt, mida ta liigutada ei jaksanud, leidsid nad kahekolmeaastase tüdruku, kellel polnud seljas midagi peale mitu korda ümber kaela keritud keti otsas rippuva medaljoni. Tundus uskumatu, et ta polnud surnud külmast või lainetuse tõttu uppunud, aga ta nuttis ja imes oma rusikat.

Lugu väikesest pääsenust jõudis korra lehtedesse koos pildiga lapsest, paadist, medaljonist ja kahest naeratavast meremehest. Aga

muudatega on üürrike ja siis oli rahvusvaheline press juba edasi liikunud. Kuusagil mujal nõudsid sõjad ja kuulsuste lahutused kajastamist. Väike mürak kadus kohalikkude lastekodusse, ainus tõend tema olemasolust oli pakk kolletuvaid ajaleheväljalõikeid.

Andide jalamil, kevad 1984

Aasta pärast *Mano del Diablo*'t keerutas mölgitud auto, mis kandis silti „Takso“, vana piirkonnapealinna kõige vanema osa tänavatel, mis kandisid ikka veel katastroofiarme. Lõpuks muutusid auklikud tänavad takso jaoks liiga kitsaks. Juht peatus ja näitas käega. Keskealine ameeriklastest abielupaar tõusis tagumiselt istmelt, nad varjasid käega silmi päikese eest ja vaatasid ringi. „Nad ütlesid, et see asub linna vanas osas,“ ütles naine kaarti vaadates, „ja see näib tõesti vana olevat. See osa linnast on peaaegu lagunenud.“ Tegemist oli ümara daamiga kenas Liz Clairborne'i seelikus, sellega sobivas kardiganis ja madala kontsaga kingades ning ta silitas närviliselt oma soengusse seatud juukseid.

Tema abikaasa, suurt kasvu hiline mees, kandis triiksärki, kiki-lipsu ja ruudulist pintsakut. Ta kohendas kaelas rippuva fotoaparaadi rihma – see oli odav kaamera, sest teda oli hoiatatud, et ta kalli aparraadi koju jäta. Mees pigistas pihus reisijuhti ja kaenla alla oli tal surutud kohatu suur roosa lehviga kaisukaru. Mees haaras naisel kaitsvalt küünarnukist. „Tule, Sarah-Lynn. Hoiä oma rahakotil silm peal,“ pommises ta, heites pilgu taksojuhile, kes oli istmel röötsakile vajunud ja keeratas edasi sigaretti.

Selles piirkonnas olid *Norte Americano*sed silmatorkavad. Vesti väel mehed ja odava trükimustriga kleitides naised jälgisid neid röödudelt, mis rippusid kooruva värviga majade küljes, ja varjualustest lagunevate sammaskäikude all. Suurte kõhtudega räbalais lapsed kogunesid

troppi, et neid läbi raudväravate vaadata. Paar möödus vanadest autodest, eeslitest, karjustest ja kolisevatest sõidukitest, mille pidurid krigisesid ja juhid sülitasid, üksteisele solvanguid pildusid ning oma sõnade rõhutamiseks oma autode külgi mõlkisid. Ameeriklased vältisid kipakaid lette, millelt müüdi praekala ja *arepas*eid. Ukseorvas katkisel toolil istuv prostituut hüüdis neid mõnitava tooniga hispaania keeles ja kutsus esile kaaslaste naerulagina. Naised hõiklesid, imikud nutsid, lapsi noomiti või anti neile laksu. Tänav haies praadimisõli, uriini, tubaka, higi, heitgaaside, mädaneva kapsa, loomasõnniku ja hirmu järele. Taamal kõrgusid lumiste tippudega Andid puhta ja kaugena terassinise taeva taustal.

Ameeriklased keerutasid oma kaarti nii- ja naapidi, vaatasid ringi ega teinud väljagi inimestest nende ümber. „Seal! Ma tunnen selle plakatitelt ära!“ hüüatas Sarah-Lynn korraga, osutades valgeks lubjatud kellatornile, mis oli kujutatud kuulsatel reisiplakatitel 1970ndatest, kui rongid veel sellesse kaugesse Lõuna-Ameerika nurka sõitsid. Siis olid suveniirimüüjad teinud head käivet savist pääsukeste, odavate hõbedast käevõrude ja rahvuslikus stiilis kaunistatud pudelkõrvitsate pealt.

Nüüd olid turistid ammu läinud, aga mõned vanad mehed ootasid ikka veel lootusrikkalt kloostrimüüride juures, viletsad vanad asjad rämpastele tekkidele laotatud. „Halloo! Ilusat suveniiri?“ meelitasid nad.

„Virgil, see on kindlasti kellatorn. Ilmselt leidsime selle... Oh, milline hais!“ Naise nina tõmbus vastikusest krimpsu, kui avatud roiskveetorude lehk temani tõusis.

Mees avas rahulikult oma reisijahi. „Ladina-Ameerika vanim klooster *El Convento de las Golondrinas, Las Sors Santas de Jesus de Los Andes*’i kodu,“ luges ta oma vastõpitud hispaania keelt proovile panes. Mees tajus õhus vägivalda plahvatusohtlikku allhoovust ja vaist keelas tal hirmu välja näidata, muidu oleksid need inimesed neil kallal nagu raisakotkad. Mees jäi oma kohale, käitudes rahulikult, nagu tunneks ta huvi vaatamisväärsuste vastu, oleks turist. „Palju linde, kuula seda lärmi! Mõni ime, et seda pääsukeste kloostriks nimetatakse. *Las Golon... Golondrinas*.“

Tundes pilke oma selga puurivat, surus mees jalad kindlalt vastu maad ja seistas, et reisijahi lehte keerata, nagu poleks tal ühtki muret. Siin on kirjas vana ebausk pääsukeste kohta, kuidas nad igal aastal ühte ja samade paikade vahel rändavad. Vanasti tegid meremehed endale talismaniks pääsukese tätoveeringu, et pärast reisi koju jõuda nagu pääsukesed. Ja kui nad merel surid, uskusid nad, et pääsukesed laskuvad alla ja viivad tätoveeritud meremeeste hinged otse taevasse. Kas pole see juba midagi? Võimas, eks ole?“ märkis mees ega lasknud end tagant kiiustada. Ta võttis taskust väikese Kodaki fotoaparaadi ja näppis kauguse andeid. „See on terve kvartali suurune. Ei tea, kus sissekäik on?“

Sarah-Lynn voltis kaardi kokku ja otsis pilguga väravat. Virgil jahvatas nagu reisikiri, sest ta närveeris. Naine sai aru – temagi närvid olid pingul nagu kassil. Ta võpatas, kui tema nina alla lükati käru viltsa kaubaga ja hambutu vanamees pomises: „Odav! Odav!“

„Virgil, ütle sellele mehele, et me ei taha mingeid suveniire!“

Tema mees raputas suveniirimüüja poole vaadates pead ja Sarah-Lynnil käsivarrest kinni võttes tõmbas naise eemale, et temast peavärga juures pilti teha. Virgil rääkis aina edasi. „Enne kui hispaanlased tulid, oli inkadel sama koha peal mingi naistemaja, päikeseneitsid või mingi selline paganlik värk. Seal sees oli üleni hõbedast tehtud aed kullast lilledega.“

Mees rääkis valjult ja ladusalt, tehes samal ajal pilte. „Jah, hispaanlased lammutasid selle, kasutasid kive Hispaaniast tulnud misjonäritest nunnadele kloostri ehitamiseks. Nad asutasid pärismaalastest tudrukutele kooli, haigla ja orbudekodu. Palju vallaslapsi – hispaania mehed ja indiaani naised. Nunnad võtsid lapsed enda juurde, hoolitsesid, et nad saaksid ristitud ja päästetud. Siin oli isegi naistevangla...“

„Virgil, ma ei taha vanglatest kuulda! Me lähme kohe sisse ja võtame oma lapse ning me peame lõpuks ära otsustama, mis tema nimeks saab!“

„Ma arvasin, et meil oli plaan panna lapsele nimi sinu ema järgi, nagu sa tahtsid. Ja kui see on poiss, siis Virgil Walker juunior.“ Sarah-Lynn puudutas abikaasa käsivart. Mees oli poega tahtnud.

„Jumal saatis meile selle väikese tüdruku. Ma tean, et ta on eriline. Kus pagana kohas see värav on?“

„Sinu selja taga. Ma teen mõned pildid selle albumi jaoks, mida adopteerimisametnik käskis meil tema jaoks teha. Siis peame kiirustama. Me ei taha, et nad hakkaksid arvama, nagu oleksime me adopteerimise osas meelt muutnud.“

Kloostri ootas abtiss oma laua taga, millel seisis iidvana must telefon. Valgus langes läbi kõrges müüris asetsevate võretatud akende, tuba oli täis rasket vanamoodsat nikerdustega tumedast puidust mööblit. Seintel rippus kloostri portreekollektsioon. Peeni riideid ja ehteid kandvad tumedate silmadega tüdrukud, lilled käes, vaatasid alla abtissi poole. Need olid ammu surnud *monjas coronadas*, kroonitud nunnad, tüdrukud, kes olid just kloostrisse astumas. Kristusega kihlatud tütre portree oli kuueteistkümnendal ja seitsmeteistkümnendal sajandil hispaania kolonistide perekondades staatuse sümbol. Nende *salas grandes* ides, kus külalisi võõrustati, riputati need silmanähtavalt kõrgemale kui lihtsurelikuga kihlatud tütarde kihlusportreed. Oli olnud kombeks need portreed lõpuks tüdrukute kloostritele annetada. Abtissi meelest mõjus piltide vaikne seltskond rahustavalt ja ta küsis sageli kloostriasjades nendelt kujuteldavat nõu.

Kui kell tiksus, hakkas abtiss mõtlema, kas ameeriklastest paar polnud mitte meelt muutnud ega tulegi Isabelitale järele. Ta ohkas ja tõstis pilgu, et adopteerimine veel kord oma vaikivate kaaslastega läbi arutada. Ta tuletas neile meelde, et ähvardamas oli uus kodusõda – kloostrisse olid jõudnud jutud hirmutegudest ja võõrsil väljaõppe saanud poolsõjalistest gruppidest. Ja ta tuletas neile meelde õde Rosariot, kes väitis, et oli eelmisel aastal veidi enne orkaani nägemust näinud.

Õde Rosario, kõige noorem ja parimatelgi päevadel pisut tuisupäine nunn, oli läbi kloostri kiirustanud, hilinedes nagu tavaliselt hilisõhtusele jumalateenistusele, kui „nägemus“ teda poolelt sammult peatas. Abtiss oli olnud skeptiline ja teda põhjalikult küsitlenud, eeldades, et näge-

mus meenutab renessansiaegset madonnakuju, millesse õde Rosario oli tihedalt kinnunenud. Sel kujul oli kloostri kirikus oma väike kabel, mille oli kinnitunud oma abikaasa põrmu säilitamiseks ühe konkistadoori lesk. Tulekavalgus langes läbi kabeli kohal paikneva akna nagu otse taevast otse otse heledapäisele madonnale, kelle sinisel kleidil olid kuldsed tähed. Kelle punane mantel oli hermeliiniga ääristatud, kellel oli filigraan- ja kleidi alt piiluvad teravatipulised kuldsed kingad.

Õde Rosario ütles: „Ta oli pikka kasvu, tumedad juuksed langesid otse otsa. Neis oli halle salke. Tal olid tumedad silmad, mis vaatasid otse sinu omadesse. Mustad silmad. Tihedad kokku kasvanud kulmud. Tihedat tuul hakkas just tõusma ning rüü ja keep paisusid tema selja taga – paistis, nagu oleksid tal tiivad! Ta rääkis hoiatusest, lubadusest ja meeldetuletusest. Tema hääli ei olnud vaikne ega õrn – ta rääkis valjusti, nagu teevad naised siis, kui tahavad mehi end kuulama panna, tahavad mehed siis seda või mitte.“

„Lõepoolest!“ See ei kõlanud küll ühegi madonna-nägemusena, millega abtiss tuttav oli.

Õde Rosario noogutas. „Loomulikult ma põlvitasin ja hakkasin teda lugema, aga tema pöörutas jalaga ja tõstis vaikust nõudes käe, ütles, et kõigeiks selleks pole aega, ja käskis mul tähelepanelik olla. Kohutav torm on tulemas. Taevas rebitakse kaheks ja surmaingel laotub oma tiivad meie kohale. Aga merelt tuleb õnnistus või kingitus, milagi leitakse... me peame midagi päästma... aga tema hääli hakkas hajuma ja ma ei kuulnud kõiki tema sõnu ja ta lõi uuesti jalaga vastu maad, ta paistis vihane olevat, aga ma arvan, et see oli tingitud sellest, et ta polnud oma juttu lõpetanud ja...“

„Lõbi jalaga vastu maad, õde? Võib-olla nägid sa seda unes?“ Abtiss ohkas, sulges silmad ja hõõrus meeleskohti, et peavalu peletada. Intuitsionaalsamad nunnad väitsid sageli, et näevad nägemusi, eriti siis, kui toitu polnud piisavalt. Tavaliselt olid nägemused õde Teresast ja roosidest.

„Oh ei! Ema, ta oli täiesti tõeline. Tema mantel oli pruun.“ Õde Rosario hääles oli kübeke pettumust. Ta oli kunagi ilusaid kleite

armastanud. „Tavaline pruun. Võiks arvata, et sinine, võib-olla kena roosiroosa, aga ei... mingi hallikaspruun. Kare kangas, määrdunud valge kant servades, nagu oleks seda läbi millegi veetud ja kuivada lastud. Ta hakkas hajuma, kuid rääkis endiselt, peaaegu karjus, aga heli oli nõrgem – midagi... rumalatest meestest... Sors Santos de Jesuse õed peavad kaitsma... midagi... kroonikat. Nii see oligi – kaitsma kroonikat! Sest see selgitab midagi kingi kohta, merest tulnud kingi kohta.“

„Kroonika? Me pole seda üle poole sajandi näinud, kuidas me peaksime seda kaitsma?“ Abtiss oli kurnatud. Ordu kroonika oli iidne köide, mis väidetavalt pärines nende emakloostri Hispaanias, kus iganes see siis asus, nagu medaljon, mis oli väidetavalt pärit samast kohast, aga kadus 1932. aasta kodusõja ajal. Õde Agnes, vanaldane ja hajameelne nunn, oli selle igaks juhuks ära peitnud, kui kloostrit ründas mässav rahvahulk, kes oli innustust saanud legendidest, et kloostri kabeli krüpti on peidetud inkade aare. Tookord olid kloostri toekad väravad rahvahulgale vastu pannud, aga lood inkade peidetud aardest olid säilinud ja kerkisid aeg-ajalt jälle üles. Abtiss arvas, et oli ainult aja küsimus, millal kloostri väravad järele annavad.

Kui sõjavägi mässu 1933. aastal maha surus, otsisid tolleaegsed nunnad asjatult kroonikat ja tollane abtiss palus jumalalt kannatust, et toime tulla õde Agnesega, kes suri, suutmata meenutada, kuhu ta oli selle peitnud, sosistades vaid, et kroonika on ohutus kohas.

Kui kroonika oli kadunud, andsid nunnad oma traditsioone noorematele nunnadele edasi suuliselt, aga aja möödudes mäletasid nad üha vähem. Kui abtiss ise noor noviits oli, mäletasid ainult kõige vanemad nunnad, et olid kroonikat näinud, enne kui see kadus. Nad rääkisid noviitsidele, et tunneksid selle kohe ära – see oli vana pärgamendist lehtedega nahkköites raamat ja selle kaanel oli kulunud kuldne linnupilt.

Abtiss küsis pahaselt, kas õde Rosario „nägemus“ paljastas ehk kroonika peidukoha, kui see nii tähtis oli. Õde Rosario raputas pead. Abtiss oli ohanud ja küsinud, kas nägemus selgitas, kas tulemas oli poliitiline või meteoroloogiline torm. Milline õnnistus pidi tulema

noorlitz ja mida nunnad sellega tegema pidid? Aga õde Rosario oli muutunud vabandavalt õlgu kehitanud. Abtiss oli kaotanud lootuse temalt midagi mõistlikku kuulda ja oli õde Rosario tagasi tolle toimetuste juurde saatnud.

Päev päeva pärast andis *Mano del Diablo* vastuse esimesele küsimusele.

Kloostri orbudekodus seadsid nunnad ja ilmikõed valmis õlgmad-ratseid ja panid korda oma napi meditsiinivahendite varu, paigatud ainetide virna, aluspesu ja kulunud kampsunid traumeeritud ning ettepaatunud laste jaoks, kes hakkasid saabuma – neid tõid vabatahtlikud pöördetootajad, politsei, sõjavägi, naabrid ja võõrad.

Uustulnukad võtsid kloostri varudelt viimase. Kunagi olid aadlikest nunnade kaasavarad – maad, kuld, hõbe, smaragdikaevandused ja tohutud rahasummad – kloostri rikkust toonud, aga sajandite möödudes kahanes kloostri varandus koos kutsumusega. Kui nende viimane noviits õde Rosario tuli anuma, et ta kloostrisse võetaks, oli tema kaasavaraks kaks kaagutavat kana – kogu tema maine varandus. Nii et vastutus orbudekodu eest langes kahanevale vananevate nunnade seltskonnale ja sama vanadele ilmikõdedele. Ja katastroofis vanemad kaotanud lapsed nutsid terve öö valust ning leinast kaotanud perede pärast. Nad pissisid voodisse ja nägid painajaid. Need, kes ei suutnud ahastavalt nutta, vajasid eriarstide abi, aga polnud kedagi, kes oleks seda pakkunud. Õde Rosario kergitas oma rüüd ning küüris potte ja põrandaid, keetis linu, pani vanemaid lapsi nooremate järele vaatama, lahjendas maisiputru ja viimaste joodipudelite kahanevat sisu, kuni tinktuur polnud enam punane, vaid vaevalt roosagi.

Päevi vankusid nii nunnad kui ka ilmikõed kurnatusest, aga nii suure hulga lisatöö pärast hüljati pärastlõunane uinak, kuni abtiss viimaks nõudis, et kõik – lapsed, nunnad, ilmikõed ja isegi vanaldane toomeks – pidid kõigest hoolimata pärast lõunat tunnikese puhkama.

Ühel pärastlõunal rikkusid seda põgusat rahuhetke koridorist kostvad jooksusammud. „Abtiss!“ hüüdis õde Rosario labi kloostri abtissi kabinetini poole tormates, seelik hommikustest tegemistest ikka veel

ules tõmmatud, palvehelmed vööl kiikumas. „Abtiss!“ kordas tema järel kiirustav vana nunn. Tema muidu kõrge ja kile hääli oli nüüd ärevusest ja hingetusest kähe. „Võti! Te peate kohe tulema!“

Abtiss oli võpatades oma laua tagant tõusnud ja linikut silunud, taibates, et ta oli jälle orbudekodu arvete kohal tukkuma jäänud. Klooster oli kohutavas rahahädas, katus ülerahvastatud magamisruumi kohal oli sisse langemas, toitu nappis ja see muutus iga päevaga kallimaks. Orkaani tõttu orbudeks jäänud lastele ulualuse pakkumine oli kloostri varud kriitilisse seisusse viinud. Lapsed läksid sageli tühja kõhuga magama. Tekke ei jätkunud ja ehkki lapsed olid voodis kolmeneljakaupa, et sooja saada, varisesid nad õõsiti. Mis puudutas riideid ja jalanõusid... Ärevus ja meeleheide muutsid abtissi alati uniseks. Tema prillid libisesid alla, kui ta tukkuma jäi, need lukkas ta need uuesti ules ja noomis: „Õde Rosario! Õde Maria Gracia! Siesta! Pole vaja *joostal* Äärmiselt kohatu!“ Abtiss üritas karm olla, aga tõesti, kust nad selle energia võtsid? „Mis võti?“

Õde Maria Gracia hingeldas liiga tugevasti, et rääkida, aga õde Rosario ahmis õhku: „Meremehed, kaks... meremeest... külaliste salongis... võti... avage *locutio* värav!“

Abtiss oli jahmunud. „Võti? Avada *locutio* värav? Õde Rosario! Me ei ava väravat kunagi! *Locutio* sümboliseerib meie eraldatust maailmast ja...“

„Abtiss,“ tegi õde Maria Gracia häält, „maailm on meile kingituse saatnud!“

Õde Rosario noogutas innukalt, suured silmad pärani. „Ma rääkisin õde Maria Graciale, et see on just nii, nagu nägemus lubas...“ alustas ta ekstaatiliselt.

„Nägemus tõesti!“ nähvas abtiss, mõeldes, et õde Rosario oli kergeusklik talunaine ja õde Maria Gracia hakkas mõistust kaotama. Siis kummardus õde Maria Gracia ettepoole ja sosistas abtissile kõrva.

Abtiss pörkus eemale ja jäi teda põrnitsema. „Kaks meremeest veel uhe lapsega, kes kannab meie medaljoni? Ja uksehoidja arvab, et mina

...selle tegelema?“ Abtiss meenutas õde Rosario nägemust, mille nägemus, pidi ta tunnistama, oli orkaani osas täpseks osutunud.

„Uksehoidja kindlasti eksib!“ Uksehoidja oli vana, aga terava silmaga. „Parast kolmesadat aastat on vähe tõenäoline, et tegemist on meie medaljoniga. Sellest hoolimata...“

Abtiss usus üllatavalt kiirel sammul külaliste salongi poole teele, muutudes vool rippuvat rasket võtmekimpu. Kaks nunna kiirustasid tema järel. Kui nad salongi jõudsid, oli abtiss võtnud suure roostega kaitstud repisvõtme, mida ehtis rist ja lõhestatud sabaga linu kujutis, ta nägi vaeva, et võtit lukuauku saada.

Ettepoole pool tammusid kaks noort meremeest jalalt jalale, kui nunnad *locutio* juurde kogunesid. Värav selle keskel väris, nagu oleks keegi seda kannatamatult raputanud. Naisehääli pomises midagi, mis kolle suudusetu vandena. Üks meremeestest, kelle süles oli väike näljunud tüdruk, põial suus, kergitas teise poole vaadates kulmu, kuid too ei liigunud ja raputas pead. Õed tundusid kummaliselt kaituvat.

Meremehed teadsid, et olid oma kohust täitnud. Nad olid toonud lapse kloostri külgukse juurde, kus oli sadu aastaid olnud võretatud luuk, labi mille ulatati hüljatud imikud ja lapsed teisel pool seisvale uksehoidjale.

Nad olid luugile koputanud; uksehoidja oli tulnud. „Võta kõigepealt medaljon kaelast, et see luugi külge kinni ei jääks ega teda ära pooks,“ ütles last süles hoidev meremees kaaslasele. Too keris keti lahti ja pistis luugi medaljoniga läbi luugi ja hakkas just last ulatama, kui uksehoidja tuli, võttis medaljoni tagasi andnud ja öelnud enne luugi kinnilöömist, et nad peavad lapse ja medaljoni abtissi juurde viima.

Nuud kuulsid nad *locutio* tagant hingetut häält – „Õli köögist, abtiss!“ – ja labi võre oli näha kitsa kuldsõrmusega kahvatu käsi, mis rutas lukku koorus. Valjult hingedel ragisev raudvärav lükati paokile.

„Noh?“ nõudis abtiss kõrgilt. Ta oli pikka kasvu naine ja aukartust tekitavam kui kunagi varem, sest ta oli kloostri üldisest toidunappusest kolinaks jäänud. Ta vaevu puudutas vähest toitu, tuues ettekäändeks puudust, et jätta nii palju kui võimalik lastele.

Meremehed taganesid kartlikult. „Me tõime ta orbudekodusse; leidsime ta nädal tagasi merelt,“ alustas see, kelle süles laps oli. „Ja ta kandis... Juan, naita talle.“ Too noogutas ja tõstis üles tuhmunud kuldketi otsas rippuva roheka ketta. Abtiss silmitses seda, võttis kätte, et lähemalt uurida, ja pööras ketta ringi. „Kust... te... selle... saite?“

Teine meremees ütles: „Ta kandis seda, kui me ta leidsime. Ta oli ihuüksinda kalapaadis, ainuke elav hing miilide ulatuses. Kett oli tal mitu korda ümber kaela keeratud, abtiss, nagu oleks keegi lootnud, et medaljon päästab lapse. Ja küllap päästiski – see on ime, et ta ellu jäi.“

Abtiss silmitses medaljoni, suutmata oma silmi uskuda. Vanu jutte kloostri medaljonist, selle kirjeldust ja seda, kust see pärit oli, oli ordu sajandeid elus hoitud, ehkki medaljon ise oli kaotsi läinud. Aga nüüd oli tema käes kirjeldusele vastav medaljon – selle ühel pool oli paasuke ja teisel naisekuju. Võis see tõsi olla? „*Deo gratias*,“ suutis ta viimaks öelda. „Te tegite hästi.“ Ta võttis väikese tüdruku ja käskis öde Maria Gracial talle kohe riided otsida, almustekastist raha võtta ja ilmikode piima järele saata.

Öde Maria Gracia tatsas almustekasti poole, öde Rosario tõi aga kuuldavale rahustavaid helisid ja sirutas käed välja. Abtiss ulatas lapse talle ning uuris medaljoni lähemalt. Lõpuks kõhatas üks meremehetest, et abtissi tähelepanu äratada. Abtiss tõstis pilgu. Vaist ütles talle, et piiskop ei tohi sellest midagi teada. „Palun ärge medaljonist ja imedest kellelegi rääkige! See tooks siia ainult seiklusteotsijaid ja meil on praegu käed tööd täis. See on lihtsalt veel üks laps orbudekodus juures.“

„Jah, abtiss.“

„Jumal õnnistagu teid,“ ütles ta kergel toonil, tõmbas kriuksuva värava kinni ja pani selle uuesti lukku.

Abtiss otsis seinalt tuge. Vastutus lasus raskelt tema õlgadel. Mis edasi? „Kutsuge isa. Laps võib ristitud olla, aga me ei saa selles kindlad olla. Paneme talle nimeks Isabella Salome. Aga ärge isale medaljoni kohta midagi rääkige.“

Abtiss tegi ainsat asja, mida nunn teha saab: palvetas. Ta läks tagasi oma kabinetti, pani ukse enda järel kinni ja vajus põlvili palvepingile, mille oli ühele varasemale abtissile kinkinud Hispaania asevalitseja naine. See oli raske puust ese, toekas ja liikumatu nagu troon, rikkalikult kaunistatud seitsmeteistkümnenda sajandi stiilis ingleid ja kolpaadid kujutavate nikerdustega. Abtiss palvetas nagu ei kunagi varem, et leida juhatust, kuhu kadunud kroonika peidetud oli. Oli väga tähtis, et nad selle leiaksid – selles oli kogu lugu, see *pidi* kusagil olema... Ta sulges silmad, haaras innukalt lugemispuldist ja palus kordamööda kõiki pühakuid: „Palun, palun juhatage meid kroonika juurde...“

Umbes kolm tundi, kui plaat puldi küljel tema käe all korraga järele andis. Abtiss pani kumardus palvet. Ta kummardus küljele ja vaatas paneeli oma kätt. Ta vaputas tugevamini ning kostis klõpsatus, kui paneel lahti murdus. Salalaegas? Abtiss pani käe ettevaatlikult sinna, kus oleks paneel olema oõnsus, aga paneeli taga oli midagi kõva. Siis taipas ta, et paneel oli surutud mingi suur karedasse riidesse mahitud asi.

Abtiss tõmbas mõlemad käed appi võtma, et seda läbi avause saada. Abtiss tõmbas üht hingata, kui ta eemaldas õlitatud villasest kangast katte ja nägi all oleva lagunenud siidriide. Seal see oligi – vana nahkkõites raamat, millel oli suur nagu arveraamat, mustaks tõmbunud kullatud lukuga. Raamatu ümbruse ümber oli kinnitatud haralise sabaga linnu kontuuriga kulunud kulla lehed. Raamatust olid siidpaberina õhukesed pärgamendilehed, kaetud kuld- ja puna- ja roosakäkirjaga, tindiga, mis oli tumepruuniks pleekinud, kuid siiski loetav. Abtiss nägi, et suurem osa raamatust oli hispaania keeles, aga keskmine osa oli ladina keeles! Pühakiri! „*Deo gratias*,“ ütles ta. „Öde Agnese peidukoht! Ma leidsin kroonika!“

Abtiss ütles uuesti öde Rosario nägemusele, selle hoiatusele orkaani tuleks ja „kingitusele“, ja nüüd olid paari tunni jooksul nii medaljon kui ka kroonika uuesti ordu kätte jõudnud. Laps pidi nende asjadega kuidagi seotud olema, aga jumala teed olid äraarvamatud ja nad pidid otsustama, et teada saada, milline see seos oli. Seni pidid nad seda uudist kloostriis hoidma. Kui see kirikuvõimude tähelepanu äratas, pole hädaudel otsa.

***

Kahjuks ei pidanud kaks noort meremeest kinni abtissi keelust mitte midagi rääkida. Igavlev Ameerika ajakirjanik kuulis neid baaris rääkimas lapsest ja tema imelisest medaljonist ning arvas, et sellest saaks hea loo. Ta lõdvendas nende keelepaelu suhkuroorummi ja veidikese sularahaga, mis oli mereväe palgal olevate poiste jaoks terve varandus. Nad rääkisid talle kõigest, ajakirjanik tegi märkmeid ja mitmed agentuurid soojendasid tema loo *Mano del Diablo* „imemedaljonist“ üles mitu kuud pärast seda sündmust.

Nagu abtiss oligi kartnud, sai piiskop asjast haisu ninna. Ta kirjutas kloostrile range kirja, tuletades ordule meelde, et ketserlusekahtlused olid sajandeid ähvardava pilvena Sors Santas de Jesuse kohal rippunud, ja ta kavatses seda imelise medaljoni lugu uurida ning sellest Roomasse teatada. Katoliku kirikul oli küllalt tegemist lastepilastamises süüdistatud preestritega, rohkem probleeme ega vastuolusid ei olnud praegu vaja. Ta andis abtissile käsu medaljon kohe talle loovutada. Ta küsitleb väikest Isabellat isiklikult ja saadab lapse siis koos oma aruande ja medaljoniga Rooma.

Abtiss viivitas, et aega võita. Ta vastas ebamääraselt, et pärast *Mano del Diablot* on klooster üle koormatud, kõik on segi ja üht väikest medaljoni oleks sama hea otsida nagu nöela heinakuhjast. Ta palus piiskopil tehtud siirusega medaljoni kirjeldada, et seda ära tunda, kui see peaks leitama. Lõpuks väitis ta, et Isabella on alles kolmeaastane ja seepärast pole temalt ametlikus uurimises ilmselt erilist abi loota.

Abtissil polnud mingit kavatsust medaljonist loobuda ega Isabellat Vatikani saata. Aga nunnad ei suutnud piiskoppi igavesti tõrjuda ja tal polnud aimugi, mida edasi teha.

Vastus tuli telefonikõne näol Ameerika misjonäride organisatsioonist. Talle helistas Christian Outreachi – *lõunaosariikide* baptistide piirkonna juht, rõhutas mees telefonis. See ei öelnud abtissile eriti midagi. Abtissil polnud aimugi, mis protestantide sekte üksteisest eristas, ta teadis ainult seda, et kuulu järgi jagasid nende misjonärid

et loopuleid ja närimiskummi ning tegid usuvahetajate ristimisest peaaegu vaatemängu. Christian Outreachi esindaja rääkis, et nende loodud olid alustanud Ühendriikides raha kogumist *Mano del Diablo* lastemooti ohvrite abistamiseks. Kas abtiss lubaks fotograafi kloostriks, et oske nende aktsiooni tarvis pildistada? Christian Outreachi mees oleks kogutud rahast kloostriks.

Abtiss nõustus – klooster oli nüüd nii suures rahahädas, et iga päev saadeti nunnad linnaväljakule almuseid paluma. Ja misjonäride fotopööril märkas kohe Isabelitat, kes oli kena ja fotogeeniline, suurte nukutute silmadega. Temast sai rahakogumisaktsiooni reklaamnägu.

Lõunaosariikide baptistid annetasid heldelt ja kaks kuud hiljem oli ka abtiss peaaegu minestanud, kui avas rahasaadetise summale, millega sai täita haigla apteegi, osta kogu kloostriks aasta jagu toitu ja riideid, kingi ja riideid kõikidele lastele; parandada magamisruumi katused ja osta vahendeid klassiruumi jaoks. Isegi mänguasju. Ja lubati, et raha tuleb veel. Abtiss arutles, et kui jumal otsustas baptistide käe läbi maailma korda saata, polnud tema asi kõhelda. Kui üldse, siis kinnitas abtiss oma salajast veendumust, et maailmas oli piisavalt muid hädasid, et hoida kõikidelt, et nad jumalat ühtmoodi teeniksid. Trooni ees oli võimul kõikidele, kes Teda teenisid – baptistidele, hindudele, seitsmenda päeva adventistidele, moslemitele ja juutidele nagu ka katoliiklastele. Tema see erines kiriku õpetusest üsna kardinaalselt, pidi abtiss vaeva nägema, et oma veendumust mõne tunnustatud õpetuse raamidesse mahutada. Ehkki see sinna ei sobinud ja piiskop oleks vastikust tundunud, polnud abtiss oma veendumuse juurde.

Soo helistas Christian Outreachi piirkonna juht uuesti, nüüd rääkis ta nunnast, et üks Ameerika paar oli kiriku kampaania raames Isabelita pilti näinud ja sellest nii vapustatud olnud, et tahtsid tüdrukut adopteerida. Mees seletas, et *Mano del Diablo* ohvrite abistamiskampaania ajal oli kirik tutvustanud Washingtonis projekti „Lapsenda orb“ ja LSA valitsus oli immigratsioonireegleid ajutiselt leebemaks muutnud, et lühikest aega neid kiirlapsendamisi lubada. Abtiss oli palunud abtissi abi mõelda.

Nunnad korraldasid kloostriis koosoleku, et otsusele jõuda, ja abtiss veenis: „Ei Isabelita, medaljon ega kroonika ole siin väljaspool ohtu. Marksistid kihutavad talupoegi üles vanade juttudega sellest, kuidas kirik Hispaania kulda endale hoiab, kui inimesed nälgivad, ja peale selle on piiskop otsustanud Vatikani medaljoni asjasse segada. Vatikan on nimetanud ametliku uurija ja kui nad teada saavad, et me ka kroonika üles leidsime...”

„Nad saadavad inkvisitsiooni,“ pomises õde Rosario trotslikult.

Abtiss ei teinud temast väljagi ja jätkas. „Kus oleks medaljoni ja kroonikat parem peita kui koos Isabelitaga tavalises Ameerika väikelinnas, kus ta kasvab vaikselt protestantide keskel? Ma võin adopteerimisdokumentidega valejälgi tekitada, nii et teda on raske leida. Pealegi on meie orvu jaoks Ameerikasse adopteerimine harv võimalus.“

Selle vastu ei saanud nunnad vaielda. Kui orb kutsumust ei tundnud – seda polnud palju aastaid juhtunud –, oli parim, mida nunnad teha said, saata ta kuueteistaastasena maailma, relvastatuna uue komplekti riiete ja kiitva soovituskirjaga, et anda tüdrukule võimalus teenijana tööle asuda.

Nunnadel oli palju küsimusi: kas paar oli usaldusväärne ja kuidas abtiss kindlustab, et medaljon ega kroonika ära ei kao, kui need kloostrist lahkuvad. Abtiss lubas, et nõuab paariga kohtumist, enne kui ta dokumentidele alla kirjutab. Medaljoni ja kroonika osas selgitas abtiss oma mõtet ja nunnad kiitsid selle põimal heaks – aga kõik sõltus adoptiivvanematest.

Ameeriklasi oodates oli abtiss peaaegu otsusele jõudnud, et nende tulemata jatmine oli märk jumala tahtest, et Isabelita, kroonika ja medaljon jäävad kloostrisse, kui õde Rosario tuli ütlema, et *señor* ja *señora* Walker on kohale jõudnud, ja juhatas ameeriklased tuppa.

Walkerid ütlesid teineteise järel närviliselt „gracias“, Virgil Walker võttis taskust vestmiku ja nägi vaeva, et hispaania keeles lauset kokku panna. Abtiss suutis kange naeratus näole manada ja ütles: „Palun võtke istet. Me võime inglise keeles rääkida.“ Ta oli väikese tüdrukuna

... ja õppinud ja ehkki tema keeleoskus oli roostes, oli ta
... Christian Outreachi esindajatega telefoni teel rääkides

"Adu, ma'am," tänas mees kergendust tundes. „Me üritasime veidi hispaania keelt õppida, käisime kiirkursusel, aga just nüüd, kui meil seda vaja on, suudan vaevalt sõnagi meelde tuletada.“ Abtiss naeratas naeris, seekord vähem kangelt. Abielupaar oli sama närviline ja tõnna isegi. See rahustas teda, see ja kaisukaru.

Ta linnu pilgu paari avatud toimikule oma laual, ehkki ta teadis, et see ei ole peast. Sarah-Lynn ja Virgil Walker, kolmkümmend seitse ja kolmkümmend aastat vanad, abielus olnud kaheksateist aastat, mille jooksul nad uritasid asjatult last saada. Seal oli soovituskiri nende kiriku pastorilt, mis ütles, et nad olid korralik ja eeskujulik paar ning et nad olid kindlasti, et proua Walker oli koduperenaine ja hoolitses majapidamisest, aiandusklubi liige ning tegutses aktiivselt kiriku ühiskondlikus grupis. Teine soovituskiri oli nende kongresmenilt, kes soovitas neid kogukonna tugisammasteks. Kiri Georgia Laurel Runi haiglasest kinnitas, et Virgil Walkerile kuulus nende linnas oma torulukksepafirma ja ta oli Rotary klubi aktiivne liige. Abtiss Laurel Runi üles otsinud ordu atlasest, mis oli trükitud 1930. aastal, näitas mitakondadeks jaotatud Georgia osariiki. Lõpuks leidis ta Laurel Runi, see oli tilluke täpp Bonneri maakonnas, ida pool Fultoni maakonnast, kus palju suurema täpi juurde oli kirjutatud *Atlanta*. Atlanta oli kindel, et ta oli Atlantast kuulnud. „Ma loodan, et te leidsite meid ilma suuremate raskusteta.“

Jah, ma'am, tänan teid. Andke andeks, et me hiljaks jääme. Me teeme valjas pilte. Uue programmi alusel adopteeritud lastel peab olema ka oma album fotode ja mälestusesemetega sealt, kust nad pärit on. Ja kui piltidest rääkida, siis Sarah-Lynnil on mõned pildid meie majast ja magamistoast, mille me väikese tüdruku jaoks sisse seadsime."

Sarah-Lynn avas suure nahkkäekoti, mis sobis tema kingadega, ja võttis sellest manillaümbriku paki fotodega. „See on meie kodu,“ ütles ta esimest pilti abtissi lauale pannes. „Seda nimetatakse koloniaal-

rantšo stiiliks, see oli uhiuus, kui me selle kaheksa aastat tagasi ostsime," rääkis Sarah-Lynn. Valgetest tellistest ja sindlitest sammasrõduga maja, mida ümbritsesid muru ja lillepeenrad, oli väike, puhas ja uus. „Ma teen kõik majapidamistööd ise," ütles Sarah-Lynn, pilte hoidev käsi ärevusest kergelt värisemas. „Ja aiatööd. Me panime majataha kiige ja liivakasti, nii et naabrilapsed saavad mangitna tulla. Ja siin on tema tuba.“ Magamistuba oli värvitud roosaks ja valgeks, seal oli väike nelja sambaga voodi ning lilledega kaunistatud lastemööbel. Tundus, nagu oleks terve mänguasjapood tuppa valatud – see oli täis pehmeid mänguloomi ja nukke, ühe nurga võttis enda alla nukumaja. „Ma loodan, et see sobib," ütles Sarah-Lynn närviliselt. „Me tegime seda väga ruttu, kohe kui meile luba anti. Me unustasime tema vannituba pildistada, aga see on samas stiilis sisustatud.“

„Väga kena," ütles abtiss. Tema enda vannituba?

„Siin on meie linn.“ Pilte oli veel: puudega aaristatud tänavad, kus piinlikult korras majade ümber oli sama ideaalne muru, põõsad, lillepeenrad ja puud. Üks pilt oli uhiuuest baptistikirikust, kus Walkerid käisid, linnaväljakust ja vanamoodsast kohtuhoonest. Mulje oli vaikne ja turvaline. Oli pilte kohalikust algkoolist ja keskkoolist ning mõlemad Walkerid olid veendunud, et nende tütar laheb kolledžisse. „Meil on Laurel Ranis väga hea kolledž, veidi vanamoodne ja daamilik, ning osariigi ülikool on kolmekumne miili kaugusel. Atlanta ümbruses on veel lugematul hulgal kolledžeid. Mina võin ju olla mees, kes end ise ules tootas, aga meie vaike tudruk saab kõik võimalused!“

„Minu abikaasa on kõva töömees. Ta lõi oma äri nullist," katkestas Sarah-Lynn uhkelt. „Ta alustas torulukksepana, kui me abiellusime, ja nüüd on tal viie harukontoriga lukksepafirma, nad töötavad igal pool kuni Atlantani, kus ehitatakse palju uusi maju. Tema firmas töötab nüüd kaheksateist inimest.“

„Näete, siin on üks mu veoautodest," ütles Virgil, võttes rahakotist visiitkaardi, millel oli kena tumeroheline minibuss, küljel klassikalises kirjas: KÜSIGE VIRGILIILT HINNAPAKKUMIST. „Keskkooli ladina keele õpetaja on mu vana sõjaväesemu – see oli tema mõte.“

Virgil, kullake!" Sarah-Lynn nügis abikaasat. „Räägi meie kirik-

Noh, *ma'am*, me kuulume esimesse baptisti kirikusse, kaime seal kolmapäeval ning kolmapäevaõhtuti palvekoosolekul ja õhtuti. Virgil rääkis koolivaheaja-piiblikoolist ja lasteliiga pesapallimängudest, keda ta treenis, ja gaididest – asjadest, millest abtiss polnud tal kuulnud, aga mis ilmselt olid laste tegevused.

Need katkestas kaugusest kostev tulistamine ja seejärel plahvatus. Need kolmasid tavalisest lähemal. Walkerid võpatasid.

Abtiss võttis Isabelita kausta, kus olid ajaleheväljalõiked. „Siin on te, mida me Isabelitast teame. Me võime ainult oletada, kes tema vanemad olid – peaaegu kindlasti kohalikud ja kindlasti surnud. Nad elavad mõnemel asuvast kalurite asundusest või üritasid põgeneda.“

Need Walkerid noogutasid ja Virgil võttis kausta. „Meie teadame, kuidas nad mõeldud, et adopteeritud lapsed peavad teadma, kes nad on. Eriti, kui tegemist on adopteerimisega välisriigist. Me ei ole kunagi probleemi tulla, kui nad suureks kasvavad. Nii et me teame selle eest, et ta teaks.“

Abtiss võttis oma laualt suure paki. „Ma mõistan. Ja kuna Isabelital on vaja, millele tugineda, on siin kaks malestuseset kloostri. Üks on kloostris, mis oli tal kaelas, kui ta päästeti. Te näete pilti sellest kloostris. Me olime aarmiselt ullatunud seda nahest, sest te ei teadnud, et see oli kunagi samasugune. Me arvasime, et see peaks te meelde tulema.“

Abtiss näitas, et see on samuti tema oma. See on väga vana, need on kloostris. Meie nunnad on alati haritud ja teadlikud. Meie kloostri kohta. Meie nunnad on alati kirjutaja, kes märkmeid tegi. Võib-olla ta teab Isabelita seda kunagi lugeda, kui tal hispaania keel meeles on. Keskkel on ladinakeelne osa, aga ma tean, et lapsed ei õpi koolis enam hispaania keelt nagu minu ajal. Ent see on kõik, mis meil talle anda on. Kui ma adopteerimiseks nõusoleku annan, on mul vaja teie puudulikku töötust, et annate talle need asjad tema kuueteistkümnele.

sunnipäeval.“ Abtiss tundis teravat kahetsusetorget, et nad polnud jõudnud kroonikat korralikult lugeda, enne kui selle minema saavad. Viimase aasta jooksul olid mitmed nunnad sellega algust teinud, aga jumal üksi teadis, kus kloostri vana ladina sõnaraamat oli. Kellegi ladina keel polnud eriti hea ja igal juhul oli kloostris nii palju tegemist, et aega ei jätkunud isegi hispaaniakeelse osa lugemiseks.

Sarah-Lynn Walker kummardus innukalt ettepoole. „See on armas! Muidugi me töötame, eks ole, Virgil?“

Tema abikaasa noogutas. „Jah, *ma'am*, annan teile oma sõna. Me hoolitseme selle eest, et ta need asjad saaks. Ja meie kohalik kesk kool õpetab parimatele õpilastele ikka veel ladina keelt; see aitab lastel kolledžistipendiume saada, nii et hoolekogu ei lase neil sellest loobuda. Nii et me anname oma parima, et ta ka ladina keelt õpiks. Virgil Walker oma sõnast ei tagane,“ lisas ta ja sirutas vaistlikult kae, et lepingu kinnituseks abtissi oma suruda. Jahmunud, ent kiire reageerimisega abtiss sirutas oma hapra käe, et mees saaks seda suruda. Ta uskus Virgilit.

„Väga hea. Ma kiidan adopteerimise heaks.“ Abtiss noogutas Walkeritele ja lükkas paki Sarah-Lynni poole, kes sosistas: „Aitäh.“ Abtiss helistas väikest hõbedast kellukest ja õde Rosario tuli nii ruttu, et abtiss sai aru, et ta oli ukse taga kuulanud. „Palun too Isabelita siia.“

Õde Rosario ei kiirustanud. Abtiss vestles seltskondlikult, kuni nad ootasid, osutades uhkustundega kroonitud nunnade portreedele, rääkides, et tema meelest olid pildid üsna erilised ja igal juhul vanad, seletades, et paastupäevadel lubati orbudekodu lapsed erilise preemiana tema kabinetti neid pilte vaatama. Kloostrielu oli laste jaoks üsna spartalik ja kulaskäik abtissi ruumidesse kuulama lugu kroonitud nunnadest oli üks nende väheseid meelelahutusi. Abtiss selgitas Walkeritele, kuidas ta rääkis natuke nende erakordsetest neidudest, kes kandsid nunnaks saamiseks valmistudes kauneid lillede ja kalliskividega rõivaid ja keerukaid kroone. „Isabelita armastab neid pilte. Kui ma küsisin, miks, ütles ta, et nad naeratasid talle.“ Abtiss naeratas

muut. „Võib-olla naeratavadki. Aga põhiliselt ootavad lapsed neid pilte, sest pärast saavad nad kuuma kakaod ja mandliküpsiseid – seltskond, mida me pakkusime kloostrisse astuvatele tüdrukutele sümbotoni jumalale pühendatud kloostrielu magususest.“

Protestantidest Walkerid näisid selle jutu peale segadusse sattuvat, ent abtiss vahetas viisakalt teemat.

Vaatame, mida ma saan teile Isabelitast rääkida, et aidata teil neid natuke tuttavamaks saada. Ta on väga hea tüdruk, väga sõbralik, ütleb oma palved ja paneb riided ilusasti kokku. Tema on hea. Ta pole kunagi olnud haige ega sõnakuulmatu, ehkki kui hoolitsen Outreach oli nii heldekäeline, saime lastele mänguasju. Me pole kunagi saanud lastele mänguasju lubada,“ kehtis abtiss avaldaval õlgu, „oli Isabelita oma kriitidest ja värviraamarutest rõõvil, et kaunistas ära magamisruumi seinad ja mõned missaraamatud kaabelis, enne kui jõudsime teda keelata.“

„Õlgu ta õnnistatud, lapsel oli lihtsalt hea meel, et tal oli midagi, mida mängida!“ hüüatas Sarah-Lynn.

Virgil muigas. „Meil on uus külmkapp, täiesti valge, see vajaks kaunist,“ ütles ta. „Ma ostan talle kõige suurema karbi kriite, mida saab teha, ja ta võib nii palju külmkapi peale joonistada, kui ta tahab.“

Sin koputati kabineti uksele ja kõik kolm pöörasid ringi, kui uks avanes. Õde Rosario hoidis käest kinni ilusal väikesel tüdrukul, kelle meenud juuksed olid kenasti patsi põimitud. Tal oli seljas plekitult puhta, hoolikalt paigutatud valge põll, valged sokid ja uued valged rihitud. Abtiss surus alla mõtted ohvritalledest. Kui ta oli õelnud: „*Buenas tardes*, abtiss,“ naeratas tüdruk ujedalt oma pikkade ripsmete varju ja soovis Walkeritele: „*Buenas tardes*.“

„No torekest.“ Virgil naeratas.

Sarah-Lynn sosistas: „Mu kallid laps!“

Abtiss viipas lapse enda juurde ja võttis tema näo käte vahele. Aeglaselt hispaania keeles rääkides, et Walkerid teda jälgida suutaksid, ütles ta: „Need head inimesed siin olid ilma omaenda väikese

tüdrukuta üksildased ja valisid sind oma tütreks. Sinu vanemad taevast valvavad sinu üle ja on rõõmsad, et jumal saatis nad sinu uueks emaks ja isaks. Sa lähed nüüd kloostrist ära ja nendega kaasa. Aga kuhu sa iganes lähed, meie palved on iga päev sinuga.“ Ta rääkis siiralt, vaadates sügavalt tüdruku silmadesse, mis põlnud pruunid ega mustad, vaid tumedat tintjat sinist tooni. Abtissi sõna oli seadus. Tüdruk noogutas kuulekalt. „Tubli tüdruk,“ sosistas abtiss.

Abtiss keeras korgi vanamoodsalt täitesulepealt. „Nüüd tuleb dokumendid ära vormistada. Tema täisnimi ristimistunnistusel on Maria Salome Isabella Luz de los Angeles – „inglite valgus“ on perekonnanimi, mille saavad kõik meie orvud, kelle pärisnime me ei tea, aga kuidas jääb tema eesnimedega? Kas te soovite talle teise nime panna?“ Abtiss püüdis rääkida kergel toonil.

Virgil vaatas oma naise poole. Adopteerimisnõustaja oli rõhutanud vajadust rahvuslikku päritolu austada. Kas selle üsna eksootilise nime muutmine näitaks lugupidamatust? Ta ütles ettevaatlikult: „See on väga kena nimi, ainult veidike ebaharilik – Salome-nimelisi tüdrukuil pole just palju, kogu see asi Ristija Johannese ja tema peaga...“

„Võib-olla ameerikapärasem nimi? Brenda või Marjorie või... Nancy?“ pakkus abtiss ajude raginal ameerika nimesid otsides. „Susan?“

Virgil hingas vabamalt. „Need on kenad, aga meil oli tütrele nimi välja valitud, kui me oleksime kunagi tütre saanud. Menina Ann Walker.“

Abtiss tõstis üllatunud pilgu. Vanas kastiilia keelas tähendas *menina* kuninganna noort õuedaami.

„Seal, kust me pärit oleme, on kombeks anda lastele perekonnas esinenud nimi. Sarah-Lynni ema oli Menina. Ta suri varsti pärast meie pulmi. Ann oli minu ema nimi. Kuidas see teile tundub?“

„Menina Ann Walker – kõlab väga ameerikalikult. Väga tore.“ Abtiss kirjutas adopteerimisdokumentidesse aeglaselt käekirjaga, mida ta oli mitmeid ja mitmeid kordi harjutanud, kuni see oli nii keele rukkate konksudega ehitatud, et oli peaaegu, aga mitte täiesti loetamatu.

„Ainult üks dokument veel, kloostris aruannete jaoks.“ Nüüd kirjutas ta adoptiivvanemate nimedeks Mary ja John Smith, elukohaks Hispaania. Ta kirjutas Isabelita vana ja uue nime loetamatult. Ta tilgutas otse peale igaks juhaks veel suure tindipleki ja pani sulepea rahuldav naeratusega tindipotti tagasi. Siis kirjutasid Walkerid kõigele maailmas oled liiga ärevil, et võtta vaevaks dokumente lugeda, saati neid tõlkida. Igaüks, kes oleks Isabelitat otsinud, oleks tühja tuult ajanud.

Isabelita, tänasest päevast on sul uus nimi, Menina Ann Walker. „See on jumala tahe,“ ütles abtiss hispaania keeles. Ta istus väga sirge selga, lukkas prillid ninal kõrgemale ja kortsutas kulmu öde Rosario le vaadates, kes kahtlasel kombel silmi pühkis. Öde Rosario nuuk-
kummardus ja kallistas Isabelitat kõvasti, kui abtiss laua tagant tõusis, kangelt kummardas ja samuti tüdrukut embas. „Pea meeles, oled hea tüdruk oled.“ Ta sosistas uuesti tüdrukule kõrva: „Ole hea tüdruk, ole alati tubli. Jumal õnnistagu ja hoidku sind. *Adios*.“

„Ära üldse muretsege,“ ütles Virgil nunnadele. „Me kasvatame teid õigesti. Ja peame oma lubadust,“ lisas ta. Ta kummardus ja üla-
tüdrukule kaisukaru. Tüdruk vaatas luba küsides abtissi poole. Kui abtiss noogutas, ilmus lapse näole lai naeratus. Ta astus mehe juurde ja võttis karu. Virgil tõstis tüdruku sülele ja ütles: „Kuule, kelle väike tüdruk meil siin on?“ Laps naeris ja surus näo vastu karu. „Menina, hehe, emme ja issi viivad su jäätist sööma, *helado*? Kas sulle meeldib jäätist?“ Tüdruk noogutas. Tal põlnud õrna aimugi, mis *helado* on, aga tundus õige vastus olevat. „Ja pärast seda istume suurde lennukisse ja läheme ära. Meie pere läheb koju!“

Öde Rosario avas ukse ja tuli nende järel välja, ise valjusti ninaga nautides. Abtiss kuulas, kuidas nende sammud koridoris vaibusid. Ta jäi järele vaatama ta *monjas coronadas* poole. „Juhatagu ja kaitsku meid, aga ma olen kindel, et tegime õigesti. *Deo gratias* Walkerite perekonnale.“

Georgia, Laurel Run, märts 2000

Abtissi lahkumismanitsuse „Ole tubli tüdruk!“ mõju jäi Meninaga kauaks pärast seda, kui abtiss, õde Rosario ja isegi klooster olid muutunud vaid häguseks mälestuseks.

„Ole tubli tüdruk! Ole väga tubli tüdruk!“

Ta oligi. Laurel Runi väikelinnas olid kõik nõus, et Menina Walker tegi oma adoptiivanematele au. Ta oli viisakas, esimesest klassist alates läbinisti viieline, laulis baptistikiriku kooris, aitas ilma palumata oma ema ja keskkoolis oli temast saanud hea mainega tüdruk. Ta polnud kunagi sa laja sigarette kooli toonud, kanepit suitsetanud, purjus peaga koju tulnud ega autokinos seksiga katsetanud. Oma tütarde pärast muretsevad Laurel Runi emad mõtlesid, kuidas oli Sarah-Lynn Walkeril õnnestunud selline daam kasvatada, ja seadsid Meninat oma tütardele eeskujuks.

Tüdrukud vastasid sageli nipsakalt, et Meninal polnud eriti võimalust olla midagi muud kui tubli. See ilus laps, kes oli Walkeritega Lõuna-Ameerikast siia tulnud, oli olnud kohmakas nooruk, kahe teistkümnendast eluaastast alates klassikaaslastest pikem, kandnud hambaklambreid ja olnud kuulus kui klassi taibu, õpetaja lemmik ja eeskujuliku kaitumise musternäidis. Köhnašt pardipojast oli alles keskkooli viimasel aastal luik saanud ja siis hägid poisid temas lõpuaktuse kõnepidajat, mitte kedagi, keda välja kutsuda.

Aga ta oli hämmastaval kombel öitsele lõõnud. Üheksateistkümnenda aastaselt oli ta pikk ja sale, peente näojoontega, siidise oliivikarva jumet

tema date juustega, mis rõhutasid tema kauneid safiirsiniseid silmi. Oledalt vaadates reetis teatud vaoshoitus kaitumises ja kerge ujedus tema kummitavates silmades avalast naeratusest hoolimata, et tema ilu oli oledalt muutunud – ta isegi alles harjus sellega.

Menina ei uskunud nüüdki veel, kuidas ta oli muutunud, ükskõik, pöörgel ja armastavad vanemad rääkisid. Mitte et ta oleks väga valimise pärast muretsenud. Tal oli küllalt mõistust seda mitte peale selle teadis ta, et on teatud mõttes nohik – ta oli kaua tüdruksõbraks saanud, et parim vastumürk tundele, et oled inetu lühikarvaste klassiõdede kampade poolt tõrjutud, oli end koolitöösse. Tema vanemad olid uhked, kui ta ainult viisi sai ja oma kesk- kooli õpilane oli. Ja ta tõepoolest nautis südamest õppimist.

Aga kuna ta polnud populaarne, jäi tal vaba aega. Nii et ta õppis lühikest kasutama.

Ta polnud kunagi Menina hispaania päritolu halvustanud. Walkerid olid tõesti alati rõhutanud, et ta peaks selle üle uhkustama. Kui nad medaljoni ja raamatu Meninale tema kuueteistkümnendal sünnipäeval üle andsid, nagu nad olid abtissile lubanud, pidas ta väikese kõne selle kohta, kui tähtis tema pärand oli ja kuidas ajaloolised vanemad ilmselt selle medaljoni tema kaela ümber lootses, et sel oli mingi imeline vägi, mis võiks nende lapse ta Menina oli isa sõnu tõsiselt võtnud.

Aga ta oli varakult aru saanud, et *Mano del Diablo* orvu ja Walkerite peetud tütreks oli ta eelisseisus. Ta oli ebameeldivalt teadlik kollektarvamustest mehhiklaste ja ka hispaania immigrantide suhtes oma räbalais lapsi täis mõlkis veoautodega ja valmisolekuga tuskapluste põrandaid pühkida, bensiinijaamas autode paake täita tasket niitööd teha isegi miinimumpalka ei teeninud. Kohalike seas tugev vastuseis, kui annetati raha hispaania kogukonnakeskuse ehitamiseks linnaserva, ja keskkoolis võrreldi hispaanlasest majateenipalustusvahendiga. Menina oli seda kuuldes vihastanud. Tõsiasjal oledalt oli ta pärast kooli jalgrattaga hispaanlaste keskusse tulnud.

Ta leidis direktori kabineti – see oli väike krohvi järele lõhnav ruum, kus ehitusmehed sättisid kohale suurt vasksilti, millel oli kirjas, et kes kus oli Pauline ja Theodor Bonner II heategevusfondi kingitus – ning pakkus end vabatahtlikuna tööle. Peagi õpetas Menina lastele inglise keelt ja aitas nende vanemaid nõuannete, soovitude ja ankeetidega, mis puudutasid praktilisi küsimusi, nagu tervishoid ja töidutalongid. Talle meeldis end vajalikuna tunda ning ta hakkas protsessi kaigust uuesti hispaania keelt õppima, ehkki kui ta üritas õpitud kloostrist saadud vana raamatu lugemiseks kasutada, leidis ta, et raamat oli liiga raske. S-id nägid välja nagu f-id ja kõik tundusid ainult nimisõnad olevat. Kloostri arveraamat, nagu vanemad ütlesid. Üldse mitte huvitav.

Kui tuli aeg kolledžisse minna, eelistas Menina kodust mitte lahkuda. Ta sai stipendiumi kunstiajaloo õppimiseks kohalikus tüdrukute kolledžis nimega Holly Hill. Laurel Runi vanaprouade meelest oli see daamile sobilik valik, mis Menina väärtust nende silmis ainult tõstis. Samuti suhtusid nad tema erialavalikusse.

Holly Hill oli üks neid anakronisme, mis olid lõunaosariikides veel säilinud. Kahe sinisukast vanatüdruku poolt üheksateistkümnenda sajandi lõpus „naistekadeemiana“ asutatud kool pakkus tüdrukutele võimalust õppida ladina keelt, ajalugu ja loodusteadusi ajal, mil asutajate moto oli: „Kui tüdruk oskab lugeda Cicerot, oskab ta lugeda retsepte,“ ja ladina keel, mida Menina oli ükskord ebapopulaarsusega riskides oma lemmikuks nimetanud, oli jäänud kooli vastuvõtmise eeltingimuseks. Tänu jõukatele vilistlastele oli kolledžile lisatud suurepärane kunstiajaloo osakond.

Daamiks olemisel olid omad eelised. Esimesel kolledžiaastal oli Menina jäänud silma kenale Theo Bonner III-le. Kui Theo sportautot hakati õhtuti Walkerite sissesõiduteel nägema, märkas seda kogu linn. Theo oli Georgia ühe kõige vanema ja rikkama perekonna ainuke poeg. Ta oleks võinud usaldusfondi raha toel laiselda, aga lõpetas hoo pis õpinguid ülikooli õigusteaduskonnas ja kavatses hakata tööle ühes vähekindlustatutele õigusabi andvas keskses, selle asemel et liituda

... maineka advokaadibürooga. Üldiselt võeti teda kui ... kindlalt maas ja kes jõuab kuhugi“. Spekuleeriti, ... põhjasse, sest Bonnerid olid põlvkondade viisi osariigi ... taga niite tõmmanud.

19. sajandil ajastul, kui vallalised naised ja mehed elasid enne ... koos, et naha, kas suhtest asja saab, oli Theo käitunud vabalt ning aasta pärast Meninaga kohtumist talle abieluettepanud.

... õhuvõlvel, piibliklassis, aiandusklubi lõunasöökidel ja ... õnnitlesid ja kadestasid Walkerite sõbrad Sarah ... tudinenud ilal rääkimast neile lugu sellest, kuidas Menina ... esimest korda nägid.

Kolledžis õppides oli Menina jätkanud kaks korda nädalas tööd ... kogukonnakeskuses ja paar nädalat pärast õpingute ... Holly Hillis oli ta kiirustanud kedagi õpetama, ilma et oleks ... vahetada värviplekilisi teksaseid ja vana augulist dressi ... olid tal stuudios töötades seljas olnud. Püüdnud kombel ... direktor Menina oma kabinetti ja tutvustas teda kui ... töökamat vabatahtlikku Pauline ja Theodore Bonnerile, ... tulnud keskuse tööd vaatama. Kohmetult surus Menina väähaltava mehe, saleda hästiriidetatud vanema naise ja nende poja ... Bonner III kätt, kes vastas Menina käepigistusele ning ütles, ... õigusteaduskonnas ja tuli vaatama, kas keskuse kliente võiks ... tasuta juriidilist abi saama suunata.

Theo oli Meninast pikem, meeldivalt karusel moel kena, päevil ... paikesest pleekinud juustega, mis paistsid lõikust vajavat. ... narmendavat pintsakut, mis võis pärit olla korporatsiooni ... Direktor palus Meninal Bonneritele keskust tutvustada ... kuuletus, Theo seltskonnast ohetavana, suutmata hoiduda ... poole vaatamast. Miski Theo juures tekitas temas tunde, ... tema keha elektrivool. Menina uritas tavaliselt käituda, ... ta tabas ta enda poole vaatamas, naeratas talle ja pilgutas ... Kui Bonnerid lahkusid, needis Menina end selle eest, et ta nägi

valja, nagu oleks prügitiünnist välja roninud. Siis ta ohkas ja andis endale käsu mitte käituda nagu idioot. Theo Bonner oli kaugelt tema liigast väljas.

Menina oli jahmunud, kui noormees talle nädal hiljem helistas ja ütles, et oli tema numbri keskuse direktorilt välja meelitanud. Ta kutsus Menina välja. Järgmise aasta jõulude ajal oli Theo talle äbieluteppepaneku teinud. Menina, pimestatud ja esimest korda elus armunud, oli kindel, et see kõik oli unenägu. Muidugi võttis ta ettepaneku vastu.

Väljaspool Sarah-Lynni kuuldeulatust arvasid daamid, et Menina oli kihlatud, kuna võttis kuulda oma ema nõuannet enne abiellumist mitte seksida, mis oleks sarnanenud nende endi emade nõuandega. „Mehed mõtlevad, miks lehma osta, kui nad piima tasuta saavad.“ Kauni, daamiliku ja väarikana liikus Menina romantika ning heakskiidupilves.

Ainus inimene, kes ei olnud Menina abiellumisest erilises vaimustuses, oli Menina parim sõbranna Becky Taliaferro, ehkki ta polnud saanud Meninaga omaette jääda, et talle seda öelda pärast seda, kui Menina talle helistas ja uudist rääkis. Becky meelest oli Theo kena ja kahtlemata atraktiivne ning Menina paistis armunud olevat, aga ta polnud kunagi kellegi teisega käinud, nii et mida ta meestest teadis?

Pealegi olid Becky ja Menina alati kavatsenud pärast kolledži lõpetamist reisida ja maailma avastada. Ausalt öeldes lootis Becky, et Meninast ei saa koduperenaist, isegi mitte rikast – Menina oli selle jaoks liiga nutikas. Mitte ainult sellepärast, et ta oli vieline, aga nutikas, kuna talle meeldisid mõtted. Ta mõtles asjade peale, mõtles tõsiselt. Menina oli Becky tuttavatest ainus, kelles oli mingi akadeemiline joon – ta lihtsalt oli selline.

Aga Becky kavatses ustavalt juunis Menina pruutneitsi olla. Nüüd, kolm kuud enne pulmi, oli ta kolledžist spetsiaalselt selleks koju tulnud, et pruutneitsikleiti valida. Tüdrukud lõputasid Walkerite verandal lamamistoolides, neil oli jaateed ja taldrik küpsiseid. See oli mõnusalt korratu ruum – siin leidis vana korvmööblit, pleekinud patju ja ajakirja Good Housekeeping vanu numbreid – ja see oli olnud Menina

Becky mõlgutuba sellest päevast peale, kui Becky pere Walkerite majja kolis. Seitsmeaastane tuisupea Becky oli väsinud kassi tõmbest, kastide lahtikiskumisest ja ema hulluks ajamisest ning ta otsustas, et sõlmida sõprus seitsmeaastase Meninaga. Veidi aja möödudes pakkis ulakas allumatu heledapäine Becky ja uje tumedate juustega Menina lahutamatuks, alati koos kas ühes või teises kohas. Tüdrukud ei nimetanud Meninat enam „selleks kenaks väike-Walkeri tüdrukuks“, vaid viitasid talle kui „valguse lapsele“, sest Becky oli ta suhtes üleannetu väike Becky eeskujulikult.

Becky ja Menina olid tüdrukud verandale kaardilaudadest ja tekkidest telke all, viimaseil päeval piknikke pidanud; varateismelistena olid nad koolitundide keelatud ennustamislaua kohal; keskkooliajal olid nad kaardilaudadest nurka lükanud ja kisakoori katseteks harjutanud. Koolivaheajal olid nad koos kaardilaudade taga istunud ja kolleegide soovituslikest soovituslikest täitnud. Tol ajal narris Becky Meninat, et ta oli liiga igav valik, aga Menina nähvas, et Becky innukus panna teda kooli viiskuda ja Georgia ülikoolis koos sadade teiste tüdrukutega korporatsiooni astuda täitsid teda hirmuga.

Becky ei aimanud, kui ruttu tehtud valikud neid erinevatesse suundades viivad. Kui Menina oli peagi teel abiellu, oli Becky haavatavalt sõltuvusest tiibu sirutada. Jättes eelkooliõpetaja kursuse, oli ta ühitanud ja saanud sisse Grady ajakirjanduskooli, kus ta oli vabatahtlik vabal ajal keskendunud karjäärile välisreporterina. Mitte Colvin või Christiane Amanpour. Et inimesed teda tõsiselt võtaks, talustas Becky oma kena näolappi, suuri sinisilmi ja lihtsat, kuidse kuulikesega ninas, tätoveeringuga õlal ja praeguse aja moe mootorratturijakiga. Kõik see, ajakirjandusest jakini, tekkis tema emal ärevushooge.

Becky ja Menina olid lapsepõlvemaadel koos olles tundus korraks võimatu aru saada, kuidas nad olid nüüd oma eluga juba sellesse järku jõudnud. Siis ütles Menina: „Sa pole seda veel näinud. Vaata! Eks ole ilus?“ Ta tõrjus Becky mõtteid eemale. Menina keeras oma kihlasõrmuse –

safiiridega ümbritsetud suur teemant – sissepoole ja valmistus tähtsaks hetkeks. Nüüd keeras ta sõrmuse tagasi ja lehvitas vasaku käe sõrm Becky silmade ees. Loojuv päike paistis läbi kontpuude verandale ja pani teemandisähvatused seinal tantsima.

„Oh, *valguse* laps!“ hüüatas Becky oma lamamistoolil ettepoole kummardudes. „See on imeline! Kas Theo valis selle või juhatas ema Bonner talle õige suuna kätte?“

„Theo valis selle. Ta ütles, et safiirid sobivad mu silmadega! Kas pole armas? Aga „ema Bonner“ – *palun!*“ Menina puhkes naerma. „Omavahel öeldes, pigem ema Machiavelli! Mul polnud aimugi, enne kui temaga lähemalt tuttavaks sain. Mäletad, ta oli eelmisel aastal tolles Vogue'i loos naistest, kes on „lõunaosariikide vana raha, uus poliitika ja võim trooni taga“? See naine koosneb üleni poliitikast.“

Becky mälus suhkrüküpsist. „Miks ta vahemeest välja ei jäta ja ise ei kandideeri?“

„Oh, tead küll, ta võib ennast ju puhevile ajada ja rääkida sellest, kuidas poliitika on meeste mäng, aga minu meelest meeldib talle nööre tõmmata, heategevusõhtusööke ja asju korraldada. Tänu temale on Bonnerite perekonnal meeletult poliitilisi kontakte. Ma ei tea, kas Theo tegelikult üldse poliitilisi ambitsioone on. Ta räägib sellest, aga ta tegi alles advokaadieksami ära. Ta tahab paar aastat juriidilise nõustamise keskuses töötada.“

„Vähekindlustatute sõber? Ja vaestest rääkides, kas te kavatsete selle palgaga elada, mis ta seal teenib? Sa pead ju ka tööle minema, eks ole?“

„Noh, see on peenraha, aga Pauline kutsus mu pärast seda lõunale, kui me jõulude ajal kihlusime, ja selgitas, et Theo usaldusfond toetab meid. Ära vaata mind niimoodi! Mul on plaanid, loomulikult kavatsen ma tööle minna! Sellest on lihtsalt asi, kui ma ei pea lõputöökirjutamise ajal täiskohaga tööl käima.“

„Kaheaastane kursus ja sa pead praktiliselt magistritöö kirjutama Jumalukene!“

Albion noogutas. „Jah, see on raskem, kui ma kandideerides arvasin. Teema stipendium oli suur – väikeste klasside, hästivarustatud kollektori ja suure hulga õpetajatega ühe õpilase kohta oli Holly Hill, aga stipendiumiga oli seotud tingimus, mis tähendas, et väikesed kandidaadid kandideerisid sellele. Stipendium oli kingitus Holly Hilli ühikoolist vilistlaselt üheksateistkümnenda sajandi lõpust. Ta soovustada Holly Hilli „daamidest“ üliõpilasi andma oma panust ajaloo uurimisse, ilma et nad oleksid pidanud sündsusetul komitee ees vastustama. Stipendiaadid kirjutasid alla lubadusele koostööd lõpetamist algupärane uurimus vabalt valitud originaalsel teemal seotud teemal – stipendium sisaldas spetsiaalset reisisuutust, mis võimaldas reisimist. Holly Hill avaldas uurimistööd hiljem avalikult ja need olid laiale akadeemilisele üldsusele kättesaadavad. Teema oli trahvitingimuses. Kui stipendiaat ei suutnud aasta jooksul lõpetamist tööd esitada, oli ta seaduse järgi kohustatud stipendiaati maksma.“

„Teema oli nii elevil, et sai teatada vanematele hea uudise stipendiaadi kohta, et polnud seda osa maininud ega olnud sellest ikka veel midagi.“

„Keskendab küll mõtteid,“ ütles Menina, „aga kui see tehtud on, siis kraadiõpingud Georgia ülikoolis lõpule. Ja siis võib-olla minna. Mulle meeldib väga kunstiajalugu ja ma loodan kunagi sellest tootada. Eks me näe. Kursuste, osalise tööajaga töökoha, teema tegemise ja kõige selle ühendamine nõuab vaeva, aga Theo on huvitatud, nii et mul on aega. Nägime ülikoolilinnaku lähedal kolme kortereid – selles vanade majadega osas. Paljud Theo korporatsioonid elavad naabruskonnas ja kõik kutsuvad kõiki kordala ootust sööma. Ema kirjutab juba igasuguseid retsepte ümber, et näha, kuidas see minu kord tuleb.“

„Teema ei maininud, et pärast lõunasööki Pauline'iga oli tal enda töö ajalust üsna teistsugune nägemus. Menina pettumuseks ja üllatuseks oli Pauline teinud selgeks, et Theo töötas selle kallal, et tema oleks sobilik valimisteks. Proua Theo Bonner III-na

liitub Menina Junior League'iga, teeb vabatahtlikutööd ja osaleb hea tegevuslikel lõunasöökidel, et suhelda tähtsate ärimeeste naistega, kes teevad suuri poliitilisi annetusi. Menina teadis, et Pauline'i sõnad kordamine Beckyle tähendaks tõsist punase rätiku lehvitamist haridusnina ees.

Menina ohkas ja purustas jääd oma klaasis. „Kõige raskem oli originaalse teema leidmine, aga nüüd on see vähemalt olemas. Kui nad paari kuu eest Holly Hilli raamatukogu koristasid, andis raamatukoguhoidja mulle vana raamatu, mida keegi ei tahtnud, ja ma leidsin seal teema. Raamatu oli eraisik lasknud 1900. aastal trükkida ja seal olid mõned portreed, mille Tristan Mendoza nimeline kunstnik oli 16. sajandil Hispaanias maalinud. Kõik portreed kujutavad naisi silmini riides, ei mingeid suuri dekolteesid ega midagi nagu nendel inglise armukestel, kes oma rindu sulle praktiliselt näkku topivad. Nendel daamidel on roosikrantsid ja palveraamatud, aga kui neid vaadata, hakkavad nad teistsugustena paistma – noh, nagu kuumadema ja seksika pilguga nagu need rinnakad naised. Pornograafilised; seda on raske seletada. Ükski mu õpetajatest polnud Tristan Mendozast kuulnud, aga nad said aru, mida ma mõtlesin, ja ütlesid, et Hispaania õukond oli tol ajal üsna range – kristlased olid just mauridest võit saanud ja maurid olid mõnes mõttes puritaanlased, nii et kristlased pidid veel suuremad puritaanid olema, et oma üleolekut tõestada. Aga kas sa kõige huvitavamast asjast tahad kuulda?“

„Ma olen üks suur kõrv.“ Becky ohkas.

„Ma võtsin luubi, et reproduktsioone lähemalt uurida, ja Tristan Mendoza joonistas oma signatuuri alla linnu! Täpselt samasuguse vana kesse pääsuke nagu minu medaljonil!“

„Miks?“

„Seda minagi mõtlesin ja minu tehtud uurimus ütleb, et keegi ei paista seda teadvat. Nii et – algupärane uurimistöö Tristan Mendozast ja pääsukest. Kui pääsuke tähendas Tristan Mendoza jaoks midagi, võib-olla tähendas see midagi minu bioloogiliste vanemate jaoks. Ma lihtsalt pean teada saama. Isa ütleb, et nad pidid katoliiklased olema ja

et kellel olid imevõimed või midagi.“ Menina silmad täitusid teadmisega alati, kui ta mõtles oma bioloogilistele vanematele, kes olid, et medaljon päästab tema elu. Ta püüdis mitte mõelda sellele, et ta soovis, et nad teaksid, millise imelise mehega ta abiellub, et ta teaks teda pulmakkleidis. Ta pühkis pisarad ruttu ära. „Ja kuula Prado muuseum, kus on Tristan Mendoza töid, nii et Prado se minema! Stipendium maksab selle lausa kinni. Ovat, et peaksin nunnade antud vana raamatu Pradosse kaasa võtma, sest see on üsna vana ja seisab lihtsalt mu toas sahtlis. Küllap neil on ka teie osakond või teavad nad kedagi, kellel on.“

„Aadeld!“ Becky sirutas käe ja lõi Meninale patsu. „Suurepärane! Tänu, et sa leiad, mida sa teada tahad. Pimeneb, ma hakkan panna, et see mees pidi mulle helistama projekti pärast, mis loomulikult on mulle suveks praktikandi koha New York Timesis!“

„H, Becky! Ma vattran liiga palju! Räägi mulle!“

„H, kull, maletad seda kohalikku poissi, Juniorit, natuke juhmata keskkoolist välja langes, bensiinijaamas töötas ja siis ühe õnnetu tapmise eest surma mõisteti? Noh, ta on surmamõistetute õnnetab armuandmispalvele vastust saada või uut protsessi – ta oli lollipeast kaitsja, tõendid olid kahtlased ja nii edasi, ebaõiguse mõistmine ja tema uus advokaat tahab avalikku kajastada, sest on Junior keeldunud kõigiga rääkimast. Aga ma võtsin advokaadiga ühendust ja Junior mäletas mind sellest ajast, kui ta oli oma autot tankimas, ja ütles, et kuna ma olin ainsus tüdruk, polnud liiga ühe, et temaga rääkida, siis räägib ta nüüd minuga. Advokaat pidi helistama ja ütlema kuupäeva, millal ma võin tulla sinna.“

„Kui kiire, et sa pole oma emale raäkinud, et lähed vanglasse?“

„H, ei!“ Ma teen talle ullatuse. Ma lippan.“

Nad embasid. „*Hasta la vista*, valguse laps,“ hüüdis Becky üle aia

„Becky pole muutunud,“ pomises Sarah-Lynn ust kinni pannes ja ütles „Mis sundis teda seda asja endale ninna toppima? Palun ütle,

et ta võtab selle pulmade ajaks ära. Mis värvi kleiti ta tahab, sinist või lavendlivärvi?”

„Oi, anna andeks ema, ma unustasin küsida! Me läksime teiste asjadest rääkimisega hoogu. Ma rääkisin talle oma lõputööst ja...”

„Jälle see lõputöö! Kullake, see peab ootama; on selline vaike nagu sinu pulmakleidi proov ning me peame hõbedamustri ara otsustama ja külaliste nimekirja lõpetama, enne kui kutsed välja saad saata.”

„Hiljem, ema.” Menina põgenes lauda katma. Ta teadis, et peab rohkem hoolima täpilisest puuvillast ja tüllist, lilleseadetest ja laua hõbeda mustrist ning kõikidest nendest asjadest, mis ema südant rohkem mustasid, aga ta ei hoolinud. Prudivärk polnud suur asi, tähtis oli et ta koos Theoga – ta ei suutnud seda ära oodata. Peale selle, et nad võisid lõpuks seksida, oleks taevalik koos ärgata, teades, et ta näeb meest ka igal õhtul. Selle peale mõeldes embas Menina ennast.

Ehkki ta teadis, et teistel tüdrukutel oli aktiivne seksuaalelu, ilma et nende laupa oleks kaunistanud abielurikkujat tähistav suur A, ei pakatanud tema just seksuaalsest enesekindlusest. Menina oli tõesti võtnud kuulda ema hoiatusi abielueelse seksi kohta ning kogu see juttu lehmadest ja tasuta piimast. Ja Theo, kes oleks võinud valida ühe kõik millise tüdruku, oli valinud tema. Sügaval sisimas arvas Menina, et emal võis õigus olla. Ta oli nii väga kartnud Theost ilma jääda, et polnud riskinud teada saada.

3. PEATÜKK

Georgia, Laurel Run, aprill 2000

Ja Theo polnud mesinädalate suhtes veel otsusel jõudnud. Nad olid nädal Veneetsias, teine Pariisis – Theo valik, ehkki Menina ei tahtnud, aga kui nad oleksid saanud pulmareisi veel nädala pikevõtmata, oleks tore koos Madridi minna. Menina saaks Prados abielu Tristan Mendoza pilte vaadata ja välja uurida, mis infot veel on. Ta oli sellest mõttest üsna elevil ja oli kindel, et see on Theo.

Al ajal ajas Menina oma ema hulluks, lipsates raamatukokku, et ta pidanud ühe või teise pulmadega seotud asjaga tegelema. Teadmisest ainult ühest teatmeteosest viite Tristan Mendozale, kes surnud 1487. a Andalusias, õppinud Itaalias ja naasnud Hispaaniasse, kus ta oli tohutult populaarne, kuni järsku õukonnast kadunud selles, nagu oleks ta surnud – hilisemast ajast päritole „suurele kunstnikule Mendozale, nüüd vaesele palveränduritele kerjusele”.

See infokilluke, mis tõendas, et ta polnud õukonnas surnud, oli hilisemast perioodist pärinev signeeritud töö, mille väljailmutamine inglismaal enne Teist maailmasõda oli dokumenteeritud. See teaduslikult mainitud naisest, Mendoza allkirjaga, selle all talle iseloomulike lühikeste maali ostis Sotheby oksjonilt Londonis varakas inglise kunstnik. Kahjuks polnud pilti enam olemas. Londoni pommitamisel oli Saksa pomm hävitanud kollektsionääri maja Mayfairis.

Pärast sõda leiti nimekiri Londoni majas olnud asjadest, kaasa arvatud kunstikogu, dokumentide hulgast, mida kunstikoguja oma maama hoidis. Nimekiri viitas „maalile tundmatust naisest, Tristan Mendon haruldane, hilisest perioodist pärit töö“.

Teatmeteos arvas, et Hispaania erakollektsioonides võis veel teinud töid olla, kui need polnud Hispaania kodusõjas 1930ndatel röövitud või hävitatud, aga ainsad teadaolevad teosed olid Prados. Menina meelest oli see üsna mugav ja kui Prado erakogudest midagi teada aitavad nad tal nende omanikega kontakti saada.

Menina kavatses Theoilt järgmisel nädalavahetusel Madridi koha küsida. Bonnerid korraldasid erilise õhtusöögi ja Theo ütles, et nende osalemine oli tähtis.

Kui Theo talle tol õhtul järele tuli, oli Menina elevil ja näev. Pauline oli talle helistanud ja öelnud, et õhtusöögil osaleb ka kuberno abikaasaga, osariigi seadusandliku koja vanapoolne liige ning mõned olulised ja mõjukad kampaania rahastajad. Menina oli ostlemas käinud ja tundis end suursuguselt uues sügava väljalõikega kleidis, millel oli kelmikas satsidega seelikuosa, kaelas olid tal Sarah-Lynni pärlid. Juuksed olid seljale heidetud ja kihlasõrmus säras paremas käes. Ta andis vanemale headöödmusi ja kihlatud lahkusid käsikäes.

Autos olid Theo mõtted mujal, nii et vaikuse lõhkumiseks loobis Menina sellest, et tahab Madridi minna. Theo pomises midagi seltskohta, et ta on liiga hõivatud.

Liiga hõivatud? Pulmareisi või Hispaania jaoks? Menina tõmbas sügavalt hinge ja tuletas endale meelde, et stipendiumivõlg oli tema mitte Theo mure ja et pääsuke huvitas teda, mitte Theod. Ta süüdistas sellesse heasoovlikult. „Oh. Pole midagi. Ma saan aru. Ma saan hakkama ja lähen hiljem. Stipendium katab reisikulud.“

Theo katkestas teda: „Tänase õhtusöögiga on see asi, et me mõtleme olemasolevas rambivalguses.“ Ta võttis ühe kätte roolilt ja pani selle uuesti põlvele. „Asjad liiguvad kiiremini, kui me arvasime. Vana Tubl Gaines, kes on terve igaviku osariigi seadusandlikus kogus olnud, pärast järgmist ametiaega pensionile – ja see loob mulle võimaluse

elada tänase kampaaniaeelset strateegiat arutada. Asi sõltub sellest, kas valijad näevad minus usaldusväärset kodanikku, mitte rikast. Kui mind valitakse, siis sillutaks paar ametiaega osariigi seadusandlikus kogus tulevikus teed, et senatisse kandideerida. Mis sa sellest arvad, eks ole? Tegelikult sõltub täna õhtul kõik sinust.“

„Miks?“

„Kuna ma olen Bonner, on lihtne minu kandidatuuri õnnestumiseks öelda, et ma olen rikkas kutt, kes proovib poliitikas kätt. Kuna ma ise ja väikeste lastega – bingo! – olen ma John Kennedy. Olen kaarmus ja nutikas, ilma et mõjuksid karmi või pealtükkiva karjamaa. Sa käid kirikus ja noh, sa oled selline daam, et ma võiksin olla sinu abikaasa ja sa näitaksid mind ikka soodsas valguses. Ja sinu tead küll – adopteerimise, hispaania päritolu, sinu vabatahtliku töö hispaania keskuses –, tood sa meile hispaania kogukonda. Nüüdse ajal on see otsustav valijate grupp. Nii et tuleta oma meel meelde, kullake, ja siis võid mu kampaaniakõnesid tõlgendada ja pigistas Menina põlve.“

„Loom.“ Menina vaatas aknast välja ja tundis end lööduna. Tema plaanid olid kõrvale lükatud nagu tolmu.

Theo hoolimata andis Menina õhtusöögil endast parima. Ta vestluskunstnikult kuni magustoiduni, kui Theo ema suunas vestluse oma lastele ja heategevusele, millega nad oma vaba aega sisustasid. Teinud suhtlemisvõimalusi pakkusid. Naised vastasid pakku-kohtadega. Üks ütles, et sümfoonia rahakogumisgrupp vajaks oma orkestri noort inimest. Teine märkis, et nende lastefondi juhatuses oleks koht, ja oli kindel, et see sobiks Meninale ideaalselt. Kolmas ütles, et Menina peab tulema temaga rääkima muuseumi fondist, et ta oleks liiga kaua juhtinud ühtedest ja samadest perekondadest ja lastest. Kui Menina üritas leida võimalust viisakalt keelduda, ütles Theo ema talle rõhutatult: „Naised ootavad aastaid kutset, et sa saaksid väga silmapaistvate üritustega liituda.“

Menina mässas. Ta suutis napi naeratuse näole manada ja ütles, et ta endale uusi kohustusi; tal oli oma lõputöö ja kolledži lõpeta-

misega juba piisavalt tegemist. Kuberner kuulis seda ja kergitas kulmu. Theo kortsutas Menina poole vaadates kulmu, raputas kergelt pead ja noormehe ema küsis viisakalt, kas Menina väikesi projekte ei saaks edasi lükata. Kas naise prioriteet ei peaks olema tema mehe karjäär? Menina surus lusika oma virsikumagustoidu sisse, aga ta oli liiga väsinud, et seltskonnas vaidlema hakata.

Koduteel küsis Theo, miks Menina ei mõistnud, et naised teevad talle teene.

„Sa tahad öelda, et nad tegid teene sulle ja su emale! Minu „väikesed projektid“! Palun!“

„Menina, ole mõistlik. Mu ema tõmbab niite, et sa ei peaks sõltuma neetud lõputööd kirjutama, sest sul pole aega Hispaaniasse lipata ega ennast raamatukokku matta. Me peame maja leidma – mu vanemad ostavad selle meile pulmakingiks – ja sa pead selle ära sisustama nagu siis külalisi vastu võtma. Ma tean, et mu ema rääkis sulle sellistest asjadest nagu laste pesapalliliiga. Ja teine asi, me peaksime varsti lapse saama – võib-olla mitte kohe üheksa kuu pärast, inimesed hakkavad arvutama, aga esimese abieluaasta lõpuks võiks meil laps olla. Valijad tahavad valimisplakatil kandidaadi perekonda näha. Üks asi on kunstikolledžiga jantida, aga nüüd pead täiskasvanuks saama!“ ütleb mees ärritunult. „See on ainult medaljon, mitte võlukepike bioloogiliste vanemate leidmiseks.“

Menina ei suutnud oma kõrvu uskuda. „Sinu ema teeb mida? Ma ei saa last lihtsalt sellepärast, et inimesed sind armastavad! Ma saan aru, mis on sinu jaoks oluline, aga minu jaoks on ka mõned asjad olulised! Ja... ja... et sa teaksid, ma lähen Hispaaniasse sinuga koos või ilma sinuta!“

Theo surus jala gaasipedaalile, sportauto libises ja oleks teelt peaaegu välja sõitnud, mis Meninat ehmatas. Võib-olla polnud ta tulevat teed peale mõelnud nii palju, kui vaja. Mehe sõnad maalisisid väga erinevat pildi nendest mõtetest, mis Meninal olid nende kooselust tudengikorteris, sõbrad õhtusöögile tulemas, teineteisele oma huvitavast päevast rääkimas, võib-olla kavandamas veel mõnd reisi välismaale, enne kui

lapsed muudavad. Selle asemel paistis, et ta on kõrvuni süüvunud oma meeskides, kodu sisustamises, heategevuses ja lastes, keda ta tahab üksi kasvatada, sest Theo on oma tähtsa eluga nii hõivatud.

„Kas teie arusaamad abielust nii erinevad olla? Võib-olla mõnigi Theod nii hästi, nagu ta arvas.“

„Kas sa ei tulinud.“

„Kas sa ei tulinud.“

„Ma pole ainult reisis ega lapses. Asi on meis, meie ühises elus, kuidas me elust seda, mida me mõlemad tahame. See on tähtis.“

„Minu ema tõmbas sügavalt hinge. „Pulmad on käima läinud nagu tungi ja meil pole pärast seda, kui sa ettepaneku tegid, omaette elu olnud, aga arutame selle nüüd rahulikult läbi.“

„Kas sa oled siin toimus? Menina polnud Theod kunagi niimoodi näinud ja vaenulikuna näinud, see polnud Theo, keda ta armastas, keda ta võõras. See hirmutas teda piisavalt, et pahvatada: „Kui sa tahad, peaksime pulmad nii kauaks edasi lükkama, kuni“

„Minu ema eeldas, et Theo sõidab järvest mööda, aga viimasel minutil mees pidurit, auto libises, kui ta tee pealt ära keeras. Theo auto järve kaldal seisma, keeras süüte ikka veel vaikides välja. Kõik õhtu, täiskuu peegeldus veepinnalt ja tsikaadid siristasid – see oli terava kontrasti autos valitseva mürgise atmosfääriga. Theo olles sügavalt ja vajutas nupule, mis istmete seljatoed kallapoole lasi. Ta lasi käetoet alla, et kätt ümber Menina õlgadele panna. Menina tundis end kange ja õnnetuna.“

„Minu, anna andeks. Kas sa oled minu peale pahane?“ küsis mees vastu tema kõrva, siis kõrva taha ja vastu kaela surudes.

„Jah, olen küll,“ pomises neiu, üritades mitte välja teha sellest, et Theo suudles just seda kohta, mis pani värinad mööda tema selgroo, ja jooksmas.

„Sul on õigus, me peame selle kohe ära lahendama,“ pomises Menina vastu tema kaela surudes, kuni Menina end lõpuks lödvaks laskis tundis, kuidas pingest tingitud sõlm lahti hargnes. Aga praegu oli vaja rääkida, mitte ameledda.

„Sa oled pahane. Suudle mind ja siis räägime,“ sosistas Theo talle kõrva, suudles teda siis sügavalt ja pikalt viisil, mis Meninal alati hoida kinni võttis ja tema huvi vestlemise vastu vähendas.

„Ma soovin, et me oleksime juba abielus,“ sosistas Menina, kui ta pausi tegi, et hinge tõmmata. Nad suudlesid uuesti, Theo vajutas tema nina vastu ja seljatoed vajusid veel rohkem alla ning tema suudlus muutus nõudlikumaks. „Niimoodi pikali on raske rääkida,“ protestis Menina.

„Teeme selle lihtsalt ära!“ sosistas Theo talle kõrva sisse ja surus põlve tema jalgade vahele. „Kuule,“ ütles ta, „siis peab sinusugune korralik tüdruk minuga abielluma ja meil pole seda vestlust vaja.“

„Ma tahan, Theo, aga... aga enam pole kaua jäänud ja ma olen pigem voodis, kus meil on terve öö aega, mitte koduteel autos. Ja me peame tõesti asju arutama. Pealegi pole see iste väga mugav ja kange kang on...“ Mehe hingamine tegi talle kõdi ja Menina itsitas. „Theo! Jäta! Ei!“ ütles ta, üritades meest eemale lükata.

Aga Theo hingas raskelt talle kõrva ega paistnud tema sõnu kuulvat. Igatahes ei tõmbanud ta eemale. Ta oli Meninast palju suurem ja tundus, et neiu ei saa end liigutada; Theo surus ta paigale. Siis teatas ta veel midagi, mis sundis Meninat teda kogu jõust eemale lükkama. „Theo! Ei, Theo! Lõpeta!“

„Theo!“

Siis võitles ta mehega. „Ei... ei, ei! Jata, Theo, jata!... Theo, ära tee. Mitte niimoodi. Ei, ei, ei! *Palun jata! Ma ei taha!*“ Menina hääl hakkas meeleheitlikuks anumiseks. Ta ei tee ju ometi seda! Ta ei teeks... aga mees ei lõpetanud. Isegi siis mitte, kui Menina karjus. Theo surus raske kae neiu suule, Menina hakkas lämbuma ja ahmis õhku, püües

õhku talle jõudu, aga sellest polnud küllalt. Mees oli suurem ja tugevam kui ta, aga juhtuva šokk oli hullem kui valu.

Siis Theo viimaks lõpetas, ajas Menina end püsti. Tema hingamine muutus kiireks ja ta hakkas värisema. Liiga suures šokis, et nutta, kuulis ta ainult kerkivat kuiva nuuksuvat heli ja Theo näoga koletis ütlema: „Ole nüüd, miks sellest nii suurt numbrit teha? See pole midagi! Me abiellume! Paari kuu pärast naerame selle üle. Kes teab, teeme oma esimese lapsegi.“ Ta tõmbas püksiluku kinni.

„Ole nüüd? Naerame? Menina tundis endiselt mehe kätt oma peal ja ülejäänud kehas oli tunne, nagu oleks ta läbi pekstud ja ühe poole pooritud. „Vii. Mind. Koju,“ pressis Menina kokku surutud keha vahelt kogu väarikusega, mis tal õnnestus kokku koguda, ja hakkas oma riideid korrastada.

„Muide, ära tee abielueelsest seksist nii suurt probleemi. Võta vajadusel korda sa naudid. Ma luban.“

„Kas ta kuulis ikka õigesti? Kas mees üritas öelda, et vägistamises polnud midagi halba? Meninal käis pea ühe tunni hakkasid kahtlused ligi hiilima. Sarah-Lynn ütles alati, et ta kontrollib olukorda. Kas tema kleit oli liiga seksikas? Menina tundis, et kleit on kena, ja Sarah-Lynn oleks teda vaevalt uksest löönud, kui ta poleks välja näinud nagu daam, aga kas ta oli valelt relastanud? Jah, ta oli kirklikult käitunud, Theod sel kombel tundis - võib-olla võttis mees seda nõusolekuna. Kas vägistamine on endiselt süü? Ebakindlus hävitas tema viimased eneseväarikuse tunded, aga ei parandanud murtud südant.

„Theo! Menina maja juures seisma jäid, ütles Theo: „Hea küll, me peame, kui sa tahad, ja kõik saab korda.“ Menina ei üritanud vastata, vaid tõmbas kiirelt autoukse lahti, tõmbas kihlasõrmuse sõrmest ja viskas selle kaugele. See jooksis ta maja poole.

„Ole nüüd! Homme, kui sa oled maha rahunenud,“ ütles Theo talle paratamata kiirustades.

„Ma tahan sind enam iial näha!“ Menina lõi ukse tema vastu ja keeratas lukku, jooksis oma tuppa, viskus voodile ja

Emalt aimu saanud, et Walkerite pool on midagi lahti, tuli Becky esmaspäeval loengutest ära ja sõitis Laurel Runi. Menina lamas pimedas toas voodis, kardinad keskpäeval ette tõmmatud. Becky känd üle vaibal vedeleivate kasutatud pabertaskurätikute mere voodi jünud „Menina?“

„Mine ära, ma magan,“ kõlas vastuseks, öeldud sellise kähise häälega, millele on eelnenud tundidepikkune nutmine.

Becky tõmbas kardinad eest ja tõi Meninale vannitoast klaasi vee. „Sa võid põgeneda, aga peitu sa ei poe, valguse laps. Joo see ära ja tae mulle.“

Menina tõusis istukile ja Becky surus tema haledat valimust ühes karjatuse alla. Menina nagi kohutav valja - juuksed pusas, suured laigud silmade all ja kurnatud ilme, mida Becky polnud kunagi varem näinud. Ta võpatas, kui Becky teda embas, kuid keeldus rääkimast, mis lahti, ütles ainult, et tema ja Theo ei abiellu.

„Oh, Menina! Kas see oli Theo mõte?“

„Ei.“

„Kas asi on teises tüdrukus?“

„Ei.“

„Tema emas? Ta on kamandav mõrd.“

„Temas mitte.“

„Noh, hm... on ta gei? Teinekord ei saa mehed isegi aru...“

„Ei,“ ütles Menina kalgilt. „Ärme räägime sellest.“

„Oled sa rase? Tõesti, see pole praegusel ajal enam...“

Menina oigas ja surus näo patja. „Ei!“

„Kas sa said temalt... mingi haiguse?“ Becky sisikond võpatas hirmu. Menina ei saanud HIV-positiivne olla? Menina oli Becky tuttavate tüdrukutest ainus, kes uskus oma ema juttu, et abieluelsest seksist tuleb hoiduda. Ta poleks saanud mingit haigust saada. Patja peitunud Menina raputas pead. „Kas ta lõi sind? Ma ei hooli sellest, kes ta on, kui ta sind lõi, siis helistame politseisse ja laseme ta kinni võtta,“ ütles Becky.

„Ei mingit politseid! Unusta see, Becky. Mine tagasi kolledži. Ma olen rääkimisest tüdinud.“ Menina tõmbus looteasendisse, tõu

giti üle pea ja keeldus rohkem midagi ütlemast. Becky läks vaik-
tult välja ja sulges ukse.

Teisel koridori tuli Sarah-Lynn taldrikuga, millel oli kanavõileib, lemmukoit. „Ta ei söö,“ sosistas ta Beckyle. „Pole kaks päeva söönud. Ja järgmisel nädalal on pruudipidu ja suur lõunasöök. Tule need kutsed, mis tuleb laiali saata. Arvad, et see on lihtsalt suuka?“

Becky vahtis kühkult: „Võib-olla. Proua Walker, andke see talle.“ Ta võttis taldriku ja marssis tagasi Menina tuppa. Ta tõusis talle sobranna pea pealt ära ja ütles kindlal toonil: „Mis iganes pead Theost ja oma emast ja tema emast ja sellest pulmahul-
kusest, kuni sa asjad selgeks mõtled. Stipendium annab sulle võimaluse reisida ning sa kasutad seda võimalust.“
„Ma ei taha kuhugi minna. Ma...“

„Kuhugi.“ Becky ulatas talle pabertaskurätiku. „Sa tahad minna ja sa lähed Hispaaniasse. Järgmisel laupäeval...“

Becky tõusis aeglaselt istukile ja küsis uuesti: „Mida?“ nagu po-
ohtu. Siis hakkas ta jälle seletamatul kombel nutma.
Becky vaipata, kuidas Menina käitumine teda muretsema pani, ütles kindlal toonil: „Asi on nii – ülikooli mingi tähtis kunstitead-
konnadab kolmenädalase reisi, mis asub järgmisel nädalalõpul Madridis. See oli mõeldud ainult kunstiajaloo viimase kursuse
stude, aga nad reklaamivad üle jäänud pileteid ülikoolilinnaku
sest nad ei saanud kõiki kohti täis. Lennupiletid ja majutus
on tasuta, mingi NMKÜ hostel või midagi. Nad teevad kultuuri-
muuseumid, katedraalid. Sinu arusaam toredast ajaveetmisest.
„Sa lähed! See on võimalus Pradosse minna, nagu sa tahtsid.“

„Oh, Becky, ma ei saa... pakkimine ja mu vanemad... tead küll...
hakkavad muretsema...“ Menina viipas nõrgalt käega.

„Oh, mu saan täiesti aru, et parem on siin istuda ja päise päeva ajal
last toas nutta – see ei pane neid üldse muretsema. Veel paar sellist
ja nad kärutavad su hullumajja, silmini rahusteid täis. Pealegi,
kõik need, mis su emal plaanis on, siis pole see kena vaatepilt, kui

ta hakkab üritusi ära jätma. Nii et sina söö, kuni mina helistan ja sel sulle ühe neist ülearustest piletitest, siis räägin su vanematele.“

Menina vahtis teda tühja pilguga, võttis taldriku, vaatas veidi ja ohkas. „See ei meeldi neile.“ Ta tundis kõhus valu. Võib-olla peab üritama süüa.

Becky turtsatas. „Professor, kes selle reisi korraldas, on naine professor Serafina Keegi, hispaanlanna, sellepärast ta reisi giid on. Ilmselt mingi kuivetonud vanaeit, kelle ideed daamilikust käitumisest oleksid su emale meeltnööda. Pealegi, on sul paremaid ideid?“

Võileib peatus poolel teel Menina suu juurde. „Ei.“ Ta võttis kesse suutäie.

„Ega ma arvanudki. See võileib olgu söödud, kui ma tagasi tulin. Siis pakime asjad.“

Menina sõi oma võileiba, nagu oleks närimine haiget teinud, ja sõi siiski. Ta täitis kohvrit hajameelselt teksaste ja dressipluusidega, kui Becky pärast rasket vestlust Walkeritega naasis. „Mitte neid ei pühüatas Becky kohvrit tühjendades. Ta püüdis oma haälele reibast teha anda. „Võta ennast kätte. Madridis jäädakse terveks ööks välja. Nad ei tulla kunagi.“ Becky sobitas seelikuid, pluuse ja pükse omavahel ning küsis kriitiliselt silmi, et näha, kas asjad kokku klapivad.

„Sellest pole lugu. Ma ei kavatse väljas käia.“

Becky pistis pea riidekapist välja. „Sa pead välja minema; sa pole peale Theo kunagi kellegi teisega väljas käinud. Meres on teisi kalu ka, tead.“

„Mul ükskõik!“ nahvas Menina. Mõtte peale meestest löi ta kõhtu valuhoo, mis sundis teda end küüru tõmbama. Ta kinnitas vannituppa ja nägi, et teda kogu pärastlõuna piinanud valu põhjuseks olid krampid – tal olid paevad hakanud. Tundes kergendust, et ta polnud rase, kais Menina duši all, pani ennast riidesse ja kui Becky oli linna istus koos Walkeritega õhtust sööma, nähes vaeva, et tavalisel kombel käituda ja mitte nutma puhkeda. Ta pidas magustoiduni vastu ja jäi genes siis oma tuppa.

Järgmise nädala jooksul valitses Walkerite majas pinge. Sarah-Lynn palus jumalat, et asi oleks ainult pulmaeelses paanikas. Ta pe

pea peale, et leida asju, mis võiksid reisil ära kuluda, ja toppis klapkotti, mille Virgil oli kiirteenusega L. L. Beanist Menina

otsustanud petsaalselt Laurel Runi, et tuua ära suur pruun ümbrik, mis oli praktiline ja korraldaja infoga. Menina tuli korraks oma kottide juurde, et mõista – Becky oli jätnud ära oma intervjuu

Becky, mul on nii kahju!“

Becky tuli uue aja kokku. Ära muretse, see polnud nii oluline,“ Becky mitte eriti veenvalt. Menina tundis end hüllemini kui kuni Becky oli Beckyle kohutav sõber.

Menina Sarah-Lynni piibliuurimisgrupist tõi Meninale vanahispaanlaste reisijuhit, mille oli välja andnud kristlik kirjastus. Menina luges seda tuimalt ja pani raamatu öölauale. See jäab küll siia, kui ta otsustab oma tavalise naljatlemise ja Sarah-Lynn vältis piinliku kõne pulmadega seotud. Menina oli liiga masendunud, et mõelda, aga nädala lõpuks arvas ta, et ega Hispaanias saa hüllem

Becky pärastlõunal sõidutasid Walkerid ta Atlanta lennuväljale, et minna loks lennukisse ja istus oma aknaalusele kohale ning kui lennuk oli täitunud, hõivas viimasel minutil saabuja vahekäiguäärse. Meninal oli hea meel, et nende vahele jäi tühi iste. Talle polnud meeldinud kedagi küünarnuki vastas tunda. Peagi libises Atlanta lennuväljalt Menina akna tagant mööda – aeglaselt, siis kiiremini ja jäi seisma, kui lennuk kiirendas, õhku tõusis ja kõrgust kogus. Menina kuulis Atlanta piirkonna õhtused tuled terna all üha väiksemaks ja tundis, et ta oli kõigest tuttavast ära löigatud. Peagi tuli lennuk loogikaru lukates mööda vahekäinu. „Kas te soovite midagi“

Becky suutis nabi naeratuse näole manada ja ütles: „Koka, palun.“ „Võib-olla... viski. Suur viski.“ Virgil jõi viskit. Kui Sarah-Lynn naus. „Kas sa ei taha?“

„Miks viski siis. Ja sortsuke?“

Hispaania, vaikne nädal, aprill 2000

Málaga lennujaam oli põrgu. Menina kaotas silmist professor Lennu-
ainsa inimese, keda ta oma lennult tundis. Infolauas, kus Menina oot-
tas teada saada, millal väljub tema lend Madridi, tõstis kurnatud me-
naine käed püsti. „Mitte keegi ei tea teie tšarterlennu kohta midagi.“
Praegu on *Semana Santa*! Ma ei tea. Võib-olla see ei väljugi tavaliselt
peate seal ootama.“ Ta osutas ebamääraselt väljuvate lendude tabeli
nali poole, kus ootas kihav inimmass. Menina tundis, et peab kas neid
heitma ja pohmelli kätte surema või ise kuidagi Madridi jõudma ja
oma grupiga hostelis kokku saama.

„Kas on ka mõni teine võimalus Madridi saada – rongi või bussiga?“

„Rongiga on see sel nädalal võimatu, kui teil broneeringut pole, aga
Semana Santa, aga te võite üritada lennujaamast bussiga sõita. See sõit
telefonidest edasi. Võtab rohkem aega kui rongiga, aga maastik on
võrdne. Öhtuks jõuate kohale.“

Siis üritas Menina taksofonist vanematele helistada. See polnud
lihtne. Telefonioperaatori susisev hispaania keel erines Ladino
Ameerika aktsendist, millega Menina harjunud oli, ja kui ta aru ei
saanud, katkestas operaator lõpuks kõne. Vanem naine peatus ja näis
talle, mida teha. Lõpuks hakkas telefon kutsuma ja isa võttis vastu
Uniselt. „Menina? Kas kõik on korras?“

Ei, tegelikult mitte. „Kõik on korras. Anna andeks, ma unustasin
ajavahe. Kell on vist pool viis hommikul...“

...otsas haigutas Virgil. „Ei, pole midagi, kullake. Tore,
et tulete Madridi jõudsid. Võta sellest viimast. Mine selle uue
oluga poodidesse. Osta emale käekott; ma olen kuulnud, et
need on ilusad nahkasjad. Ära millegi muu pärast muretse.
Kui koju jõuad, on kogu see jama unustatud.“
Loll, oletame selle silla siis, kui selleni jõuame... Aga ma pole
sellest teadnud. Ilm oli halb ja meid suunati Málagaasse. Lennujaamas
keegi ei tea, millal järgmine lennuk meid Madridi viib.
Lennuajamaa põrandal magada, lähen bussiga Madridi.
Jouat kohale.“

...ettevaatlik. Ära võõraste meestega raägi!“

...meestega!“ Menina ei suutnud naeru pidada. „Ma ei ole

...meestest rääkides, eile öhtul, kui me lennuja-
amasse jõudime, helistasid ukse taga üks mees ja naine, kena paar,
nad olid ajalehes lugu näinud – noh, sa tead küll, millist,
ajalehes – igatahes olid nad kuidagi katoliku kirikuga se-
otse ellujäänud laste adopteerimisega. Su ema pakkus neile
kõiki ning näitas neile vanade aegade mälestuseks su kausta.
Nad olid, et neile meeldiks su medaljoni näha, see pidi väga vana
kõne, millal sa tagasi jõuad. Ma ütlesin, et mitte niipea, sa
tule Hispaaniasse mingit vana kunstnikku uurima ja nad...“

...kostis piiks. Menina leidis, et tal olid mündid otsas.

Nad arvasid millegipärast, et su perekonnanimi oli Smith, küsi-
sid, kas Chicago siia kolisid – ma ei tea, kust nad selle võtsid –,

...me asja ära ja...“

...tuleb taha otsas. Head aega, ma helistan, kui ma...“ Telefon jäi

...pani toru hargile ja võttis oma seljakoti. See kaalus terve
Atlantas polnud ta sellele tähelepanu pööranud, aga nüüd tegi
talle, et põhjust leida. Juhuks, kui lennufirma peaks tema pa-
kaotama, oli ta pakkinud seljakotti kampsuni, tagavärasärgi,
ahopesu, puhtad sokid, tampoonid ja sametkoti, milles oli

nunnade antud raamat, sest sellest ei tahtnud ta küll ilma jääda, tema pagas kaotsi peaks minema. Ta oli kotti pistnud väikese ladinakeelse sõnaraamatu, mida oli keskkoolis kasutanud, juhaks, kui Prado töötajatele selgitama, mida raamatu ladinakeelne osa sisaldas. Palveraamatu jaoks paistis see liiga õhuke olevat. Hispaaniakeel osast võivad nad ise sotti saada.

Menina pistis käe sügavamale ja leidis väikesed tualett-taht aspiriini, tillukesed käterätid, mis märjaks saades paisusid – need ta kunagi suvelaagris kasutanud – ja uue reisihommikumantli. Need need asjad oli ema kotti toppinud. Siis hüüatas Menina: „Oh ei! Päris põhja oli tema ema peitnud raske vana reisijahi, mida Menina oli üritanud maha jätta. Küljetaskusse oli Sarah-Lynn pannud mõned spiraalkõites märknikud, pastakad ja Menina lemmikud Herbol šokolaadibatoonid. Teises küljetaskus olid kaks veepudelit, mis Menina oli Atlanta lennujaamas ostnud.

Naine, kes talle bussipileti müüs, ütles: „On *Semana Santa*, kõik oli hullumeelne; ühtegi otsebussi ei olnud. Menina peab sõitma Rondasse ja seal ümber istuma. Naine andis Meninale busside sõiduplaani, osutades kohale, kus ta peab ümber istuma. Ja Menina ei tohtnud seda maha magada – sealt väljus päevas ainult üks buss Madridi.

Bussijuht, tõmmu mees, kelle kõht rippus üle püksirihma, seisis avatud pagasiluugi juures ja näris hambatikki. Menina näitas talle piletit ja peatuse nime, kus ta pidi Madridi bussile ümber istuma. „*Señor, dire.*“ Ma ütlen teile. Bussijuht naeratas ja välgutas oma kuldhammas enne kui Menina kohvri pagasiruumi viskas. Ta sirutas käe seljale ja järele, aga Menina raputas pead. Ta võtab selle oma kohale kaasa ja loeb reisijuhti.

Menina leidis endale kaks kõrvuti istet, võttis kaks tabletti aspiriini ja tõmbas reisijahi välja. Viisteist minutit hiljem keeras buss lennujaamast välja ja hakkas sõitma piki rannaaarset kiirteed, mida pikki ehituspiltsid ja uued puhkemajade kompleksid. Merel sõitis silmapaari naftatanker, päike tantsis lainetel ja säravvalge lõbusõidulaev lähenes kaldale, kui nad piki rannikut edasi liikusid.

peetud buss sisemaale ning villad asendusid vastkulvatud põlvkondade vanade talumajadega, mille tagumisele küljele olid kinnitatud aedkujulised. Päike helkis sirgetes ridades astmelstele kinnitatud oliivipuude hõbedastel lehtedel. Nad möödusid hõbedastest küttepuid täis laotud hobuvankritest, mustade suk- koonide ja luitunud pearätikutega naistest, kel käes leiva- kottidest, kes juhtis vitskorvides veinipudeleid kandvat eeslit, ja mida katsid tuules voogavad põllulilled.

Tema avas oma reisijahi. Seal oli kirjas, et Andaluusia nimi oli ladinakeelsest „Al Andalus’ist“ ja et igal pool võis näha jälgi kultuurisünnist, mis õitses Ibeeria poolsaarel aastatel 711 kuni 1492. Andaluusia tähelepanelikult ja te näete mauride jalajälgi – ast- mepõlled, purskkaevud ja kaared, apelsini- ja mandlipuud ning küttepuid, millel on veel näha jälgi mošeedest, milleks need hooned ehitati. Uus maantee järgib vana teed, mis ühendas mägesid merele, et võite näha valgeid kive, mis seda teed tähistasid, ja mä- gesid inimesed kasutavad seda endiselt. Arheoloogid on leid- nud küttepuid, mis on värvitud Tüüroosest pärit purpuriga, ja pooleldi hävinud altareid, mis on pühendatud Foiniikia jumalannale Astartele, mis viitab sellele, et foiniiklased olid liikunud rannikult sisemaale, enne kui roomlased Vahemere vallutasid. See roomlaste- ajastu ulatub itta mägedesse, ilmselt Prantsusmaale.

Bussijuht naeratas lugeja tähelepanu mäekülgedele klammerduva- te küladele. Need ulatusid mauride aegadesse. Isegi nii vanad hüljem elasid neis külates vanad tavad, legendid ja

menina leidis sellest ajaloost lohutust ja kinnitust, teda rahustas loodud aeg, edasi liikunud elu. Võib-olla liigub see lõpuks ka

lugeja *Semana Santa* pidustustest, mis olid reisimehi ja palve- dajaid aastaid Andaluusiasse tõmmanud, neid pidustusi kor- dalasid külates tänapäevalgi. Need olid osaliselt usulised pi- ltsed, osaliselt fiesta ja draama, mille eesmärk oli demonstreerida

elanikkonnale kristlaste võitu mauride üle. Enamiku pidustajuurde kuulusid kaunistatud veovankrid, mõned mitu sajandit vanad mis kandsid ristilöödud Kristuse kujutisi, neitsi Maarjat või pühakuid. Mõnikord pühi reliikviaid – konditükke, kuivanud verd või kuivatatud kehaosi, millel sageli usuti olevat imettegevaid omadusi – juveelidega kaetud laegastes. Kõik osalesid rongkäigus: preestrid ja missateenikud ning kohalikud võimukandjad sammusid oma medalite ja aumärkidega protsessiooni eesotsas, neile järgnesid religioossed vennaskonnad, mida hüüti *confraternidad* ideks, nunnad, ilmikud ja sageli väljavahelapsed. Tavaliselt toimusid need rongkäigud öösiti, liikudes läbi tohutute valgustatud tänavate, ja kõik osalejad kandsid küünlaid. Pärast protsessiooni jätkusid koiduni fiestad, kus olid tähtsal kohal vein, tants ja tants, spetsiaalsed road ja rahvuslikke riideid kandvad inimesed. Kaugelt ja lähedalt tulid mustlased, panid üles turuleti, müüsid hobuseid ja laulsid, lisades tseremooniale oma unikaalsed tantsud surnud Kristusest ja tema leinavast emast, seegi oli sajanditevanne traditsioon, mis ulatus *Reconquista* aegadesse.

Kas Tristan Mendoza ajal oli *Semana Santa* samamoodi tähtne? Menina pani raamatu käest, et selle üle mõelda, ja jälgis, kuid röövlind oru kohal taevas tiirutas. Lind triivis soojades õhuvoogudes. Tema jälgimine oli hüpnootiline ja Menina jai tukkuma.

Tund aega hiljem ärkas ta võpatades, kui buss seisma jäi, mõeldes, et selles peatuses tuleb tal ümber istuda, aga bussijuht vaatas tema poole ja raputas pead. Menina lükkas akna lahti, kummardus vaataks välja ja nägi, et nad olid valgeks lubjatud kiriku ees väljakul. Väljak oli täiesti vast täis, paljud kandsid Andaluusia rahvariideid – naistel olid saledad seelikud ja juustes suured kammid, meestel olid paeltega kaunistatud jakid, mõned neist istusid hobuse seljas. Seal oli ka turiste, nägid kohalikega võrreldes kahvatud välja, neil olid käes fotoaparatuurid ja nad liikusid aeglaselt läbi väljaku keskele üles seatud turulauade, tõmmud mehed ja naised rüsesid, müües vaipu ja pitsi ja vasknõusid, mis olid turistide jaoks tekkidele laotatud. Kuskilt hoovav toidulaud, mis sarnanes grilli- või vorstilõhnale, täitis õhu.

Leibadele lärmis kostma aeglane pidev trummipõrin ja väljavahelapstunnesed jäid vaikseks, kui trummipõrin valjemaks muutus ja astusid kõrvale ning rahvahulga keskele tekkis vahekaik. Mõnikord kostis tõsine kirikulaul, nagu oleks keegi mikrofoniga laulnud.

See protsessioon aeglaselt bussi eest, seda juhtis vanem preester, kes kandis pika ridva otsas olevat musta riidesse kinnitatud krossi. Talle järgnes salk kirikurüüdes poisse, kes vastasid laulule mikrofoniga lauldes.

Menina hing kinni. Nähtavale ilmus tohutu musta riidega kandelabra, millel oli üleelusuurune leinava madonna kipskujukonk, rahva peade kohal ega pannud millekski teda õlgadele meeste krimpsus nägusid. Hõbefiligraanist pühapaistest peanatik ja must loor neitsi leinavat nägu. Tema palveks käte vahel rippusid tohutute mustade pärlite ja hõbedase rishelmed. Tema jalge ees lebas surnud Kristuse piinatud väändunud, punane veri realistlikult haavadest tilkumas. See kujutis look muu väljakul ja mõned vaipu müüvad naised hakkasid aparaatide harmoonias laulma, see oli lihtne itk, mis oli täis valu ja rõõmu, pannes külmajudinad mööda Menina selga jooksuma.

Protsessiooni järgmine osa oli veel kummalisem. Kõikuva madonna ees aeglaselt trummipõrina taktis kõndides, tulid mehed, kes kandisid purpurseid rüüsid ja pikki koonusekujulisi kapuutse, mis katsid neid peaaegu ainult silmade jaoks olid kitsad pilud. Käes hoidsid nad tohutu meenutas okastraadist piitsa. Iga paari sammu järel löid kandelabrid end piitsaga vastu selga, see oli rituaalne enesepiitsutamine, mis olid õlgade kohal kerged punased laigud. Siis katkes trummipõrin viimase löögiga ja protsessioon seisatas. Laul vaikus. Vaikuses kandelabrid ja alust kandvad mehed muutsid sünkroonis oma kehaasendit ja viskasid väljakule maha. Kandjad, kelle õlgu katsid paksud padjad, tõusid kahele ja pühkisid laupa. Kapuutsidega mehed võtsid peakatted ja paljud süütasid sigareti. Nähtavale ilmusid vein ja kohv.

Menina "practicando," teatas bussijuht pead pooleldi reisijate poole ja pöödlaga osutades. Proov. Bussijuht nõjatus aknast välja ja

vahetas naeruseid kommentaare paari mehega, enne kui bussi kassalaksas ja mootori toole pani. Kui nad minema sõitsid, vahtis Menina selja taha ja tundis end vapustatuna. Laurel Runis tahendasid libiseda lilli kirikus, värvitud mune ja uute kübaratega daame. See, mida ta just oli näinud, oli ehe ja naturaalne – see puudutas surma, hirmu ja religiooni raudset haaret.

Menina arvas, et küllap nad lähenesid kohale, kus ta pidi üles istuma. Kui see nii polnud, hakkas ta soovima, et oleks lennujaama midagi süüa ostnud. Kell kolm tõusis ta koriseva kõhuga püsti, et jakotist Hershey batoonid võtta. Just siis keeras buss teravasse käärt. Menina kaotas tasakaalu. Mõlema käega pagasiriivulist haaratades ta, kuidas buss jälle keeras, sõites aeglaselt üles mäkke valge külla, mis asus oru kohal, peatudes siis väljakul, kus oli suur plaadiga kaetud purskkaev, punastest plaatidest katusega valge kirik, õunapelsinipuud ja väljas päikesepaistes seisvate laudadega kohvik.

Bussijuht tõusis ja ütles, et nad peatuvad tunniks ajaks „La comidita“. Ta osutas oma kellale ja käskis õigel ajal bussis tagasi olla. Inimesed peatavad kõik asjad kaasa võtma – hispaanlased olid ausad, aga isegi nad olid nüüdsel ajal palju aafriklasti ja teisi illegaalseid immigrante, kes varastasid. Ta pilgutas Meninale silma, patsutas kõhule ja viipas. Menina kohmitses seljakoti ja käekoti kallal ega teinud temast väljagi. Kui ta on söönud, vaatab ta kirikus ringi ja väldib bussijuhti nagu katku.

Kohvikus seisis häälekas saik mehi veiniklaase ja pudeleid täies juures, ehkki oli alles lõunaaeg. Bussijuhi kuldhammas välgatas, kui Meninale enda kõrval ruumi tegi. Neiu pööras ruttu ringi ja läks vaatama välja apelsinipuu all asuva laua äärde, võttis oma plokki ja hakkas joonistama kirikut, lilli ja midagi, mis nägi välja nagu kindlusevarustust üleval kaljul. Ta oli suuremas igatsusest juustuburgeri või klubivõile, kui järele, aga ettekandja raputas pead. Ta toob neiuale midagi. Menina saanud aru, mida tapselt, aga noogutas ja ahmis sisse väikese takkidega taie musti oliive, mis talle koos kokakoolaga toodi. Siis sõi ta ära sõidukartuliomleti ürtide ja pipraga. Kui ta oli arve maksnud, oli tal liiga liiga tais, et kohe püsti tõusta ja kirikut vaatama minna.

...olid ikka veel baaris ja valjak oli tühi. Ainsat heli tekitasid tagasi soostvad pääsukesed ja purskkaev valjaku kappadelt ulatusid Meninani väikesed magusad lõhnad. Hõõgav sumisesid ja kuum päike tema seljal rahustas tema toetas pea seljakotile, mis oli laual, ja pani paariks minutiks kinni.

Seljatoe nõksatus äratas ta. Vaeva nähes, et meenutada, kus ta Menina mööda kitsast majadevahelist käiku ära jooksvat tühtlune pärastlõuna ja valjak oli nüüd varjus. Menina väristas kätt kae käekoti järele, mille ta oli tooli seljatoele riputanud. Kõhule polnud kotti seal. Ta hüppas püsti, vaatas enda ümber laua alla, kuid käekott tema raha, passi ja kojulennupiletiga, mille Visa kaardiga oli kadunud. Raske südamega taipas ta, et ta oli selle varastanud. Kindlasti laseb juht ta tagasi bussis, tema piletit näinud... aga koht, kus buss seisis, oli tühi. Buss ta ära sõitnud ja tema kohver oli bussis. „Ei,“ nuuksatas ta. Tema meeskond tõmbus nõrdimusest krampi.

...hakkas tal hirm. Valjak hakkas täituma töömeestega, keda ta kohvikus joomas näinud, nüüd kopsisid nad kokku mingit tühtlune valjaku servas. Üksikut noort naist märgates tulid mõned le „Sa oled sõbralik tüdruk, jah?“ küsis üks hispaania keeles naeratusega, mis paljastas katkised hambad. Tema sõber vilistas talle ja kergitas kulmu. Mehed mõõtsid pilkudega tema keha ja ühelt nalja kurguhäälses keeles, millest Menina aru ei saanud, ...oli niigi liigagi selge. Üks neist hõõrus sõrmi raha rahvus-

...vastamisi. „Väike jook, jah?“ küsis mees. Naer. ...oli ohtu ja ainult mingi enesealalhoidinstinkt sundis Meninat ...uma, mitte käituma ohvrina. Valjaku teises servas nägi ta ...lumal tänatud. Mehi rõhutatult ignoreerides sundis ta ...jakotti kiirustamata selga panema ja mööduma möödetud sam- ...avatest meestest väljakul, tundes nende pilke seljal. Ilma raha ...oli ta tõsisel jamas, aga politsei aitab tal helistada Ameerika ...Madridis, et saada uus pass ja – nii vaga, kui ta vajalikke

ajaks, aga rikkaid ei ole palju. Me oleme lihtsalt vana küla mees. Sel aastaajal tulevad siia paariks päevaks mõned briti pensionärid, katoliiklastest turistid, kes tahavad meie religioosseid pidustusi näha... aga..." ta laiutas ilmekalt käsi, "...aga *muchachos de la llamada*... pole siin midagi."

"Kelle jaoks?"

"Kalliste tüdrukute – mis see ingliskeelne väljend on? Või ma usun, et see on "telefoni teel tellitav tüdruk" – Lõuna-Hispaania jahtlaevade, rikkaste meeste jaoks. Kõige rikkamaid võiks kutsuda tüdrukuteks pidada. Nagu näiteks teid."

"Mida?"

Mees virutas käega vastu lauda. "Oh, palun, preeili Walker! Meie politseinik – mind te ei peta. Arvate, et see pole silmanähtav? Lõuna-Hispaania rikkaste araablaste, narkokaubitsejate sabas, relvakauplejate järel, kelle jaoks nad jahtlaevadel pidusid, kuhu kaunid tüdrukud on alati oodatud. Aga siin, mägedes, on enamasti vaesed võõrtöölised, kes lihavõtete ajal ei saavad, et *Semana Santa* aluseid ehitada, sest enamik mehi on küllalt ära tööle läinud või on liiga vanad. Võib-olla on teil narkoprobleemid, isegi vähese rahaga mehed kõlbavad. Ehkki ma pean tunnistama, et te näete välja, nagu oleks teil narkootikumidega probleeme. Veel."

Menina suu vajus lahti. Kas mees oli teda *prostituudiks* nimetanud? Ja narkomaaniks? Ta oli vähem kui kakskümmend minutit politseijaoskonnas viibinud – millega ta nii kohutava mulje oli suutnud jätta. "Ma ei ole... prostituut," kokutas Menina. "Ega narkomaan. Ma pean end teada ühtki narkootikumi kunagi näinudki. Ma tahan lihtsalt Madridi minna, et..."

"Madridi? Kas see tee viib Madridi?" katkestas mees ja viipas ka ukse poole, kust avanes vaade mägedele.

"Kust mina seda teadma peaksin? Ma olen esimest korda Hispaanias!"

"Preeili Walker, kes ta ka iganes olete, soovin, et te poleks siia tulnud. Sest nüüd peab keegi teiega tegelema ja mina ei saa, sest mul on liiga palju tegemist."

...distan Hispaaniat, mõtles Menina kibedalt. Talle oli hakanud meeldima, et ta võib olla suuremas jamas, kui ta arvas. Mitte keegi ei teadnud, kus ta on. Ta ise ei teadnud, kus ta on. Ja kui see kohutav mees teda prostituudiks pidas, pidid mehed väljakul samale järele jõudma. See selgitaks sisinat ja kommentaare. Ta oli nüüd nii kaugele vaevalt kapteni järgmist küsimust.

"Miks te Madridi tahate minna?"

"Ma tahan Pradosse minema. Ma pean kirjutama ühest kunstnikust."

"Et, ma eeldan?"

"Muidugi mitte!" Mainige Hispaania kunstnikku ja inimest, keda alati Picasso, aga Prados ei olnud Picasso töid. Ehkki ta ei tae targa seda mitte mainida.

"Te arvate, et Picasso töid ei ole Prados?" Kapten kergitas

"...töid on kuninganna Sofía muuseumis!" nähvas Menina. "Ma poleinud mitte ainult ebaviisakas, ta oli ärritav. Ilmselt teadis ta, kus Picasso töid olid! "Kunstnik, keda mina uurin, on Fernando Mendoza, te pole temast kuulnud, suurem osa inimestest ei ole temast kuulnud. Ta oli tuntud kunstnik – tema nimi on Prados. Mul on medaljon samasuguse..."

"Ma teadis, et oli piisavalt palju rääkinud. "Kuulge, see pole oluline, et teada seda kõike kuulda. Kas ma palun võin teie telefoni kasutada, et oma vanematele helistada? Ma helistan loomulikult nende kallid muretsevad, ja isa võib mulle natuke raha saata ja..."

"Fernández Galán oli vaikseks jäänud ja vahtis lakke. "Vana mees" küsis ta, nagu oleks see kõige kummalisem asi, mida ta üldse teada saaks."

"Kui?" kokutas Menina.

"Mmmmm." Ilmselt üritas mees järgmist sarkastilist märkust välja visata. "Mulline kohutav, kohutav mees! Päev oli olnud pikk ja raske, ma tundis end korraka väga väsinuna ja nutu äärel. Ta otsis tasapalju taskurätikut, aga need olid tema käekotis. Ja see oli läinud."

Kapten paistis tema meeleolu tajuvat. „Ärge kartke. See on luter, vana klooster, võib-olla kõige vanem Hispaanias. Keegi selle tõelist nime; rahvas kutsus seda *Las Golondrinas*, sest kool *golondrinas*.“

Kapten tõmbas nõorist ja Menina võpatas, kui kell nende pool kohal valjult helises ja ehmatas pääsukesi, kes hääleka tõrelevala õhku tõusid. „Keegi ei tea, kust esimesed nunnad tulid. Aga nad siin enne *Reconquista*’t. See oli mauri küla, aga kui maurid Hispaanias olid, oli palju kristlasi, palju juute. Nad pidid erilist maksu maksma ja maure mitte tülitama, aga kristlane ja juut olemises polnud nad halba. Ja nunnad ei teinud tüli. Kui nad kloostri astuvad, ei ole nad siit enam iial. Maksud pole ka probleem – klooster oli alati tüdrukud tõid raha, kui nad tulid, et nunnaks saada. Tüdrukud, nad tulid siia beebidena, ja said nunnadeks.“

„Oh, see kõlab... beebidena? Miks? Kuidas nad teadsid, et nad nunnaks saada, kui nad olid beebid?“

„Oli orbudekodu. Neil pole vanemaid, võib-olla polnud vanemaid. Ma ei tea.“

Ta helistas veel korra kella. „Nunnad teevad ravimeid ja kooli maiustusi.“ Ta osutas tumenenud raudvõrega kaetud aknale. „Nad müüvad siin, et usumaksu maksta. Ja kuna see on väga vana, vana klooster, tuli siia palju palverändureid, inimesed kahetsesid oma paat. Siin oli nagu haigla – haiged inimesed tulid ka, haiged moslemid ja juudid, nunnad ravisid neid nagu kristlasi, ja siin oli orbudekodu.“

„Tundub, et neil oli tegemist.“ Menina jalad valutasid ja nüütsid ta nii väsinud, et oli valmis oliivipuude alla pikali heitma ja magama jääma. Aga mis siis, kui mehed väljakult ta leiavad?

„Jah, uhked daamid, isegi kuninganna, nad tegid siia palverändurid, sest see on nii vana, nii puha. Kabelis on põhjast, Leónist pärit püüsessi haud, ta oli kristlane, kes tuli siia, et nunnaks saada, mauride ja kloostri taga on koopad, kuhu on maetud nunnad, nagu katakoombid Roomas. Aga nüüd,“ ta kehitas õlgu, „pole see nii tähtis, kui nad ei tule. Ainult paar vana nunna. Nad teevad ikka veel maiustusi.“

„Nad müüvad turistidele müüa. Sellega ei teeni palju raha. Nad müüvad väga vaesed, vaesed ja vanad. Neil on raske. Nad ei saa kularahvas aitab ikka veel, toob neile süüa, et nad ei hülgeks, aga talvel on väga külm.“

„Nad müüvad ja Menina kissitas hämaras silmi. Ta ei näinud midagi. „Aknad katki. Kõik katki. Nad ütlevad, et klooster on vanane nunn sureb. Kohutav mõelda, et sinna jääb üks nunn üksi, kõik teised surnud. Palju aastaid tagasi, kui nad olid, käisid veel mõned palverändurid, aga nüüd pole neid enam. Aga seal on toad, kus palverändurid ja reisijad tood. Sellepärast ma teid siia tõingi.“

„Nad ei ole seal, see hea mõte. Keegi ei vasta kellale,“ ütles ta. „Ta ei suutnud otsustada, kas parem oleks selles juhtumisel olevate meeste eest varju otsida või mitte mingi aega jätta kloostri tõi. „Ärme teeme neile tüli.““

„Nad müüvad, nunnad on seal, ainult natuke kurdid. Alati on ja mõnda aega helistada, siis nad tulevad.“ Ta helistas veel korra kella. „Polegi on hea, kui neile tuleb külla keegi, kes maale tood.“

„Nad müüvad kloostrites, vanades nunnakloostrites nagu see siin,“ ta ütles, „nad müüvad, saate aidata, vaadata, kas mõni maal on raha, nad saaksid selle ära müüa. Nad saaksid kütet, haigetel tood ja ravimid, nad saaksid katkiseid asju parandada.“

„Nad müüvad hea plaan, aga tõesti, ma ei ole spetsialist. Kuulge, nad müüvad aastasel kursusel! Teil on eksperti vaja.“ Menina vaataski oma taskus. „Aga meie reisil on ekspert, kuulub professor Lennox. Ta on pooleldi hispaanlane. Ma arvan. Ja ta helistada, kui ma ainult telefoni juurde pääseksin,“ ta ütles. „Kuidas on võimalik, et siin pole ühtki telefoni?“ „Mul on telefoni number.“

„Nad müüvad teile, ei ole telefone. Siin pole isegi elektrit. Aga nad müüvad. On hea, kui te midagi leiak, aga kui ei, siis ei. Ärge

muretssege. Õde Teresa raagib natuke inglise keelt. Ta õppis tüdrukuna, nii et võite temalt küsida.“

Ei telefoni ega elektrit. Suurepärane! Aga mees oli palunud

Just siis avati võretatud aken seestpoolt. Kile vanainimuse hüüatas: „Ahaa!“ ja küsis pahaselt, kes kella helistas, rääkides sellest, et sellisel kellaajal pole *polvorones*eid.

„Aa, õde Teresa,“ ütles kapten Fernández Galán, võttes müra ja rääkides korraka viisakalt ja aupaklikult. Ta soovis rääkijale öhtut, nimetas teda *tía*'ks – tädiks – ja hakkas kiires hispaania keele seletama. Menina sai aru, et mees nimetas teda kenaks ameerikalnaks, kes oli kahjuks paljaks röövitud ja kes oli bussist maha langenud väga kenaks tüdrukuks, kes vajas lihavõtetni peavarju, ja kas ta mõnes palverändurite toas peatuda.

Võre lükati kinni ja kostis riivi eest lükkamise heli, siis avas laud kandev nunnarüüs küürus vana naine puust ukse. Ta pomises tuseks pahunalt: „*Deo gratias, Alejandro*.“ Ta ei paistnud neid rõõmustavat. Ta ütles midagi selle kohta, et nad katkestasid Jumalateenistuse.

Kapten selgitas. Menina üritas jälgida, tabas sõna siit, tei tema nimi ja sõnad „Madrid“ ja „Málaga“ ja „üliõpilane“. Meninadis kloostris olevate maalideni, kui õde Teresa teda katkestas noomiks väikest poissi. Naise peenike vanainimesehääl selgitas hispaaniakeelses sõnavalingus midagi, mis kõlas Menina kõrvu ei, nad ei võta tema järjekordset naist... viimane oli... kogu aeg tagasi käinud... väga häiriv... šokeeriv... sigaretid... lühikesed sõnad. Menina kuulis teda sülitavat välja sõna, mis kõlas nagu „hipid“.

Õde Teresa vaikis, et hinge tõmmata, ja kapten Fernández jätkas anumist, vabandas eelmise tüdruku halva käitumise põhjuse vandus vanemate haua nimel, et nägi Meninat sel pärastlõunal korra. Kena tüdruk.

Menina üllatus, kuuldes kaptenit kaitsvat teda kui „head tüdrukut“. Tund aega varem oli mees teda prostituudiks nimetanud ja las nii, nagu majutaks kapten oma pruute kloostris? Kui kuus

peavarju vaja. Menina kummardus ettepoole, et nunnale meele hipaania keeles kinnitada, et ta pole pruut ega hipi, ei et taha kuhugi minna, ei tekita mingeid probleeme, palun, palun, kuni läheb järgmine buss Madridi. Õde Teresa tõusis, nagu vaataks temast otse läbi, avas siis värava laiemalt, et mitte eriti õrnalt käsivarrest ja tõmbas ta sisse.

„Ütleks veel midagi selle kohta, et Meninale kloostris peab olema ja kas õde Teresa võiks palun inglise keeles rääkida?“ ütles Menina, et ta ei teinud temast välja ja hakkas väravat kinni lukkama. Õnnestus veel Menina seljakott sisse pista ja käsi tagasi, kui värav kinni prantsatas.

Õde Teresa pani värava riivi ja pöördus Menina poole. „Sa püsid hoidmas ta inglise keeles.“ „Ei lähe mingite meestega välja! Ei ehk!“

„Õnne,“ ütles Menina väsinult oma seljakotti võttes. Mitte mõnust talle paremini kui meestekeeld. „Muidugi... siin...“

Õde Teresa tõi kuuldavale üleoleva häälsuse, nagu poleks ta kinnud, ja kopperdas üllatava kiirusega neiu ees, hoides oma latern heitis nende ümber võbeleva valguseringi, kui ta läks mööda üht koridori teise järel. Menina nägi katkiseid laite ja suletud uksi, aga väljaspool valgussõõri valitses kott- ja kedagi teist polnud liikvel. Oli tunda tugevat hallituse ja nappust hiir või keegi sibas mööda.

Õde Teresa peatus õde Theresa koridori lõpus ja lükkas ühe suletud ukse lahti. Ta tõstis laterna üles. „Siin,“ ütles ta hispaania keeles, kui ta oli vauke kopitanud valgeks lubjatud kong, seinal rippus kott-kruusifiks ja selle all puust palvepink, aken oli luugiga avatud ja kollaseks tõmbunud linaste voodiriietega ules teh- oli kokku volditud tekk, padjapuürid olid paigutatud. Kongis ja ukse all väike laud. Laua seisis klaaskupliga küünlajalg. Õde Teresa puhkis oma rüü hõlmaga laua tolmu puhtaks ja ütles: „Ütleks midagi oma rüü taskust, võttis sealt kaks pool-“

5. PEATÜKK

Las Golondrinase klooster Hispaanias, aprill 2000

Klooster koosnes koridoride labürindist. Mägedest puhuv tuul viis seinte ja lagede aukudes, linnud söötsid sisse ja välja, siut olid tegid katuse alla pesi. Ainus valgus tuli väikestest trellitatud aknadest kõrgel paksudes müürides. Kui tema silmad hämarusega hakkasid nägi Menina, et seinad olid tihedalt kaetud religioossete kaardidega, kuivatatud lillede, räigetes värvides madonnade, Avila Püha, Püha Püha Südame, erinevate paavstide litograafiate ja halvasti maalitud pühakupiltidega. Menina arvas, et suurem osa kunstiteoseid olid ajavahemikust üheksateistkümnenda sajandi lõpust kaheksanda sajandi alguseni ega omanud erilist väärtust. Ta teadis oma vanaema piire, aga Holly Hill oli tema silma treeninud. See kraam nägi välja nagu rämp. Ta läbis ühe koridori teise järel, möödus lahtiselt rippuvate toolidest, mille taga olid tema omale sarnased kitsa voodi, laua, tooli ja rippuva krutsifiksiga toad. Kunagi olid need täis palverandidega, Menina krimpsutas nina. Ta polnud kunagi tundud sellist vanade hallituse ja madanemise niisket lõhna.

Menina lootis, et leiab kabeli või kohtab mõnda nunna, aga koridorid olid maha jäetud. Ta astus tuppa, mille seinte ääres seisid sügavast kivist kraanikausid ja vanamoodne raudpump. Puust restil kuus paigutatud öösärgid. Ta avas ukse suuremasse tuppa, mille seinu ja tavan randat katsid plaadid, järjekordne kivist valamü ja pump ning nina.

te kookide otsas viltu rippuvad üksikud potid ja pannid. Otsas oli tohutu kamin ja kriimuline puust pukklaud. Laual olid erinevaid pudelid siltidega „Vino“ ja „Aceite de oliva“ – veinid ja õlid olid küüslaugu- ja sibulapalmikud, korv munadega väikeste artišokkidega, korv mullaste kartulitega, mõni sid-likul meekärg. Kamina kohal rippus paar punti kuivatatud oli hammik küttepuid ja hõõguvatel sütel podises raudpott.

Menina ja tõstis potikaant ning potis keevast toidust kerget auru, mis tuletas neiule meelde, et ta oli tõesti väga hõõguvaks pakutud magus leib oli suurepärase, aga seda oli vana. Ta pani kaane tagasi ja otsis midagi näksimiseks.

Menina all märkas ta suurt korvi sildiga „pollos“. See oli täis värskeid kuivanud leivatükke, osa veidi kuivanud, teised kividest leidis suure murtud pätsi, mis oli värske kui ülejäänud. Menina tundes kastis ta leivatüki mee sisse ja sõi ära. Ta astus pätsi pooleks ja pistis tüki oma jakitaskusse juhaks, et ei pakuta, ja jätkas oma uurimisretke. Köök läks üle suuresse lubjatud ruumiks, kus oli elusuurune tumedast puust all oli lugemispult avatud raamatuga ja kolm pikka lauda lauda. Nunnade söögisaal?

Menina avanes uks järjekordsesse hämarasse vaiksesse ruumi. Menina astus sisse ja hüüatas: „Vabandage!“ Ruumi ei olnud. Ebaloosult vaikset rahvast, kõigil kübarad peas, tühjalt liikumatult – siis taipas ta, et need polnud inimesed, vaid puhkajad, kipspühakud. Toolide käetoed olid kaetud värviliste heegeldatud katetega ja seinu ääristasid ämblikuvõrkude tolmused klaaskapid.

Menina. Nagu oleks kõik ajas peatunud, mõtles Menina. Tolm ja vaikus ja vaikus kolis see väga valjusti.

Menina sees asetseva tühja pühitsetud vee astja kohal rippus värvilise kaetud madonna ja lapse medaljon. Ringi vaadates Menina et seinad olid täis väikesi nikerdatud kujusid – madon-lik, keerubid. Menina soovis, et oleks märkmiku ja pliiatsi

kaasa võtnud, et nimekirja teha. Siin olid mõned seinavaibad, määrdunud ja koidest puretud, ning mõni vanadusest mustunud. Kõik ta suutis eristada väikese Moosese kõrkjates, teisel pildil näha keerubid lambatalledega, paks väike Ristija Johannes sumas talle ristihoides luupeksesügavuses vees ja veel oli seal suur kompositsioon Neitsi ja kahe naisega, kes jälgisid oma jalge ees mängivaid lapsi. Lapsepõlv paistis siin läbiv teema olevat – kas see tuba oli olnud orbu- ja koidukodust?

Menina lükkas ämblikuvõrgud ja tolmu eest ja surus nina vastu, et ei näeks
mest klaaskappi, et selle sisemust näha. See oli täis mänguasju, mis olid
ilmetute nägude ja klaassilmadega nukke vahetis talle vastu. Menina
nukke kandis mingit variatsiooni nunnarüüst ja teises kapis olid
neva suurusega nukud, kes olid rietatud lihtsatesse kleitide ja
olid kunagi olnud valged; kõikidel nukkudel oli pealinik, mida
sid koos mingisugused pruunid kribalad, mis kunagi võisid olla
Kristuse pruutide nukud. Baptistikirikus kasvanud Menina jaot
need võõrapärased, eksootilised ja pisut kummalised.

Alumistel riulitel olid nukumõõdus nõud, taldrikud ja Lähemal vaatlusel osutusid nuku teeserviisideks peetud nööp lukesteks altaririiustadeks – väikesed hõbedast ja kullast kruusid, karikad ja armulaualeivaastjad. Seal olid väikesed marmori bastrist altarid miniatuursete altarilinaidega, nukusuurused pildid ja pühitsetud vee nõud ning väikesed pildid Kristusest, Neerinevatest pühakutest, mis olid mõeldud kinnitamiseks selle vaikese koopia külge, mida Meşina oli eelmisel päeval roninud näinud.

Järgmises kapis olid lapse kätte mahtuvad elevandiluuga lüpsmissaraamatud, seemnehelmestest väikesed roosikrantsid, valged palmioksad, tillukesed piud ja mustunud hõbedast piitsad, millel olid nii väikesed, et olid peaaegu nähtamatud. Seal olid jalatallad kullatud altarisirmid – Menina arvas, et nende nimi oli tõenäoliselt imepeenelt maalitud, tibatillukesed kullatud küünlajalad, millel viltu vajunud väikesed pärisküünlad.

... ja kapun paistsid olevat ehted. Siis pörkus Menina eemale. Kõnnitud hõbeda, kulla ning tolmuste kalliskividega kaunistatud alustel ja urnides olid väikesed elevandiluust ja eemalolevad – pealuud, miniatuurne äraraiutud käsi, inimese või loomade väike, aga groteskselt veritsev süda... Menina ei tahtnud neid relikviaarideks. Peagi nägi ta, kus neid kaunistasid ühes nurgas oli nukumajasuurune kabel.

See kõik tekitas Meninas judinaid ja ta lahkus *sala'st*,
 lõpetas päikesevalgust nahes kergendust. Ta leidis võlv-
 aia kloostriaeda. Romaani stiilis ristikäigu kohal kükitasid
 ul, katkiste ninadega veesülitid. Luitunud punaste ja siniste
 rooside vahel ülekasvanud ürtide kohal sumisesid mesi-
 palunul asuv purskkaev pladises laisalt. See oli keskaegsest
 amatust" pärit metsistunud aed.

n tulin madalale kloostrimüürile, kui konvendi kell vai-
 m ja kaheteistkümne löögiga keskpäeva märkis. Söögiaeg
 mulis tuki leiba. Päikesevalguses oli see ebaisuäratavat halli
 ka tuma tuppa tagasi minema, juhuks kui talle on lõunat
 eelnevalt keegi, kellelt küsida, kuhupoole tema tuba jäi.
 tuma, kostis pea ja nägi nunna kergel sammul ristikäigu
 tuma volvkaarte varjus kõndivat. Menina hüüdis: „*Momento,*
 " hää: „*lola!*“ aga küllap ei kuulnud nunn teda, sest tema
 tavalik kadus vaateväljast, kui ta kloostrisse tagasi kadus.

...suras leivatüki tagasi taskusse ja kiirustas nunnale järele. Ta
 le kinnis enda ees, pärast hommikust vaikust ja meeleolusid
 vahustavad. Õues valitsev päikesevalgus muutis Menina si-
 ste ruumide hämarusega harjumise raskeks. Ta otsis kobades
 tühjusega siis meenus talle, et kloostris polnud elektrit. Seejärel
 ei ta enam nunna ja fakt, et ta ei näinud, teravdas Menina
 h. Ta tundis mingit magusat ja kergelt muskusehõngulist
 meenutas Sarah-Lynni mesilasvahaga poonimisvahendit.
 ...kate ja selle all oli tühjus, siis puudutas ta uksepiita. Ta liikus

käega kobades seinäärt mööda edasi ja komistas mingi seinakujutise otsa. „Oh neetud, mis nüüd?“ pomises ta sääremarja hõõrudes ja silmad piisavalt pimedusega harjusid, et ta kandilise eseme peal eristas. Ta kobas seda kätega. See tundus olevat metallnaastudest. Raasta alt, kus pääsukesed oma tavalist lärmi tegid, immitsevad ja Menina nägi, et oli järjekordses madala laega ruumis. Samuti puusuitsu järele ja rauast küünlajalas seisid pooleldi põlenud küünlad, mis viitas sellele, et nunnad kasutasid seda ruumi. Menina vaatas otsides laua poole.

Väikeses raudkastis olidki tikud. Menina pani kaks küünalt lehma ja vaatas ringi. Hübisevas valguses nägi ta kõrgete seljaga toole, lauda ja suurt tumedat krutsifiksi kamina kohal. Plüüsikaetud põrand oli konarlik ja kohati sisse vajunud, toa ühel otsal raudvõre nagu vangikongis, teisele poole võret oli tõmmatud lihtne. Siin olid riiulid, mis olid tühjad, kui mitte arvestada hubaste kassidest, millest Menina avastas õmblustööd, ja alkoov, kuhu olid tühjaks küttepuid.

Seintel rippusid raamid, milles olid vanadusest mustaks tõmud maalid, need olid palju musternad kui pildid orbudekodu ruumides.

Menina võttis küünlajalast küünla ja tõstis selle lähima pikitrepini. Ta kissitas küünlatule nõrgas valguses silmi, tema nina oli mõni minut tagasi paari tolli kaugusel ja tasuks nägi ta vanaduse- ja mustusega näo nõrku piirjooni.

Ta oli leidnud portree. Mis edasi?

Vastuseks oli leib tema taskus. Ta oli kuulnud, et leiba müüakse imamiseks kasutades oli võimalik maale puhastada. See polnud meetod – uue aja pakendatud leivas oli palju kemikaale ja pleegitajaid, mis maali kahjustavad. Aga leib Menina taskus polnud midagi imeleib – see oli hall, nii et võib-olla oli see pleegitamata jahust leib. Peaks? Ilmselt mitte, aga keegi polnud neile maalidele aastaid tagasi panu pööranud ja kui ta midagi ei tee, ei näegi neid keegi. Ta loob käed puhitsetud vee astjas ära ja hõõrus need teksastesse kottides kuivaks, et käsi võimalikult puhtaks saada. Menina murdis talle

leiba seda nii kaua käte vahel, kuni see pehmeks muutus. Ta surus pinnale, et lahtist mustust peletada, ja surus pehmeks leiba ettevaatlikult mustunud lõuendi nurka.

Menina surus mustust endasse imades tumedaks ja pildiraam pais-
tas talle

hall, vahtame, milline sa valja näed.“ Menina hakkas järgmise portreega kiirelt surudes portreteeritu nägu puhastama. Nähtavale tulid tumedad kulmuud tumedate silmade kohal ja ninaselg, siis aeg-ajalt tumedad silmad tema omadesse vaatamas. Menina liikus kiirelt ja nägi, et kunstnik oli küllalt osav, et maalida silmad, mis tundusid elavad. Igale juhul oli ülejäänud portree vaatamist väärt. Menina tundus eemaldus, avastas Menina üllatusega, et pildil polnud tegu Neitsi Maarja, vaid peentes rõivastes noor naine. Menina all nägi ta vaevu keerukalt kaunistatud varrukat, lille- ja tuld kaes, mingit tikitud rüüd ja ehteid. Ehkki määratud ja ammunistatud, olid värvid küllalt jõulised, et muljet avaldada – roheline ja sinine. Ilmselgelt oli tegemist jõuka noore naise portreega, selle juures oli midagi eksootilist või *primitif*’i, mis tekitas kahtlema, kas tegu on Euroopa maaliga.

„Kas kull tulid?“ küsis Menina portreelt, et vaikust lõhkuda, ja kui öde Teresa hää kaagutas: „Ahaa! Siis sa oledki!“ Menina ronis. „Sa ei tohiks siin olla, see on ainult nunnadele,“ ütles ta kiirel seistes süüdistavalt. „Kui on külalisi, naised külast, need ja istuvad siin.“ Ta osutas võrele. „Kõik inimesed, kes pole siin, istuvad teisel pool. Mida sa teed?“ Kahtlust tema hääles oli selge tahele panna.

Menina tundis end nagu teolt tabatud sõnakuulmatu laps. „See oli Fernando Galáni mõte! Ta ütles, et ma peaksin otsima maale, mis võivad olla, et neid müüa, ja me võime viia need...“

Menina rajas end sirgu ja tõi kuuldavale pahase sõnavalingu ja inglise segakeeles. „Kuidas sa julged kapten Fernández kahtlustada! Alejandro ei ole varas! See oled sina, kes meilt raha tahab! Häh! Sa pead kloostrist lahkuma!“

„Ei, ei, ei! Me ei taha midagi *varastada*. Kapten arvab, et kloostris on raha vaja, ja ta tahtis, et me leiaksin maale, mida müüa.“

„Hahh!“ Järgnes veel üks hispaania-ingliskeelne valing Ale ja tema halbade kommete teemal, õde Teresa ei teadvat enam, et mida kaptenist mõelda. Menina nägi jahmatusega, et oli õde Teresa tabanud. Õde Teresal oli kapteni kohta palju öelda, tema elu kohta oli olnud... midagi halväärsset... sellest ajast alates, kui ta oli poiss, mitte et ta oleks nüüd parem... midagi, midagi kiires loomuses keeles häbitute tüdrukute jahtimisest, kes veetsid oma elu tähelepanu püüdes ja mehi ahvatledes. Alejandro tõmbas just seda sorti tüdrukut ligi. Nad viskusid talle kaela; mõni ime, et ta abielus ei olnud – ta ei olnud ainult *putas*'id. Menina silmad läksid üllatusest pärani. Õde Teresa kapteni tüdruksõpru just *hooradeks* nimetanud! Kaasa arvatud Maria Noh, tal oli kõrini, et inimesed teda niimoodi nimetasid!

„Mina ei ole *puta* ega tüdruksõber! Ma kohtusin temaga alles hiljuti. Ta tegi selgeks, et tema meelest olen ma idioot, et vale bussi peale hüppasin ja lasin oma asjad ära varastada – ta oli väga ebaviisakas. Aga te lubasite mul siia jääda, mõtlesin, et peaksin üritama aidata, ja kapten palus. Ma palun teie eraruumides viibimise pärast andestada, ma ei leidnud kedagi, kellelt küsida. Miks te ei võiks lasta mul peavärdada? Nagu ma kaptenile ütlesin, ma õpin lihtsalt kolledži loetiajalugu. Ma tean veidike, aga mitte palju. Ma võin natuke muuta ära puhastada – kuivanud leivaga – ja teha märkmeid selle kohta, mis tundub väärtuslik. Siis võib tõeline ekspert pildid üle vaadata ja teile müügi osas nõu anda.“

„Häh! Eks me näe. Võib-olla meile ei meeldi oma pilte müüa, aga nüüd. Sa pead sööma ja mina pean kabelisse tagasi minema.“

„Kas see tuba oli raamatukogu?“ küsis Menina õde Teresa ukse juurde minnes.

„Vana skriptoorium,“ vastas nunn.

„Skriptoorium? Kirjutustuba?“

„Jah, siin kirjutas alati üks nunn. Kloostris oli alati kirjutustuba kirjutaja. Palju raamatuid, raamatukogu ka, väga eriline, sest see

palju raamatuid, raamatud olid väärtuslikud. Neid inimesi, kes lugeda oskasid. Aga siin kloostris olid kõik nunnad, kes lugeda, nii et palju rahvast tuli, tahtsid teada, mida raamatud, kirjutaja leidis raamatud ja rääkis neile, mida nad olid lugenud.“

„Välja,“ ütles Menina.

Õde Teresa ütles, et inimesed abtissilt loa saama, aga kui ta lubas, et skriptooriumisse minna. Näed, siin on *locutio*, täpselt nagu me teame. Kirik ütleb, et nunnad peavad *locutio* taga püsima. Nii on nad nagu vanglas, et nunnad maailmast lahus hoida. Kaua ei saa nad meid kirjutada, vaid istume siin ja teeme tööd. Mitte katkestada aknaid. Ja kamin on hea, kena ja suur, sest kirjutajad ei taha, kui liiga külm. Kirjutaja on hea töö, ma mõtlen!“

Õde Teresa ütles.

Õde Teresa ütles, et ta ei näinud nunna moodi välja. Miks ei näinud ta portree kloostris olema?“

Õde Teresa turtas jälle naerda ja raputas pead. „Õde Teresa ütles, et ta ei näinud nunna moodi välja. Miks ei näinud ta portree kloostris olema?“

Õde Teresa turtas jälle naerda ja raputas pead. „Õde Teresa ütles, et ta ei näinud nunna moodi välja. Miks ei näinud ta portree kloostris olema?“

Õde Teresa turtas jälle naerda ja raputas pead. „Õde Teresa ütles, et ta ei näinud nunna moodi välja. Miks ei näinud ta portree kloostris olema?“

Õde Teresa turtas jälle naerda ja raputas pead. „Õde Teresa ütles, et ta ei näinud nunna moodi välja. Miks ei näinud ta portree kloostris olema?“

Õde Teresa turtas jälle naerda ja raputas pead. „Õde Teresa ütles, et ta ei näinud nunna moodi välja. Miks ei näinud ta portree kloostris olema?“

6. PEATÜKK

Madrid, talv 1504

Defensor del Santo Sepulchro maja oli leinas. Suure saali katusel olid kaks korda suurem musta ja kulda mähitud surnuraam, mida ümbritsetud olid mesilasvahast küünlad. Raamil lamas kolmekümnendate sajandite keskpaigas naine, tema vahajas nägu paistis vaevu läbi musta Brüsseli pitsist surilina. Naise sõrmede vahele oli põimitud mustadest pärlitest ning teemantide ja kullaga kaunistatud kinnistega palvehelmed. Krahvinna oli surnud nädal pärast oma surnud poega ja poisi tilluke kirst, mille kaanel oli lambatall, seisid kõrval. Surnukehad olid juba peaaegu kolm päeva vaatamisel olnud, ümbritsetud perekonnast ning hulgast nunnadest, munkadest ja preestritest, kes pidevalt surnuvalvet pidades lahkunute hoo eest palvetasid. Järgmiseks päevaks oli plaanitud protsessioon Nicholas de los Servitase kirikusse matusemissale, millele peeti noma sängitamine perekonna hauakambrisse.

Perekonna ainus tütar, viieteistkümnepäevane Isabella, pidi üksinda ema surnuraami ühel pool, tema isa, kuus venda ja poeg olid teisel pool. Kui neiu riided viitasid jõukusele ja tema hoided rüütlisusele, oli see tema nägu, mis huvi pakkus – pigem kena kui intelligentne ja erk, korrapäraste näojoonte ning tumesiniste silmadega tihedate kulmude all. Hubisevas küünlavalguses haarasid tema näo varjud Isabella musta leinakleidi, moodustades kontrasti tema kuldse näo ja valge krookkraega. Neiu kõrvades ripuvad pärlid sädelesid

pehmetult, samuti nagu tumekuldsed juuksed tema langetatud mantli all. Korra või paar kerkis tema pilk ja ta nägi Isabella kinnalt jälgis. Isabella lõi silmad uuesti maha ja surus need ja mõistus perutamas.

Isabella ja preester pidasid võitlust tema tuleviku pärast. Tema oli vana ning tema päritolu kaalus üles isegi tohutu malle kaaks klooster või abikaasa. Isabella oli *limpieza de sangre*, see oli puhas katoliiklik päritolu, mida polnud rikku-
maundega Hispaania juutidega sadade aastate vältel, mis olid Hispaaniat valitsenud. *Reconquista*'st alates olid Isabella vanad kristlased nagu krahvi pere, saanud veel rohkem jõu ja võimu. Nende nimi tähendas Püha Haua Kaitsjat. Isabella oli perekond mauridest valitsejate nina all saatnud raha, et nad uskmata käest tagasi saada. Kui nende katoliiklikud vanad Isabella ja Ferdinand vandusid, et annavad maa tagasi katoliiklikule kirikule, oli nende plaan riik uskmataustest – mauridest ja ketseritest – puhastada juba südamelähedane üritus. Isabella soovis uhkust oma päritolu üle võis võrrelda ainult tema päritolu kirikule.

Isabella poegade, kellest ükski polnud väga jõuline, olid kirikust ja õppisid juba Valladolidis seminaris. Ülejäänud kolm olid teiste vanade kristlike perede tütardega. Ainult Isabella ei ootaks otsustamata. Ta oli sünnist saati lompakas ja preester ei veennud krahvi panema tutart mõnda Madridi eliitkooli, meenutades talle eeliseid, mis langevad osaks perekonnale, mis lahku kuningliku verrega ja tihedalt õukonnaga seotud nunnadega.

Isabella ja ometi... krahv arvas, et preestri tõus kirikus sõltus tema juhtida kiriku rüppe jõukaid ja hea päritoluga inimesi. Isabella küsimus oli krahvis kõhklusi tekitanud. Perekonna rüppe võis pärida ka naissoost järeltulija. Kui tema pojad ei saanud suurema, läheks tiitel Isabellale ja tema kaudu kirikule.

Natuke enne seda, kui ta oma viimase lapsega nurgavoodis krahvinna abikaasat veennud, et Isabella abielu oleks topeltkõrvalt perekonna nimele, ja krahv oli alustanud läbirääkimisi kihlmitme perega. Nüüd oma naise surnuraami kõrval põlvitades krahv läbirääkimised kiirelt lõpule viia. Niipea kui ta on otsustanud, sõlmitakse abielu leinaperioodi lõppu ära ootamata. Igal salasepitsused hakkasid teda tüütama.

Isabella nõtkus põlvitades, ta tundis nõrkust. Surnukeha ei olnud päeva vaatamiseks väljas olnud ja Isabella oli kindel, et tundis lagunemise haisu. Tema lõhnataju oli praegu terav ja ta tundis dust. Ta tõstis taskuräti ruttu suu ette, et iiveldust alla suruda. Ta pumatis, mis oli kuldketiga tema vööle kinnitatud. Seda tema tõstes tõmbas ta ninna kuivatatud apelsinikoorte, nelgi- ja mändi. Aga nüüd, kui ta seda tähele oli pannud, paistis surma lõhn tema imalasse embusse mähkivat. Ta peab minema saama, muidu on ta kõigi silme all... Ta hakkas end üles ajama sametpadjalt, mis põlvitanud. Talle tehti puude tõttu järeleandmisi ja keegi ei võinud teda äramineku pärast.

Isabella tõrjus pearaputusega teenrit, kes talle appi lahkus. Neiu lõi uuesti risti ette ja pöördus end vaevaliselt püsti hoidma poole, näidates kõigile, et saab ilma abita hakkama, et ta on tugev, kui paistab. Ta teadis, et Alejandro jälgib teda. Isabella tundis, et noormees oma kohalt hämaruses laulvate munkade seas teda otsustuse ja murega jalgis, ehkki oli kapuutsi sügavale pähe tõmmatud. Homme sel ajal on nad läinud. Koos.

Et uhke Defensor del Santo Sepulchro perekonna tütar abikaasatuse koduõpetaja omaga, oli midagi, mida keegi poleks võinud kuks pidanud. Sellepärast saidki kaks noort inimest kõikidele kirglikult armuda.

Krahvinna oli oma rasedustest liiga häige, et tutre haruldast hoolitseda, ja Isabella oli juba varasest lapsepõlvest saati koolidega koolituppa saadetud. Nende õpetajad olid lähedal asuvalid vanad õpetlased, kes väikese tüdruku seltskonnas noomivalt hoolitsesid.

Isabella oli naistel haridusest? Aga krahvil oli piisavalt võimu, et ta saaks oma tahtmist saada, ning tähelepanu ja kiituse saades Isabella osutus vendadest usinamaks õpilaseks, võites teiste õpetajad ajapikku enda poole.

Isabella neljateistkümnendat sünnipäeva, tuli majja.

Andrés Abenzucar oli Valladolidi seminari õpilane, kaheksa aastane noormees, kes oli näidanud suurepäraseid teadmisi kreeka ja ladina filosoofia alal. Tema kuulsus paljude õpetlasena oli jõudnud krahvi kõrvu, kes nõudis teda parimat ja veenis noormehe õpetajaid lõpliku vande võetud lakkama, et too saaks veeta aasta või paar krahvi poegi õpetama. Krahvi juhid ei arvanud, et midagi oleks võita paljastusest, sest krahvi klann oli olnud mõjukas mauri perekond, kellel oli olnud suure vasallkonnas Andaluusias, kes olid – suurem osa – võtnud *Reconquista*'t ristiusu vastu võtnud ja kelle noorim põlvkond kirikusse tõendina nende usuvahetuse siirusest.

Õpetajad ei osanud arvestada, et *converso* õpetlane oli noormees, keda oli õnnistatud harvaesineva kombinatsiooniga usust ja lahkest südamest, ka ei olnud neil aimugi, kui väga mõtet preestriseisusest ja kuidas ta sisimas mässas oma perebistava pealesunnitud usuvahetuse vastu. Ta oli ka meeletult. Ta oli neid seminari õpilasi, kes oleksid vaeva näinud, et ta saaks õpetajaks saada, oli ta siis andekas või mitte.

Isabellasse, siis ei vaevunud keegi mõtlema, et ta polnud laps, vaid meheleminekuas, ja kui lonkamist mitte arvestades tüdruk, kes igatses kiindumust, milleni ta valdavalt poolehoidus peres kunagi polnud küündinud. Keegi ei küsinud, kas ta oleks neljateistkümnenda aastasel neiu Fr. Alejandro matemaatikast ja loogikast. Isabella viibimist koolitoas oli juba kaua aega tunnistatavana võetud ja nagu iga heast perekonnast neiu, ei tahtnud järelevalveta. Tema seltsidaam, range vanem naine, istus kõrval ja õmbles või luges tundide ajal oma palveid. Ainult

Isabella teadis, et vana naine oli täiesti kurdiks jäänud ja juurde sirgelt toolil istudes või põlvitades magama. Isabella aitas vana naine tema nõrkusi varjata. Kui seltsidaamil oli vaja erksat muljet jätta, Isabella ta ärkvele ja külmadel kuudel sättis neiu magavale naise olgadele.

Alejandro sattus kooliruumist tütarlast leides segadusse, kui nägi Isabella kohalolekuga kiiresti tänu samadele omadustele, mis ta muljet avaldanud neiu teistele õpetajatele – tema vilgas mees hoolikalt läbi mõeldud vastused noormehe esitatud küsimustele, tähelepanelikkus ja õpitu läbimõeldud rakendamine. Ajapikku märkas Alejandro märkama Isabella väikesi voorusi – tema keni kaunist loetavat käekirja, tagasihoidlikku käitumist ja hoolitsemist helepanu, mida neiu oma vanale seltsidaamile osutas. Eelkõige meenutas noormees ilmet Isabella näol, kui too tema poole pöördus, tehes rõõmu õhetust, kui noormees tema tööd kiitis, ja seda, kuidas ta ujedale langetas, pikad ripsmed põski puudutamas.

Alejandro mõistis, et Isabella kohalolek täitis koolitoa igal hetkel kul valgusega. Ta ei hoolinud sellest, et tüdruk lonkas. Tegelikult seda vaevalt tähele pannud. Seminaris polnud tal noorte naiste kupauteid ja ta unistas kogu aeg tüdrukutest. Siis hakkas ta unustama ainult Isabellast ning tema kaunitest silmadest.

Ujedale tüdrukule, kes ei tundnud väljaspool perekonda meest, oli Alejandro pimestav nagu Apollo leegitsevas kaunist. Isabella sattus segadusse, kui noormees temaga rääkis. Varem polnud ta kunagi jäänud peeglisse vaatama kauemaks, kui oli vaja vaadata, et soeng oli korras, aga nüüd hakkas neiu oma peegelpildile tähelepanelikumalt uurima, et teada saada, millisena ta noormehele meeldis. Isabella hakkas hoolikalt riietuma, mõtlema, kas see või too värv sobis, täiendama oma tualetti mõne ehtega, juukseid lõhnastama. Oli ta noormehe seltskonnas meeletult näfvis, kas too tema pinge märkas.

Perekonna kabeli kõrvale õpetaja tuppa majutatud Alejandro teadis seal ühe vähem aega, käies edasi-tagasi üle siseõue krahvi raie

terava tunde ette valmistas. Isabella armastas pärastlõunati krahvi raie istuda. Kui seltsidaam palvehelmeste kohal pöörasid nad lihtsaid igapäevaseid viisakusväljendeid. Alejandro läks silmaudesse, üritas midagi huvitavat välja mõelda ja ütles: „See on kena ilm,“ või „Kui valjult kirikukellad kõlavad.“ Isabella pahaks noppis ta siseõues hajameelselt hoolikalt kasutatud parimaid õisi, et neid Isabellale ulatada. „Teie tikki-“ ütles ta, kui tema käsi neiu oma riivas.

Isabella naeratas õit vastu võttes ja naeratas noormehele. Oli kena, talle kiitust. Lõpuks küsis Alejandro, kas ta võiks Isabellale kätt panna – too õmbles – lugemisvara oli muidugi jumalale meele. Alejandro valis „Jumaliku komöödia“. „See on armastusest!“ ütles ta, kui tema käsi neiu oma riivas.

Isabella punastas, vahtis pingsalt oma õmblustööd, nagu oleks ta näinud midagi nii huvitavat nagu sinine siidniit. „Kas te ei peaks peate,“ sosistas neiu. „Ma pole seda lugenud. Minu ema ütles, et see on hea.“

Isabella mõtles! Siis on see kahekordselt kasulik – lisaks õpetlikule parandab see ka teie itaalia keele oskust.“ Aga selle õpetlik armastus ja imetus. Ja nende huvitavate teemade arutamine teaduse võimaluse harjutada oma itaalia keelt, mida seltsidaam ei teinud. Aga kui tema kuulmine oleks olnud sama terav nagu Isabella, oleks ta pidanud itaalia keelt oskamagi, et märgata kirge, millel ta võitlesid õukondlikku armastust, mis ei eeldanud mitte mingit jumaldatu vastu, ja tavalist maist armastust, mis ei eeldanud. Tegelikult räägiti armastusest ja selle ekstaasist Isabella kõrval nii palju, et Isabellal oli raske mõtteid arutavalt loomuselt hoida. Alejandro seltskond muutis õhu maist ja rõõmsaks ning noormehe häälekõla tekitas neius tundetulva, mis tekkis pekslema ja sundis värisevad sõrmed käsitoöd lootusega kakerdama.

„*una donna della mia mente*“ – „minu mõtete hiilgav daam“ –, ütles ta, kui ta oli Beatrice'i nimetanud, kajast Isabellal kõrvus, kui ta

meenutas, kui pingsalt Alejandro oli talle silma vaadanud, kuni sõnu lausus. Ja öösel oma voodis lamades sosistas Isabella üha uuesti, tuletades endale samal ajal karmilt meelde, et Ben puhas ja puutumatu, ning neid sõnu tuli mõista vooruslikult.

Siis ühel pärastlõunal, keset äärmiselt pingsat vestlust kire jõust, järgnes seltsidaam ühele sagedastest looduse kaudu Alejandro hüüatas: „Ma pean teile rääkima, muidu suren!“ Tõusis Isabella jalge ette ja haaras neiu käed oma pihku. „Te olete minu ja tõesti lill ning minu südame hiilgav daam. Ma annan oma hinge teie meelevalda ega varja tõde kauem teie eest. Ma ei ole lane, kelle südames on tsõlibaat, vaid maur, kelle soontes on Dante. Ja mina ei ole Dante, et igavesti ilma Beatrice'ita elada. Ma ei soovi surma teist eemalolekule.“

„Uskmatu!“ karjatas Isabella jubedustundega. Alejandro tõusis vapralt edasi. Moslemi armastus kristlase vastu ei olnud muutunud. *Reconquista*'ni oli Abenzucari perekond abiellunud kristlastega, sõpradest naabritega ning nautinud pikaajalist sõprust kristliku kirikuga – Pääsukeste kloostri, Las Golondrinasega, mis seisis otse kuskas asusid Abenzucaride valdused. Abenzucari naised lüüsid mähkmeid et viia nunnadele kuivatatud puuvilju, vürtse ja marid. Nii saati paastupäevadeks, ning nunnad palvetasid, kui Abenzucarid rääkisid haiguste käes või naised sünnitasid, ja jagasid ravimeid. Nunnad oma põhjalike oskustega valmistasid.

Ehkki Isabella ei suutnud kujutleda selliseid viisakaid suhteid nunnade ja uskmatute vahel, pehmenes tema jahmunud ilme.

„Kui te mind ei usu, siis teie isa raamatukogus on raamat, mis sõnad tõeks tunnistab. Need on auväärse kristliku eraku mehed, tõelise vana kristlase nagu teie perekond, kes elas sadu aastaid ja kiitis Pääsukeste kloostri nunnasid nende teadmiste ja rahulolevate suhete eest oma naabritega.“

„Aga te vahetasite usku ja see muudab kõik,“ ütles Isabella.

Alejandro ilme muutus, kui ta seletas, et oli teinud seda vabatahtlikult. Pärast *Reconquista*'t olid varem mõjukad moslemi perekonnad

seisnud sünge valiku ees – ristimine või eksiil ja varanduse konfiskeerimine. Aga Alejandro vanaldane tundus, et muist peavad minema ja muist jääma. Mitmed perekonnad põgenesid Portugali, aga Alejandro vanad, õed ja nende perekonnad olid kristlasteks saanud ja oma vakkusi säilitada. Ristimine oli vaid formaalsus. Tõusid üles moslemiteks ja ootavad paremaid aegu.

Siis kuigi kõikide nende teenrite ja talupoegade massiristimisele tema vanemate mõisas. Muret tekitav hädavajadus, et nad võtaksid vastu oma jumalavallatu kombe austada, et Allahi, tõelise jumala asemel?

Alejandro polnud arvestanud sellega, kuidas kirikuvõimud vahetust kindlustavad. Alejandro silmad täitusid pisaratega, kui ta katkes. Pärast tseremooniat oli suur hulk inimesi kokku suurt puudekuhja juurde. Nende kuritegu loeti tõeliseks taganejad, ristitud, kuid praktiseerisid salaja islami usku. Nende silme all elusalt põletati. Nende karjed, hüüded Alejandro võimetu isa suunas olid hoiatuseks valekristlastele ja nende eest. Ja tuletasid neile meelde, et kiriku vaenlased olid nagu ka Hispaania vaenlased. Niisiis oli Alejandro tõeliseks, et hajutada kahtlused Abenzucaride usuvahetuse

peale Isabella nüüd tegema? Alejandro oleks pidanud olema tugevam hispaanlase surmavaenlane. Aga tema süda oli tugevam, kui religioon oli talle pähe tagunud, ning eelkõige äratas teda tema kahjutunnet mehe ja vaeste ohvrite suhtes.

„Ma olen võimas! Ma armastan sind. Reeda mind, kui sa pead. Ma olen võimas, sa võid sellega teha, mida soovid.“ Alejandro võttis Isabella kätte tema randmete sisekülgi. Isabella kartis, et mines-

Seltsidaam tuli midagi oma sisikonnast pomisedes. Alejandro lasi Isabella käest lahti. „Teie saladus on valjaspool. Ma ei reeda teid iial,“ sosistas Isabella seltsidaami selja taga, ja uuesti Alejandro huuli tunda.

Koolitoas sõandasid nad nüüd vaevalt teineteise poole, kumbki tundis teise kohalolekut nii tugevalt. Alejandro meeldis üha enam vaja Isabella kohale kummarduda, et osutada lohutavat. Isabella pomises: „Kas see? Või see?“ ise vaevalt teades, et leheküljel osutas, et noormeest võimalikult kaua enda läheduses hoida.

Kui nad olid ühel päeval koolitoas kahekesi, kui mitte seltsidaami, kes nurgas norskas, suudles Alejandro neiu poole kaela. Isabellat läbis värin, tema huuled paotusid ja ta tõstis pilgu, kui noored arugi said, olid nende huuled kohtunud. Isabella esimesena eemale, sosistades, et nad olid pattu teinud. Alejandro sosistas, et ta ei hooli sellest, ja suudles Isabellat uuesti, nii tugevalt, kõrgustesse kerkinud neiu ei vaielnudki vastu. Seltsidaam liiguti nad võpatasid lahku.

„Kas sa tuled õhtul minu juurde?“ anus Alejandro sosinal.

Isabellal polnud aega teha midagi muud kui sosistada: „Jah.“

Isabella seltsidaam magas sügavalt alkoovis tema toas, aga kui ta oleks ärganud, vormis Isabella patjadest magava koha jooned. Ta tõmbas selga tikitud öösärgi, lõhnastas end väikeses roosiessentsiga, lipsas siis hääletult eestuppa ja vaikselt trepist teenijate sissekäigu sisehoovi, kus Alejandro ta embusse haaras, olekski tema koht seal.

Nad olid noored ja kirglikud armastajad, nad kohtusid peites end suurte lillepottide taga siseõuel või Alejandro kongoor nad tema kitsal voodil teineteise külge klammerdusid. Isabella kuujuuksed voogasid tema paljastel õlgadel, kui Alejandro luges suul vahele Dante sonette. Aga Dante armastus Beatrice'i vastu nende omaga võrreldes midagi.

„Dante ja Beatrice olid teineteisega vaevalt rääkinud, siis olid tüdruk teisega ja suri, jättes Dantele leinamiseks ainult oma vaipu

„nastusest?“ sosistas Isabella Alejandro õla vastas, liiguti ja tugevust ja tundes haletsust Beatrice'i vastu. Isabella suudles teda pealaele. „Sellest sündis suurepärane kirjanik.“ Ta ütles, „Aga mina ei taha suurepärase kirjanikust olla.“

Isabella kongoor nende habraste õnnehetkede nimel, kui polnud peale nende kahe, peljates aega, mil Alejandro on minema ja lõpliku vande andma ning Isabella võtab ühel või teisel viisil. Isabella teadis, et tema isa kaalub pakkumisi tema käele, aga kahtlustas, et preester ei ole oma loobuma oma salasepitsustest panna teda kloostriks. Isabella lahendus milline tahes, tulevik ilma Alejandro armastuse ja kulin nagu surm ise.

Isabella hommikuti iiveldust tundma ja ühel hommikul istuma missale minekuks riietudes ta minestas. Teadvusele ta ta jonetult taskurätikusse. Siis saatis ta oma teenijanna üht õhukeselt viilutatud sidrunitega, mida ta järsku täiesti raskesti ihaldas. Teenijanna tõi sidrunid ja ütles kavalalt, et ta ei pestes polnud tema kuupuhastusest juba mõnda aega, ja võib-olla on varsti vaja riideid õmblustest järele lasta. Teenijanna ilmet nähes raputas teenijanna pead ja pomises, kui huvitav see avastus Isabella tulevasele mehele. Isabella meenusid ema meeletud iiveldushood raseduse ajal, mil oli sel ajal sidruneid armastanud. Kohutav võimalus, et ta oleks...

Isabella teadlik jahvatas edasi, öeldes, et sellised need moslemi tüdrukud, tahtsid ainult kristlike tüdrukute seeliku alla pugeda. Isabella poolesti kohta nii kena noormees... Nii kohusetundlik tüdruk. Teenijata tüdruk ütles sama ja onu oli ta pannud, öeldes, et ta peab silmad ja kõrvad lahti hoidma, kui tüdruk ütleb ette kanda, ning lubas tema eest sõnakese kosta. Isabella nädalal, ütles teenijata tüdruk unelevalt, oli ta oma onule

räakinud, et kokk oli salajuut ja saatanaga mestis, et tappa kõik laps, kui too sünnib, et imikut juudi kannibalistlikes riitustes. Kokk oli hirmust nuttes ja oma süütust vandudes minema viidud tema asemele uus palgatud. Ei arvatud, et vana kokk enam tuleks.

Teenijanna pidi neil päevil saama oma tasu selle informatsiooni eest. Aga kui palju suurem oleks autasu informatsiooni eest, et Matusehilaps määrib vana kristlaste perekonna au! Mis kaunis Isabella küll kandis. Isabella tegi käevõru vaikides lahti, andis oma piinajale ning pööras siis pea ära.

Kui Isabella Alejandrole raakis, pani too käe tema kõhule ja hüüatas imetlusega: „Laps! Nüüd me peame abielluma! Otsustanud eest tehtud. Jumal on kõikvõimas!“

Aga Isabella suutis mõelda vaid sellele, mis siis juhtub, kui see seisukord avalikuks saab. Ta antakse inkvisitsiooni uurijate kätte, kes ei kohku tagasi millegi ees, et saada temalt kätte hukkamis- ja ülestunnistus ja tõendid, et Alejandro süüdi mõista. Siis mõeldi tema elusalt, Alejandro antakse inkvisitsiooni kätte, kuni tema nime nimise teel täielik ülestunnistus kätte saadakse, ja siis põletatakse ühe usutaganejana tuleriidal sarnaselt õnnetutele moslemitele tema perekonna mõisas.

Alejandro ütles, et tal on plaan. Nad põgenevad tema nõbu kaudu Portugali, enne kui teenijanna altkäemaksust tüdineb ja Isabella kord avalikuks saab. „Aga kuidas?“ küsis pisarais Isabella. „Jah, see on“

„Tasa, armsam! Varsti, kui see ema sünnitab ja majapidamist rüüstamisega hõivatud.“

Aga see oli krahvinna surm, mis neile täiusliku võimaluse andis. Matusemissa pidi olema üks neid harvu kordi, kui Isabella pidi minema lahkuma, saadetuna muidugi oma seltsidaamist, aga vana naise väike takistus. Alejandro kannab oma rüü alla töölise riideid ja Isabella kannab oma mantli all lihtsaid rõivaid. Nende plaan oli lihtne: pärast matusemissat minema lipsata, rahvahulka kaduda, kui need haudapanekuks privaatsesse krüpti läheb. Krüpt oli väike ruum

et Alejandro olnud piisavalt tähtsad, et kohal viibida. Krahvi Matuse hilaste pärast rahvast täis. Läheb mitmeid tunde, enne kui Alejandro puudumist rahvahulgas märgatakse. Alejandro oli andnud pojale rahakoti kuldmüntidega kulude katteks ja selle raha abil oli noormees vajalikud asjad korraldanud. Kõik hoidlik kaetud vanker, muulad ja reisimoon ootasid tehes de los Servitase kõrvaltänaval.

Siis annab üks viimane detail – koht, kus nad järgmisel hommikul kohtuvad, kui nad rahvahulgas lahku peaksid minema. Alejandro oli talle öelnud, et nad kohtuvad keskööl siseõue kaugemas otsas, kus on jäänud kiriku väikese plaani ja märkinud nende kohtumise kohas kabele – ta teadis, et seinavaiba taga oli väike ruum. Üks viis kujasse. Alejandro ootab teda, kui Isabella välja

lauretses kohtumise pärast, kui majas oli nii palju preestereid, aga Alejandro kinnitas talle, et pärast mitme öö pikkust ootamist kõik enne homset matust paar tundi magada.

Kui Isabella ema surnuraami kõrval põlvitas ning oma ema ja oma hinge eest palvetas, palus ta süüdlaslikult ka nende endi vabandust pärast.

Kui Isabella paases saalist ja selle lõhnadest, saatis Isabella oma mõtlemise minema ning sõlmis pihiku kergendustundega lahti. Ta tundus tema rinnad olevat. Ta tuletas endale meelde, et nad olid homseni kannatlikud olema. Ta ootas, kuni oli käes aeg minema minema, tõmbas villase keebi öösärgi peale ning tal õnnestus tuge otsides ja pimedas suurest hallist kostvat norku ületades teenijate kitsast tagatrepist alla saada.

Kui Isabella paljajalu ja üdini läbi külmununa, kartes, et Alejandro oli juba ära jäänud. Viimaks kuulis ta plaatidel vaikseid samme. Ta astus Alejandrole vastu ja viskus kapuutsis kuju kate vahele. „Oh, ma mõjenda mind oma embuses. Nii külm on,“ sosistas ta.

Selle asemel, et teda emmata, kangestus kapuutsis kuju ja Isabella terava ullatushüüdega eemale. Neiu karmilt eemale lukates

tõmbas ta kapuutsi peast ja Isabella ei näinud mitte Alejandro preestrit! Siis ilmus pimedusest veel üks kuju, kes kiirustades hüüdis: „Isabella, me peame kiirustama! Preester on üleval, aga me ei saa saad oodates külma...“

Preester hüüdis: „Sa võrgutasid krahvi tütre? Lurjus, uskumatu kristliku maja au rüvetaja! Usutaganeja! Saatan! Valekristlane!“

Uniseid silmi hõõrudes tulid teenijad ja preestrid. „Võtke need mõirgas preester.“

Isabella langes preestri jalge ette ja väitis, et see oli tema liiga hilja. Tõusis kära ja neli meest viisid rabeleva Alejandro, kes hüüdis, et süüdi oli tema, mitte Isabella.

Krahvi informeeriti kohe ja algul keeldus ta uskumast, et *converso* munk oli tema tütre salakohtumisele meelitanud. Kui aimanud, kui kaugele suhe oli läinud, oleks ta mõõga tõmmanud Isabella ja Alejandro koha peal maha löönud. Nüüd lasi ta teadvusetuks piitsutada ja pani ta siis oma tuppa luku taha.

Järgmisel päeval katkestas ta kõik läbirääkimised kihlustajatega.

Isabella teenija tõi talle korra päevas leiba ja vett ning ta veetis aega valudes ja vaikides. Möödus kuu ja lihavõtted tal talje muutus laiemaks. Salakaval teenijatüdruk sosistas, et kuu olnud leebe, levis linna vaestekvartalites palavikuepideemia. Isabella teadis, et Alejandro perekonna suur altkäemaks oli tema elu päästnud, aga ta oli saadetud tööle vaeste laatsaretti, kus ta taud. Teenijatüdruk kirjeldas suure naudinguga mustuse, kuu ja surma põrgut, kuhu Alejandro oli heidetud, kuni Isabella kinni kattis ja andis tüdrukule prossi, et too ära läheks.

Peegel ütles Isabellale, et ta on muutunud. Tema pehmed liiged olid aukus, silmade all olid tumedad varjud ning tema tunnetused olid juuksed olid tuhmud ja ohukesed. Ta tundis, kuidas vastik lõhn tõhn teda lammatas, kui liinad soojemaks laksid. Taud? Teeni et oli viise, kuidas last mitte saada: oli jookke ja loitse ja vanu „selle eest hoolitsevad“. Isabella keeldus teda kuulamast. Ta ei

ei tahtnud teha loitsude ja nõidusega ega mürkidega, mis panevad keha kaduma. Ta mäletas Alejandro rõõmsat nägu, teda lapsest rääkis, ja tundis lapse vastu nii suurt armastust, et ta lammatas teda. Teenijanna võttis habenemata Isabella riided ja riideid, kindaid, salle ja paelu. Isabella märkas seda ja mõeldi mõelda vaid ühele asjale – kuidas last päästa.

Isabella otsustas saata Isabellale kiri, kus ta nimetas neiu oma nimega Beatrice'iks, oma valguseks põrgus. Isabella peab ta mõtlema ainult endale ja nende lapsele; kui ta leiab selle õigu, võib ta end noormehe perekonna armu alla anda. Isabella teadis ja tundis lootusekiirt. Alejandro oli elus. Võib-olla neil siiski veel Portugali põgeneda... Laps tagus jalaga, taastada. Kas ahnet teenijatüdrukut saaks ehk meelitada neid mõnele? Isabelle avastas kavaldamise. Ta tuletas teenijale meelde, et ta on polnudki talle koka reetmise eest tasunud, et ta aitab temal ja Alejandrol põgeneda, tasutakse talle heldelt. Isabella teadis selle tõcks ja nõustus armastajate kirju kätte toimetama. Ta teadis, et ta ei võid võidelda välja selgitada, mida nad vajasisid – muulasid, toitu ja hoolt ja valvurite äraostmiseks.

Isabella teadis teenija uudisega, et Alejandro on surnud. Ta oli taudi jäänud surnukeha oli koos vaeste laipadega laatsareti taha lubatud. Isabella ei reetnud ühtki emotsiooni, ta oli liiga loonutud. Kas Alejandro oli surres tema nimi huultel? Temagi teadis, et ta peab elama, vähemalt seni, kuni laps sünnib. Ta teadis, et ta peab leidma võimaluse enne sunnitust paleest põgeneda ja leida juurde jõuda. Salakaval ja valelik teenija oli tema ainus sõber. Sõbrariiti seegi küli läbi. Uus, kurtum teenijatüdruk tõi talle toitu ja endist teenijat ei näinud ta enam iial.

Isabella oli teenija krahvile ette kandnud, et Isabella ja *Morisco* olid lahutatud ja kavatsesid põgeneda. Krahv ei uskunud Isabella sõnu ja joogita keldrisse luku taha panna, et sellest ei saaks teada. Seal, seltsiks pimedas krabistavad rotid, Isabella teadis, et tema ainus kättemaks oli see, et krahvi puhas vere

liin saab ketserite verega rikutud! Ta hukkus haledalt kombel seintelt niiskust lakkuda.

Isabella, samamoodi palees vangis, teadis ainult, et tema elu muutus iga mooduva päevaga üha ohtlikumaks. Siis avas talle tul kombel just preestri sekkumine talle pääsetee. Hoolimata pingutustest neid lämmitada, olid vanade kristlike perekondade kuulujutud sellest, et uskmatu oli üritanud Isabellat vabastada. Preester andis krahvile nõu, et antud olukorras oleks kõige parem panna Isabella Madridist kaugel asuvasse kloostrisse, eelistatult tähtsusetusse nunnaordusse. Las tüdruk ja tema tekitatud alatoonid surevad unustuses.

Kui krahv oma häbistatud tütrele tema saatusest rääkis, näis Isabella teda mahalöödud silmade ja alistuva ilmega, varjates hirmu kübet, mis isa sõnad olid tema südames äratanud. Ta palus isa annaks talle patukahetsuseks kolm päeva raamatukogus, et ta saaks isale meelepärase kloostri valida. Krahv, kellel ei olnud paremat nõustust ja saatis ta nappide sõnadega minema, märkamata, et ta krinoliin oli kõrgemal kui varem. Isabella puue oli talle alati kehakuju andnud.

Krahvi raamatukogus otsis Isabella meeleheitlikult raamatuid, milles mainiti Pääsukeste kloostrit oru kohal, kus elasid Abenzucari Lõpuks leidis ta otsitava, hallitavate lehtedega laguneva koostööpani ta aevastama. Selle oli mauride ajal kirjutanud kristlike järgija. Noor akolüüt oli järgnenud erakule tolle koopasse Andalus mägides, kavatsedes jagada oma isanda askeesi ja säilitada tema tuisi järeltulevatele põlvedele. Aga erak paastus ja vaikis nii paljude perioodide kaupa, et abiline läks mägilaste juurest toitu ja seadustama. Nende seas oli usklike naiste kogukond, kes elasid paigutatud maurid nimetasid Pääsukeste majaks ja kristlased Las Golondrios kloostriks.

Isabella polnud sellest ordust, Sors Santos de Jesus – Jeesuse poole – kunagi kuulnud. Abilise sõnul uskusid kohalikud, et ordu seal olnud juba enne maure ja isegi enne maure seal elanud

ohtlik, et Rooma vallutuste ajast. Ordu oli osav meditsiini- ja tuntud heategevuse poolest mägikülades elanike usust. Altpoolt elanikud uskusid, et nunnadel olid jumalast antud võimed. Nad ütlesid, et pääsukesed, kes igal aastal oma rändelt tagasi pöördusid ja sellele paigale nime andsid, olid suure hinged ja et kloostris kummitas lehviva mantliga pikka aega. Kõige tihtsam oli see, et ordu vastaks Isabella isa soovile.

Juba oli tähtis ainult kloostri lähedus Abenzucaridele orgu polnud tal muud plaani peale orgu jõudmise. Mida nad võtavad ta enda juurde – selle pärast ta tuleb. Kas ta tuleb pika reisiga toime, õnnestub tal oma juurde jõuda? Ta peab. Õnneks oli ta sale ja paisuvat kõhtu sai kummitades, et seelikud õõtsuksid, või kummardudes altpoolt toetudes.

Kui Isabella sellest ordust midagi kuulnud, aga tegi ise järelepäramise, et ta teada sai, pakkus talle süngest rahuldust. Kloostril oli see paigale see oli Madridist kaugel mägedes, vana Rooma lõpuks. Ta saatis notarite järele, et valmistada Isabella minna kaasavara. Niipea kui asi korraldatud sai, lahkusid Isabella töölla nahkkardinate taha peidetud. Aga tema juurde minna oli võimatuks muutunud. Isa saatis

paeva jarel liikusid nad piinava aeglusega, Isabella sundis teinuga kiiremini liikuma, toetas end patjade najale, lugedes lühikestest meestest kuid. Ta arvas, et nad jõuavad õigel ajal kloostri juurde just enne õiget aega ei sünni. Tema ema raskeid sünnitustel majapidamise teenijad ja põetajad sosinal arutanud ning olid kogunud rasedusest ja sünnitusest rohkem teadmisi kui oma vallalisi tüdrukuid. Ta teadis, et aega polnud enam palju. Nad ei saanud lõhkama. Ratas ei veerenud korralikult. Nad peatusid, et aetada ja siis parandada. Isabelle küsitles kannatamatult kutsa kärgel veel? Kutsar ei teadnud.

Mägedesse viiv tee muutus järsemaks. Tõlla ette rakendatud kivid muulad ja uued kutsarid, kohalikud mehed, võtsid juhtumisi. Kui Isabella küsis, osutasid nad nende ees kõrguvale mäele ja teatasid talle oodatud uudise, et nad jõuavad järgmisel päeval Golondrinase kloostrisse. Tõllas silitas Isabella kõhtu, et ta ei olehutada, kui see siputas. Kui tõld õhtul mägedes asuva *rèfugio* poole lähtus, oli tuim valu tema kõhu ja selja ümber tugevnema hõlguv. Tuli ja läks kogu pika öö, tuli ja läks. Isabella lamas unetuna oma madratsil ja higistas hirmust.

7. PEATÜKK

Los Golondrinase klooster, suvi 1505

... ja vedasid muulad hingeldades ja pingutades tõlla üles mäele. Nad peatusid, enne kui lõpuks peatusid. Kaanuline tee tekitas ümbrust, ta kummardus aknast välja ja ahmis suurte sõõr-ohku, mis oli pärast tasandike kõrvetavat kuumust puhas ja rüütu. Ta ja rubiinidega kõrvarõngad sädelesid päikesevalguses, puudutas, et Alejandro lapsepõlvkodu vaadata. Allpool laiulid oliivipuude terrassid ja juurviljaaiad ning ta kuulis linnu- ja lambakarjuseid kauguses hõikumas. Eemal klam-... valged külad mäekülgedele.

... kohalejõudmisest, päikesesoojade ürtide ja mändidega Isabella närve ja sisikonda. Ta sirutas kaela, et näha aknavaravaid, trellitatud akendega seinu ning kellatorni ülaosa ja allasööstvaid pääsukesti. Ta kissitas ereda päike-... Kui poleks olnud risti kellatorni tipus, oleks see a... järjekordne tühi mauride kindlus, seismas seljaga vastu... t kulge. Nad olid moodunud paljudest sellistest kindlustest, mille maurid olid ehitanud ning pärast *Reconquista*t... jahi, seal, täpselt nagu raamatus kirjeldatud, seisis kaju, käsi... t kulge ees parvlevate kivist pääsukeste poole, kes olid nii rea-... t tulnud, nagu oleksid nad kohe lendu tõusmas. Isabella sul-... ol ja hetkeks polnud see mitte mägede tuul, vaid Alejandro... tema põske puudutas, ja ta tundis lohutust.

Ainult hetkeks. Teda ootasid katsumused. Valu haaras teda tugevamalt ja tungivamalt. Ta surus taskuräti kõvemini põlvi hingamine oli pinnapealne. Tema ülahuulele tekkisid valged piisad. Isabella vaatas isa poole, kes arutas midagi kutsariga, et ohjad enda kätte võtta. Isabella surus hambad taskuräti mõelda ükskõik millele peale valu, juhtis ta oma mõtted abivõtsonadele selle koha kohta.

Enne kloostrit olid naised, kes olid kuidagi leidnud nõiagesse paika, teeninud paganlikke jumalannasid. Foiniiklaste iidne votivkeraamik ja amulette ning väike kivi puuniakeelid mis väitis, et tegemist oli jumalanna Astartele pühendatud. Pliniuse järgi jäeti Kartaago naised siia, kui Hannibal nende relevantide seljas üle mägede juhtis, et minna Roomat vallutada nad pühitsesid Astarte altari oma jumalannale Tanitile. Hilisajal olid seiklushimulised noored sõdurid võtnud ette retke, et mägedest legendaarset Kartaago kaunitaride kolooniat. Aga jumal ja Neitsi eestkostes olid need paganlikud seosed hävitatud.

Isabellat haarav valu taandus ja ta loobus oma meenutustest, tades, miks tema isa küll nii kaua kutsariga rääkis. Paar minutit tõmbus tõllaaknal lebav käsi jälle kokkusurutud taskuräti nöörgule. Ta peab sisse minema. Varsti.

Siis avas kutsar tõllaaukse ja pani astmete ette paku. „Tule ütles kahv rangelt. Isabella vajus isa abi, et tõllast välja astuda, kusaba ühte kätte korjates ulatas ta teise käe isale, püüdes mitte krimpsutada. Tema laubale tekkis higi. Lapse elu sõltus sellest, et ühegi märgiga ei reedaks. Isabella lükkas valu tahtejõu ainult natuke veel... veel üks samm... veel üks.

Nad jõudsid värava juurde ja krahv koputas valjusti. Võre takerdus lükatil lahti ja naisehää nõudis tulijate nimesid. Krahv ütles nimesid ja tiitlid ning hetke pärast avaneti värav kriiksudes ja et tüdruk saaks sellest läbi minna. Kui valuhoo uuesti tuli, Isabella hinge kinni ja tema huulilt põgenes vaikne oie. Krahv dis süngelt rahulolu sellest, et tütar tundus vastumeelselt värava

Isabella kõhkluse põhjuseks oli midagi kuuma ja märga, tema le voolas. Ta lasi pea longu ja suudles isa kätt, haaranud kasutuses olevast kätemaksuvõimalusest. „Jumalaga, et jätan ma patuse Isabella nime tolmu oma jalge ees. Mul on palvetes kui õde Beatrizi, selle nime võtan ma pätsukkamist.“

Krahv laest lahti, pööras selja ja kui ta väravast sisse astus, nägi ta varrukast kahvatu käsi, et teda sisse tõmmata. Krahv vaikus vaikides krahvi ees ja lõi suure värava mürt- ja Isabella tema käsivarre külge klammerdus ja vajus põl- pe, mida ta ei suutnud kauem alla suruda – see tuli valust. Krahv lõi üles. Tema plaan oli läbi kukkunud. Nüüd ei jõua ta enam juurde!

Las Golondrinase klooster, suvi 1505

Isabella lamas hingeldades kõval asemel ja kaks mustad nunn ja pruunis rüüs ilmiknunn askeldasid tema kohal. Ta märkas, ainult voodi jalutsis põlesid küünlad. Tal polnud aimugi, kus ta oli siin olnud, valu küüniste vahel, mis oli nagu suur halb loom, tulles uuesti ja uuesti tagasi, et teda pooleks rebida. Ta oigas kokkusurutud hammaste vahelt, kui valuhoo lähenes, kui ta taandus, vaatas ta metsiku pilguga enda ümber, tühja tuba, vilkuvaid varje. Kuidas ta siia sai? Kõik oli ebareaalne, võõras, milles ta lamas, inimesed tema ümber, tema enda keha. Ta igatses gada. Tema isa... reis... värav... Raske oli mõelda, nüüd tuli ta püüdis vastu panna soovile karjuda. Ta ahmis õhku ja surus kokku. Aga lõpuks paiskus karje temast välja, kui valu võimust tugevam kui enne.

Kui ta lõpuks hinge tõmbas, pühkis ilmik uuesti tema laupis, kis tal imeda märga riidet, mis lõhnas mingi kibeda ürdi järele. Ta andus, aga Isabella tundis uimasust. Mis oli juhtunud? Üks meenus talle häguselt. Uksehoidja oli värava kinni löönud ja ta olnud... laps – oh jumal, nüüd tuleb see uuesti...

Kogu pika öö ja järgmise päeva trüvis Isabella abituna pealtajumata midagi peale valu, mis tuli ja läks. Kui ta silmad lahti nägi ta nunnade murelikke ilmeid, kui nad omavahel sosistasid ja torkisid ja uurisid. Ta püüdis neid tõrjuda.

ta tema kurnatud mõtteisse kindel võimukas hääl, mis ütles, *pressi nüüd!* Ikka ja uuesti. Hääl muutus valjemõhkumaks, sundides Isabellat kuuletuma, aga tal polnud. Keegi võttis tal randmetest ja tõmbas ta üles, tahtis tema selga ja võimukas hääl kostis üha uuesti, *pressi nüüd, NÜÜD...* tuba täitis kuum, iiveldust tekitav hääl. Isabella nägi oma surnud ema nägu, ainult et ema ei näinud pitsist surilina eest lükanud ja karjus: „Nüüd!

et ta meelestu jõupingutuse ja vajus tagasi, teades, et on suures kontrollimatult, tal oli külm, ta kukkus, kukkus. Nad tõidagi suhu, aga ta ei tundnud selle maitset. Laps... ta lootale, et lapsele halastust paluda. Aga nad olid tugevalt kinni tema suu ja ta ei saanud rääkida, ta lämbus... mürk...

Isabella uuesti silmad avas, paistis kitsast aknast sisse päike ja linnad linnud. Tema jalgevahe oli väga valus ja marraskil kõhu korraga nii raske kui ka tühi tunne. Tema käsi liikus lameda kõhu, mis oli nüüd kõvasti kinni tõmmatud. Ta ei lüüsi öösärki ja tema juuksed olid patsi pununud. Toas olid omavahel sosistavat nunna. Ühel oli käes veekauss, teisel laegas, milles olid rohipudelid. Akna juures kiigutas üks kate kompsu. Kompas hakkas nutma.

Isabella tundis, mõtles Isabella. Siis tuli talle meelde.

ta meelest kahinat ja „*Deo gratias!*“. Voodile lähenes see võimukas hääl, mis oli käskinud tal pressida. Usna range ühede kulmudega nunn, nunnalinik ümber pea, kummitas kohale. Rüü rinnal rippus tal keti otsas medaljon, vool tema käed olid rüüvarrukates risti ja temast õhkus pelutavust. „Mina olen abtiss. Kuidas sa end tunned? Kui suudad, lüüsi, puhka ja ma tulen hiljem tagasi.“

Isabella haaras meelcheide. Abtiss tuli last ära viima! Ta ahmis õhku ja keskendas pilgu tema silme ees rippuvale medaljonile.

Medaljonil oli väike lind ja kui ta lihtsalt seda vaataski, „Isabella! Vaata mulle otsa!“ käskis hääl.

Isabella tõstis hirmu täis silmad. „Auväärne ema abtissüutu.“

„Juba parem! Sa suudad rääkida. Sa hirmutasid meid lihtsalt ära, et laps ei tulegi välja, aga lõpuks, tänu jumalale, sa hakkama. Sul on tütar, kelle me ristisime Salomeks, kui arvasime, et sured ilma talle nime andmata. Kas sa ei taha teda sülle võtta juba viis päeva ema järele nutnud. Amm on küll väga hea, kui parem on, kui oma ema teda toidab.“

Salome? Teda toita? Laps karjus näljaselt ja Isabella ajas vääriselt istukile, krimpsutades nägu. Ta tundis rindades survest pakitsesid. „Oh! Mida ma teen?“ Tema öösärgi rinnaesisel hakkas niisket plekki.

Abtiss noogutas heakskiitvalt. „Tore. Piim hakkab taluma saad hakkama.“ Tugevate käsivartega sättis ta Isabella istuma, pas nutvat last süles hoidvat nunna. „Tee öösärg eest lahti. Nunn pani lapse Isabella käsivarre kumerusse tema rinna vastu. Põsel tundes pööras Salome kohe pead ja haaras oma väikest sellesse, väristas end ja hakkas ahnelt imema.“

„Ta oli küll nõrk, aga rõõmus naeratus levis Isabella näol, kui ta pillukest roosat inimeseraasu vaatas. „Kui kaunis ta on! Vaadake juukseid, nii tihedad. Ja nii täiuslikud väikesed sõrmed!“ Laps tõusis silma ja vaatas emale otsa, nagu tahaks öelda: „Muidugi, mida te ootasid?“ Siis jätkas ta häälekalt imemist. Isabella käsivarred tõusid kaitsvalt pingule.“

„Me eeldame, et sinu isa ei teadnud,“ ütles abtiss.

„Ei,“ kogeles Isabella.

„Hmh! Mehed näevad ainult seda, mida soovivad. Ukschona kohe aru, milles asi, ja hoolitses selle eest, et värv ruttu kinni. Abtiissi toon oli kuiv. „Sa tegid hästi, et viimase minutini oma korda varjasid. Ilmselt päästis see teie mõlema elu.“

Isabella tõstis põlgu ja küsis hirmunult: „Kas te saadate mind ta-“

„Kas te saadate mind ta-“

„Isabella lapse pead silitades. „Surnud. Ta... Ma tean, sest tema pere elab orus...“

„... ja hoidis hinge kinni.“

„... lumm. Nende noorim poeg, ma tundsin teda,“

„... tuli ema ja tädidega siia külla. Lahke loomuga

... lahutus kirikuga, teatud mõttes pantvangina pärast pe-“

„...“

„... lätaakis mulle. Ta oli mu vendade õpetaja. Me

Portugali põgeneda ja kui meid lahutati, ütles ta mulle, et tema pere juurde jõuda, aga mu isa otsustas mind

... võimalik. Nüüd ma mõistan, et Alejandro pere-
... annult sellest, et nende poeg on minu pärast surnud ja
... id mind isegi siis, kui oleksid nõus Salome enda juurde
... lahutataks meid igaveseks.“

„... ma arvan, et sa teed Abenzucaridele ülekohut, aga siiski,

... poolt kloostrit tõe teada saab, on sellel kohutavad taga-

... ande, lapse ja sinu jaoks. Ma arvan, et sinu jaoks oleks

... anda nunnavanne, lapsega siia jääda ja Abenzucaridele

...“

... „Jääda? Ma ei saa ju nunna voorusevannet anda!“

„... Me kõik oleme patused, elu on väärtuslik ja lapsed on, õn-

... lused, eestseisjad ja abtissid, isegi pühajad.

... See on püha seisus. Kirikus näevad mehed ja naised

... valt. Mehed annavad sellele ülearuse spirituaalse tähtsuse

... naiste kontrollimise vahendina. Aga usklike naiste

... vabadus perekonnast neile võimaluse edeneda teenimises,

... pühakutele jumalateenimisele pühendatud elus. Aga sul

... otsustada. Sa võid mulle täielikult pihtida ja aja jook-

... ta, kas soovid jääda ja nunnatöötuse anda või mitte.“

See oli üha kummalisem. „Teile pihtida? Kindlasti pean n...
rile pihtima?“

Abtiss tõusis ja pani käed risti. „Ah, meie vanaldane preest...
ta hajameelselt. „Meil, loomulikult, on preester, ehkki ta me...
rema osa ajast. Kirik hoolitseb selle eest, et meie vaeste nõu...
kogukonnal oleks preester, sest mehed, isegi vanadusest nõu...
vad spirituaalsel tasandil naiste üle valitsema. Pah! Nende...
preestrid on alati nii vanad, et me oleme sunnitud nende ee...
sema, kuni nad surevad. Õnneks on Las Golondrinase abt...
pihti vastu võtta, patukahetsust ja pattude andeksandmist pa...“

Isabella vahtis teda, suu ammuli. Abtiss lubas endale ke...
tuse.

„Spetsiaalne erand. Selle õiguse andis meile Saragossa pi...
Valerius, enne kui ta Diocletianuse valitsuse ajal märtriks...
sest meie kogukond oli nendes mägedes nii ära lõigatud. Ta...
et meie eeskuju innustab mägikülade naisi tsölibaadis elama...
pööritas silmi, nagu oleks taevast kannatust palunud. „M...
tihti, kas kirikuisad eelistaksid, et paljunemine üldse ära kaol...
pole ükski paavst seda luba ära võtnud, sest meil on õukonn...
kaid sõpru, kes...“

* Kusagil kaugemal karjatas naine valjusti, abtiss puuduta...
kätt ja tõusis püsti, kui nunn sisse tormas. „Siin on õde toiduga...
süüa ja puhata. Me räägime hiljem. Ma pean minema. Kõh...
hakkab sünnitama, ma kardan, et suurte raskustega. Tulge, ood...
unustage ravimikasti ja puhtaid rätikuid.“

Neli nunna kiirustasid välja, jättes Isabella üksinda, te...
taburetil auramas savikauss supiga, leib, virsik ja karikas veini...
magas. Isabella pani ta ettevaatlikult sülest ja jõi oma suppi. S...
nas urtide järele ja selles oli keedetud muna, see oli kõige me...
toit, mida ta kunagi oli söönud. Ta kogus viimased supitilgad k...
kiga kokku ja sõi siis aeglaselt virsikut, lastes mahlal mööda lo...
voolata. Ta võttis lonksu veini. Tema katsumused olid mooda...
õlgadelt oli võetud hirmu ja varjamise koorem, mida ta oli n...“

...lõhki ta suutis seda vaevalt uskuda, olid nii tema kui ka...
väljaspool ohtu. Tema kergendus oli nii tohutu, et tõi kaasa...
tunne teadmise, et ta jääb siia. Ta surus Salome enda vastu...
lõhki ta suutis seda vaevalt uskuda, olid nii tema kui ka...
väljaspool ohtu, kullake. Jumal on võimas, ol...
ol on võimas.“

9. PEATÜKK

*Las Sors Santas de Jesuse kroonikast.
Andaluusia, Las Golondrinase klooster.
jaanuar 1509*

Rahu kõigile, kes seda loevad.

Abtissi käsul alustan mina, õde Beatriz Jeesuse pühade meenutust, Las Golondrinase kloostri kirjutaja, meie ordu kroonik, üsime, et mis iganes sellele kloostriks osaks saab, säilib see loomine, mis sisaldab meie asutajanna pühakirja ja traditsioone, mis meile töö, et kunagi tulevikus tõde tunnista.

Abtiss ütleb, et alustamiseks peame kujutlema, et keegi on meid mitte teadlik võõras avab selle raamatu, ehk alles paljud aastad pärast. Et sellist lugejat kroonikas sisalduvaga tutvustada, olen meelest kasulik, kui ma alustan oma pühitsemisega orduks, sest, miks mind kirjutajaks määrati ja neist erilistest põhjustest, mis viisid selle raamatu kirjutamiseni. Muidu ei üritaks ma ilal oma vääritust isikust, ei alustuseks ega üldse mitte, aga minu kogu elu on kõikides asjadesse abtissile kuuletuda.

Pärast kolme noviitsiaastat, mis järgnesid minu tütre Salome nile kloostriks, andsin Salome kolmandal sünnipäeval nunnatööks nimeks õde Beatriz. Ta jagas selle päeva rõõmu ja istu, mis pidusöögil *sala grande's* minu kõrval. Teised õed toitsid teda ja ja maiustustega, nagu oleks ta linnupoeg.

de nunnaga kongi. Abtiss ei luba last minust lahutada, et ma elaks, öeldes oma otsekoheselt viisil, et vähemalt otse on ema. Julgesin sellist vastutulekut vaevalt loota. et nunnade päevakavast, ärkab korra, kui ma varakult me ka tõusen, ja tuleb siis meie juurde kabelisse missale. et meile, saab aru, et tema ema ja teised peavad teadma, kui nad uurivad oma südametunnistust või et meil aegadel on meil väga palju tegemist, nii et me oma ärkveloldud ajast orbudekodu lastega, jagades ja meenutades, kui mina oma töödega tegelen. Ülejäänud a meenivad teda kõik õed, palvetavad temaga koos ja meenivad pühakutest.

et mulle määratakse kloostriks kõige mustemad tööd, et ma aitaksin vanaldast õde Angelat, kes oli kolme aastat skriptooriumis valitsenud. Ehkki oma usus vanale Angela oma valduste kirklik kaitsja. Tema juhendas ja puhastas raamatuid, kirjarulle ja käsikirju, seletustasin sulgi ette, kärpisin küünlaid, hoidsin pitsereid kodus, hoolditsesin, et oleks puhast liiva kuivatamiseks, ja kodu lapsel oleks oma väike missaraamat ja pühakute lühikiri, mis teenis ära õde Angela vimmake heakskiidu, et ta ütles korduvalt, et oli õnnistus, et mind oli vähe ja et ma kirjutan õpetatud. Kui õde Angela kuu aega oli suri, ütles abtiss, et mina sobin kõige paremini tema votta.

kirjutaja peamiselt kloostri kirjavahetusega – äri- ja ravimite valmistamise juhiste järele või korraldused teha, samuti skriptooriumis hoitavate aruannete, raamatute ja dokumentide järele vaatamine. Meie abtissile, kes on noor ja korda ja tõhusust, pole kunagi meeldinud, et aruandeid kirjutada korras kirjarullidel, ja on alati arvanud, et kloostriks kordalik kroonika, eriti selleks, et oleks täpne kirjeldus meile armastatud asutajanna end nägemustes ilmutab.

Neil juhtudel on asutajanna alati ilmunud kindla eesmärgi anda või hoiatada. Tema sõnad anti kirjutajale alati täpselt neid saaks vajaduse korral hiljem kontrollida.

Skriptoorium oli loomulikult kogu ordule avatud – juba alguspaevadest peale on meie ordu reegel olnud see, et kõik saavad haridust, oskavad lugeda ja kirjutada, tunnevad kreeka ja ladina keelt. Aga õde Angela ei lubanud kellelgi teha puutuda, nõudes, et need oleksid riulitel kindlas järjekorras ainult tema aru sai, kindlas alkoovis kardina taga. Isegi kui soovis kirjarullidest midagi järele vaadata, nii õde Angela kui ka selle tõttu, et vajalikku oli raske leida. Aga kuni skriptooriumis valitses, ei saanud midagi teha.

Õde Angela ei teadnud, et minu kohus oli ka tema eest hoida, sest aeg-ajalt lükkas ta ise seda märkamata küünla kuni kui ta oleks skriptooriumi põlema pannud, oleks sellest süündinud kui tema hoiustamismeetodist.

Eelmisel nädalal, kui ma ühele kirjale vastamiseks tintsu abtiss ja soovis lugeda ülevaadet viimasest korrast, mil asutaja end nägemuses ilmutanud, see oli juhtunud enam kui kolm aastat tagasi. Ta ei lubanud mul tõusta, et seda talle tuua, hatasin ta alkoovi, kus hoiti kirjarulle, ja ma olin just sület kastnud, kui abtissi karjatus vaikuse lõhestas. Viskasin süle põlve tormasin tema juurde nii ruttu, kui mu haige jalg lubas, kartsin rästikupesa peale sattunud ja hammustada saanud. Selle asemel alkoovis kardina taga kaos, mis koosnes näritud lambanaha nahkvaatest ribadest ja pärgamenditükkidest – rottide töö! Olin sellest jubedusest usna endast väljas ja nutsime koos kaotatud t

„Võib-olla,“ ütles abtiss käisega silmi kuivatades, „pole nagu paistab.“ Aga oli küll. Isegi ilma rottideta olid paljud kirjarullid lagunened, vanadusest haprad või hallitanud ja loetamatud. Alagunesid meie puudutuse peale tolmuks.

Kui me seda segadust sõelusime, ohkas abtiss. „Inkvisitsioonist amestist tuli kiri, mis tekitab minus rahutust, ja ma otsin

viimasest korrast, kui meie asutajanna end ilmutas. Et see oli usna kohe pärast seda, kui meie katoliiklikud vabell ja Ferdinand abiellusid ja asutajanna hoiatas, et nad ei tohi Hispaania ristiusu alla ühendada, maurid välja kihutada õnnistusega inkvisitsiooni mõju tugevdada, et puudustest ja uskmatutest. Asutajanna hoiatas saabuvate eest ja andis nõu, kuidas pühakirja kaitsta. Seda ma teada ei võinud, et nad hakkavad süstemaatiliselt läbi vaatama kirjarulleid asutusi nagu meie oma, mis naudid kuningriigi reskostet, sest „kuningliku perekonna osalus eeldab usku puhtuse ja ketserite puudumise osas“. Nad otsisid moslemeid ja juute ning isegi kui ühtki ei ole, on inkvisitsioonid, et leida neid või vähemalt *conversos*eid, kes on kristlased. Phäh! See, mida inkvisitsioon teeb, on kurjast, lahkarvamusi nende sekka, kes jumalat teenivad ja vaeseid rahumeelselt elanud roomalaste ja läänegootide põlvkonnast aega meie mauridest valitsejate võimu all. Me juudid Muhamedi suures aus pidanud ning sarnaselt juutidega omistasid esimesed kristlased kõik asjad jumalale ja palju ühist, oleme me siis juudid, moslemid või kristlased, jumal võib meie üle kohut mõista. Ja ometi külvab kirik tühjuse ja verevalamist. Ja me peame tegema, mida suudame.“ Ta ei saanud korjand kokku kuhja ribasid, aga oli võimatu aru teha need omavahel sobisid.

See on pöördliku avastuse – kõige viimane rull, mis oli uuem, mis kadunud, näritud, aga osaliselt loetav. „Abtiss, siin on rull, mis sobib tollega. Näete... midagi saab kirjutatust aru...“
Abtiss Abu l-Hasan Ali valitsemisajal tuli meie asutajanna

Ilmetas. „Ime! *Deo gratias*. Ma usun, et see oli Abu l-Hasan kirjarull! Kas ülejäänud on loetav? Saad sa sellest aru?“
„Mitte. Ma üritan selle, mis loetav, ümber kirjutada ja sellest aru teha.“ Aga abtiss, mul on üks mõte. Miks mitte kasutada seda

võimalust, et alustada meie ordu korralikku kroonikat, kas te soovivad olete? Me võime Abenzucaride kingitust kasutada.

Abenzucarid – isegi nüüd oli see nimi kibemagus – olid skriptooriumile väga uhke kingituse: suure raamatu tühjalamentlehtedega, mis olid peaaegu läbipaistvaks lihvitud; koostilusam vanadest kirjarullidest, mis haiesid kitsede järel, kookõidetud nahka ja kulda ning selle kaanel on koguni kuldne peSee saadeti tänuks ravisalvi eest, mis oli tehtud meie aedadeest, mis madalamatel kõrgustel ei kasva, ja tehtud Abenzucaride kui nende kõige noorem tütar pärast sünnitust põdema jäi järele elu pärast kartsid. *Deo gratias*, tüdruk paranes. Salome tädi. „Kui on kergem rottide eest kaitsta kui hunnikut vanu kirjarulle, kas te ei tahab palju aastaid.“

Abtiss noogutas, tõusis jalule ja pühkis käed tolmust paberipeame meeles pidama, jumal saadab isegi õnnetusi asja pärast, ja suta Abenzucaride raamatut. See on suur ja kui sa väikese kaitihedalt kirjutad, mahutab see palju. Muidugi saab ühtainsat kaitsta – ja transportida – viisil, mis kirjarullide puhul on. Näen veel üht eelist. Meie pühakiri laguneb, sellegi võib uude kasse ümber kirjutada, enne kui see hävib.“

Pühakiri! Ma polnud selle peale mõelnud, aga abtissil olEhkki rotid ei saanud sellele kahju teha hõbekastis, milles seda hävitas seda aeg. Ehkki nunnad teadsid pühakirja loomulikult on ordus kombeks, et nunna pühitsemise eelõhtul on tal abtiss spetsiaalne audients, et saada abtissi õnnistus ja tervitussõnal talle näidatakse meie hinnalist aaret, iidset pühakirja. Kui min kätte jõudis, vaatasin ärevusega, kuidas see hõbekastist välja Hinnaline dokument meenutas kuivanud lehtede hunnikut, t nadusest pudenes, nii et sellest langesid helbed abtissi sülle. Tepe on selle seisukord isegi rottide närimata väevu parem kui me hävitatud kirjarullide oma.

Abtissil oli õigus, meie pühakiri tuleb ümber kirjutada, enne see hävib. Aga samal ajal tuleb seda peita inkvisitsiooni ees

meie mehed ei tohi leida seda kroonikat, kus mainitakse asutajanna ja abtissi medaljoni. Mõlemad õnnestavad selle kiiresti, kus mehed on jumala inimese näo järgi ümber teinud, et nende tõelise vaimsuse. Leidmine määraks meid sellele järgnev hävitustöö takistaks tõe ilmsikstulekut, meil oleks päeval juhtuvat.

meie ja löi käsi reipa liigutusega kokku. „Kirjuta pühakiri ladina keeles, just nii nagu see praegu on –, ja olgu kirjutatud selle ümber, et sümboliseerida seda, kuidas me oma püha raamatut. Kui kõik on koos, on see loogiline, seda paljude aastate pärast loeb. Las teenija kooli ära ja lase tal jäägid ära põletada, kui sa nendega

meie kuuletudes töötasin päeval ja küünlavalgel, et meie jutustus asutajanna viimasest ilmumisest:

1470... Rabu... kõik, kes loevad... Granada sultani Abu l-tamajal... abtissi nägemus... asutajanna... uudised... Kastiilia võitis kuningas Henryt... infante Ferdinand... Aragoni... jumala kuningriik... maurid hävitati ja kihutati minema... habella... palverännak Las Golondrinasse... Kartaago tee... olge inkvisitsioon... pidage meeles katarite saatust... Carcassone... misioon pühakirja... ja medaljoni.

meie seda abtissiga kui hoiatust inkvisitsiooni huvist kinnase vastu, mille põhjuseks oli kuninganna. Kuninganna enne mauride lõplikku lüüasaamist siia palverännaku, ja Golondrinase patrooniks jääda, et austada kristliku ordu me hoidis usu valguse elus läbi moslemite pimeduse sajandite. te daamid on endiselt meie patroonid ja kaitsjad, kuid kindasutajanna tuleb meile meelde „ketseritest“ katarite saatoluklik“ sõjavägi hävitas Carcassonne'i, põletades ja puues keldrisid allumast. Kas asutajanna hoiatas meid, et medaljoni kaitsemiseks peame asutama misjoni Gran Canarial? millal? Ja kuidas?

Suvi 1509

Kevadel ja suvel, kui tee üles märke on läbitav, tulevad lapsed saime kaks tükki. Neil on väga peened riided ja mõlemad aastavanused. Ma panen nende kaasavara suuruse kaasavara kirja. Rohkem informatsiooni meil aruannetele lisada ei ole teisi nimesid peale nende, mis meie neile anname. Räägitakse valmistused laste äraviimiseks õukonnast tehakse suure salite all armetute tüüpide abil, kes esinevad vahendajatena, et keegi ei tea laste lõplikku sihtkohta. Enamik tuleb talupidajate hoidjate saatel, kes ei oska meile laste tõeliste isikute kohta öelda.

Vaeses nimetud süütukesed. Kas nende emad, kui nad igatsevad oma tütarde järele? Ma mõtlen, kui mind oleks Salomest lahutatud, ja täna iga päev jumalat meie peidupaigas. Minuni on jõudnud jutt, et mu isa usub nüüd – ilmselt mõne jutu põhjal –, et ma olin lapseootel, kui ta mind siia jättis. Ta on maksu vandunud, aga ma usaldan jumala kaitset.

Talv 1510

See talv on karm. Mägedes on kogu aeg lund sadanud. Ometi allikas palverändurite aias mingi ime läbi.

Salome istub koos teiste tüdrukutega klassitoas, õpib ladu seid palveid ja numbreid. Ta mängib pautükkidest manguloo kirjutamist. Ta tahab mind kõikides asjades jäljendada ja istub, et

oleb kimpus, tähtede kirjutamist harjutades. Siis minna poole ja tema nägu valgustab naeratus – sama, mis valgustas tema isa nägu, kui ma igal hommikul koo-

olimehisi asju. Kolmekuningapäeval täitus taevas kolme lühikeste lühikeste tähtedega. Külmast ilmast hoolimata meie hakanud ja kohalikud räägivad, et nägid taevas kolme lühikeste valitseb nälg ning abtiss ja ladude eest vastavalt meie teravilja-, õli- ja kuivatatud puuviljade varustamiseks. Nunnad muidugi paastuvad nii palju kui võimalik elujõu läte –, aga lapsed meie orbudekodus peavad sööma. Me peame pidevat võitlust, et näljaste eest kaitsta. Aidaku jumal meil kõigil suve ja uue aasta

Kevad 1512

Talv lahendas ootamatu kevadsula vastlapäeval küla jaoks. Lõunel sulades mattis maalihe enda alla madalama küla kitsed ja lambad sõid. Loomad pühitati minema ja need neid karjatasid, toodi raskete vigastustega laatsaretti. Need naevad vaeva, et neist nelja elu päästa, aga viies sureb. Meie naine ja hulk lapsi, kes temast sõltuvad ja keda

meie aastaajal peaaegu tühjad ning abtiss on meie viimase loodud suhkru ja jahu ära kasutanud, et teha polvorónes'eid. Meie vend nõustus need mööda iidset, aga järsumat muulad hõlpsa viima, et neid seal müüa. Lihavõtte ajal on meie ordukästes majades väga nõutud ja vend saab nii palju toitu, et ordukäste orus on võimalik anda, et meie nalgivatele küla-

elanikele jagada. Kloostris peame lahja kõrdiga leppima, et elavad palvest. Salome saab suurema osa minu portsjonist. Liiga kõhn ja tema nahk näib läbi kumavat.

Suvi 1514

Meieni jõudsid uudised, et Hispaniola saare hispaanlaste jaid kritiseeritakse selle pärast, kuidas nad pärismaalasi koheldavad. Se villas on paljud katku surnud. Me palume preestrite eest, et hispaanlaste metsiku kohtlemise hukka mõistnud ja palvetavad lõpeks, ning peavad eestpalveid surnute ja surijate eest. Peab saatis veel ühe kirja, mis rõhutas, et ustavad peavad ette kaitsma endest kahtlustest valekristlaste suhtes. Abtiss oli ülejäänud paavst tujus.

Mäekülge kloostrist allpool on astmeliseks tehtud ja nüüd kasvab seal õuna- ja oliivipuud. Meie kanad hauvad ja nokivad puude ehkki me rebaste pärast hoolitseme, et linnud saaksid õhtul rahu dikusse aetud. Me korraldame sel aastal erilisi missasid, et hoida kindlustada.

Kevad 1518

Kaks külla tulnud munk palusid abtissilt luba minuga skriptoriaal-*locutio* juures ühes meditsiinilises küsimuses rääkida. Nad otsisid marutõbise koera hammustuse vastu. Nad sosistasid läbi võrd-*tooriumis*, et olid kuulnud uskmatute imerohust ja olid oma tervist mustada saanud vennä pärast meeletuheitel. Ma katkestasin oma

oma Avicenna traktaati, aga nende vargne agarus tekitas kahtlusi, et nad olid inkvisitsiooni nuhid. Kuna Avicenna oli vana, ütlesin neile, et ravimi retsepti, mille ma neile ümber tõlkinud, on kaks sajandit tagasi kristlasest erak, kes oli siin elanud, koostanud. Võib-olla on nad kuulnud tema järeltulijate kohta? Väga püha mees. Ravimi koostise oli talle antud Hieronymos. Hoiatasin neid, et ravim mõjub ainult puhta südamega ja samal ajal loetakse spetsiaal-*oratio* ja puhale Antoniusele. Ma ei taha lüüa.

September 1520

Reedel tulid kadunud kuninganna jälgedes kaks kunnikku, keda saatis hulk aadlidaame. Nende saatjaskond läks vaatepilti. Tõldu vedasid lumivalged muulad ja neid kaunistasid lippudega ratsanikud, arvukas livreedes vaht-*post*. Printsessid korraldasid kabelis mälestusmissa emale Isabellale ja Ferdinandile ning nende lehestunud juanale, kes on suletud kloostrisse Tordesillases. Nad ütlesid, et sellest ajast peale, kui ta hulk aastaid tagasi läks, ei ole ta abikaasa surnukeha oma kongis endale seltsiks ja nad ütlesid, et ta rääkis, et lugu tema abikaasa laibast on tõsi, et Juana on täie mõistuse juures ja teda hoitakse vastu võtmist vangis. Vaeseke, naine on võimetu kiriku jõu ja maailma suhtes, kes kuulutavad ta hulluks või nõdraks või et vabustada tema kõrvaldamist.

Nad said kolmeks päevaks, võtsid missa, palvete ja söögi-*loostri* igapäevaelust osa ning panid koguni õlgkubarak-*id* juurvilju korjata. Orbudekodu lapsed laulsid neile

kirikulaulu, meie arvates üsna ilusasti, ja pärast andsid nad selle kuldümündi, ka Salomele, keda nad pidasid üheks kõige ilusamast tüdrukutest. Printsessid uuendasid oma vanaema töötust kuldse kosta ja tegid enne lahkumist kloostrile helde kingituse. Järgmine oli abtiss üsna kurnatud.

Salome istub pool päeva minu kõrval. Ta saab oma ülesanneteisi tüdrukuid valmis ja muutub rahutuks. Ta on ladin keeles tubli ning oskab lugeda itaalia ja natuke prantsuse. Ta nõuab, et ta istuks vaikselt ja harjutaks kirjutamist, rõhutades, et line on ilus ühtlane ilma tindiplekkideta käekiri – hoolimata pisaraterohketest vastuväidetest, et see on võimatu. Ta traanib, kui ma käsin tal vigased kohad ümber kirjutada, aga ta õpilaseks lase käekirjaga kirjutama.

Abtiss hakkab andma Salomele väikesi kirjutaja ülesandeid: sulgede teritamine või tindi segamine, ning kuna Salome on pühapäevadel peseb alati enne käsi, kui ta raamatut katsub, lubab abtiss tal näha neid illustreeritud missaraamatuid vaadata. Mõned väga peened on meie patroonide annetused, milles kuldsed tähed ümbritsevad hasid pilte, kus on kõige kaunimate üksikasjadeni kujutatud pühast ja ingleid ja neitsit, losse ja kuningaid, loomad on nii peenelt maalitud, et isegi nende tillukesed vurrud on näha; põllud ja metsad, kuu ja tähed – sädelev pilk taevalikku maailma. Salome armastab sama palju nagu abtiss ja mina, ja tal on ka kloostriis olevate inimeste suhtes peen vaist arenenud.

Talle ei meeldi paljud palverändurite annetatud maalid, kauni käsikirjaga võrreldes on need sageli üsna viletsalt maalitud, tahtejõu võit oskuste üle, aga abtiss nõuab, et me peame need sellised maalid üles riputama. Pime koridor, kust me igal hommikul *sala de las niñas*esse minnes läbi läheme, on täis kõige peenemaid neist.

Aga orbude kaasavaraga satub meile mõnikord peenemaid ja Salome aitab abtissil valida, milliseid neist *sala de las niñas* riputada. Seal on pilte Neitsist ja Jeesuslapsest ja lapspühakute

maailma, tundlikes nägudes ja peenelt taiuslikes taustadega. Need pildid muudavad *sala de las niñas* orbude elu.

Tahtumataast on Salome oma vanuse kohta pikk, tal on palju sõnu ja minu kuldsed juuksed, enne kui need valgeks saavad, ei saa aru, miks ta ei võiks juba noviitsirüüd kanda. Ta ei tea oma ajal, ehkki mu süda on tema tuleviku pärast. Ehkki mina olen nunnana rahu ja rahulolu leidnud, olen ma armunud, näen ma, et minu tütres on samasugune. Ma ei tahaks, et ta oleks kohustatud nunnaks minema, kuidas ma võin, ometi ei näe ma võimalust, kuidas ta elu väljaspool kloostrit või abielluda. Ja muidugi ei taha üksinda ära. Kui ma mõtlen, mis oleks Salomele, mõtlen, et meil Alejandroga õnnestus Portugali põgenemine pikal talveõhtul tule paistel Salome ja meie tulevikuks. Aga kahetseda oleks tänamatu. Salome elu on

Suvi 1521

Salome on aastat vana ja on lõpuks igatsetud noviitsirüüd saanud. Ta on võrreldes koolitoaga ametikõrgenduseks ja arvab, et ta on võimeline teiste tüdrukutega, kes selles vanuses noviitsiks saavad, kaasa minna ja armastav ja koerust tais.

Aprill 1523

Mis ometi on juhtunud! Eile õhtul ilmutas asutajanna käigus abtissile, see toimus nii kiiresti, et abtissil oli aega taibata, mis toimub, enne kui asutajanna oma juhised andis. Inkvisitsioon jõuab Las Golondrinasse, ehkki pole kindel, kas abtiss peab tegema korraldused, et saata meie medaljon turvalisse paika. Gran Canariale tuleb asutada meie ordut klooster. Abtiss peab välja valima kaksteist naist, kes tulevad neli pühitsetud öde, neli noviitsi, kes pole veel lõplikku tootnud, ja neli keskealist ilmiköde, kes valitakse tervisliku ja terve mõistuse alusel. Kõige vanem nunn saab volituse teha abtissina ja pihte vastu võtta ning üks seltskonnast peab tuletaja kohuseid ja reispäevikut pidama. Aja jooksul järgnevad teised liikmed.

Seda kõike mulle kroonika jaoks dikteerides sammus abtiss skriptoriumis edasi-tagasi. „Ma ei tea, kas me peame medaljoni kirja kohe saatma või ootama, kuni misjon on valmis, ja saata hilisema saatkonnaga. Mis siis, kui need kaotsi lähevad, saate misin kinnustades?“

„Ehk on liigne ettevaatus eelistatud,“ vastasin. „Mäletan hävingu rotid siin põhjustasid ja kuidas me lasime skriptoriumis metalliga vooderdatud kasti panna, et kroonikat kaotada peaksime ootama, kuni teame, et Gran Canarial on olemas turvaline koht, kus kroonikat hoida. Kes teab, millised otsused misjon Gran Canarial leiab või kuidas nad sobiva majapidamisega. Võib-olla oleks parem oodata sõna, et kõik on valmis, ja saata medaljon ja pühakiri teele asuda.“

„Jah, ma usun, et nii on kõige parem, öde Beatriz. Me ootame misjon on neile koha ette valmistanud.“

Juuni 1523

...tuleb end ettevalmistuste tegemisele ja kaks kaud hiljem. Abtiss saatis külast kaks meest korraldama misjonit, mis suundub Gran Canariale. Nad tulid tagasi ja kapten teenis maadeavastaja Kolumbuse juures ja oli tema heades kätes. Järgmisena tuli valida, kes peaksid

...oma vanemate nunnade koguga nõu ja tuli tõsise ilmutuse skriptoriumisse. „Me oleme nõukogus otsusele jõudnud, aga sina pead samuti otsuse langetama. Misjonil

...et minna Gran Canariale lähaksin?“ Ma olin hämmeldatud, teeb mulle nüüd nii palju vaeva, et sageli ei suuda ma mõni kirjutamiskäsi on tihti nii kange ja paistes, et ma ei

...pead. Korraga teadsin, mida ta järgmisena öelda kahtluse mu jalge all hakkas vajuma, mu süda tõmbus rinnus ja kirjutuspuldi külgedelt tuge.

...novitsidest kõige võimekam ja intelligentsem ning sa ootata tood õpetanud. Ta on küll noor, aga sobib kõige paremini kloostri kirjutajaks, ja ma ei pea sulle rääkima, kuidas me nunnadeid aidanud ordu õeskonnaks siduda. Nuud seob meid. Ma ei saada teda ilma sinu nõusolekuta, aga sa oled nõus, kui me oleme misjonist rääkinud.“

...Nüüd muutus tuba mu ümber hämaraks ja miski tõmbus püügule, nii et ma ei saanud hingata. Kui järsku võib see teadsin, et Salome polnud mitte ainult valmis abtissile vaid kibeles minema, ehkki ta püüdis seda minu eest varjata vaikides, ei kehutanud ega sundinud mind, aga minu jaoks. Ordu oli mulle ja mu lapsele varjupaika ja rahu pakkuja, et maailmas seda enam pole, ning nüüd oli minu midagi anda ja pakkuda oma tuttele ainsat võimalust, mis

talle võis avaneda, et kogeda elu väljaspool kloostritüüpi. Kõige hiljemal aegu kaheksateist aastat vana ja peaks järgmisel aastal nunnaks andma. Tundsin eelaimust, et ei näe teda üal nunnarüü.

Kogusin julguse kokku ja nõustusin. Salome tuli natuke
rast joostes, elevusest hingetu. „Oh, ema! Abtiss ütleb, et ma
Ma igatsen nii väga minna, aga siis puruneb mu süda mõni
sind maha jätma!“

Lubasin, et jumal valvab meie üle ja ühendab meid paljude kordasin abtissi sõnu päevaraamatust, mida Salome peab peetud heitis käed mulle kaela ümber ja lubas hingetult, et kirjutab aruande kõigest, mida näeb ja kogeb. „Suudan vaevalt uskuda kirjutajaks, ema! Ja abtiss lubas, et sina tuled järgmise nunnade niipea, kui see on turvaline, et ma ei anna enne töötust, kui sa jõuad. Me ei ole kauaks lahus. Ainult seni, kuni oleme muutunud vanadele nunnadele mugavaks teinud ja rajanud tee nende lapsed lidele, vaesed vanad kullakesed!“ lisas Salome üleannetult. „A täidan oma uusi kohustusi ustavalt ja sa saad minu üle uhlust laevad tulevad Gran Canariale ja lähevad, nii et ma saadan kogu kirju täieliku ülevaatega meie tegemistest. Need lahutavad meid su meelt, et sa soovid, et ma oleksin varem läinud!“ Siis oli ta mõttest, et peab minust lahkuma, ja oli paar viimast päeva meel kudes ootusärevuse ja kurbuse vahel.

Sama tundis kogu klooster, teenijatest kuni kõige vana nunnadeni. Sellest hoolimata tehti nimekirju, dikteeriti juhiseid, kiriste ja pakiti neid ümber.

Liiga ruttu oli kõik valmis ja õhtul enne seda, kui nad teele kuulas abtiss kõigi kaheteistkümne pihti. Järgmisel hommikul unetut ööd peeti eriline missa, söödi kiirustades hommiku- t . gem ei söödud. Meie närvid olid viimseni pingul.

Preester, kes oli parast missat magama jäänud, raputati et ta loeks ette puskopi lubakirja, õnnistaks meie üritust viita sõna Gran Canaria paganatele ja takistada moslemi uskmatolusu murki levitamast. Kui koit magede kohal puhkes, veeresid

olome tõstis nahkkardina ja lehvitas nii kaua, kuni nad

ja mu nädames valitseb tühjus, aga Salome kirjutab, kui
 tühjaks, ning me kõik ootame nende kirju ja uudiseid

I kandel klammerdusin selle mötte külge.

Junli 1524

alt pole midagi kuulda, aga abtiss sai soovimatu läkituse
 abtise kiri oli pahaendeliselt erinev nende tavalisest ma-
 neriha, ligisöömise ja laiskuse suhtes valvel oleksime ning
 tugevalt kinni eraldatuse nõudest kindlustamaks, et maailm
 tegele meid ei määri... See kiri väitis, et neil on andmeid,
 et varjab *Morisco* sohikut nagu õun ussi. Nad saadavad
 teid kindlaks tegema ja karistama neid, kes tema siin-
 nutavad. Abtiss on saanud kasu alustada uurimise jaoks
 kindlusaluste väljaselgitamist, et neid oleks siis võimalik
 kaitsta.

et kullap leidis mu isa kloostriteenijate hulgast nuhi, ehkki
vaga nutika. „Kui tänulikud me peame olema, et Salomed
ole ja ta on läinud piiskopi erilise õnnistusega! Ma võin
hbi, et siin pole *Moriscos*’e lapsi,“ ütles abtiss.

...kaest ja kahetsesin oma igatsust tema järele. Jumal

September 1524

Deo gratias, uurijaid pole tulnud. Me olime kuulnud kolme haigusest sellest, kuidas nad teistes kloostrites halastamatult leidsid, otsisid, ja teadsime, et mõned meie ordust viiakse paratamatu visitsiooni kongidesse sealsetele nunnadele seltsiks. Me oleme kordust tuntu kohutavale haigusele, millega kaasnes kõhuvalu, valutavad liigesed ja põletav lööve. See levis meie laatsareti budekodus, nakatades kõige vanemad patsiendid ja kõige noored lapsed. Hiljuti on ka mitmed haigeid põetanud öed haigust kaks kõige vanemat nunna, keda haigus tabas, on surnud. Mul kirjutada Pühale ametile hoiatava kirja, et paljud meie rändurite öömajas olid nakatunud. See põhjustas meelevaldset piinu nende privaatsetes kehaosades ja kui haigus muutis mõned pimedaks, vabastas see teised lihalikest kiusatustest, sest nad enam vähimatki lootust oma iharaid tunge rahuldada.

Saime vastuse, et kindlasti saatis jumal kloostri selle meie pattude eest, et uurija lükkab oma külastuse esialgu edasi.

Haigus on nii tõsine, et oleme oma aiad hooletusse jätnud, oli vilets. Me kardame talve. Head Abenzucarid annavad oliive, kuivatatud viigimarju ja datleid, õli oma saagist, mis talvel sel talvel paljude jaoks vahet elu ja surma vahel. Saabusid ka kaksikud tüdrukud, kaunid kaheaastased lapsed, uhkelt sündinud liskivides nagu kaks kurtisaani. Nende kahekordne kaasavõtt kevadel *polvorónes*'te koostisainete ostmisel marjaks ära. Aga ema! Ühest lapsest loobumine peab olema piin. Kahest loobumine peab küll lausa surm olema.

Sala grande's leidis aset kahe meie kõige vanema orvu nunnade hitsemine, samal ajal kui üks orb haaras pidustuste ajal võitu lasta jalga noormehega külast ja tekitas suure skandaali. Me ei saanud aru saada, kuidas noored said kohtuda, et selline plaan välja hoida sest tüdrukutel pole lubatud kloostrist väljuda. Ometi soovib nad neile head.

mul pole sõnagi kuulda. Palvetan iga päev, iga tund, et talome eest.

Mai 1526

Meie ning meie kitse- ja lambakarjad on sel aastal hästi. Nende kellad teevad armsat häält, kui kari rohtu sööb ja laulavad jälle räästaste all. Aga kroonika – tegelikult on hooletusse jäänud. Pärast Salome lahkumist on talgud korduvalt löönud põletik, mis ei lase mul kaua aega puhata, ja mu käed teevad mulle nii palju vaeva, et teinekord ei kirjutata. Kui ma ainult leiaksin noviitside hulgast abi! Aga see on täpne töö ja neil, kellel kannatust pole kaakiri, aga need, kes ilusasti kirjutavad, pole eriti

August 1527

on neli aastat, peatume me iga kord, kui väravas kell kerkib, et viimaks tuleb sõnumitooja kirjaga meie misjonist. Kell on kell helisenud seetõttu, et suvi on toonud suure hulga haiged ja haigeid. Nad räägivad, et katk on linnadesse tagasi tulnud, on palju kahetsevaid palverändureid, kes kardavad, et jumala karistus nende nurjatuse eest. Nii meeste kui ka naiste seas on rahvast pungil täis ja me palume jumalat, et suurem parandus, enne kui teed läbimatuks muutuvad ning meile hulk lisasuid toita. Abtiss töötab sama palju nagu ükskõik

milline noorematest nunnadest. Lisaks laatsaretis põetud eile rakkes sibulate ja küüslaukude korjamisega, et neid ladesse pakkida, ning meie viimaste poolvalmis virsikute mpanemisega. Aga ta jäi hingetuks ja viimaks õnnestus teda ta laseks teistel töö lõpetada.

Juuni 1530

Lootus meie misjoni suhtes on kogunisti hääbunud. Igal abtiss saatnud külamehi Sevilla sadamasse laevakaptenit, mida nad teavad Gran Canariast ja sealsest Jeesuse pühaku ordu kloostrist. Aga ehkki paljud meremehed teavad Gran Canariast, pole ühelgi meie sõnumitoojatele midagi rääkida ja nad teavad, et meie seltskond on kindlasti piraatide küüsi langenud või laotsa saanud. Kogu klooster leinab nende kaotust.

Oktoober 1538

Eile tuli palverändur, kes väidab end kunstnik olevat ja võtab tasu meile ülalpidamise eest pildiga. Teame kogemusest, et ta kavatses jääda kauaks, sest need maalid võtavad kuud aega. Abtiss oigas, et pattu kahetsevate kunstnike hullu töid kloostriks annetasid, oli tõesti imeline – küllap elasid nad nurgatut elu. Ja kuna pildid on tavaliselt jupead, langeb ka peale. Abtiss ütleb, et enamik neist tekitab Salomele naerul. Ometi arvab ta, et me peame need kõik kuhugi riputama. Me leiab tee *sala grande'sse*, aga enamik riputatakse kõige pinna

konuloridesse. Abtiss nõuab, et ainult portreed võivad riputada, ja kuna neid on vähe, säästetakse teda hulle-

Märts 1539

Magus lõhn täidab kloostrit öösel ja päeval. Õukond tellis jaoks suure koguse ja rikkad perekonnad võtavad tükid ja ilmikõed küpsetavad neid kordamööda ja köögivad oopäev labi tuld pliitide all. Aitan köögis nii palju, vahemalt on ahjude juures soe, ehkki seismine paneb mu

September 1539

On talvets lahkunud. Mu käed muutuvad kangeks ja mul ke tulepead hoida. Mõtlen tihti oma pattudele ja märkan hallust – pilvedes, ilmas ja sügise hääbuvas valguses.

Kevad 1540

Uul lihavõtted, paastuaja pikad pimedad päevad on mööma kulab ja ehkki on veel väga külm, soojendab päike ristimangu vanemate nunnade konte, kui klooster ootab, et

soojad tuuled paasukesed Aafrikast tagasi tooksid. Abba sel talvel hea olnud ja ta veedab suurema osa ajast oma kirjastudes. Mina jagan oma aega - olen hommikuti skriptuuride rastiõunati aitan tal kloostri igapäevaasju toimetada. Abba õde, hiljuti leseks jäänud, tuli ilmikõena kloostrisse elama õde, õde Emmanuela, andis kogu oma abikaasalt päritud varanduse ning ma olen tema varandust ja omandit katalooginud.

Mul jääb sageli õhust puudu ja ma ei usu, et laheh en mu ühinen nunnadega, kes puhkavad koobastes kloostri tapetist kristlased Rooma katakombides. Siis asub üks orbudest meestest. Ma igatsen asjaliku abilise jarele.

10 PEATÜKK

Inimrinase klooster, Hispaania, kevad 2000

„Nii palju tüdrukuid korraga kloostris! Siis tüdrukud pa-
nimevõrgsete tüdrukute üle kurtes ja üllatavalt kiiresti lom-
hata õde Teresa Menina läbi kloostri varjuliste käikude
tuppa, kus ootas lõunasöök.

„Lubage mul nunnadega koos süüa. Ma võin aidata süüa
pesta. Kodus ma...”

„Õde Teresa raputas kangekaelselt pead ja pöördus tagasi
lepa panna segakeele juurde. „Palverändurid peatuvad, me
de rest hoolitsema. Nunnade tavad, me sööme alati omaette
n, kui õde püha raamatut loeb. Kui me räägime, siis kloostri
pole võõrastele. Vanadel aegadel, kui palverändurid tulid,
alveränduritele üks ruum söömiseks ja naistele teine ning
mused kuulasid söögiaegade ajal pühasid raamatuid, sama-
ga nunnad. Nüüd pole palverändureid, me panime katkise
ruumidesse. Vett tuleb sisse, katus variseb varsti
õde Teresa kehitas rusutult õlgu. „Aga me toidame sind, ära

„Nad hirmutas: „Mehed? Te lubasite kloostrisse mehi?”

„Nunnad mehed, haiged mehed, surevad mehed, pattu kahetse-
vad, palverändurid, jah. Nad on naistest eraldatud, eraldi söögi-
hruumiks kabeleisse, isegi eraldi laatsaret, suure väravaga. Värav on

lukus. Sama asi kabelis. Nii et nad saavad jumalat kunnad sat kuulata, mitte näha naisi, keda nunnad naiste laatsad. Ilmikõed ravivad mehi. Kui nad tahavad nunnadega rääkida, nad seda *locutio's*, selles, mida sa nägid. Ainult kui preestrid võib abtiss teda naost näkku näha."

"Kõlab natuke hullumeelselt... ma tahtsin öelda, et ma suurt vaeva, et mehi ja naisi lahus hoida," ütles Menina. Ta tunnistama, et ükskõik kui hullumeelselt see ka ei kõlalu, gude eraldamine talle praegu väga hästi.

"Nüüd meespalverändureid ei ole. Päh!" Öde Teresa tundlikult pead. „Mehed pole enam nii head nagu vanaaegsed, siis ka nii head, sellepärast tulid paljud inimesed siia juhtida. Nüüdsel ajal inimesed väga pahad, ei kahetse. Ei muutu pärast. Ei mõtle jumala peale, nad arvavad, jumal ei unustavad oma usu. Nad unustavad oma kohustuse. Oma Mõtlevad kes teab mida. Siis kes teab, mida nad teevad."

Menina ees kõndiv öde Teresa peatas äkki oma nutulund hapra käe vastu seina, nagu soovides hinge tõmmata või miski talle haiget.

"Isegi Alejandro unustab. Ta oli altaripoiss, kandis S... aja pilte. Tema isa oli vana vabariiklane, oli siin politseinik, tal lapsi, vihkas kirikut, ei rääkinud preestriga. Aga tema naine, ema, ta nõudis, et lapsed oleksid ristitud, leeritatud. Ta oli isegi kui abiellus mehega, kes kirikut vihkas. Lapsed kasvavad üks, siis teine, tulid kloostriisse Tiaga jumalaga jätma, rääkides on liiga vanamoodne, pole töökohti. Nad läksid Madridi, kolm läksid Salamancasse, üks tüdruk läks Londonisse kohtus mehega, abiellus."

"Ja Alej... kapten, miks tema ei läinud?"

"Alejandro, kõige noorem, on viimane. Ta sündis, kui et rohkem lapsi ei tule. Haa! Ta üllatus. Aga ta suri, kui aastat vana. Siis kui poiss oli kaheksateist, tema isa tuli küsima, mida Alejandroga teha. Ta oli koolis väga tark, ta

ta võimaluse aastaks Ühendriikidesse kooli minna, elas eluseni perekonnas. Siis tuli koju. Mina arvasin, see mõte, aga isa ei kuulanud. Ja kui Alejandro läks, oli seal k... talle väga meeldis. Ja aasta pärast ütles ta oma isale, koju, ta õpib Ameerika Ühendriikides. Isa istus *locutio's* et luba, aga ma hoiatasin teda, kui ta viimasele lapsele luba ei panna Ameerikasse. Aga Alejandro isa ei kuulanud jälle ja

... et igaüks, kes öde Teresat ei kuula, peabki kahet-

... aastat. Ta käis ainult kaks korda kodus. Igal ... et nüüd ta tuleb koju ja jääb. Aga kui Alejandro ... oli tema isa kurb. Alejandro tahtis Ameerikasse jääda. ... olla, võis ameerika naisega abielluda. Ja siis oli ... tuli Alejandro koju ja tal oli piinlik, et ta isa nii ... jättis. Ta lubas isale, et jääb. Aga siis ta tegi seda, mi- ... Alejandro on politseinik, jah, aga mitte nagu tema ... võib-olla ta õppis Ameerikas halbu asju."

Menina küsis: „Missuguseid asju?"

... arvan, tal on politseiniku kohta liiga palju raha. Tema ... pole, polnud kunagi nii palju raha, aga siin pole kellelgi ... nad saavad hakkama. Alejandro elab oma isa majas, on ... ei ole, lapsi ei ole, pole öde, kes süüa teeks, maja korras ... kulutab palju raha isa maja peale, ütles, et tegi selle korda ... *novia* jaoks, kes varsti tuleb – vesi ei tule kaevust, peab ... peab olema vannituba, kolm vannituba, elekter, uus köök, ... suuremaks, ta rääkis basseini! Veoautod tulid suure hulga ... plaadid ja torud ja isegi kü... külmutuskapp, ma arvan, et ... et näkse nii. Mehed tegid mitu kuud tööd, et maja oleks tema ... palee. Kogu küla ootab, et teda näha, ta peab printsess ... *novia* oli küll valmis, *novia*'t ei olnud. Alejandro läheb natu- ... tagasi Ameerikasse, tuleb siis tagasi. *Novia*'t ei ole. Naist ... arvan, ta on väga õnnetu."

on vaikne, saab palvetada ja mediteerida. Pühasid raamatuid Eriline koht. Siin on hea olla, ma arvan.“

Menina nägi, et sellesse minidžunglisse polnud keegi aega jalga tõstnud, ja ta lootis, et ei leia siit kõrge ammu kadunud palveränduri luukeret, aga vähemalt Aeda ümbritses kolmest küljest marmorpink, millel trampis pingini jalgraja, siis tallas veel heina ja rohtu maha raja allika juurde, ja rõõmustas oma raskete saabaste üle, mis oli olnud kohvris, nii et ta ei saanud pildistada, aga ta otsustas aias visandi, et see vanematele saata, kui ta jätkab Madridi läheb.

Kuni Menina rohtu tallas ja mõtles, läks õde Teresa Menina tõi oma tühja veepudeli ja taitis selle kuju alla. Ta tõstis pudeli ja vaatas vett, aga see oli selge, ei mingit põlve, vähemalt mitte silmanähtavaid amööbe. „Terviseks,“ ütles ja läks tagasi oma tuppa, et lõunat süüa.

Harjumatu veinijoomine keskpäeval ja ajavahe tekkis uuesti uniseks, ta tõmbas end voodis kerra ja jäi tukkuma. See rahutu uinak, mida häiris tunne, et keegi hüüab teda, tirib vuseloleku piirile, enne kui ajavahest tingitud väsimus ta uinamattis. Ta ärkas segaduses, hõõrus silmi ja püüdis meenutada, teeb võõras toas, kus hiline pärastlõunapäike heitis põranda võre varju. Kas ta oli vanglas?

Siis meenus Meninale, kus ta oli, ja ta laskus oiates pikalt oma vanematele ja sellele, kui endast väljas nad nüüdsel ajal. Nad helistasid igal juhul hostelli ja said teada, et keegi pole näinud ega omanud mingit aimu, kus ta oli, aga Menina selles suhtes absoluutselt mitte midagi ette võtta. Nad rääkisid Beekyt, helistavad politseisse ja ilmselt FBIse ja jumal teab, et on sellest midagi kasu? Kui kaua aega läheb, enne kui keegi politseile elu sisse ajab, et nad teda otsima hakkaksid? Ja kuidas leiaksid? Ilmselt ei liiguta Hispaania võimud end enne, kui pole on. Sellepärast oli kapten tema ainus side välismaailmaga ja

tootmaga. Mis oli nii pakiline, et too ei saanud isegi lühikult lahkuda?

otsustas, et ei saanud enam kauem edasi lukata pesemist. Ta võttis seljakotist vaikesed tualett-tarbed, mis ta ammu pistnud, teise vahetuse aluspesu, sokid, pait ja isegi dressipluusi, mille ta oli unustanud. Julgustades Menina end pumbast tuleva jäise vee all ja hõõrus hõõrisesedes mähkis ta end hommikumantlisse ja pesi uue pesu. Uuesti oma kongis, riputas ta märja pesu kuivamiseks kammida, kui õde Teresa ja teine vana nunn, kui õde Clarat, ilmusid õhtusöögi ja uue küünlaga.

Õde Clara oli vauke kuivetonud naine, veel vanem kui õde Teresea, kes võis järeldada, et ka hambutu. Aga tal oli lahke ja rõõmsik tema näol vormus naeratuseks, kui ta värisest ütles „Deo gratias.“ Ta silitas Menina põske, ütles talle hispaania keeles, et sellest on kaua aega, kui neil viimane kord oli, ja ta oli väga teretulnud, ja ta lootis, et õnnistab teda rahu ja lohutusega.

Õde Clara vana nunna käed varrukates risti ja õde Teresa hispaanias kaalutud hispaania keeles, nii et nii Menina Clara temast aru said. „Ma arutasin teiste õdedega seda, mis maalide kohta rääkis.“ Õde Clara noogutas innukalt. „Me tootame surmani siia jääda, aga see on tõsi, et meil on raha, et me saame raha teenimiseks teha, on *polvoronés*eid, mis aitavad meid, kui saavad. Meie oleme oma ordus puugusel ajal pole tüdrukutel kutsumust. Mõni õde on vana õde Clara ja mina ega saa voodist tõusta. Mõni on haige ning õde Clara sooja tekki. Me kannatame oma ebamugavust, nagu ab, ja isegi lihtsal elul on oma vajadused, et me saaksime midagi teenida.“

Clara pistis vahele: „Ja kui jumalal on meie jaoks uut tööd, siis valmis.“ Ta noogutas uuesti, nagu oleks kohe valmis uue

„Miks kirik ei aita? Teate, neil on kindlasti mingi sõda, ei usu, et katoliku kirik jätaks nunnad nälga,“ ütles Menina. „Kas te pole küsinud?“

Õde Teresa mõtles hetke, enne kui vastas: „Las see on väga vana religioosne asutus, võib-olla maailma vanim, meil võisid olla Roomaga... kerged eriarvamused,“ kerkis ümberkäigasi. Inkvisitsioonile ei meeldinud meie klooster, aga need Hispaania kuninganna kaitses meid. Sellest hoolimata ei ole meil vaeva, et Roomat mitte tülitada. Õde Clara ütleb, et võime saatis nüüd sinu meid aitama. Nii et ma ütlen sulle, jah, palju maale. Kõik on vanad, mõni võib hea olla, mina näevad kohutavad välja – minu meelest –, aga me ei õhku ei, kui keegi need meile kinkis. Vana skriptoorium ja abtissi poolel on ainsad kloostri osad, mida me kasutame mõned maalid, mõned portreed, võib-olla on need kaugemalt, sest abtiss vaatas neid. Nüüd me istume nendes ruumides, portreed on head, need on seltsiks. Ja *sala grande*’s on paar hunnikus koos, aga me pole *sala grande*’t palju aastaid kasutanud, et ma ei tea, mis seal on. Ja *sala de las niñas*’es samuti, mu Clara näitab sulle. Tema on ainus allesjäänud nunn, kelle meiega tegemist olnud, võib-olla mäletab ta midagi. Kui me leiad, siis otsustame, mida teha. Sa võid puhastamise jaoks leiba võtta.“

Kanade leiva mainimise peale turtsatas õde Clara, kerkis üles edasi-tagasi ja noogutas peaga üles-alla. „Klukk, klukk!“ ütles lõbusalt ja jäljendas raasukesti sõõvaid kanu.

Menina mõtles, kui palju õde Clarast tegelikult abi on.

Suvis võpatas õde Clara, nagu oleks keegi teda hammustanud. Silk oli naelutatud medaljonile, mille Menina oli jätanud laual valguse sõõri. Õde Clara sikutas õde Teresat varrukast ja sõõres hispaania keeles midagi, mis pani õde Teresa üllatunult üles. „Õde Clara ütleb, et sul on püha medaljon. Sa ei ole katoliik, kuidas sa selle said?“

„Maal adopteerisid mind lastekodust. Medaljon oli mul juba, nad võtsid mind enda juurde võtsid, ja nad ütlesid, et peaksin olema. On see midagi erilist?“

Õde Teresa võttis medaljoni, pööras ringi ja vaatas veel pingsamalt. Ta ei näinud midagi õde Teresale, kes hõõrus sõrmedega medaljoni kinnal teisele nunnale. Õde Clara suu vajus lahti ja Menina ütles:

„Seda sa ei rääkinud,“ nähvas õde Teresa.

„Ma ei arvanud, et see on oluline...“

Hispaania nimi, eks ole? Hispaania keeles tähendab sinu nimi – või mitte teenijat, õuedaami. Sa tead maali „Las Velásqueze maal? Infanta ja tema kaaslased, tema „õuedaami“

„Jah, muidugi ma tean seda. See on nii kuulus, kõik teavad.“ Hispaaniakeelne vestlus oli kurnav ja Menina tundis, kuidas nad korraga medaljoni juurest Velásquezeni

Nii et sa oledki Menina! Hmmm, nagu see maal. Aga miks, et sa ei otsi Velásquezt, vaid Tristan Mendozat. Kui tead, siis õde Clara teadis seda nime.“

Menina oli tõesti segaduses.

Clara ei mäleta asju, mis juhtusid täna hommikul, ja on nagu laps, aga mis juhtus ammu, jah, seda mäletab ta hästi. Clara oli noviits, oli tema tööks maalide nimekirja koostamine.

Clara tõlgendas inglise keelele üle. „Inventuur? Õde Teresa, andke andmeid, et ma olen liiga väsinud ega saa midagi aru, mis inglise keeles räägite.“

Clara tõlgendas samuti abivalmilt inglise keelele üle. „Ta on kindel, me räägime Tristan Mendoza.“ Õde Clara kordas nime ja ütles: „Võib-olla mitu korda, ta ei ole kindel,“ ütles õde Teresa.

Õde Clara arvas, et ilmselt mängib õde Clara mälu talle vingerpussi, teadnud ebaviisakas olla. „See oleks... uskumatu. Kui kloostril

oleks üks tema maal, võiks see palju raha väärt olla, nii et kindlasti seda otsima. Ja teate, kui Tristan Mendoza on mees, neeris, maalis ta oma nime alla pääsukese, täpselt nagu selle tolle medaljoni küljel. Mu isa ütleb, et see on pääsuke, hõõrsest tal on kaheharuline saba. Nii et ma mõtlesin, et midagi sellepärast ma..."

Õde Teresa katkestas teda. „On õhtupalvuse aeg. Kuidas sa kõik nunnad *Semana Santa* ajal kogu öö, aga nüüd valdab sind unemoöda.“

Ta pani medaljoni käest, käsi vanadusest värisema. „Clara,“ käskis ta uuesti hispaania keelele üle minnes.

Õde Clara kuuletus alandlikult ja kui nad ära läksid, Menina, kui kõhnad ja haprad mõlemad vanad naised. Nende rüüd olid kulunud ja paigatud, servad narmendatud vanakesed! mõtles Menina. Siin pidi olema *midagi*, midagi müüa, ja tal oleks parem see üles leida, sest keegi teine ei. See aitaks tal äraminekuni aega viita ja kui ta ei leia midagi müüa, noh, siis peab ta midagi muud välja mõtlema, et napp data. Pealegi, mis siis, kui siin kloostriis oli Tristan Mendoza, see vast teema lõputööks!

Nälg tuletas talle toitu meelde. Ta luges jälle küünlavalguses süües samal ajal külma aedviljaomletti ja juues väikese kaffi. Püüdis leiba tagavaraks jätta, aga tal oli kõht nii tühi, et ta ei võinud. Siis puhus Menina ära küünla, mis oli liiga lühikeseks jäänud, aga ta polnud sugugi väsinud. Kuidas inimesed küll enne toitu ja pehmes köites raamatuid hakkama said? Ta vähkres ja kopsas, kloppis kühmulist patja ja soovis, et oleks juba järgmine hommik algas all külas jälle laulmine ja trummipõrin. Menina soovis näha, mis seal iganes toimus. Võib-olla oli võimalik palvetada tagumises servas kalju otsa ronida ja sealt vaadata? Pealegi oli ta ja veepudel oli tühi.

Menina otsis kobades tikke, süütas selle, mis küünlast vedas, ja otsis tühja plastpudeli. Ta pani saapad jalga, mässis voodi

ümber ja vaatas välja. Koridoris oli kõhe, aga kui vanad naised leidsid, ei tohiks siin muretsemiseks palju põhjust. Vapalt pimedusse, püüdes vältida katkisi põrandaplaate ja kive, mille tema küünal sammu või kahe ulatuses heitis. Ta kühmitamiseks seinal hoides jõudis ta luukidega usteni, ajkustid lahtiselt ümber heledama nelinurga koridori tinte. Öö oli õues jahe, aga õhk oli pärast sees valitsevaid ja pea kohal särased tahed. Menina tundis lõkke lõhna lõulu ja ebauhtlase muusika taktis plaksutamist.

Õde lauset kaljut, mis oli päevasest päiksest ikka veel soe, ja laulnud teed väikese tilani, kust vesi vaagnale voolas. Ta ei teadnud, kus puhus ta küünla ära, tõmbas teki tihedalt ümber ja lookonis, vaatas tähti, kuulas vee rahustavat solinat ja kuulas valjenevaid hääli. Kas selline tunne oligi nunn olla – valpapoole liks elu edasi, sa võisid seda kuulda, isegi haista, kui seda kunagi näha ega selles osaleda? Menina polnud peale mõelnud lapsest saati, kui vanemad näitasid talle pilte, et nad olid ta leidnud. Talle meenus nüüd, kui kurvad nad talle tollest paigast rääkisid; pärast Menina äraminekut oli oluline rahvamass seda rünnanud ja mitu nunna oli tape-

... õigitud esimeses baptistikirikus midagi kloostritest. Talle renessanssi õppides oli ta kloostritest rohkem teada saanud. Nad pidasid koole ja haiglaid, haldasid varasid ja isegi templades religioosseid näidendeid publikule, kes istus *loru-*... ead sidemetega nunnad mõjutasid isegi poliitikat. Nad tegelesid kunsti- ja muusikateoseid; mõned kloostrid olid suured teatrid. Nad olid moodustanud ühiskonnas olulise jõu, isegi eraldatud maailmast eraldatud paralleelsele.

Õde torkas Meninale pahe, et kuna tal oli nii palju muud, mida teha, polnud ta eile lõunast saati bussis Theo peale mõeldud. Ta ei taandurite aias istudes, muust maailmast eraldatud, tõmbas sügavalt hinge ja puudutas kohutavaid mälestusi, nagu

katsuks tuikavat hammast, et näha, mis tunne see on. See ei olnud, aga praegu oli ta väljaspool ohtu ja rahulik. Tahtis end lõhkuda, istus ta tähti vaadates, kuni lauljad väsisid ja lausles. Ta teadis, et parem oleks püüda magada. Menina tõusis, otsis kobades tikke, et klaasis küünlajupp süüdata. Kõik oli nat – tuules liikuv taim, salamander või ehk hiir. Ta tõstis silma, ei näinud midagi. „Head ööd,“ sosistas ta sellest hoolimata.

11. PEATÜKK

endodrinase klooster, Hispaania, kevad 2000

Õde Teresa tõusis padja pea peale, et lärmi summutada, aga see ei muutunud valjemaks. Õde Teresa hüüdis kiledal häälel „Deo gratias!“ ja virutas hommikusoögikandiku lauale. Õde end istuli tõusma ja lükkas juuksed silmade eest. Ta ei mõelnud ta, üritades unesegaselt aru saada, kus pagana see päev parajasti on ja mis sellist jumalavallatut lärmi tekitab. „Täna!“ Ta ajas end istukile. Teisipäev. Täna oli teisipäev. Õde Clara akna taga oli mingi narkolaksu all. Õde Clara ütles sa üleval, nii et ma ütlen sulle, sa lähed tunni aja pärast minema,“ ütles õde Teresa, „koos õde Claraga abtissi ruutruut vaatama. Mina pean minema kabeli ukse lahti tegema, et sa saad laskma.“ Õde Teresa kiirustas minema. Õde Clara ütles, „Suurepärane. Aitäh.“ Menina hõõrus une silmist ja meelde, kus ta oli. Ta vajus uuesti seina najale, rüüpas end meelde, et viilu nii aeglaselt kui suutis, et sellest kaugel oleks. Siis haaras ta käteräti ja hambapasta ning laks mööda koridori. Esimene asi, mida ta tagasi tsivilisatsiooni jõudes nägi, oli pikk kuum dušš. Õde Clara tuli, haaras Menina märkmiku ja pastaka ning järgi. Õde Clara nunnale labi koridoride labürindi, kuni nad kuulsid õde Clara vulinat. Õde Clara juhatas teda mööda samuti. Õde Clara sama ukse juurde, mida Menina oli päev varem

kasutanud, ja nad olid jalle hamaras *locutio* salongis. Menina hakkab kloostri labüriindis juba orienteeruma.

Õde Clara sikutas teda kasivarrest ja osutas laudade korvile, kus olid leivatukid. „Alejandro. *Pobres pollos!*“ Aasta turtus ta.

Meninal oli tootamise jaoks valgust vaja. „Ma ei näe ühtegi paania keeles.“

„Aa,“ ütles õde Clara ja paastis ullatunud olevat. „Soo, pime?“ Ta totserdas kaugema seina juurde ja sikutas tolmu mis nagi välja nagu kardin. Toas muutus valgemaks ja tolmu paikesevalguse vihus tolma ules. Õde Clara aevastas.

„Suureparane,“ ütles Menina ja aevastas samuti. Kandidee eest tõmmates ja seda toolile seades nägi ta, et see oli rippus ridva otsas. Ta vaatas seda lähemalt. See oli kaevand ja kalunud, ehkki Menina nagi, et see oli kunagi olnud otse dega värvitud ja muster meenutas madusid ja linde. Sementi otse tuselt veel mitmeid teisi samalaadseid vaipu. Kõigile oleks puhastus ara kulunud.

„Nunnad istuvad talvel sin ruumis,“ ütles õde Clara soe. Alejandro ja teised mehed toovad puid.“ Ta osutas laotud küttepuudele. „Me parandame oma riideid, loomade palveid.“

Menina pomises: „Mmm, kui tore,“ kibeledes tüdrukulal tood jätkama. Ta madis leivatukki, kuni see pehmeteks hakkas toole. Mustuseloori taga rõhutas lame puna muud ruku peent riietust ja ehteid, mis norgalt sadelesid. Ta püüas viisteist või kausteist aastat vana olevat. Menina arvas, et kihlusportreega. Tüdruku tumedad juuksed olid ehitad pait kullaga tikitud tuunika ol. õlgadel kinnitatud poimitud pait ehtisid kalliskividega pandlad. Taunika all oli juveelidega kait rukatega valge alussark, kacla ja randmete ümber oli rohvate tüdruk kandis tahkujulise ripatsiga kaclakeed. Peale tüdrukul maalil midagi, mitte mingeid taustadetaile, tooli, raamatuid

„silmapiiri, pilvi ega taevast. Ainult drapceeritud pimedus.“

Ta oli tüdrukul vookoha lähedal surutud lehvik. Ta hõlpsa sadame vastu surutud nelki. Viis, kuidas otsustavalt tema pilku enda omas hoidis, muu-need. Unustage lill südame kohal ja fakt, et tüdruk tütu hakkaks mehele minema, Meninas süvenes ja oli tugevast isiksusest noore neiuaga – tegelikult tütu. Pildi ulemisse paremasse nurka oli midagi kirjutatud veel leiba ja tasuks ilmus nahtavale keerulise tollate rooma numbritega aastaarv, 1590. Menina tõusis üles pilukile ja üritas kirjatatut lugeda. Lõpuks tõusis üles sellega, et s nagi välja nagu f ja ta luges valju häälel oli Maria Salome Bertran, kes oli kuninglikust kloostris, disoost, don Teo Jesus Beltrani ja donja Isabella Vandenootar, peagi astumas Las Sors Santas de Jesus kloostrisse. Nagu kihlusportree, ainult et tüdruk oli

„Tüdruk annab meile meile: pildid seintel, erilised tüdrukud se pandud, et nunnaks saada. Kuuma šokolaadi lookide maitse.“ Ta ei suutnud seda mälestuse allikat üldlasti polnud see midagi, mida ta oleks kogenud kloostris baptistikirikus.

Ta ütles, et portree ümber rippusid õhus küsimused. Tüdruk oli rikkalik ja rikas. Aga see klooster, kuhu ta pidi minema, ei olnud ja ta oli osaliselt inka. Kuidas sai Hispaania portree neli sada aastat tagasi maalitud tulevase nunna pildi Hispaania maetipus asuvasse kloostrisse, mis oli mil-... koostris koostris?

Ta ütles õde Teresa. Menina pööras ringi. Kella vaadates tõusis üles, et ta oli üle viie tunni tootanud. Tooli poolt, kus tüdruk istus, kostis norskamist. „Õde Clara!“ ütles õde Teresa. Tüdruk tõusis üles ja vaene õde Clara võpatas arkvele.

Menina andis oma parima, et öde Clarat noomimisega Teresa, tulge vaadake seda portreed, mille ma leidsin! Võite teie öelda, mida see siin teeb.“

Öde Teresa tõmbas Menina poole vaadates laud pilgatus silmi, taganes sammukese ja kissitas jälle. „Ma ei näe hästi nagu varem. Liiga palju valgust. Ma ei näe suurt muutust. Teresa oli pead pööranud, nagu vaataks maali, aga vaatas poole kaugemale vasakule. Nagu ei näeks ta tegelikult üldse midagi. Menina seda, mida polnud varem märganud – et nunnad ei käikud kilejad, sarvkestad läbipaistmatud. Menina sirutas käed ette ja liigutas seda edasi-tagasi. Nunn pilgutas silmi, aga ta ei liikunud. Vaene vanake, mõtles Menina.

„Öde Teresa, te ei näe, eks ole?“

„Jumal muutis mu silmad pimedaks, et ma oma vanade mini näeksin,“ nähvas öde Teresa. „Ja ma kuulen. Ma näen.“

„Kui te ei näe, kuidas te siis kloostris teate, kuhu minna?“

„Kloostris... ma olen siin nii palju aastaid; ma tean teed. Aga kui ma veel nägin. Nüüd juhib jumal mu samme. Ja kõik, mis mind paneb mind unustama, sulle tuli külaline. Tule.“ Tähtisest sult vestluse oma nägemise teemal.

„Suurepärase! Mu vanemad võtsid Ameerika konsulaadist. „dust.“ Menina ohkas kergendatult. „Kapten Fernández (õde) oma telefoni ikka tööle.“

„Jah, see on Alejandro. Tema on su külaline.“

„Oi.“ Neetud! „Miks?“

„Küsi temalt. Tule *locutio* juurde, seal saate rääkida.“

„Mille?“

„Nunnad ei tohi kloostrist välja minna. Inimesed tulevad ja peavad nunnadega rääkima läbi *locutio*.“ Tähtisest raskele rääk kaetud seinale. „Alejandro istub sealpool, sina siinpool,“ kutsus Teresa. „See on lukus. Nii et midagi ei saa juhtuda. Haa! Ma pole sellega harjunud!“

„Näe, et see koht ei saa enam imelikumaks minna,“ pomises öde Teresa. „Ma näen ka teadsin?“

„See on see ja kapten tõmbas teisel pool võret kardina eest. „dust,“ precili Walker. Ma loodan, et elasite öö kloostris.“

„Kõikumine on läbi raudtrellide rääkida. Nagu oleks.“

„See pole Ritz, aga tähtis on see, et värav on tugev. „dust,“ miks ma teid siia tõin, pole hullumeelsus ja miks te panite, pole hullumeelsus. Ma selgitan hiljem, aga praegu tahan ainult küsida, miks öde Teresa käskis mul palju ja Meninale tuua. Ma mõtlen, ta ei saa nii näljas olla!“

„Kõikumine jaoks – tõesti, te oleksite pidanud selles suhtes öde Teresa. Ta oli maruvihane, kui leidis mind asju otsimas. „dust,“ et ma tahan neid varastada. Või tegelikult arvas ta, et ma ei teki, et te panite mind seda tegema.“

„Küsi temalt küsida! Te nägite, kuidas ta värava mu nina ees.“

„dust,“ mida iganes. Teil oli õigus, siin on palju pilte ja öde Teresa ma võin vaadata. Ma hoiatasin teda, et kui miski paistab, peab ekspert selle üle vaatama, aga praegu on suurem probleem, et ma ei oska öelda, mis nad on. Kuivanud leib on viis piltide puhastamiseks. See pole ideaalne, aga ma arvan, et ma midagi muud välja mõelda. Lihtsalt selleks, et te pönnalt piisavalt mustust eemaldada, saamaks aimu – ma arvan, et see on vaatluslik olla ja lõuendit mitte kahjustada ega värvi pu-“

„dust,“ öde Teresa rippuv kraam tundub mulle väärtusetu, aga öde Clara abijäsi ruumides on portreid,“ jätkas Menina. „Sealt ma nägin ja *sala grande's* on neid veel. Aga te rääkisite midagi, et öde Clara rüüstati Hispaania kodusõja ajal – enne Teist maailmasõda, öde Clara, eks ole? Kas seda rüüstati? Sest kloostris valitseb sega – et paista sedamoodi, et märatsevad rahvahulgad oleksid siit.“

läbi käinud. Võib-olla on see, mis iganes siin enne sõda oli, alles siin.“

Alejandro noogutas teisel pool võret. „Teil on õigus, teatud,“ nõustus ta. „Kummalisel kombel. Teistes Hispaania linnades vabariiklased kloostrid, kirikud ja mungakloostrid ei hoida aitas fašiste. Paljud preestrid ja nunnad tapeti, aga Las Vegas ei pannud keegi põlema. Siin oli teisti. Keegi ei tapnud neid, kui suurem osa siinsetest inimestest olid vabariiklased. Nunnad nunnasid.“

„Hea küll, ma loodan leida midagi, mis natuke rahast annab, et neil on raha vaja. Nunnade riided on praegu rahast teadsite, et õde Teresa on pime?“ küsis Menina. „Ta peab minema – ta võib hallkae operatsiooni vajada või on tal...“ Ja õde Clara on lihtsalt... vana. Ühel hetkel on temaga kõik aga järgmisel on ta segaduses. Ja nad ütlevad, et nemad on... Ma ei ole ühegi teisega kohtunud, aga ma arvan, et mõned nunnad on voodihaiged. Paljud aknad on katki, nii et talvel, kohutavalt külm olema. Ei saa lasta abitudel vanadel nunnadel nälgida ja külmetada. Ja vanad inimesed võivad raskelt kuulda, kui mõni neist puusalu murrab; kuidas õde Teresa... saab aidata?“ Menina hakkas jälle ärrituma.

Kapten Fernández Galán ohkas. „Ma tean. See on suur probleem. Külmas me üritame aidata. Me toome neile toitu ja talvel... minad ja söepannid – te teate, mis asi on söepann? Inimesed neile puid, sütt ja...“

„Puud ja süsi ei küta nii suurt maja nagu see siin! Söepannid on tuleohtlikud ja söesuits võib tappa. Või tekitab see vana nunn tulekahju ja voodihaiged põlevad ära, nälgivad ja surevad alajahtumise kätte.“

„Jah, ma tean neid asju, aga nunnad on kangekaelsed ja keelduvad lahkest,“ väitis Alejandro. „See on elu, mille nad valisid. Ma arvasi, see paneb proovile nende usu jumalasse, et siin surra. Ma tuli siia alati tudrukuid, et nunnaks saada või lihtsalt kloostri...“

... need nimetati ilmikõdedeks – nad ei andnud töötust ega... aga elasid nagu nunnad. Siin oli laatsaret vanade... ilmikõed, kes nende eest hoolitsesid. Ja isegi need... toivad toitu ja puid ning asju, mida nunnad vajalikult hakkavad vanaks saama. Noored, nagu minu vennad... tulevad mõnikord pühade ajaks koju, aga ei taha külas... linnaelu, ilusaid kortereid ja autosid, häid töö... ja puhkusi. Vanad nunnad pole nende kohustus.“

„Kui kaua oled siin?“ küsis Menina. „Et nunnad...“

„See oli mu ema lemmiktädi. Ta päästis kord mu ema elu. On... ja mu vennad on ära läinud, ainult paar vana... neist mu ema nõod. Mina olen siin meie perest ainus... on minu kohustus. Ma lubasin oma isale.“ Just nii, Teresa oli rääkinud.

Menina liigutust. Siis tuletas ta endale meelde, et... praegu lahke mulje jätta, aga oli tema vastu erakordselt... ja järele olnud. Ehkki, hea küll, ta pidi tunnistama, kapten... nende tööliste eest, kes vaatasid teda nagu lihatükki. Jätkas Meninale meeldima.

... edasi. Ma tahaksin ka nunnasid aidata ja pealegi on see... arge leiba unustage – kohe homme, eks ole? Mul kulub... ei usu, et nunnadel praegugi piisavalt süüa oleks, nii... nende leiba võtta.“

... probleemi. Kulas jääb leiba alati üle, see ei lähe raisku, sest... selle sigadele ja kanadele. Ma toon seda. Siis näeme.“

... tulge mind vaatama, tooge ainult leiba, oleks Menina taht... ei öelnud.

Menina sõi lõunasööki, mis koosnes leivast, juustust ja mingist... tomatipist, oli juba hiline pärastlõuna ja õde Clara oli öel... ma kord oli kangelis olla, nii et nad lõpetavad selleks päevaks. Vaatavad nad *sala grande'sse*.

Menina katsus eelmisel öhtul pestud aluspesu. See oli märj. Seda oli vaja värskes õhus kuivatada. Ta korjas pesu ja läks seda palverändurite aeda riputama. Ta laotas pesu ühtlasi täitis plastpudeli veega. Tagasi oma tuppa jõudes võttis ta ja uitas mööda kitsaid väikesi koridore, mis õde Teresa vanuse ehitise kõige vanem osa. Kuna aeda avanevad luugid olid küllalt valgust, et näha midagi, mis nägi välja nagu kakelõu nende vahel tonsuuriga munga väike portree.

Lahedalt vaadates märkas Menina, et mungal oli ka ta kandis lihtsat kapuutsiga rüüd. Väikesed kissis seasilid kaugusse ja kitsad tõsised huuled olid kokku surutud. Kas üritas munka lühinägelikuna kujutada? Või keskendunud ebamaisele või vaimsele? Menina võttis pildi seinalt, et sellel valgust langeks. Mida kauem ta vaatas, seda enam tajus, et vaatas midagi, mis pakkus talle enneolematut naudingut. "Jimenez" seisis tema pea kohal ja Menina suutis vaevata sõnad *"Tribunal del Santo Oficio de la Inquisicion"*.

Ta riputas pildi seinale ja pööras tähelepanu puulõigetele, mis pusid tema silmade kõrgusel. Esimese juures oli mingi lõbus fiesta või midagi. Rõõmsad inimesed osutasid oma lastele, neid üles, sõdurid, mingisse kangasse mähitud lava, lihtsalt nendega inimesed küünaldega.

Teine puulõige oli vähem lõbus. Sellel oli tuunikates rahvaga tuleriidale kokku seotud ja põlvitav pikajuukseline naine, anuvalt laval oleva naise poole tõstetud. Fiesta toimus elavate inimeste ümber. Ja lavalt vaatas seda seesama inkvisiitor.

Puulõiked oma kummalise seguga süütust rõõmust kohutava netuse üle olid väga häirivad. Nende mõjust juhmiks loodud taganes ja põgenes aeda, varske õhu ja loojuva paikese pildi juurde. Ta vajus marmorpingile ja toetas pea kätele. Ta teadis, et oli, inkvisiitorid põletasid ketsereid tuleriidal. See oli pilt ajast. Nüüd oli maailm teistsugune. Oli ju? Miks oli tal tunda juhtus otse tema silme all?

Tema keel, kuni päike loojus, läks siis sisse ja kobas kätega mõtlemise tagasiteed, keerates pilgu kohutavate puulõigetelt mungalt. Tema toas oli lambis küünal süüdatud ja laual tšai. Ta sõi, pani hommikumantli selga, üritas reisijuhist hüpata ja jäi magama soovides, et tal oleks pehmes köites või ajakiri või midagi, mis oleks osa tema puhtast korra- ja maailmast. Ta vajus rahutusse unne ja nagi und.

Teine hommik ja trügis, et näha mingit etendust väljakul enda ees. Mees, kes osutus paksuks bussijuhtiks. „Näete, see on kaega. Valjaku teises otsas oli suur platvorm, seal ja võimukandjaid, ja paistis, et käimas on mingi pidu. Inimene protsessioon, et koguneda laval olevate võimude juurde.“

Neile järgnes teine, aeglasem, viletsam rongkäik – palmed, naised ja lapsed, rietatud ühesugustesse patukatesse, küünlad käes. Rahvahulk lehvitas ja hüüdis neile, kutsus. Ilus, umbes Menina-vanune tütarlaps vaatas nende poole. Tõsisel toonil loeti ette nimed ning küünaldega hakkasid karjuma ja nutma. Menina-ealine tüdruk langes põlvile, anudes krooni kandvat naist. Ta oli juuditar, sest ta ei ohtki teist usku tundnud, aga ta oli ustav hispaanlane, talastage...

„Id!“ karjus bussijuht. „Põletage nad!“ Ta limpsis huuli, kui hakkasid protsessiooni väljaku keskele suruma.

„Lahet lobusaks,“ hüüatas bussijuht. Vaikus, siis trummipõlgi oli tal... nagu tulest kuumamas, ärkas Menina iseenda poole, vaanles köite haardes, mis teda kinni hoidsid, üritas hõlpsalt pageda jalgu limpsavate leekide eest. Ta tõusis üles, vürtsitas, värisedes ja silmi hõõrudes, et painajat tõrjuda. „Ei, kordas ta endale ikka ja jalle, aga et selle tagasitule-...“ Ta meega võideldes ülejäänud ooks arkvele

12. PEATÜKK

Las Sors Santas de Jesuse kroonikast; Golondrinase klooster, Andaluusia, sügis

Deo gratias, lõpuks on mul skriptooriumis abiline. Mitte kaheksateistkümneaastane tüdruk, kes enne sügistormide värava taga kokku kukkus. Ta kandis rohmakaid poiste- ja tüdridest, oli haige ja peaaegu teadvusetu. Tema kaaslaseks, tüdruk Maria, pidi teda oliivipuude terrassidest üles tassima. Maria ütles, et tüdruku nimi on Esperanza, et ta oli ohus, ja arvas, et ta elada. Ma arvasin, et ta aitaksid. Maria ise ei jaanud ei sooma ega pöörduda kiirustas minema, öeldes, et loodab peagi mehele minna.

Esperanza veetis palja nädalaid laatsaretis, enne kui suutsin teda kätte saada. Ta oli nälginud ja nõrk ning siis meeltesegaduse ja teadvuse kaotuse tõttu kaasa külmetus. Ta sonis saladusest, mis teda hirmuvalvates tema juures, puüdsin teda rahustada ja lohutada ning devalt kinnitada, et ta on valjaspool ohtu. Selleks ajaks kui ta juba piisavalt tugev, et voodist tõusta, olin temasse kiindunud. Ma arvasin, et ta taitnud Salomest minu sudamesse jäänud tühi koht.

Esperanza läks abtissi juurde ja andis talle pauna *reales*eld, mille et võib oma ülalpidamise eest maksta, kui tal lubatakse suve lõpuks siia jaada. Seni oli ta valmis tegema ükskõik millist tööd, kas pesu pesema või ükskõik mida me soovime.

„Mu kullake, sa võid jääda nii kauaks, kui vaja. Meie ordu on andnud vande naisi kaitsta ja ma sain aimu, et sa kardad midagi.“

Ma peigi kõige sügavamatel meeltesegaduse hetkedel ei mõtelnud, et see on,“ ütles abtiss. „Mis puudutab sinu tood siin...“

Esperanza käed enda omadesse, uuris neid ja ütles, et polenud neiu iial potte ega riideid küürinud, ja ta kahtles, kas tal oleks füüsilises töös mingit kasu. Küsisin ruttu, kas ta võiks mind skriptooriumis aidata. Olin temaga tema paari aastat varemalt kaua aega koos veetnud teadmaks, et ta polnud mitte ainult intelligentne, vaid ka hästi haritud. Lasin tal end jaoks kirjutada ja tema käekiri oli suurepärane.

Ma arvasin, et keegi, kes pole meie ordu vastu võetud, ei saaks sellest aimu... aga Esperanza... tundub, et oma saladusi ei oleks pidada. Kas ma võin sulle meie omad samuti usal-

da noogutas. „Annan teile oma sõna, abtiss.“

Ma ütlesin. „Siis noomis abtiss Esperanzat, et too oli unustanud“

Ma ütlesin. „Miks mitte saata talle mõned oma *reales*ed pul-

Ma ütlesin. „Esperanza punastas ja huuatas: „Muidugi!““

Ma ütlesin. „Ma talle meie raamatukogu ja skriptooriumi, vaatas ta üle, ohikas rõõmust ja hakkas end kohe kasulikuks tegema. Ma ütlesin talle kõik õpetusi, mida jagasin. Kui kahju, et ta ei saaks temast suurepärane kirjutaja, kui mind enam ei oleks. Ma ütlesin talle, et ta on lubanud sarivoodil isale lubaduse, et abiellub, ja on ta lubadust pidada. Tema meeleolu on paranenud ja ta on valmis, et ta ei veeda usuašjadega tegeldes, palvetades ja lootes kõrval, teinekord mõnda kortesse nii suvenemiseks, et ta teravalt olevikku kutsuma. Usaldan talle uha rohkem, et ta laatsareti oed kiidavad tema kiirust meditsiinilistest teadetest vabalt leidmisel.“

Esperanza oli oma kohustustega harjunud, oli abtiss otsustanud, et ta ei oleks ohtlikku saladust Esperanza varjas. Kui me piisavalt kiiresti, oli oluline teada, miks. Lõpuks nõustus Esperanza, et ta ei oleks ohtlik ja kui abtiss oli sellest natuke kuulnud, nõudis ta, et ta kirjutataks.

***

Esperanza oli kuninga nõuniku ainus tütar. Tema emal sel surnud ja ta elas üksildast elu Sevillass, sünges majavaipu, raamatuid ja varje. Esperanza jäeti lapsehoidja hoole alla, oli armunud Sevillass majutatud sõdurisse ja kasutas seda et käia jumalateenistusel katedraalis, mille lähedal tema postil seisis.

Ühel päeval, kui hoidja Esperanzat missalt koju toonud, nävatel karnevalimeeleolu, kaugusest kostis trompetite helisid. Lärmakas rahvahulk trügis, rüseles ja surus ette mingit vaatamängu väljakul nende ees. „Peremees on meil tarvis kiirustada,“ ütles hoidja. „Lõbutseme natuke, kuni ta saab.“ Ta tiris Esperanza vahimeheni, kes tõstis lapse endale näeks.

Väljaku servas oli lava täis preestreid ja võimukandjaid, trummipöörin lähemale jõudis, astus väljakule rida kapuutide kellele järgnes teine, aeglasem protsessioon – paljajalu, lihtsates rüüdes ja valve all, kõigepealt mehed, siis naised, kes hoidvad lapsed. Laste hulgas jäi Esperanzale silma tema väike tudruk, kes hoidis naisel käest kinni, ja Esperanza hoidis. Naine ja väike tüdruk vaatasid hirmunult tema poole ekslikult vastu. Nimed loeti tõsisel toonil ette ning küünaldega näitasid karjuma ja nutma.

Põsed õhetamas ja silmad säramas, osutas lapsehoidja ketserid, kiriku vaenlased. Valekristlased, kes pöördusid teiste patuste moslemi ja juudi kommide juurde! „Ta limpsis sõdurid inimesi väljaku keskel seisva suure hao- ja õlekuljude ümber.“ Mõned kuhja poole liikuvad inimesed tõmmati kõrvale, heitsid sujuva liigutusega neile silmuse kaela ja tõmbasid neid maha ja tõsteti üles, nende lõdva kehadeid heideti maha. Rahvahulgast kostis rahulolematusepominat.

„Poomine,“ ütles valvur halvustavalt õhku läbi hammaste, „nende jaoks, kes saavad seda endale lubada.“

Esperanza meele issanda – pange nad kannatama. Elagu inkviitorid inimesed nende ümber. Väike tudruk ja tema ema hoidvad teineteise kulge, ema anus sõdureid, kui nad mängima hakkas. Tõrvikuid hoidvad mungad süütasid, kuni kõik patukahetsejad, kaasa arvatud tüdruk, olid lehvitanud, ja naine, kes tüdrukul käest kinni hoidis, punniti surutud ja kõvasti kokku seotud. „Nüüd läheb tüdruk lapsehoidja.“

Esperanza mattis nutu ja palved ning mungad süütasid tõrvikuid. Suits voogas ja siis tõusid kokku seotud inimesed ümber leegid, ronides kõrgemale ja kõrgemale, kuni kuumus pealtvaatajate nägudeni ulatus. Laps, kellele oli lehvitanud, mattus leekidesse ja kohutavad karjed kuulis, kui inimesed tuleriidal meeletult rabelesid ja väänlesid, kuni nad sulavat ja kokku vajuvat. Esperanza jälgis hirmust, kuni tuul korraga leeki õhutas ning saatis pealtvaatajate ümber suitsupilve, mis lõhnas põleva inimliha järele ja kandis hirmuäratavaid karjeid. Valjak pimenes järgmisest suitsupilvest ja kaotas teadvuse. Kui ta oma voodis ärkas, oli kõrbevalvur tema kopsudes, juustes ja nahal ning ta oksendas meelekauni.

Esperanza omaenda okses värisemas, kulmud kõrbevalvur ja hüsteerias, lapsehoidja kõõgis valvurit lõbustamas. Hirmu rahulik inimese, tõmbas Esperanza isa lapsehoidja kätt ja peksis teda vastu seinat nagu hullumeelne, kuni naine tõusis üles tunnistas, vadistades, et ta pakkus lapsele rõõmsat elu. Esperanza isa kihutas hoidja kohutavate vannete ja needuste eest välja.

Esperanza asus rahulik ja tasakaalukas vanem naine, kes valvas, kui laps magas, ja lohutas teda, kui ta painajaid nägi. Kui ta suured silmad sulges, nägi ta tulle jäänud lapse nagu ja tema üht karjed. Ta kartis kõike, puudutas vaevast toitu, naris sõrme- ja verele ja muutus iga päevaga kõhnemaks ja närvilisemaks.

Tema meeleheitel isa jõudis otsusele, et ainus viis teda ajada oli hõivata tüdruku mõtted õpingutega.

Ta palkas mitu õpetajat ja seadis tutrele sisse päeva, mis sobinud üliõpilasele – kreeka, ladina, prantsuse, itaalia keemia, filosoofia ja ajalugu. Esperanza õppis joonistamist ja luule kompositsiooni. Olid religioonitunnid, muusika ja tantsimine. Isegi väikese lapse jaoks kohandatuna oli see, et see avaldas soovitud mõju. Esperanza sai söögiisu tapetud magama, olles liiga väsinud, et und näha.

Esperanza polnud enam lastetuppa pagendatud. Selle asemel isa kaaslane. Nad lugesid ja õppisid tähti tundma lauas küsitles isa tüdruku matemaatikas ja filosoofias. Pärast üles *alquerque*'i laua värvilised nupud ja õpetas talle, millist tema rüütleid maha võtta. Tema isa vana sõber, don Jaime muusik, viibis sageli nende seltsis.

Kui Esperanza oli kolmeteistkümnepäevane, avaldas isa talle nõuande vastaselt saladuse – maja salajase toa, mis oli täis keelatud raamatuid. Seal oli moslemite koraan ning juutide koraan, mauride araabia ja kreeka keelest tõlgitud meditsiini- ja teemalised tekstid, pärsilase Ibn Sina suurepärane arstiteaduse raamat ja Al Masudi lugu reisist kaugele maale üle udu ja pimeduse sadu aastaid enne *Reconquista*'t. Need raamatud olid kunstiliselt kaunistatud nahka ja kulda, kaunistatud keerukate mustritega, mõned hõbedast pannaldegaga – imeliselt kaunid, inkvisitsioonile needusid.

Esperanza ja tema isa lugesid neid raamatuid koos, eriti talle millel oli tema isa südames eriline koht. Isa õpetas talle, et raamatutes olid tarkus ja teadmised, mille oli andnud jumal, ka end inimestele erinevatel viisidel, paljude uskude õnnistatud vetite abiga. Olles olnud tunnistaja jubedale autodafeele, ei toht Esperanza iial kedagi ketserluses süüdistada. Ta ei tohi ka seda raamatukogu iial mainida.

Esperanza mõistis, et isa vaated olid tema usuliste juba omadega vastuolus, ja eriti mõistis isa hukka tsölibaadi nõuet.

Esperanza tajus, et see oli kuidagi seotud tema isa ema kohta küsis, siis isa ainult ohkas ja lubas talle ta vanemaks saab.

Esperanza kuueteistkümnepäev, tekkis isal talle hakkasid vaevama palavik ja hingamisraskused. Ta hakkas veetmas terveid päevi „Ravimise raamatuga“, katkestamata teise järel, kui ta taskurätti suu ees hoidis ja verd. Esperanza luges seda raamatut koos isaga, jättis meelde sümp- teemad ravimeid ja mähiseid, aga nendest polnud rohkem teada ja apteekritest. Kui nad lauamänge mängisid, nägi nad olid kõhnaks ja valgeks muutunud ning ta värises

ta ema, et ei hakka veel surema. Mõnikord ta sõi, kõndis ta ema ja nagu tema ise ning Esperanza lootis, et ta on elus. Siis võttis isa haigus järsku pöördet halvemuse poole. Esperanza tahtis teenrit preestri järele saata, raputas isa pead. Siis võttis isa tütre kae ja rääkis, et kunagi oli ta sügavalt ka- tustatud polnud poega, aga juba kaua aega ei tundnud ta enam ta andis tütrele oma õnnistuse, rääkis, et tütar on väärilane järeltulija, ja võttis temalt vande, et ta ei hakka katsket religioosset elu, vaid abiellub ja sünnitab lapsi, et tal oleks elu.

Esperanza mõis, et isa räägiks emast, enne kui on liiga hilja, aga ta viipega vaikima. Ohku ahmides tõstis ta kolm sõrme, et peab tütrele rääkima kolme asja. Esimene – tütar oli kogu aeg olnud pärija ja pidi alati mõtlema vaesetele; heatege- vust teiseks, et ta varanduseküttide ohvriks ei langeks, oli ta tema eestkostjaks oma sõbra, vagaduse poolest tuntud ta oli töötanud talle sobiva abikaasa leida. Esperanza peab ta eestkostja valikuga ega lase end kõigutada ruutliluule meele lugemisest saadud tütarlapselikest kujutelmadest. Oma tulevase hingetõmbega sosistas Esperanza isa: „Kolmandaks... don Jaime... küsi don Jaime käest.“

Parast isa surma oli Esperanza sunnitud sundsuse tõttu elama oma eestkostja majja, kus ta taipas, et isa usaldus rajanes eksiarvamusel. Ehkki aadlik, valiselt väga pühne tegevuslike asutuste patroon, polnud ta nii rikas ega muudus. Eestkostja lipitsevatest kaastundeavaldustest hoolimata Esperanza end ebamugavalt.

Ta valtis eestkostjat ja tema naist nii palju kui võimeldi tubades ja süvenes raamatutesse, kuni ühel päeval kutsuti ta eestkostja juurde. Esperanza võttis end kokku, et kuulda oma häälest. Aga kui tema ja ta seltsidaam salongi astusid, konds vihaselt edasi-tagasi. Otse neiu juurde astudes pistes tema naos Esperanza oma lähedale, karjus ja vandus, et ta ei lenda tüdruku silmadesse, kui mees teda ja tema isa mees olid salakavalad ketserid. Šokeeritud ja jahmunud Esperanza ütles: „Härra, mida te sellega mõtlete? Kes meid süüdistab?“

„Ära mängi lolli, sinu isa keelatud raamatutest koonud raamatukogu on leitud. Nad süüdistavad teda ja sind. Täna rämpsi heideti sulle, nagu oleks tulnud teha sinu isa ja sinu.“

Esperanza kattis näo kätega ja tal oli tunne, nagu oleks ta surmades. Need kaunid koited, tema isa aarded, kõik tulid ta meelde. Jõhkardite, lollpeade ja barbaarsete fanaatikute kae labi! Aga tema sudames nii kuamalt, et ta sundis end seda varjama. Ta ei hoidma. Eestkostja ülejaanud tiraadi kuulas ta vaikides. Ta ei olid kuulnud tema vanaisale, moslemist kaupmehele, kelle kirjavara tõestas, et too oli valelik *converso*, kelle poeg oli ta hoorele lapse teinud.

Esperanza tõstis tema poole pilgu täis taielikku jahmatust. Toopis naos jalle tema oma juurde, õrises, et Esperanza ei raldamiseks tuli tal esitada toend tema *limpieza sangre* kohta, et sellist tõendit polnud. Tema ema polnud kunagi oma poega moslemiusust loobunud, oli Sevilla Regina Coeli kloostri ruu all varjanud ketserlikku südant ja sünnitanud veel ühe sohiku.

ad Esperanza kõrvus, pörand kõikus küljelt kül-
le, medusse. Teadvusele tulles lamas ta külmal mar-
mori seltsidaam hoidis tema nina all tugevalõhnalist
õli ta kahrluse ja põlastusega. „Teie ema oli hoorast
tüdrukust, mis parem olla!“

„Kuidas see saab tõsi olla?“ vaidles pisarais Esperanza vastu.
„Kõik see on kloostri lahkuda. Mu isa oli headus ise. Ta po-
le poleks...“

„Tunne et olnud rohkem midagi.“

„Kui oled juba jaanud, kõndis Esperanza edasi-
tagasi istuda, ja oli kohutavalt hirmul. Ta oli sel-
le meenusid talle isa viimased sõnad. „Kusi don
Jaime ügatahes polnud, kellelt kusida. Kui see kohu-
põhjus, kirjutas Esperanza ladina keeles kirja, mis oli
toetustatud juhiks, kui see peaks valedesse kätesse
laskuma. Kirjusemunk Jaime nõu, kellele ta soovis pihtida.
Ta ei usaldada ainult oma paažile, kes ei osanud lugeda
ladina. Ta andis väikesele kaskjalale mündi ja mõned
õlad ning saatis ta teele.“

„Edasi-tagasi, aga Esperanza veetis unetu öö. Kas
ta on jaanud? Aga järgmisel päeval kutsuti ta saali, kus
toetustajalagne munk ootas ja end täide parast sügas.
Ta ei astus, kõmises don Jaime sugav hää suüdistavalt:
„Kõik see, et valmistada hing ette selle jaoks, mis ees oo-
pühikes nutma ja don Jaime juhatas ta vaiksesse nurka,
kui ta polvili, pea kätele toetumas. Selles silmakirjalikus majapidam-
toetust keegi jumalasulasele vastu.“

„Ta ei varjus sosistas don Jaime: „Hoia pea maas ja kuula.
„Ta abielust sundinud laps, moslemi abielust ja ka krist-
liku eestkostja jutt on osaliselt tõene. Sinu ema oli armas
tüdruk, kelle vanemaid ja vanavanemaid sunniti usku vahe-
peale. Ta ei olnud oli pealesunnitad *converso*'d ja takistuseks tema
elamiseks tema vanemad surid, avas sinu ema varandus talle Regina

Coeli kloostri ukseid. See oli tuntud oma apteekrite ja osavate nunnadega ja su ema lootis oma oskusi seal kasutada.

Aga seitseteist aastat tagasi, enne kui ta oli oma noorust teeninud, puhkes ühes Sevilla kõige vaesemas ja tihedalt asustatud osas sadama lähedal, kus laaditi ja lossiti Ameerika kummaline ja surmav taud. Esimesed ohvrid olid juustid, mis saabusid galeoonilt maha astunud kaks meremeest. Nad kõrtsis, kui nad haigeks jäid ja palavikus hõõgusid. Päevade möödudes kõhud lõhkemiseni paisunud, neil voolas kõrvust verd ja peavalu pärast, kuni surm nende piinad lõpetas. Mõni nädal hiljem hoor jäi varsti samade sümptomitega haigeks, nad kannatasid piinu ja surid samuti. Peagi jäid teised mehed, kes olid ka sadamaga olnud, haigeks ja haigus levis nagu tuli kuivas pöõs. Seal kus elas nii palju meremehi, ja kaugemalegi, tappes palju meremehi, siis poodnikke ja lihunikke ning teisi, siis varsti polnud majade teenijaid ja rikkaid endidki.

Oli hooaeg, kui laevad tulid Ameerikast ja läksid sinna tormi, ja meremeeste surm sellisel ajal oli suur kaotus. Hiljem leidsid Põhja-Ameerikas kogunevate moslemi vägede rünnakud ja säilitamine sõltus Uuest Maailmast tulevast rikkusest.

Varsti oli surnuid liiga palju, et neid tänavatelt kogu ühiskonda kõik, kes said, põgenesid Seville. Sinu isa oli üks vähestest teadlastest, kes said, põgenesid Seville. Sinu isa oli üks vähestest teadlastest, kes said, põgenesid Seville. Sinu isa oli üks vähestest teadlastest, kes said, põgenesid Seville.

Õde Maria Caterina oli kogenud apteeker, enne kui ta läks, ja pärast seda ulatus kuuldus temast peapiiskopi kaudu edukalt ravis Uue Maailma haigustest nakatunud tagasiõppimise misjonäre. Need preestrid paranesid tihti tema ravi all ja neid kasutas ta palju Uue Maailma haiguste ja pärismaalaste ravimiseks. Hispaania arstid kadestasid tema edu ja nimetasid teda uue nõiaks, aga peapiiskop ei lubanud astuda ühtki sammu tema

aga Caterina oleks tavaliselt nõustanud *locutio* tagant, aga ta ei tahtnud, et kloostri sõnumeid vahetada. Maria Caterina hakkas haiguid ravida. Peapiiskopi käsu kohaselt juhutati neid, kui nägijaid oli vähe, kiiruga koos oma ravimikastiga.

Õnnetuslik suvetorm, sadas tihedat vihma ja tuul lennutas kivid ja kütas hobuseid. Tänavad olid märjad ja libedad ning kõik üritamine hobused perutama. Kutsar kaotas kontrolli hobused vedasid tõlda, külg ees, piki jõekallast. Just kui kõik üle rinnatise jõkke lendas, kiskusid hobused end üksteisest ja saatjad kukkusid jõkke, aga reisija paiskus tõllast välja selle õnnetuse tunnistaja. Ta oli läinud välja äikest hoidmaks reisijale appi, kes tema üllatuseks oli naine, vapustatud ja huvitus ainult sellest, et leida oma ravimikast. Ta läks kvartalis, kus möllas palavik. Sinu isa nõudis, et ta viiks tema ravimid sihtkohta.

Õde Maria Caterina sündinud vestlusse taudist. Mõlemad meenutasid, et nad olid sündinud sümptomitest rääkinud, ja nad arutasid kaasaegseid aspekte. Alles siis, kui daam mantli kärsilukkas, et paremini näha, märkas sinu isa, et tema huvitav naine novitsiir.

"Kui eestkostja sellest teada sai?" nõudis Esperanza.

"Ta ei saanud osa sinu isa varandusest, kui abielu aset leiab, ei raiunud, et muretseda tõendid sinu päritolu kohta. Kui ta tavapärase teadusega midagi teada ei saanud, pakkus sinu eestkostja teada inimesele, kes selle teabe hangib. Sinu isa teener oli õde, algul avaldas ta sinu isa raamatute peidukoha, siis selle, õde silmadega näinud. Et sinu isa kohtus üksinda ja järelevalvaga, et nad rääkisid tumedatest kunstidest, mida oli paranemiseks vaja, kuidas sinu isa ja õde Maria Caterina olid üheskoos, kas haiguse suhtes kasutusele võetud ettevaatusabi-õnnetused. Nende ellujäämine oli tõend, et Saatan kaitses neid sellest katku eest.

Nad hoolitsesid mitmeid nädalaid haigete ja surijate eest, kuni nad olid sid paar tundi und kui võimalik. Õde Maria Caterina ei tahtnud kloostrisse sõna, aga ei lubanud kellelgi kloostrist endale midagi võtta, mitte ühtki nunna ja võib-olla koguni tervet kloostrit olid nad juba oli sobimatu, aga ajad olid rasked.

Lõpuks tegi jõuluaegne külmalaine taudile lõpu. Õde Maria Caterina teadis, et peab kloostrisse tagasi minema. Ehkki nad olid juba veel lõplikku töotust andnud, anti novitsidele harva luba lahkuda. Meeleheites mõtles sinu isa välja julge ja ohtliku plaani. Nad pidi Maria Caterina pidi lihtsalt kaduma. Nad pöörduvad tagasi oma vanemate moslemiusku, abielluvad jumala silmis moslemitega ja põgenevad Hispaaniast.

Tema ja sinu isa tulid minu majja, kus nad töötasid teise moslemist tunnistaja juuresolekul: „Ma tunnistan allikaks, et Allahit ja Muhammad on tema prohvet.“ Nad abiellusid moslemitega. Sinu isa andis sinu emale lepingu kinnituseks kaks teemantide ja pärlitega sõrmuse. Aga nende õnnelikud elu ei kestnud kogu maailma kalliskivide väärtuse.

Kui Maria Caterina kloostrisse tagasi ei läinud, otsustati tal, kus ta töötas, aga leiti ainult üksik king ja tühjad rõivad. Arvati, et ta oli haiguse küüsi langenud ja tema keha oli lõpuks ohvritega ühishauda visatud. Selle asemel varjas paar end nunnade Ma anusin, et nad kohe Hispaaniast põgeneksid, aga nad ei tahtnud raldamine, mida sinu isa vajalikuks pidas, hoidis neid kinnis. Maria Caterina teada, et ta ootab last, ega olnud reisimiseks terve. Ta võttis sinu isalt lubaduse, et kui ta sünnitust üle elab, laps ristitakse ja kasvatatakse kristlasena üles sinu isa bioloogilise või tütreana.“

„Ja minu ema?“

„Ta surigi sünnitusel, nagu oli kartnud, ja sinu murtud ema sinu isa elas sinu pärast edasi. Ei sinu ema ega isa pöördunud kloostrilemiusust, mille nad olid omaks võtnud, aga sinu isa pidas oma last dust ja kasvatas sind kristlasena. Ainult toapoiss teadis tõde ja

ta ei tahtnud usalt vaikimise eest raha välja. Vahem õilis mees, kes ei tahtnud lasknud lurjuse mõrvata. Sinu eestkostja on liiga tark, et sinu isale kätte anda. Nad võtavad sinu varanduse ja saadad sinu ema hoida.“

„Tema kujutab ju endast endiselt ohtu?“

„Ta leiti kõrvaltänavast, kõri läbi löigatud. Vargad, kellele sinu eestkostja,“ ütles don Jaime kuivalt. „Nii, mu eestkostja naine heidab mulle kahtlustavaid pilke. Ma leian selle abi saata. Las see naine näeb, kuidas ma sind õnnis-

ma tupas, et tema ümber polnud kedagi, keda ta võis usaldada. Tema kartma mürki igas toidusuutäies, igas veinikarikas, ja tema eestkostja maja hämarates nurkades. Tema lapsele ei tulid tagasi ja unetud ööd nõudsid oma osa nagu siis, kui oli. Tema tuba oli vangla. Suutmata süüa ega magada, jäi haigeks – algul oli ta letargiline, siis palavikus, algul ei tahtnud ta voodist tõusta. Päevad libisesid öödesse. Palavik ja lukmed valutasid ja kuumasid. Kord, kui ta pilgu tõstis, nägi ta eestkostja naine tema kohale, käes habemenuga ja salk juukseid. Esperanza üritas karjuda ja kaotas teadvuse.

Lõpuks teadvusele tuli, pühkis kurva ilme ja kõvera ninaga mattedrük tema nägu roosivette kastetud käsnaga. Esperanza ei tahtnud tõusta. Ta tõmbas käega üle pea ja sai aru, et tema olid maha aetud. „Palaviku pärast,“ sosistas teenijatüdruk. „Kasvavad tagasi. Mina olen Maria, teie uus teenijatüdruk, kes teenis mu. Tal on plaan, aga kõigepealt peate kõvasti vaeva et terveks saada.“

„Mina ei tahtnud, et Esperanza eestkostja ja tema naine olid maha aetud, et neiu peab terveks saama. Nad kutsusid kuulsat arsti, kes soovitasid erinevaid toonikuid ja toidu. Esperanzale anti puljongit, mis sisaldas munad, peenest jahust tehtud leiba ning vürtside ja meega vett. Lisaks küsiti temalt pidevalt, mida ta süüa sooviks, ja ta nimetaks, millised road talle meeltmööda oleksid. Kõige

kummalisem oli see, et eestkostja naine tuli iga päev ja ta just ette, kõige igavamast mõeldavast raamatust, arvates, et oli tüütu teos naiste olemusest ja nende teest voorusele. Naiste vigadest Eeva tütardeks – too oli toonud maailma naiste alaväärsus ja hingeline nõrkus muutis nad koltunud muu jaoks peale allumise oma isadele, vendadele ja abielu eestkostja naine luges rõhu ja tähendusrikaste pilkudega, mis puudutas kristlike naiste käitumist ja kohustusi.

Lõpuks ei suutnud eestkostja naine vastu panna Esperanzale, et tänu eestkostja lahkusele kihlatakse ta suu hega, kes on valmis tema sündimise häbistavatest asjadest vaatama. Kahtlustades, et midagi oli viltu, küsis Esperanza vase abikaasa nime. Don Cesar Guzman, anti napp vastus.

Maria, kes astus supikausiga tuppa, sosistas: „Ma küsin don. Ta pööritas silmi, kui üks eestkostja naise järel sulgus. „Joo.“

Paar päeva hiljem kummardus Maria Esperanza kohale. „Don Jaime ütleb, et vanakuri oleks parem abikaasa kui don Guzman. Ta on vana ja on matnud viis noort naist, kellest üks vud nagu teie. Teda on neetud haigusega varjatud kehade ja dapunpidi, paisete ja jäleda eritisega ja ta piinleb meelest poega sügitada. Vajadus poja järele on tema hinge õginud. Oma naise, kui need käima peale ei jäänud ja paari aasta jooksul kõik. Don Jaime ütleb, et don Cesar mürgitas oma naised. Teie eestkostja sõlmis tehingu, pakkudes teid don Cesarile kaasa, kaasavaraga, et too ei esitaks küsimusi teie ema kohta. Eestkostja teie ülejäänud varanduse endale ja don Cesar laseb teil elada te talle lapsi sünnitate. Teie eestkostja ja don Cesar ootavad abielu sõlmimist. Te peate esimesel võimalusel põgenema.“

„Põgenema? Kuidas? Uksed on riivis, minu seltsidaam on siin päeval ja ööl ning välvur väravas ei laseks mul lahkuda. Ja te laheksin?“

„Don Jaime mõtles plaani välja, aga te peate minu kaasa. Teie eestkostja naine on kõige julmem perenaine päikese all.“

„Ta ütleb, et oma ihu piinata, ja valu sunnib teda elama. Ta laseb teenijaid väiksemagi ettekäändega, eriti noori, ütleb, et peksmine teeb nende hingele hea. Anna meile süüa ja karistab meid toidu varastamise eest. Ma olen suur nälg, et me nappame raasukesi. Ma igatsen oma ema ja poisi järele... lubasin abielluda, enne kui isa suri. Ma pean tagasi minema, enne kui ta mu unustab.“

„Kuidas saame minna? Ja kuhu?“

„Kloostri. Meie teiega riietume poisteks ja läheme mägede kloostrile, mitte kaugel minu külast – naised ja tüdrukud, kes tahavad või halvasti koheldakse, lähevad nunnade juurde. Sa saadki tulla, peavad mehed andma abtissile midagi panna, et nad võtaksid teid. Mehed tunnevad kloostris ees aukartust oma naise ees. Meie küla naised paremini kui teised mehed oma naise ees. Nad ei lähe teid don Cesari eest.“

„Kuidas saadki tulla? Ja kuhu?“

„Kloostri. Meie teiega riietume poisteks ja läheme mägede kloostrile, mitte kaugel minu külast – naised ja tüdrukud, kes tahavad või halvasti koheldakse, lähevad nunnade juurde. Sa saadki tulla, peavad mehed andma abtissile midagi panna, et nad võtaksid teid. Mehed tunnevad kloostris ees aukartust oma naise ees. Nad ei lähe teid don Cesari eest.“

„Kuidas saadki tulla? Ja kuhu?“

Ta tundis end tervena, ent hoidis paranemist saladuse ja endiselt kidura mulje.

Ühel hiliskevadisel päeval sosistas Maria: „Suvi on aeg, mil me saame mägedes liikuda, ja ma peame varsti minema teile voodi alla peitmiseks uue ööpotti. Edaspidi kallake teie eestkostja naine teile toob, ööpotti. Ma viin selle igal hommikul ära ja hoiian tagavaraks. Ööl, mil me lahkume, segan teie veini sisse, kui ma talle õhtusöögi toon. Ma annan ka valge unerohuga segatud veini. Ta ajab mulle kogu aeg käsi kinni mu pihikut! Ma naeran ja kalkan tema karikasse veidi, et ta lahti, las ta arvab, et ma olen järele andnud. Siis paneme selle selga...“

„Paaži riided? Aga mu paaž on väga väike ja ma...“

„Ei, lollpea! Köögipoisi riided! Kui te annate mulle mõne lühikese, loobub meie köögipoiss oma kaltsudest ja paberi pikk nagu teie. Ma hoiatan, riided haisevad, aga seda peate teie juuksed on juba lühikesed, peate ainult näo ja käed mõistlikult rima...“ Mõlemad vaatasid Esperanza käsi. Valged ja sõrmede sisse küüntega. „Hõõruge tahma korralikult käte peale ja teie riided. Sellised käed reedaksid meid kohemaid, ükskõik, mis riided teie jaoks oleksid,“ andis Maria nõu. „Ja meil on raha vaja.“

Esperanza näitas talle võidukalt oma rahakukrut, aga Maria ei võtnud pead. „Maamatsid reaalidega? Meid võetaks varaste peale. Ta võttis ühe kätte. „Ma poleks iial arvanud, et hoiatan teid. Don Jaime vahetab selle väikeste müntide vastu, mida tal on vaja võiks.“

Seltsidaam ei jälginud enam Esperanzat, kui too ühe päeva Kümme õhtut valas Esperanza rohu tagavaraööpotti. Kõik päeval lipsas Maria tuppa pambuga, millel oli higi- ja jalgade lõhn. Üheteistkümnendal päeval sadas kõvasti, aga vastu õhtut muutus see gemaks. Sellel pärastlõunal tuli Maria unerohuga täidetud õieõli reile ja vormis huultega sõnu: „Täna öösel!“ Kui öö lahenes, pani Esperanza hambad hirmust, seltsidaam kortsutas kulmu ja

et talle palavik tõusnud. Seltsidaami nina tõmbus haiguse tõttu üles ja rindpump Esperanza voodi all – krimpsu ja ta hoidis

õhtusöögi ära söi, veini ära jõi ja oma toolil kõssi. Kui ta oli küünal lõpuni põlenud. Maria avas ukse ja sosistas: „Näe!“

Õhtusöögi riided, selle all kulunud linast särki ja paitu. Ta oli oma patsid ära löiganud. Esperanza riided ja riided riided tema kehal tekitasid temas vastikustunnet ja nägu voodi kõrval olevas kannus märjaks ja määrdunud mustaks,“ käskis Maria sosinal. Ta sidus rahakukrut, et ta ei et see moodustas Esperanza hargivahe kühmu. Ta ütles, et see on ebamugav, aga Maria väitis, et see on poiste riideid. Ja kuna Esperanza aktsent oleks nad reetnud, pidi Maria oma maamurrakus kõik jutud ära rääkida. Nad olid sõbrad, tagasiteel oma külla. Maria oli nutikas vend; ta oli lihtsameelne, sünnist saati tumm. Esperanza ajas silmad üle rahakukrut ja Maria summutas naeruturtsatuse.

Õhtusöögi magavast valvurist mööda, avasid ukse ja ootasid, kuni meestekamp mööda tuikus, nende järel öised vahimehed. „Kõik on okei,“ kamandas Maria. Nad kiirustasid öösse, teades, et nad ei saaks, antakse häiret ja neid hakatakse kohe otsima. Nad ei teadnud, et see oli tõsi. Igall pool, kus nad söömiseks või õhtusöögi peatusid, või isegi kui nad talumeeste vankril küüti, kuulsid nad lugu varastatud pärijannast ja vaevatasust, mida nad ei teadnud, kes neiu talle tervena tagasi toob. Kõige lähemal neil kõrtsis, kus neile anti halastusest koorukest ja naist. Nad olid end kõrvuti kolde juurde surunud, kui sisenes vahimehi, küsides, kas keegi on pärijannat näinud, et leiutasu oli veel suurem, kui varem lubatud. Seltskond ei teadnud, et Esperanzat haaras hirm, et ta antakse välja, eriti kui üks mehestest kummardus, naerma pahvatas ja Esperanzale vastu ütles: „Siin ta on, teie ausus! Autasu kuulub mulle!“ Siis

puhkessid kõik naerma räpase lollikese üle, kes oma leiba naersid ja noogutasid nalja peale, kui ta oma peast tal vee vahel tappis.

Aga põhiliselt oli reis raske. Nad olid ruttu kingadest kummad kulutanud ja kingad nii hästi kui oskasid, nartsudega ümber sidunud. Esperanza lonkas, kui nad võimaluse kõige vankritel küüti palusid. Aga oli juba südasuvi, kui nad jõudid jalamile, mis olid tundunud palju lähemal olevat, kui nad olid. Nad olid kaks näljast noort tüdrukut ja õhtuks oli nende jaoks et nad raiskasid toidu peale alati rohkem, kui olid kavatsevad. Nüüd olid nad peaaegu otsas, aga Maria ei lubanud neil peale. Nüüd hoidsid nad vähese leiva ja õli ning metsikute puude vahel hinge sees.

Näljast ja kurnatusest hoolimata muutus Maria endale meele osutas valgetele kividele, mis tähistasid teed läbi metsa, ja noogutas Esperanzat. Nad tõusid üha kõrgemale. Õhk muutus karmaks ja jahedamaks, piiritus taevas lendasid kotkad ja puud.

Esperanza kaotas ajataju. Tema jalad olid marraski ja ta ei puni ei suutnud ta mõelda muust kui sellest, et tuleb ületada ette panha. Ainult inimeste lahkus külades hoidis neil elada. Esperanza jalad veritsesid. Ta jäi uuesti palavikku. Lõpuks ta ei edasi minemast, tahtmata midagi muud rohkem kui teha, et elada. Maria jattis ta kokkuvajunud kivile ning tuli tagasi leivakooriku ja poolmädanenud õunaga, mis ta oli kellelt varastanud. Maria andis need Esperanzale, öeldes, et enneaegselt minna ja Esperanza peab üritama.

Kaks päeva hiljem, õues magatud ööst tuimana, jõudsid nad sil kasvava oliivisaluni, mis paistis asuvat maailma tipus. Maria ja tiris ja meelitas Esperanzat terrassidest üles mingi suure leivavärvateni minema, hingeldades: „Siin! Ainult natuke veel! Või või kaks!“ ja laskis tal siis tolmu vajuda, et kellanööri võtta. Kui mida Esperanza kuulis, oli kella kõlksumine. Ta ei hoolinud sellest, kas ta elab või sureb.

õuderingi haigepöetajatest õed, kes lõikasid tal räbalaisid leivasevaid riideid seljast. Ta võitles paaniliselt, et püsti jääda peab põgenema, muidu pannakse ta kuradile mehele. Ta üritas üldse puljongit ja rahustavat toonikut ning massaaži kividel soojendatud tekkidesse, kuni ta rahulikumaks muutus. Esperanza nii sügavalt kurnatusunne, et tundis, et ta sureb.

„Kui nad mu leiavad,“ ütles ta, kui oli piisavalt tugev, „võivad nad mu leida.“

„Võivad abtiss.“

Esperanza juuksed kasvanud, tema kõhn nägu on ümaram ja naha värv, ta on skriptooriumis rahul. Ma sõltun temast, et minna eest kroonikat, kui mu käsi ja ranne on liiga paistes. Ma tean, et mu kõrval on jälle tüdruk, eriti selline, kes nii hästi teab, kuidas elada.

Ma olen rahulikult skriptooriumis, kuni päevani varsti pärast lõunat olid tagasi tulnud, täites kloostri oma pesa-loomade helidega, ja tuli uus laps. See polnud kaasavara. Laps, tema jäeti kaltsudes meie värava taha, ehkki õõ läbi koolitud. Abtiss saatis minu ja minu üllatuseks Esperanza

13. PEATÜKK

Las Sors Santos de Jesuse kroonikast, I Golondrinase klooster, Andaluusia, kevad

Algul me ei näinudki seda täiskasvanu pea ja laoga, kes
jalgade ees. Luz ei räagi ja võib tundide kaupa nii vaadelda
on peaaegu nähtamatu. Oli üllatav näha kaabuslast mehe
särki ja katkistesse kingadesse. Rikkad majad hindavad
riietavad nad peentesse rõivastesse ja peavad neid
nagu lemmikkoeri, nagu polekski nad inimolendid, kellel
oli nurjatu komme ja Esperanza sosistas mulle keevale
polekski arvanud, et abtiss peab kääbust! Milline häbi!

Abtiss nähvas: „Esperanza, ära vaata mind sellise
tüdruk jäeti täna hommikul värava taha.“

Esperanza punastas. Kääbuslapse kohale kummardus
tiss tal lõuast kinni ja pööras tema näo valguse poole. La,
abtissi vaevu varjatud raevu põhjus oli ilmne. Lapse niim
näha marrastusi ja esmapilgul jänesemokana tundunud
tegelikult sakiline arm, mille oli põhjustanud hoop, mis tem
huule lõhestas. Silmad rāpases näos olid suured ja hirmu
uhe otsast teise otsa, juuksed olid vanunud ja täis kahju
ilme muutus ning ta ütles leebelt: „Laps, siin oled sa väljast
Keegi ei loo sind. Aga kas sa oskad meile öelda, mis su
vana sa oled?“

Tüdruk ei öelnud midagi.

„Kaabus tüdruk pistis käe oma kleiditaskusse, võttis
müüri paberi, ulatas abtissile ja lasi pea longu nagu hoop

„Tüdruk paberi lahti ning luges kirja valjusti ette:

„... ma tulin pika tee, et jätta oma tütre tütar Luz teie ha-
e alla. Mul pole kedagi teist, kelle poole võiksin pöörduda.
ma ega suuda teda kauem kaitsta. Laps on kurval kombel
oma sunnipära tõttu. Meie perekonnas on pikka aega olnud
nad abielluvad omavahel, et säilitada perekonna vara ja val-
minu ainus laps, mu tütar, abiellus nōoga, kes oli teda lapsest
... Ta oli oma abikaasa silmatera, plekitu naine ja lahke
... oma majapidamises – kaasa arvatud tema abikaasa
... kes oli tuntud iharusega köögitudrukute vastu. Siis sunni-
... nende esimese lapse, kes on selline, nagu te teda näete. Samal
... vaene laps sündis, hävis mu tütre õnn. Kui mu väimees vaest
... tütart ta raevu, olles veendunud, et mu tütar oli talle kääbusega
... Mu tütar väitis, et on süütu, aga ta tiriti juukseid pidi nur-
... vala ja pandi luku taha kui abielurikkujat, tema juurde lubati
... et teda pihile võtma, siis jaeti naine surema.

... pihitunust kuulsin, kiirustasin väimehe juurde raäkima, et
... kunagi ei rāagitud, olid meie perekonna naised ka varem kää-
... nutanud, seda oli ette tulnud peaaegu igas põlvkonnas, ja neid
... teie silme alt eemal. Väimees sulges oma kõrva ega lubanud
... näha. Vaene tüdruk suri üksinda lukustatud kongis vereloigus,
... kes ta leidis. Õnnetut kääbust ei nähtud enam iial.

... ja vaimukandjaid, keda tundsin, et nad kahe süütu inimese surma
... aga kõik pesid oma käed sellest asjast puhtaks, öeldes, et mees võib
... maha ohjeldada, nagu sobivaks peab, ja kui ta on oma naise vastu
... on see tema südametunnistuse asi; ta peaks üles tunnistama ja
... tema

... on tolm mehe jalge all, minu tütre jaoks ei leidu oiglust! Anusin
... et ta laseks mul lapse endale võtta, aga ta on sellest eeldatavast
... ta on kaotanud ja vandus, et paneb selle olevuse kannatama. Ta

lubas mul oma majapidamisse jääda ja selle tunnistajaks lootuses, et saan vaest last tema isa eest kaitsta. See õnnis ajuti. Mees muutus ajapikku hullemaks ja kohtles tüdrukut peksmised, hoobid ja mõnitused, teda ei õpetatud isegi palj kolde juures õlgedel ja sõi pühkmeid. Ometi pärib esmasünn traditsiooni järgi suurema osa isa varandusest. Isa ei julge ta tabab panna tüdruku mehele ühele teisele orvuks jäänud ühise varanduse endale kindlustada

Kui mu väimees mitmenädalasele jahiretkele läks, võtsin l sin. Olin kuulnud, et Pääsukeste kloostris võivad meeleheitel ja kaitset, mida neile mujal ei anta. Armastusest jumala ja vastu, balastage Luzile ja andke talle peavarju ning minu oma ülejäänud maise elu ajal ja pärast seda kõigeväelise trooni

Abtiss voltis kirja uuesti kokku. „Kohutav. Loomulikult vaese lapse enda juurde. Me võtaksime ka tema vanemad ainult ta üles leiaksime. Aga ma saatsin sinu järele, Esperanza järele, öde Beatriz, sest ma tahan, et te iga sõna kroonik neksite, tõenduseks ebainimlikkusest ja julmusest, mida taluma. Aga mind huvitab üks asi. Sa rääkisid meile, et lugesite Reelatud tekste. Maurid olid looduse suhtes talupid ja loodusteadustes haritud. Ja kirik on nii palju nende töid Raamatute põletamine pahandab abtissi rohkem kui miski

„Jah,“ ütles Esperanza ettevaatlikult. „Minu isal oli palju raamatuid, mida ta mulle luges, ja mida mina uurisin, kui oskasin...“

„Laatsareti õed rääkisid, et sa... kas sa suudad meenutada mis puudutas kääbuste küsimust?“

Esperanza mõtles veidike. Siis ütles ta, et ühes kreekakeel tis loomade paljunemisest oli viidatud sugulusaretuse tõu nõrgenevale karjale ja nõrkadele vasikatele või talledele, selle tulemusena kolm jalga, ja sellest oli autor järeldanud, lusabielud väikeses inimrühmas võivad anda tulemuseks keh vaimsest nõrku järeltulijaid. Siis oli ta osutanud oma järeld

„...et sugulusabielud inimeste puhul võisid sarnaseid

...puhas ketserlus. Kirik õpetas, et tähelepanekud loo- entse kohta ei pädenud kuidagi inimeste kohta, kes olid de mao järgi. Esperanza isa oli siiski nõustunud traktaadi ste oli looduse seadus, ja loodus oli jumala seaduste il- me oli mainitud, et perekond, kus sündisid kääbuslapsed või opa lapsed, peaks vältima abielusid veresugulastega, olgu ett kauged kui tahes. Esperanza lisas kibedalt, et traktaat e tema isa ülejäänud raamatukoguga. Abtiss krimpsutas ma pomminal harimatuid loltpäid, kes varjasid teadmisi ja d maailma hädasid, põhjustades süütutele lastele, nagu Luz, atud kannatusi.

Esperanza. „Siis pöördus ta Luzi poole ja ütles: „Laps, sinu olid valgust, kaunist valgust, mis särab sinu hinges ja sä- d tuvalises paigas. Mine koos Esperanzaga, kes hoolitseb, et end pesta ja puhtad riided. Siis antakse sulle väike voodi. ul koht tühi – Esperanza, küsi köögiõdedelt suppi; lase neil apa rammusamaks muuta ja Luzile natuke meelega anda, nel on. Lase laste eest hoolitsevatel õdedel nende marras- der otsida. Kui Luz rääkida ei taha, peame kannatlikud tule sõnakuulmatusest.“

...oli võimatu teada saada. Abtiss pakkus kaheksa ja e detestkuunne eluaasta vahel. Ta ei oska lugeda ega kirju- ... kõike nii väga, et ei suuda õppida midagi muud peale te. Aga seda teeb ta tõesti väga hästi. Paljud tudrukud ni- pikkade õmblustundide ajal, aga Luz ripub õpetaja iga sõna t meenustab omaenda õmbluskorvi üle, kus on värvilised siid- d noelatops, tillukesed hõbedast käärid ja sõrmkübar. Ta hoiab ke aramiselt rangelt korras ja on kõik pisted selgeks õppinud. h tundide kaupa vaikselt oma töö juures toolil, mis on téh- valt madalaks, et tema jalad maha ulatuksid, kuni kutsutakse vot sööma või ristikäigus kõndima. Tema pisted on kaunid,

korralikud ja peaaegu nähtamatud – erinevalt Esperanza, kes on Esperanza, kõigest oma haritusest hoolimata, suudab ühtlast õmblust teha. Luzi kiidetakse ja seatakse teistele eeskujuks ning see on imesid teinud. Vähehaaval on ta muutunud. Tema haavad paranesid ja ta isegi naeratab ei räägi siiski iial ja terav sõna või vali heli sunnib teda pugema.

Esperanza on palju rõõmsam, et saab Luzi järele minna ta skriptooriumisse õmblema, kui teised tüdrukud õpivad vaikne ja tubli, oled ju, Luz? Ja vaadake, õde Beatriz," ütles mulle ühel päeval. Ta võttis taskust kokku volditud tasku ja tas laiali – see oli õrn nagu ööliblika tiib. „Luz tegi selle mu kaunis?“

Luz säras heameelest, kui ma taskurätikut imetlesin. Väga kaunis – ääred pitsiga kaunistatud ja sellele oli kirjutatud „Golondrina!“ näitas Esperanza. „Ma näitasin talle, kuidas teha, ja ta rääkis igale poole pesi teevad, et talle laulda, sest ta toidab meid kestega. Eks ole ta tubli, nutikas tüdruk!“ Luz punastas hõõtses Esperanza kallistas teda.

Õmblusõpetaja on pannud Luzi kloostrikabeli tekstiile peale. Tavaliselt ei lase ta kellelgi peale iseenda neid puudutada. Aga kui sai abtiss kirja meie eestkostjalt kuningannalt, kes soovis, et Hispaania Ameerika indiaanlaste ristiusku pööramise eest

Abtiss käskis õmblusõpetajal Luzile uue töö anda, altari kaunistamiseks isikliku kabeli tarbeks, kaunistatud religioossete sümbolitega, mis on põimunud väikeste *golondrina* tegudega, meie kloostri sümbolitega. See saadetakse aupakliku kirjaga, mis lubab palveid vastavalt meie ganna käsule veenmaks teda meie kuulekuses tema soovide ja usu puhtuses ja meie austavas tänulikkuses.

„Me peame kasutama iga võimalust kuningannale meelde tuletada, et näeme temas oma kaitsjat,“ pomises abtiss.

14. PEATÜKK

Golondrinase klooster, Hispaania, aprill 2000

Õde Clara oli õnnel unega võidelnud, et painajaid tõrjuda, oli järgmised ööd olnud Clara järgnedes unine. Ta soovis, et tal oleks terve öö möödunud skriptooriumist ja peatusid raske kahe poole vahel.

„Siin on *sala grande*.“ Õde Clara kohmitses vöö küljes võtmekimbu kallal ja leidis selle, mis tegi lukust lahti keevustestega rauast luku – aga ehkki võti pööras, ei tulnud uks lahti. Õde Clara tõukamisest, pomisemisest ja palvetest lahti.

Õde Clara astus kõrvale ja virutas uksele oma saanud korraliku hoobi. Uks nihkus lahti – nende sisenemisel tolmu pilve järgi otsustades ilmselt esimest korda paljude aastate jooksul – ja jäi poolenisti avatuks. Menina aevastas ja nägi, et nad olid nii pikas ja pimedas ruumis, et selle kaugele olid varju. Ta eeldas, et saal võtab enda alla kogu kloostri. Ta ei näinud silmad pimedusega harjusid, sarnanes saal tollega, mis oli olnud eile, ainult et see siin oli palju suurem ja oli samasugune nikerdustega tume puitmööbel, hobu- ja kaela tüüpi karmid kõva sohva, millest täidis välja pressis, ja sellega kaetud toolid. Seinal rippus tohutu viltuvajunud krutsifiks. Siis jäi õde Clara kinni. Seinad, mis olid algul paistnud lihtsalt pimedusse, olid tegelikult kaetud pildiraamidega.

Õde Clara valgus langes läbi tolmu kübemetes kulunud Pärsia vaibale. Mööbli selja ja käetoed olid kaetud pehkivate katetega,

ühel toolil oli käetugi küljest ära kukkunud. Seina ilmselt tolmuse kipskuju ja kahe toeka viltu vajunud kirikudis raske laud, mida kattis auguline tikitud linik. Kloostri lüüetanud lõhn tungis igale poole ja vaikus rippus nii raskesti käega katsuda.

„Kui kaua sellest on, kui keegi seda ruumi viimati...“ Menina ringi vaadates.

„Palju aastaid. Talvel on külm. Aga ma usun, et...“ maal oli selles saalis.“

„Kas te mäletate, kus, õde Clara?“ küsis Menina ja pilgu seintele, kus rippusid ilmselt sajad pildid, kõik muusadusest tumedaks tõmbunud. Nagu otsiks heinakuhjast Clara tatsas ühe ebamugava välimusega diivani juurde lootusrikkalt ootama.

„Õde Clara, kās te teate, millisel seinal see rippus?“

„Mis?“ Õde Clara tõstis käe kõrva juurde, et parandada. Menina kordas küsimust peaaegu karjades. Õde Clara pöördus kaltsu silmi ja kehtas õlgu.

„Miks ma küsisin?“ ütles Menina iseendale. Ta valis hoo raami, tõstis selle kerge liigutusega seinalt maha, võttis talle sedä peopesade vahel pehme tegema ja siis ettevaatlikult pinda suruma. Leib imas mustust, kuni lagunes. Menina taipas, et naeb katt. Ta surus ruttu veel leiba maali pinnale ära sellesama tonsuuri, kõvera nina ja kissis silmadega mure eilegi näinud, ainult et teise nurga alt. Menina viis pilki otsis selle alumisest servast signatuuri, aga ei leidnud midagi, tahtedest ega linnust. Ta soovis, et tal oleks laup, aga ei olnud magas, palvehelmed süles, suu lahti, ning norskas kergelt.

Menina pani munga paikese kaest kaugemale, võttis pildi seinast ja hakkas nii kiiresti kui võimalik toole. Kõhale ülevaatamine võtaks kuid.

Paar tundi hiljem polnud õde Clara liigutanud. Mure, vana nunn surnud, kontrollis Menina tema hingamist ja...

õde Clara öisest palvetamisest väsinud. Nüüd seisid pool... murusega tumedat maali seinä ääres. Menina taganes... kassitades tehtud tööd. Munk köitis tema tähelepanu ja... seda pilti vaatas, seda rahutumaks see teda muutis. Ta... reaktsioon oli ilmselt tingitud väsimusest ja segaduses... maalist õhkus halba ja see ei meeldinud talle. Lõpuks... maali naoga seinä poole.

...järgmist nelja pilti... Ta vaatas, püüdes aru saada, ...koputati, otsis tuttavaid teemasid, sümboleid ja ainest, ...kordus, mis annaks talle maali kohta vihje. ...talle alati meeldinud ülesanded, kus üliõpilased pidid ...seal olid õpikud ja raamatukogu, kust sai abi ot- ...napead, ainsaks toetuspunktiks mälu.

Hiljem algas kursus renessansi metodoloogiast igal aastal ...et koikidel usklikes lõunaosariikides üles kasvanutel oli ...teemade kindlakstegemisel edumaa. Menina oli ...avastanud, et aastaid baptistlikku pühapäevakooli ja ...avimisaamatuid sellise eelise andsid. Ja ehkki meto- ...põhialustest, meeldis Meninale otsida vihjeid ...tähendusele, seletada valguse, varju ja värvide täht- ...etust, sümboleid – nagu läbi akna langevad valgus- ...jumalikkude valgust, mis maailma valgustab, või ...tähustavad viljakust ja ülestõusmist, koer ustavust ning ...lused keskaja inimesed, et lindude haalitsuses kõlas ...taksid nad Neitsi Maarja poole palvetada

...muku vaatenurk on vaid osa tervikust. Maal on dialoog ...vaataja vahel ning maali tõlgendamiseks tuleb mõista, ...eeldas oma kaasaegseid sellest aru saavat. See sõltus ...ajastust, millal pilt maaliti, poliitikast ja religioos- ...Tuleb esitada küsimus, „kus“ asuvad kunstnik ja vaa- ...pild maal sidama annetaja või kunstniku eestkostja pu- ...sel juhul langes pühaku puhadus omakorda tellijale. ...pilt maalitud selleks, et aratada vaatajas aukartust jumala

sõna võimu vastu, võib-olla oli sõnumiks elu võim ning igaüks, kes ei võinud sõna ja võimu ühendamine jumalaga, või pidi pilti kutsuda, mis ei olnud kunsti, vaid lihtsalt gust saladusele, mida kõik kunstniku kaasaegsed teadid. Sõnumi muutmise Kristuse ihuks ja vereks armulaua ajal olid lõputud, aga oluline oli otsida pildi sõnumit selle kaudu, kes pilti vaatas.

Menina mõtles selle kõige peale, kui ta avas oma märkmeid ja leidis pastakal otsaku pealt. Ta tegutseb metoodiliselt ja annab iga sõna numbrit, enne kui seda puhastama hakkab, ja kirjutab selle kirjeldatakse sellest, mida ta leiab. Siis võib ta üritada dialoogi.

Ta võttis maali number üks ja tõmbas silmad pilukalt sellele, mis sellega öelda tahtsid? Mida kauem ta seda vaatas, seda talle tundus – kuunäoga madonna, kelle käed paistsid olevat juurde joonistatud ja rippusid ebamugava nurga all tema ees. Kas kunstnikul puudusid baasteadmised anatoomiast või oli see lihtsalt tiline avaldus? Menina jätab selle kellegi teise mureks. Lõpuks puhastas ta signatuuri otsides maali nurga, leidis C, millest ta ei teadnud midagi, mis võis olla „Lopez“.

Maal number kaks osutus samasuguseks pettumuseks. See kujutas suuga lääged inglid, pruuni taeva taustal tuimad ja elutud. Nad polnud. Menina pani selle madonna kõrvale.

Number kolm oli vaikelu rooside ja liiliatega, millest Menina leidis, et need viitasid Neitsi Maarjale. Tegemist võis olla ühe maaliga, sõltuvalt mustusekihi all olevatest värvidest ja detektive otsis signatuuri, leidis B ja pani maali kõrvale.

Number neli oli tuim laps, kes kandis õlal lammast. Nad ei olnud ka lapsel olid ühesugused dramaatiliselt pruntis suud ja hõõrunud ilme. Nii jube, et pani Menina naeratama. Ta pani pildi nurgale juurde.

Kolm ja pool tundi hiljem oli Menina räpane, teda ümbritsevat tosinat suvaliselt vastu seinat toetatud maali. Ta tõmbas käsivarre lauba. Ükski ei tundunud paljutootav – võib-olla pisut patumad, vähemalt vanemad kui need, mis koridorides rippusid – ja ta otsustas

otsustada, et miski seninähtust polnud suurt midagi väärt. Ta otsustas selga ja vaatas uuesti seinu. Oli varane pärastlõuna, ta oli kullalt valge nägemaks, et silmade kõrgusel rippuv maali oli külmulise mustriga.

Menina lähenes lähemalt, kraapis küünega ja sellele jäi juuksekarvali kleeps. Menina sülitas sellele, puhus hingeõhku ning tundus, et see on puhtalt varrukaga, kuni see mustaks sai ja hõõrutud kleeps muutus tuhm sädelus. Mitte kullatis, nagu ta oli arvanud, vaid see oli tema oma? Aga kindlasti osutas hõberaam sellele, et see oli üksusna hea olema. Ta uuris pilti lähemalt. Paatina tundus olevat väärteid muster. Siis hüüatas Menina: „Oi!“ Väärteid ei olnud, vaid lihtsalt kaheharulise sabaga linnud.

Menina pilti maha võttes selle raskuse all. Menina toetas pildi vastu seinale, kuni nägi midagi, mis tundus olevat nägu. Ei, üks hetk, servas oli profiilis nägu. Teised ei olnud nägu, vaid kuklaga. Nad vaatasid keskele paremale, kus oli miinimaalne, tundus nagu kaks kuju... midagi juhtus keskel... Menina tundus meenutas sidemeis jalga. Kas see kõver asi oli kark? See ei olnud näod, mõned profiilis, mõned nurga all, ilmusid mõned teised näod, süfiliitlikud või alkohoolikud või mõned liiga lühikesed ja laiad ning sõõrmed üles keeratud, mõned laiged, väsinud ja hullunud näod, paistes ja pekstud ning mõned raskest elust ja näljast – kannatav rahvahulk, kes olid kõik keskendunud. Keegi lamamas ilmselt kandraamil. Luukere. Menina vaatas maali alumises servas. Kui sajandite mustus ara tuli, nägid humanoidsete näojoonte ja õelate silmadega reptiilikehadega. Menina poole, ise rahvahulga jalge vahele kadumas, põgenesid, mis iganes pildi keskel toimus.

Menina otsustas teema kohe ära – piibli lugu sellest, kuidas Jeesus kange vaime välja ajas. Menina puhastas veel, kuni nägi kaht maali keskel. Kaks meest profiilis? Ei, paistis, et mees ja naine. Naine leivatükiga tupsutas ta maali alumist vasakpoolset nurka. Ja mees leivatukk lagunes, arvas ta, et nägi T tähte. Siis R-i.

See on võimatu, ütles Menina endale maali pöörata, et
kem valgust langeks. Aga oli see T? Ja suur M? Nüüd oli
ära lakkunud, kui poleks teadnud, millist kahju see maal
nii põnevil, et korjas pörandalt määrdunud raasukest ja
tugevamini, kui vana maaliga teha tohiks, ja siin see ol
nud seda uskuda, hõõrus silmi – väike plekk. Ei tohi
plekk on plekk... kui see just pääsuke ei ole! Menina j
nägi tähti T-r-i-s, siis M-e-n-d, ja lõpetas hõõrumise, et
pöördumatult kahjustada.

Ta tõusis püsti ja tõmbas paar korda sügavalt hinge. "Ann Walker, üheksateist aastat vana, oli just teinud kunstimaailma avastuse, niisama lihtsalt! Pahh! Kõik teie lootsid kogu oma karjääri, et teevad seda, mida tema ju teinud." "Ma ei suuda seda uskuda," pomises ta üha uuesti ja uuesti rusikaga õhku ja hüüdis: „Jah!“ Oodake ainult, kuni Betty ja tema vanemad sellest kuulevad! Jah! Ta oli nii erutatud väikese võidutantsu ja hüüdis: „Õde Clara. Õde Clara! Aeg Head uudised!“ Ta puudutas erutatult vana nunnka käsi ja norsatas valjusti, ärkas ja tõstis ehmunult pilgu. „Mis?“

Menina ütles väga valjusti hispaania keeles: „Ma leidsin
Mendoza! Ma leidsin selle! See oli siin! Täpselt nii, nagu t
ma leidsin selle! Aitäh! Aitäh!“

„Deo gratias...” promises õde Clara silmi hõõrudes.

Kostis samme, õde Teresa lõi ukse lahti ja teatas ilma-
tusest, et Menina söök ootab teda ning nad peavad kiirust
Clara pidi palvetama minema ja tema pidi minema tagasi
küpsesid *polvorones*ed. Kogu maailma tahtis neid, kõik
jaks, tal oli liiga palju tegemist ja Alejandro tahtis Meni-
rääkida.

„Õde Teresa, tulge vaadake. Ma leidsin Tristan Mendoz...
sin selle!“ Menina peaaegu huples erutusest üles-alla nagu vi...
kui talle korraga meenus, et õde Teresa ei näe. Ta hakkas val...
aga poleks pidanud vaeva nägema – õde Teresa ei kuulnud

hinn sellest hiljem. Tulge nüüd!" haugatas ta. Mööda koridorigi minnes tegi ta nii palju lärmi, et teda oli teisele kuulda, kurtes, et oli *Semana Santa* ja neil oli liiga palju toogu aeg Menina külalisi vastu võtta. Kapten ütles teiselt meenulukalt, et tal oli vaja politseiasjade pärast Meninaga

... kui komberdasid minema, Õde Teresa kurtis minneski
... et ta ei püüdnud tantsisklemist jätta ja pulbitses rõõmust.
... "Tõsi õigus, kloostriks on väärtuslik maal, ma leidsin just..."
... "Kõik need polnud kapten sellest huvitatud. Ta ütles:
... "Kui need inimesed otsivad teid."

...minu nina paremaks. „Jumal tänatud! Mu vanematel on olnud *kellelegi* eluvaim sisse saada. Ma olen nii...”

matel, mis? Ehkki te mind ei usu, oleksin neile helista-
oleks võimalik olnud, aga ma ei saanud. Nii et võib-olla
meil inimesi teie perekond," ütles ta aeglaselt. „Ja võib-olla
nagu kunagi varem, et te end varju hoiate.“

"Muidugi on need mu vanemad! Kes veel? Ma helistasin oma vanematele ütlemaks, et ma polnud veel Madridi jõudnud ja et... Loomulikult lasid nad politseil bussi üles otsida ja... et ma olin süüa saanud ja..."

„Nad jätavad mees ja naine ning kes iganes nad on, pole nad tegelikult nad ei taha, et politsei teada saaks, et nad teid kuni mina ei taha, et nad mulle probleeme tekitavad, pean selle asja juurteni jõudma. Te peate mulle rääkima, kes teid tuleb.“

Ma tundis korraga, et tema suu kuivab ja tema elevus haihtus, meenus: „Oh jumal, palun, mitte Theo!“ sosistas ta. Theol oli tõenäoline, et teda otsida, aga Bonnerid üritavad ju ometi mingit teed leida selle kohta, miks pulmad ära jäeti.

on 'Theo?' nōudis kaptēn.

... mitte keegi. Küllap palkasid mu vanemad eradetektiivi mind

baske. Vaadake Lähis-Ida. Nii et ma kusun veel ühe Hispaanias olete?”

„Ma olen teile rääkinud ja rääkinud – ma tahan lihtsalt minna!”

„Preeili Walker, alustage sellest Mendozast. Miks te ei rääki?”

Meninal hakkas tekkima tunne, nagu oleks ta Alice Liddell oli juba Tristan Mendozast rääkinud ja ehkki too oli hõlpsa ajaloo üliõpilase jaoks, kellel oli vaja kooli lõputöö kirjutamiseks Menina aru, kuidas see kaptenile selleks kummaliseks ühe põhjust andis. „Vaadake, ma uurin teda, sest mul on see mees sellel ei saa kellegi jaoks peale minu mingit tähtsust. Ma võttis medaljoni kaelast ja ulatas võre vahelt läbi, rääkis, kuidas ta oli koos selle medaljoniga leitud, ja kuidas ta teadis, et ta selle kuueteistkümnendal sünnipäeval endale saad on minu jaoks tähtis, sest see on ainus, mis mind bioloogilistega seob. Kas te näete seda väikest lindu ühel küljel? Pöörake, ma Tristan Mendoza vastu huvi tunnen, on see, et ta ei ole maalid ja tema signatuuri all oli seesama väike lind. Ma tahan tema töid uurida – see on ainus koht, kus neid on –, et teada, kas see pääsuke tähendas midagi, milline ajalugu tal oli, see oli minu bioloogiliste vanematega. Walkerid on imetoredad ja teavad neid, aga kui te pole adopteeritud, siis te ei mõista seda vajadust oma bioloogilist peret tunda. Keset teie elu oleks. Ma tean, et pääsukesed võivad olla lihtsalt kokkusattumuse, ja teie tööst minu ainus juhtlõng.”

„Hispaanias on perekond väga oluline. Ma mõistan. Nii et te ei taha minna minu perele. Nuüd pean mina aitama teid, nagu ma oma isale lubasin.” Ta tõstis medaljoni üles ja kinnitas libistas sõrmed üle kulunud kujutiste mõlemal poolel ja jäi mõttesse, enne kui medaljoni tagasi andis.

Veidi kannatlikuma tooniga ütles kapten: „Siinsetes ma ei tea mõned vanad lood juudi kristlaste kogukonnast selles Hispaanias, kui roomlased siin olid. Esimesed kristlased olid samuti juudid.”

„Jeesuse ema Maarja oli igavesti neitsi, sest tal oli tüüpiline Jeesuse. Siis, sadu aastaid hiljem, kui Constantinus muutis kirik, jah, Jeesus on jumala poeg, on jumala moodi ja alati neitsi. Kes tol ajal enam teab, mis Maarja kohta tõsi on, ehk kirik on väga võimas ja inimesed ei tohi küsida, mis nad uskuma, mida kirik ütleb, ja kirik ütleb, et Maarja jäi neitsi, sellepärast ta jumala juures nii võimas ongi. Ja ma arvan, et need kristlikest juutidest, kes olid siin, kui roomlased siin olid, peavad olema uskukesed, aga ma ei tea, miks. Aga pole tähtis, te peate olema uskukesed, et ma saan teid aidada. Te peate olema uskukesed, kes on Theo? Kuidas tema seotud on?”

„See pole mitte keegi.”

„Ma ei tea, miks te arvasite siis, et ta saatis inimesed”

„Ma ei tea, miks te arvasite siis, et ta saatis inimesed”

„Te olete Theoga kihlatud? See pole mitte keegi?”

„Ma ei ole kihlatud. Enam mitte.”

„Ma ei taha häält värisemast takistada, kui ta rääkis kaptenile, et ta ei taha minna ja pulmad ära jätnud. Ta üritas rahulikult rääkida, aga ta ei taha minna. Aga ükskõik, kui väga ta seda ei taha, ta ennast ja Theod autos järve ääres, tundis Theo kätt oma abielus... see kõik tuli mühinal tagasi, ta ei suutnud mitte midagi tõrjuda. Theo käsi summutas tema karjeid, nii et ta ei saanud minna... nagu oleks mees teda vihanud... ja siis... miks sellest ei taha te rääkida... Menina ahmis õhku. „Ja mina... ta... ma tulin... sest...” Jää vaib! andis Menina endale käsu. „Ma ei taha rääkida, kui te koju lähete?”

„Ma ei taha rääkida, kui te koju lähete?”

„Parem on, kui te mulle räägite.“

„Kuulge, see pole teie asi, sel pole midagi pistmist teie eluga. Te kirjeldasite, ega mingi kirikuvaidlusega. See on teie nuga!“ Ta haaras võrest ja puhkes nutma. „Nüüd jätkake.“

„Preeili Walker, mul on kahju, et te lahku läksite, mitte nagu te tahtsite... see on valus. Aga võib-olla ta ei ole hõlpsasti võib-olla pole ta teie jaoks hea mees. Mõnikord meil on õigel ajal teada, et ei tohiks usaldada inimest, keda aeg-ajalt usaldasime.“

Menina kaotas igasuguse enesekontrolli. Selle asemel, et olla vihane, oli ta vihane. Ta oli vihasem kui iial oma elus. Ta haaras mõlema kätt ja soovis, et saaks võre taga seisva mehe tappa. „Usaldad mind mu! Ja ütles, et see pole oluline, et me pidime abielluma, et ta tahtis mind rasedaks teha, ja ma ei tea isegi, kas ma ei saa politseile rääkida, sest ma ei taha vedada oma pead talle, kus kõik tema korporatsioonivennad ütlevad, et ma ei saa isegi oma parimale sõbrale rääkida! Ma üritan tulla ja tulingi ja ma tundsin end paremini ja täna ma teie... hävitasite selle... te... te... tundetud tööras!“ Ta kuulis mas sõnu, mida ta polnud iial varem kasutanud, kuni polnud ega suutnud enam jätkata.

Kapten lasi tal karjuda ja nutta, kuni Menina hakkas öelda. „Pole hea mitte rääkida, kui selline kohutav asi juhtub.“ Ta kaastundlikult. Mõistlikult. Milline jama, mõtles Menina, ma teda vihkan. „Maailmas on palju halbu inimesi, aga pole kui tema on üks nendest.“ See tegi asja hullemaks. Menina tema kaastunnet. Ta ei tahtnud mõistlik olla. Ta ei tahtnud ten või keegi teaks! Kui mees teab, oleks teda nagu uuesti v. Menina tagus oma Timberlandi saapaga kogu jõust vastu trellid kõlisesid ja tema jalal hakkas valus. „Olge te neetud!“ Neetud!“ karjus ta nii valjusti, kui suutis.

„Te olete vihane,“ ütles kapten. „See on hea! Olge te vihane. Ta on teie viha ära teeninud, ja olla minu peale vihane.“

„Pole hea, on parem kui olla vihane enda peale millegi pärast, kui teie kuu.“

„Vait, sa lollpea! Jää juba vait!“ karjus Menina jälle.

„Ole öde Teresa seal ja noomis: „Alejandro! Mida see tähtlane ütlesid?“ Ta pani käe ümber Menina õlgade ja ütles: „Muid.“

„Ma ei ole nuuksuva ja õhku ahmiva Menina minema. Kapten oli ja tagus siis ise võret, öeldes, et see oli oluline. Menina oli end korraks juba peaaegu iseendana tundnud, aga tema elu oli varemeis. Ülejäänud päev oli vilets hägu. Ta oli kark ja teist vahetust aluspesu ära pesema, loputas neid ja uuesti jäises pumbavees, kuni käed tuimaks muutusid. Ta palverändurite aias ja üritas hommikuste leidude kohta teha. Ta ei mäletanud mitte ühtki asja. Ta võttis oma reisi- kottu löike uuesti ja uuesti ning pani raamatu aina käest, kuni lõpuks oli tema kandikul väike taldrik mandlikookidega. „Ütles öde Teresa ja läks ära.“

„Polnud isu ei nende ega millegi muu järele. Ta heitis pimedusse. Talle meenus, et ta polnud hambaid pesnud. Ta otsustas, et seda teha, aga otsustas, et kui tema elu kokku langed ka hambad ära mädaneda.“

15. PEATÜKK

Las Golondrinase klooster, Hispaania, apr

Järgmisel hommikul hõikas õde Teresa: „*Deo gratias!*“ Menina oma paistes silmi ja ajas end istuli. Ta vihkas maailma kõike selle sees. Pea valutas. Neljapäev. Kolm päeva hiljem meenus talle eilse päeva alandus ja miski polnud enam olnud.

Õde Teresa lõmberdas reipalt uksest välja. Menina pool selle mäitset tundmata ara, krimpsutades nagu selle pool ta oli eelmisel päeval enesekontrolli kaotanud. Rohkem ta seda endale lubada. Ta pani riided selga, tundes end tühjana.

Tund aega hiljem laks ta õde Clara jarel *sala grande* poole. Koogis peitus ja osutas laialt naeratades jahmatavale vaatele korv fooliumisse pakitud šokolaadikaladega, mahitud vikaristesse tsellofaanikihtidesse, kõik kokku seotud tohutute värvilistest paeltest lehviga, millest rippusid lopsakad keetud Sildil seisis: VALOR.

„Valor on väga kuulus, väga hea, väga kalline!“ ütles õde Clara. „Kapten Fernández Galán ostis selle.“

Menina silmitses vikerkaarevarvulist korvi. „Miks?“

„Miks? Sest kala on kristlik sumbol! Hispaanias tavaliselt võteteks šokolaadist kala; mimesed teevad kingitusi, perekonnadele.“ Õde Clara heitis Meninale kavala pilgu. „Mehes, tüdrukutele. Ja siin on valke kiri.“ Ta ulatas selle Meninale.

valge lahti paberitüki, mille serval seisis „*Polizia*“, ja luges

„*Walker, igal aastal saadab minu vanem õde Zaragozast neid teada, et mulle meelde tuletada, et olen ikka tema väike vend. Need vastu endale ja õdedele minu tervitustega.*“

„*Fernandez Galán.*“

Menina astus Menina šokolaadi. Nüüd surus ta hambad selle tükkideks ja oli juba korvi pörandale virutamas, et talle vastu võtma,“ ütles õde Clara väriseva häälega. „Palun, too see sisse. Alejandro ütles, et tuleb sind tunda.“

Menina võttis raske korvi.

„*Sala grande* ukse.“ „Mina ei tea, miks.“ „*Sala grande* on eile õhtul sin.“ Ilmselt ei teinud ta avorgustik *Semana Santa* ajal pausi. „Nii palju tühjaks abielluma. Ta on üksildane.“

Menina kolis natuke teravamalt, kui Menina oli kavatsenud. Ta seda neetud šokolaadi oma tüdruksõbrale, kas ta oleks *Sala grande's* virutas Menina korvi maha. Kapten oli nuhtlus! Uhel hetkel oli ta ebaviisakas, järgmisel hetkel parast, järgmisel urgitses temalt saladusi välja, järgmisel kaunivareline tüdruksõber. Tal oli kaptenist kõrgem. Menina vaatas teda põhjalikult kõik ja igauks, kaasa arvatud tema rapaseid lollakaid pilte tais seinad ja fakt, et ilmselt, sedamugugi neli-viis valget tundi, et korralikult näha. Ta vaatas maali, et demonitest mustunud hõberaamis ja puhast laiku, et see oli rippunud. No ta oli selle leidnud. Kah asi!

Menina jaab jaab, et naha, kas veel mõni raam talle silma jaab. Pastis, et maalil kõrgusel rippuvaid pilte oli veel neli. Menina tõusis juurde ja katsus raami. Rapane, mustri ja raske. Menina jaksu liigutusega seinalt, et traat laks katki. Kahju, et ta ei saanud hõberaam, sama muster. Veel kolm samasuguse

raamiga pilti paistis reas rippuvat. Ta võttis need samuti kas esimese kallal tööle, hõõrudes seda leivaga. Prae ükskõik, isegi kui ta oleks leidnud hunniku Rembrandti maale.

Mustuse alt tuli nähtavale salk naisi, kes vaatasid vat laeva. Osa oli kokku kogunenud, teised põlvitasid ja laeva poole. Naiste ümber olid laiali pillatud nende Ainus seisev naine oli käe laeva poole sirutanud; ta keskne figuur, seljas oli tal keep, mis lehvis samast tui purjesid paisutas. Tekil seisvad mehed olid käed rinnale ja pilgud taevasse pööranud. Nad sõitsid kindlasti Naxoselt Ariadne juurest lahkuv Theseus oli ainus klad mis Meninale meenus, aga ta polnud kindel. Seisev naine välja nagu Kreeta printsess. Mõned sõdurid taustal pu roomlased.

Menina uuris pilti tähelepanelikumalt – oli see hall pilv silmapiiril, kus sinine meri kohtus sinise taevaga? Ük test laeva ahtris, tilluke figuur, paistis selle poole osutavat kas Menina, et kõikide maalil kujutatud inimeste pilgud vaataja pilgu samuti pilvele. Naljakas, esialgu oli see vaevad ei saanud sellelt enam pilku ära, petlikult märkamatu pilv maalil. Ja pilv nägi välja, nagu koosneks see tillukestest aga maal tundus olevat vanem kui üheksateistkümnend kui Prantsuse impressionistid, pointillistid, olid samuti täppe kasutanud. Menina ärritus hakkas lahtuma. Õige ve

Järgmisel maalil oli samuti kujutatud hulka inimesi. Me all istusid naised ja lapsed laua ümber, karikad käes. Laua ümbrisega veinikann, millesarnast Menina oli kloostri köögi ja kiivrites mehed vaatasid aknast. Laual olid leivapätsid ja ning tulel oli pada. Algul arvas Menina, et maal oli tellitud jõuka kodanlasepere naisi õhtulauas ja jah, kala oli kristlik Riided olid lihtsad – ei mingeid kalliskive ega peeni kleid kuid, ei mingeid keerukalt seotud turbaneid, mida renes

maalidel kandsid –, ei mingeid pühakuid, lilli ega midagi, mida seostada Neitsiga, ei mingeid ingleid ega piibli. Menina oleks tuvastada suutnud. Tundus, nagu oleks seltskonna peade kohal räästa all linnud pesi teinud. At nende pääsukestega oli?

pilt oli jarjekordne maastik, mäed. Siis seletas Menina ekuht all tillukesi figuure pildi paremas nurgas. Üks paistis ed olevat ja nad kõik olid rajal või teel või millelgi, mis al t puutepoolsest nurgast ning keerles üles vasakule, mäge k tipud väikesed valged täpid, mis tundusid olevat kauged olid, mida Menina oli bussiaknast näinud. Keegi – see tema pikad mustad juuksed lendlesid selja taga alasti, kui mitte arvestada mingit läbipaistvat särki – võib-olla olid need sõdurid? Kõige kõrgema mäe pilvel tume lõhe. Sellel pildil oli samuti tormipilv, tume mida vaataja tajus lähemale tulevat. Inimesed maalil e. Meninal ei seostunud ka selle pildiga ühtki piibli lugu alst teemat.

viimase, kõige vaiksema pildi poole.

ndue portree, veel üks tumedapäine tüdruk. Aga see ei ka kloostri astuda. Ta oli noor ja korratu välimusega, nagu voodist tõusnud. Tal olid rippuvad kõrvarõngad, erksavär oli olalt maha libisemas, huuled paokil ja tema unistes sil t olemeelik, teadev, kutsuv pilk. Tema juuksed voogasid pak tleni ja paistsid puudutavat lopsakaid rindu, mis pungitasid lahtrisest korsetist. Menina meelest meenutas ta pigem kuu kaadase modelli kuueteistkümnendast sajandist kui midagi, voodist rippuda kloostri kollektsioonis. Ta otsustas anda pil t kipten Fernández Galáni tüdruksõber“.

vedas maalid akna juurde, et hääbuvat valgust puüda, ja l ovaasukeksi kasutades õnnestus tal kõikide piltide must valja lugeda „Tristan Mendoza“. Nii et raamid olid vihjeks

Hea küll. Nüüd oli ta leidnud viis Tristan Mendosa maali, stseeni interjööris ja kaks portreed. Ehkki need olid lised ja kahemõttelised, oli siiski tegemist suure avastamissoovis, et saaks sellest elevile minna, aga tema ainus mees Nunnadel oli sellest siiski kasu. „Noh, öde Clara, ma leiin Tristan Mendosa pilti.“

Õde Clara tõstis pilgu palvehelmestelt ja sirutas hõõrmedega käe. Siis tõstis ta teise käe ja ajas ühe sõrme püsti, teised sõrmed kokku. „Kuus Tristan Mendoza pilti oli, Kuus tuleb varsti, aeg lõunat süüa.“

Lõuna! Menina taipas, et tal oli hundiisu. Ta polnud
vabastusest saadik midagi sünnud. Ta püüdis toidule no
„Kuu? Olete kindel?“ Ta silmitses piltidega kaetud seina

„Kuus maali.“ Õde Clara hoidis sõrmi valguse kätte, et näha, kas on midagi unelevalt. „Üks, kaks, kolm, neli, viis, kuus,“ loetles ta hõlpsalt.

Õde Claral pidi pea näljast samamoodi ringi käima. Menina üritas lõkkele puhuda ärritust kapten Fernande tema tottra kingituse vastu, aga ta oli liiga kurnatud, et hõlpsasti pakkis lahti kahvaturhelise, kollase ja helelilla tsellofani näha, mis korvis on. Ta poleks ka surma ähvardusel ühtki kinnitanud, aga oleks ebaviisakas, kui ta õde Clarale ühtki ei palu naeratas rõõmsalt, kui ta kala võttis, fooliumi maha kooris ja kala sõi.

Menina vaatas korvi, mis pakatas sädlevatest fooliumi kaladest... hea küll, *üks* lollakas kala, mõtles Menina üht des.

„On hea?“ küsis õde Clara.

„Mmm,“ tunnistas Menina vastu tahtmist. Kumbki võeti kuuldus samme, uks löödi lahti ja õde Teresa hüüatas: „M Clara võpatas süüdlaslikult. Menina pakkus õde Teresale kala, mis kutsus esile terava loengu teemal, et *Semana Santa* nunnadele maiustused keelatud. Menina meelest oli hea, et 6

toota neid värvilisi fooliumitükikesi, mis õde Clarat ümbrit-
 Clara ohkas ja langetas käe pooleldi sõõnud maiustusega.
 ja ütles õde Teresale teiste piltide leidmisest rääkida, aga
 tal õnnestus seda teha, ütles too: „Alejandro on jälle siin ja
 peab temaga kohtuma minema. Ütlesin, et ta peab end
 tal puhuma, mitte sind pahandama nagu eile. Ta teab, et ma
 pole väga vihane. Õde Clara! Tule!“

• Jäi pistis viimase šokolaaditüki vargsi suhu ja lahkus öde laadist.

Ja sudamega korjas Menina fooliumitükid kokku, võttis
 aut *ata grande* ukse kinni. Toas oli korraga pimedaks läinud,
 ja oli pilve tõmbunud ja sadu polnud kaugel. Kõrvalruumis,
 minge, oli samuti pime, Menina pani korvi käest, otsis tikke
 koonula. Täna vaikib ta väärikalt, ütleb vajaduse korral ainult
 ei", muud ei midagi. Ainult et ta oli eilse ebadaamiliku käi-
 tust nii endast väljas ja tundis sellist piinlikkust, et pahvatas
 pöördro... ma tahtsin öelda kapten Fernández Galán, hm?"
 mehe nimi oli?

h) Walker," ütles mees teiselt poolt võret. „Mulle meeldib
kui te mulle Alejandro ütlete.“

doi vastas närviliselt. „Oh. Tore, ütle mulle Menina; mind ei keegi preili Walkeriks... Hm, aitäh šokolaadi eest. Ma pole konvitaat kalu saanud. Meil on kodus lihavõttemunad, tead, et varvivad neid, ja lihavõttejanes...” Menina needis ennast. „Lokkas jälle pihta! Mis sai väarikast vaikimisest? Miks ta pidi, teema nagu idioot?” Šokolaadist rääkides...“ alustas ta.

... Palun. Minu rõõm. Aga ma tulin siia, et sinult midagi

„Ma lootan nii kiiresti, kui saan,“ ütles Menina, „aga ilma
mu pole valgus suurem asi, kui päike loojub, ja ma ei nae pime-

e pole kuidagi maalidega seotud. Mul on su abi vaja.“
Is naine?

Yes, please!

„Mida?“ nõudis Menina.

„Ma tahan, et sa tana hilja õhtul uhe inimese jaoks lahti teeksid.“

„Sa tahad, et ma teeksin *mida*?“

„Jah. Ma toon Albaania tüdruku. Ma arvan, et ta on ilmasinuga parem kui nunnadega. Nendele ta ei meeldi. Ikuusteist, võib-olla mitte veel päris.“

Tüdruksõber, kellest õde Clara oli raakinud! Kõhnud eluaastates mehel polnud mingeid asju ajada tüdrukuga. „Kas ma sain õigesti aru – sa tahad, et ma laen tüdruku, alaealise, keda sa ilmselt isegi kuigi hästi ei tunnustaks kindel, kust ta pärit on?“

Kõlas nii, nagu oleks kapten tahtnud oelda, et tal on vaja varjata. Ta hakkas selgitama, aga Menina plahvatas. „Ma ei oleks jõudnud lõpetada. Ma juba tean sinu „tüdrukut“ – minu, kui kiiresti siin kuulujutud levivad? Vanad naised, need tulevad, jälgivad kulas kõike ja kõiki, ja kiirustavad öde tüdrukule teisele nunnale raakima. Nunnad on vapustatud, need tüdrukuid prostituutideks. Mina olen viimane inimene, kes aitaks sul kloostri teismelisega seksida!“ Menina hingetõmmata. See mees oli vastik, nurjatu, rapane!

„Palun, see pole see, mida sina mõtled! Tüdrukud, keda nad ei näevad, jah, nad peavadki välja nägema nagu prostituudid. Olen mees; vanadaamid mõistavad hukka, aga ei inimest. Hea mehed on mehed...“

See polnud õige asi, mida öelda. Menina, hea tüdruk, kes on vald kunagi kellelegi vastu vaieldud või uheksateistkümne aastat haaltki tõstnud, kuulis end karjumas nagu segane kalurimutt. Kõrda kahekümne nelja tunni jooksul. „Mehed kohtlevad meid lihatukke! Kuidas mehed nii kuradi ulbeks muutuvad? Ja miks on sul see, see *laps*, ta on võib-olla viisteist? Sa oled peaaegu vana, et tema isa olla! Mis sul viga on?“ karjus ta. Ta oli juba jauras haledatest lollidest meestest. Ta jutt kõlas nagu... Becham

„Kuula mind korra, oh mu jumal, sa arvad, et mulle lahti teeksida... Ei, ei, ei!“

Menina hää ulatus detsibellideni, millest tal ei

„See pole sellises meeleolus, et mind uskuda, see on parast maailma. Ole vait ja ma räägin sulle, mis toimub, mis on. Ma ei saa õdedele rääkida, isegi mitte õde Teresale, sest on ohtlikum liiga paljudele inimestele, kui ma tüdruk on suures hädas, nii et mul on sinu abi vaja.“

„Mina ei aita sind! Sa oled vastik!“

„Ma mõtlesin, et sinul on nii kena hää! Kõigepealt kuula, see pole, palju tahad. Võib-olla sa mõtled, miks ma sellesse ei ole vaikne ja vanamoodne, palju vanu inimesi. Võib-olla jaan oma tädi parast, sest mu perekond oli siin? Jah, ta ütles, aga kuna minu pere on sellest külast ja kõik on meil isale lubaduse, on see ka minu kate. Ma olen siin õppinud ma õppisin politseiakadeemias Ameerikas – jälitus. Kui ma uuesti Hispaaniasse elama tuln, värbasid mind ja Interpol mind suureks jälitusoperatsiooniks.“

„Keset pärapõrgut?“

„Jah, et see koht on pärapõrgus. Täna tuleb enamik inimesi kiirteed. Nagu sina tulid bussiga. Aga enne kui kiirteed, oh vana tee, mis tuleb siia rannikult Marbella lähedalt, kuni Baskimaale, siis piirini. See tee on siin ilmselt viimast aastat ja see laheb isegi sellest külast kõrgemale mägede poole. See on vilets tee, raske leida, palju teid, kes on varisenud rahnud, väga ohtlik, nii et tanapäeval ei ole seda. Aga on palju vanu magiteid, kogu Euroopas, hea teinekord läbitavad ja on inimesi, kes neid kasutavad.“

„Ma püüangi sulle rääkida. Kogu Euroopas on politsei aastaid otsinud, sest inimesed kasutavad neid teid salakaubaveoks

endistest idabloki riikidest ja kaugemalt, Iraanist ja isegi... See on väga suur politseioperatsioon ja nad töötasid pühapäevadeks, et lõksu seada. Siin."

"Oi." See seletus tekitas Meninas veidike tottu mehe peale karjunud. „Narkootikumid?"

"Jah, narkootikumid on mängus. Narkootikumid ei ole ainult need mehed, kes Hispaaniasse tulevad, teavad, et võivad neid raske jälgida. Nad toovad Afganistanist ja Türgist puud, heroini ja kokaiini. Siin on narkootikumidele suur turustus inimesi rannikult Marbellas, Puerto Banúses, teistes kohades kus on suured jahid, villad, palju raha. Kurjategijaid kutsuvad et on väljaspool ohtu, võivad teha, mida tahavad. Aga need salakaubana midagi hullemat kui narkootikumid. Võib-olla on nad, isegi Ameerikas tegelevad Ida-Euroopa gängid nagu Bosnia-sega – Kosovo ja Albaania ja Rumeenia ja Ukraina. Mehed räägivad noortele tüdrukutele, et nad võivad minna Prantsusmaale, Saksamaale ja Inglismaale, rikkad maad, palju häid töökohasid, nendes, rikaste perede laste eest hoolitsemise, saavad lapsed saavad ilusa toa, inglise keelt õppida, palju raha teenida. Nad ütlevad, kuid muidugi lähevad – mõnikord nad tahavad minna, nad rekonstrueerivad neid, isegi müüvad neid nendele mees tüdrukutele, mõnikord nad röövatakse. Siis saavad tüdrukud teada, et mehed on restoranitöökohtade ja laste eest hoolitsemise suhtes. Nad võivad veoautodesse luku taha ja viiakse prostituutideks nagu need, kes neid toovad, peksavad nad läbi, vägistavad, annavad narkootikume, et sundida neid prostituutidena töötama, võtavad neid ja ahvardavad nende perekondi kodus, kui tüdrukud üritavad minna nenda või polisteisse helistada."

"Oh." Menina toetas lauba vastu võret ja sulges silmad, tundes seda tunnet, kui Theo käsi oli tema suule surutud, oma hääle kõige hullem – võimetust. Nagu oleks ta rämpsuks alandatud millegi. Tema suu kuivas. Tal tekkis tahtmine oksendada, kuulis, et see juhtus ka teiste tüdrukutega.

hullest vanad naised õde Teresale räägivad kui minu „tüdrukud", on politseinikud. Salapolitseinikud. Nagu ma ütlesin, on mehed mehed. Mina ei ole abielus. Vanad naised ei teadnud, kui mul on prostituudid, aga keegi ei pea seda imeks. Tüdrukud on jahmunud. Nad teevad skandaali. Seda mul ei ole, see on kattevari. Naispolitseinikud aitavad mul jälgida narkootikumidega tulevad ja lahevad.

Nad on palju, uued villad mägedes rikastele välismaalastele ja turistidele. Võimud ei saa neid kõiki kontrollida ega neid Hispaaniasse tulemast. Ja kui nad töö lõpetavad, reisivad nad kogu maailmas ringi. Sa nägid mõnda neist meestest külas tol päeval, kui sa bussist maha jäid. Sellised külad nagu Madrid, palkavad neid lihavõttepüha rongkäiguks *Semana Santa* ajal, sest siin ei ela enam piisavalt palju noori mehi, et nad saaksid Me teame, et kurjategijad segunevad mustlastega, kes on siin aastajal oma laatadega tulnud. Siis nad aitavad kõik need tüdrukud suured veoautod tüdrukute ja narkootikumidega. Aga kui sa politseijaoskonda tulid, olen ma vihane, sest ma tean, kas oled lihtsalt rumal prostituut, kes on mul teel ees, või kas sa peibutis või kuidagi seotud – mingi madam tüdrukutele, kes toovad. Sinu jutt kolledžireisist Madridi kõlas võimatu. Ma ütlesin „Theo", mõtlesin, ma pean teadma, kui tema on tüdruk."

"Ta ei ole. Ta on... jõledik, aga ta ei salakaubitse naiste ega mehega."

"Tea, kui napilt sa tol päeval väljakul pääsesid. Nad oleksid võimud sind võtta nagu teisi naisi. Sa oled väga ilus, seksikas, sa oled raha väärt. Aga minu isa sõber muretses, kui ta nägi plaani pildiga. Ta teab sellest operatsioonist ja tuli mind hoiatama, et need tüdrukud tulevad kadunud Ameerika tüdrukut otsima, seab see karm operatsiooni ohtu. Me peame madalat profiili hoidma, et mitte saame."

"Jah. See kõik on üsna hirmus."

„Jah, ja hullemaks läheb. Inimesed, kes nendelt gale... tikume ostavad, ostavad ka naised ja nad maksavad vähem rohkem. Sa olid vihane, kui mõtlesid, et ma tahan loomade aastast – on mehi, kes tahavad isegi kaheteistkümnenda sajandi kord nooremaid väikesi tüdrukuid. Mõned jahiomad... ajaks mitu tüdrukut, erinevas vanuses, aga kõik noored tüdrukud, kes arvasid, et lähevad paremat elu otsima, ja leiavad. Kui tüdrukud tagasi tulevad, müüakse neid uuesti, aga nad ei tulegi tagasi. Me leiame merest surnukehi. Nad viivad need üle parda, kui on lõpetanud. Kui sa näeksid, mis nende elu on juhtunud... Need mehed on loomad. Ja mehed, kes ostavad tüdrukuid müüsid, toovad neid juurde. Alati toovad, ja nad neid takistama.“

Menina mõtles meestele, kes olid olnud tema ümber... lõunal, kui ta bussist maha jäi, ja sulges silmad. „Ja see tundub tahad, et ma täna õhtul sisse lasaksin?“

„See tüdruk on Almira. Ta ei saa suurt rääkida – nad... nina- ja lõualuu, aga ta on vapram ja tugevam, kui nad... arvan, et ta on ellujääja, sest ta on vihane, vihane nagu sinu... nestus põgeneda ja nüüd on ta tähtis tunnistaja; ta suudab... meestest tuvastada. Eelmisel nädalal, just enne sinu tulekut... lapolitseinikest, üks minu „tüdruksõpradest“ Almira siia... kus me teda hoidsime, varjas teda oma auto pagasiruumis. Va... kis, et veoautol, mis ta eelmisel kevadel tõi, oli ventilatsioon... muukis selle lahti ja nägi mägede vahel loojuvat päikest. Me... sama ajani sel aastal, et loojuv päike oleks samas asendis... ta samal ajal vana teed mööda Prantsusmaale, et ta meile... näitaks. Kui ta seda tegi, leidsime sealt lähedalt teevaru, ja... ei teadnud, ja tee, mida nad kasutasid. Ta on nutikas tüdruk... eluga, et meid aidata. Ehkki ta on väga, väga hirmul.“

Almira rääkis meile, et ta kuulis mehi rääkimas selle... *Semana Santa* ajal uusi tüdrukuid tuua – me arvame, et ka... suure reede öösel või laupäeva öösel, sest nendel öödel on meid...

Semana Santa protsessioonid ja inimesed tulevad välja ja... kumulega rongkäigus. Siis on siin pidu, rahvahulk, väga... look vaatavad protsessiooni; lauldakse ja inimesed ei pööra... voolale kaubikule, mis metsast tuleb. Ei näe kinni seotud... kuldikus.

... ja suure vea, naispolitseinik ja mina. Kui mu kolleeg... Almirat tagasi turvamajja viima, kus ta elas, palus Almira, et... autos sõita. Ta ütleb, et see on nii ilus, ta pole ühtki sellist... and Vaene tüdruk, meil on temast kahju. Käskisin kolleegil... maad külast väljas oodata. Ma viin Almira tema juurde... ja siis pöörasime tagasi küla poole. Almira naeris, ... meenuskat, mängis, et on Hollywoodi filmitäht. Kuni... ei külla ja ta tundis väljakul töötavad mehed ära. Ta... ja hakkas oigama, et nüüd tapavad mehed ta ära... ja et ta on varsti tagasi turvamajas, aga kui ma kohtumis... ei oodanud minu kolleeg meid. See on halb ja ma ei... itaata ega telefoni teel abi kutsuda. Mina ei saa jälgimist... Mul pole muud valikut, kui Almira tagasi tuua ja teda siin... maal on õigus – ta on surnud, kui nad ta leiavad. Ta on minu... lus, aga mulle ei meeldi, et ta seal on. Turvalisem on, kui ta... pa kloostriks peidus on.“

... mulle, mida teha.“

... Te kool värvavas olema – nad löövad keskööl ööpalvuse... need varava lahti, et Almira sisse lasta, siis paned varava kinni... need on kõrged, värv on väga tugev, klooster on nagu kind... ke suletud on. Aga parem, kui nunnad ei tea, et siin on politsei... ja. Nad hakkavad muretsema.“

... ja lougi.“ Menina süda värises. Miljonite miilide kaugusel igalt... mind õhtlikku politseioperatsiooni segatud. Aga ta teadis, et... Almirat aitama. Almira keeldus olemast ohver, hoolimata jube... aspulest, mis temaga oli tehtud – isegi hullemad kui see, mis oli... olid Meninaga. Hea küll, kui Almira suudab seda teha, leiab ka... ja endast julgust.

Menina soovis kogu sudamest, et Becky siin oleks sitke.

„Oota! Mis sai nendest inimestest, kes sinu jutu järgi muutis? Ma ei suuda leida ühtki põhjust, miks nad peaksid seda teinud.“

Kapten Fernández Galán ohkas. „Ma arvan, et need muutused tulevad leem, ja me peame selle hiljemaks jätma.“ Ta kõhatas. „Kas sa ei mõtle minust enam halvasti? Sa tead, et ma ei ole juba pole tüdruksõpru?“

„Eks ma pean sind vist uskuma, aga sa petsid kõik need viinud Menina mõttele, kas ta rööviti, et temast nunnaks teha, polnud vaja mehele mainida.“

„Tore,“ ütles Alejandro ohates. „Ja et sa teaksid, ma olen küllalt vana, et Almira isa olla. Ma olen kolmkümmend aastat vanem.“

Menina hüüdis talle pimedusse järele: „Kapten... Al...“ Ta ütles, kas sa saaksid öhtul midagi süüa tuua?“ Ta lootis, et tema Muidu pidid tema ja Almira endil šokolaadist kalade ja kookidega väga hinge sees hoidma.

Ta läks käsikaudu kobades tagasi oma tuppa, vappides kinnastest, mida oli röövitud ja orjaks müüdud tüdrukute kollektiiv. Neljapäeval enne lihavõttepäeva oli öhtusöök kasinavõitu. Ta läatsi ja õuna nii aeglaselt, kui suutis, ja meenutas öde tunde sellest, kui palju tüdrukuid kloostrisse tuli. Noh, nad polnud oodanud sellistesse jamadesse sattunud tüdrukuid nagu Al ja Almira. Ta lootis südamest, et tal õnnestub Almirat öde Tõde alla sattumast hoida.

16. PEATÜKK

Los Sors Santos de Jesuse kroonikast; Las

bondu mase klooster, Andaluusia, suvi 1549

„Salome sündimise päeval lubab käsi mul veidike kirjutada nüüd peaaegu nelikümmend viis, vana naine. Aga saadatud tüdrukud täitma tühja kohta minu südames – alustades Luzi ja nüüd Pia. Ta on silmipimestav olevus, hõõrtega nagu suvine kuuvalgus, õrna kahvatu naha, selgete joonte ja õrnade näojoontega. Ta on neljateistkümnepäevane tüdruk ja nõtkes, tema kuupuhastus on just alanud, hakkab näitama naise kehakuju. Aukartust äratav öde Sophia, kes näitab talle vaprust, kui asi puudutab keeldu välismaale reisida, kui asi puudutab ja on raskes olukorras nii nutikas, on tema päästetööd käes.“

„Enesekeskne ja tema jäine rahu on nii noore inimese puhtus. Ta rääkis meile tuima ja tundetu häälega kohutava

„Ma ei tea, kui ma olin kümneaastane. Ta oli väga kaunis tüdruk, kes ilusas majas, kus olid pehmed voodid, siidkardinad ja kõik asjad, millele ma ei mõelnud enne, kui mul neid polnud. Ma pärisin oma ema juuksed, mis olid tema jõukuse märk. Meie elu oli tumedapäiste kaunitaride maal vähe ja vanadema oli pärit kaugelt põhjast, kus inimestel on hele nahk ja suured nagu päike ja kuu. Ta oli koos oma abikaasaga laevaga

reisinud, kui piraadid ründasid. Piraadid tapsid tema ema ja sid minu vanaema vangi, muüsid ta ühe viimase mõõga haaremissse Sevillass, *Reyes Catholicos*'te valitsusaja algul. Mehe ema sai teada, et mu vanaema oli kristlane ning põhjapoolseid sekte, protestandid. Ta halastas noortest rasedus oli algusjargus. Kaupmehe ema veenis poega laskma ja mu ema sündis selle daami kaitse all. Daam raskust seda ja jättis mu vanaemale helde rahasumma, mis ennast ja last üleval pidada.

Vanaema peened näojooned ja hõbedased juuksed lüüsi mehi, aga abielu valismaalasega, kes polnud hispaanlane, ei lase ja kelle perekonna eest keegi ei võinud vastutada, oli oht. Ent naisena sõltus tema ja tema lapse julgeolek kaitse all pakkuda ainult jõukas mees. Minu vanaema ostis Madridist temast sai kurtisaan.

Minu ema päris tema põhjamaise ilu ja teda kasvatati piibliku usu järgi, millest mu vanaema kangekaelselt keeldus lootes, et mu ema oli seitsmeteistkümnenaastane, nõustus vanaema eest võluva noore grandi eestkoste alla andma; noormees oli aga kes pidid pärima suure varanduse hõbedakaevandustest, mis kolooniates tema perekonnale kuulusid. Mees lubas paigutada emale ilusa maja, riided, ehted, tõllad ja teenijad – kõik, mida ta ja edev noor naine ihaldada võis. Mehe ainus nõudmine oli lapsi ei saaks. Tema perekond ei taluks sohilapsi, kes, karmide tulevikus tema varandusele pretendeerida. Ema rääkis mulle, et ta oli palju aastaid „hoolitsenud“, et lapsi ei oleks, ehkki ta ei ilmus vari, kui ta mulle seda rääkis.

Ta jäi jalle rasedaks ja sel korral ta keeldus selle eest „hoolitseda“ uskudes, et isa lepi minuga. Aga seda isa ei teinud. Ta oli hane ja mind hoiti temast eemal, sest ta ei tahtnud mind üheski. Siis tuli välja uudis, et mu isa perekond oli laostunud. Nende kaevandused kolooniates olid kohutavas maavärinas täielikult hävinud, Hispaanias oli perekond kaelani võlgades. Meeleheitel

poolest taastada hakkas isa arutult mängima ja tegi ainult mu ema ehted ja tõllad muüdi maha ning meie kaunis maailm tühjaks.

Minu isa viha sihtmärk. Ta hüüdis mind protestandist kutsinud litaks ja rääkis, et mind oleks tulnud sündides katoliiklasel asemel et lasta mul oma ema kulul elada nagu printsi. Ta minu emaga üha vähem ja vähem aega, mõnitades teda, kutsudes inetu pärijanna, kellega perekond soovis teda naitada. Ta purasid meid, nõudes emalt raha, mida meil enam ei

oleks. Ta hangeks ja arstid ei suutnud teda päästa. Tal poleks nagu mingi jõudu elada. Isa müüs maja ära, aga mängis saadud raha maha. Inetu pärijanna abiellus teisega ja isa hakkas mind jälle kulkleeriva pilguga vaatama. Ehkki ta mind vihkas, hooldas end juures. Hoolitsesin selle eest, et tema juuresolekul oleks

õukonnas kuninga soosingut ära teenida ja saada hästi tasu. Ma ei saanud kuninga kohta, kuid see ei õnnestunud. Ta mängis üha meeletumalt, kuni ühest kohast teise, üha räpasematesse ja viletsamatesse. Ehkki ta ei saanud endale lubada õukonnaga mööda minna, pidi isa sel ajal, kui kuningas Madridis elas, selga oma viimased jäänused ja tiirles mõjukate õukondlaste läheduses nende teenetest ja võimust kasu lõigata. Tolleks ajaks kales pimedas räpases toas tänaval, mis kajas prostituutide hüljatusest, kes peitsid oma tüdinud nägusid varjudesse. Mind peeti heategevuslikku kooli, aga muidu jäeti mind pikkadeks tundideks üksinda külma kätte ja sageli nälga, välja arvatud need harvad korrad, kui isa lasi mul mu vähesed viisakamad hilbud selga panna, et keelduma õlgadele kammida ja viis mind endaga õukonda.

Minu pilgu maas ega rääkinud kunagi, kui just ei pidanud otsekohele vastama. Tajusin, et olin hakanud tahelepanu aratama. Ühel päeval saatis üks vanem mees – aadlik, keda olin näinud isa laulupeol torjumas – mu isa koju. Mind kutsuti külma tuppa,

millele isa sarkastiliselt viitas kui „salongile“. Mehel, kes oli väga vanana, olid läbitungivad silmad ja märjad punased huuled meeldinud mulle. „Tee kniksu!“ käskis isa.

Mees silmitses mind kriitiliselt. Ta käskis mul tõusta ja kõndida, kutsus mind enda juurde ja sõrmitseis mu juukseid. Sõrmed ronisid mu peas nagu roti käpad. Tõmbusin tema eest eemale, aga tema põimis ühe juuksesalgu oma sõrme vahel ja tiris seda nii tugevasti, et mul tulid pisarad silma. Ta näis olevat paha oli.

„Nagu ema, nõnda tütar,“ ütles mu isa. „Selliseid juukseid on paljudel tüdrukutel.“

„Võib-olla. Aga ta pole siiski nii palju väärt, nagu sa arvad.“

Üle isa näo libises kaval ilme. „Ainult üksteist.“ See oli minu jaoks mind, sest ma olin neliteist. „Teatud härrasmeeste jaoks,“ ütles ta, „noori ja puutumatu, on ta väga palju väärt. Mulle on teie kumisi tehtud, aga teie olete asjatundja, mõtlesin, et võib-olla teie tema noorust. Te kas olete minu tingimustega nõus või ei?“

Alles hiljem sain teada, et El Padron oli Madridi vaimse elu üks juurde minna.

Isa külaline vaatas talle hetkeks otsa ja kehtas siis. „Annan nii palju.“ Ta viskas lauale nahkkukru. Isa ei suutnud üheksõiksust teeselda ja haaras innukalt kukru. Seal paistis ühe summa raha, aga isa viskas selle mehele tagasi. „El Padron, kaks korda rohkem.“

Vana mees vahtis mind veel mõne minuti nagu kaalukamini, sis, noogutas jahedalt ja lahkus.

„Isa, kes see mees oli? Kas ta tuleb tagasi?“ sõandasin kuni ema urahtas, et küll ma varsti teada saan. Ja kui ma tema käsku ei kuulanud, inkvisitsioon oli minu ema ja minusuguseid protestante süüdistanud ja ta annab mind nende kätte. Koolis olin piisavalt õppinud inkvisitsiooni karta, isegi rohkem, kui ma oma isa kartsin.

Ma ei saanud päeval käskis isa mul kõige paremad riided selga panna ja käsi kompsu siduda. Kui olin tema käsu täitnud, võttis ta punast kreemi ja pani seda mu huultele ja põskedele. Ta ütles selga, et välja minna, kui koputati. Ukse taga seisis

Ta ulatas isale endisest suurema kukru. Isa kõhkles, aga ta naeratas aeglaselt ja lukkas mind mehe poole. „Tule.“

„Kuhu sa kuulud,“ ütles ta. Tema oli juba laua kohal kummitades kukrus olevaid reaale. „Võta ta,“ ütles ta pilku tõstmata. „Ta on kompsus.“ Kuulsin laua poolt metalli kõlksatust, kui kompsu mulle sülele surus ja mind toast välja tiris. Tal oli mulle mu õlale haiget tegi, ja mulle ei meeldinud ilme tema

„Tule ja vaatame kauni auhinna üle,“ pomises ta mind lahtise kummitades. Olin liiga hirmul, et küsida, kuhu me läheme. Siis ta kõrval, tema keha minu oma vastu surutud, ja tema käed mu mantlit lahti kiskuda, ehkki hoidsin seda nii tihedalt enda vastu. „Lase lahti!“ hingeldas ta, tema vastik hingeõhk tuli, „või pärast peksan sind, kuni...“

Ma ei saanud valjusti, kui suutsin, ja võitlesin talle kogu jõust vastu. Ma ei saanud valusasti ja surus vastu istet, rebides ühe käega mu mantlit lahti. Ma ei saanud, kui väljast kostis valju lärmi. Hobused hirnatasid laudis, siis nõksatas tõld ning läks liikvele, sõitis üha kiiremini, rappudes meeletult. Inimesed tänaval karjusid; meie sõitis millegi vastu, mind ja meest pillutati tõlla ühest äärest lahtav sõit lõppes, kui tõld kaldu vajus ja jubeda kolinaga ümber visates mu vangistaja vastu munakividel purunenud katust ja

Ma ei saanud oleks nagu plahvatanud. Ta lebas, pool keha verises tõlla pool väljas, ja kui inimesed ukse lahti tõmbasid, tõmbusin kompsuga nurka kõssi, tundes oma näol midagi sooja ja marga. Ma ei saanud hirmusid läbilõikavalt, kabjad tagusid vastu tõlda. Tõstsin

käe ja vaatasin seda, see oli nüüd üleni punane. Inim-
hobused olid lõhkuma läinud, teised karjusid, et hobu-
metes kinni, ja keegi ütles, et hobused olid perit. Teised
parv vaikesi linde oli ilmunud eikusagilt ja hobustele. Teised
Teised seletasid, et hobuseid oli ehmatanud naise mantel
raga tuule alla võtnud ja nende nina ees plagisenud.

Lärmav rahvahulk vajus tõlla peale. Käed pisteti puu-
sest sisse, et laiba taskud läbi otsida, ja liiga hirmul, et
tasin ma, kuidas kaltsaka räpased sõrmed varastasid minu
kingad.

Siis tõmbasid kellegi käed mind tõllast välja. Püüdes
puutsi alt ütles naisehää, et nüüd olen ma väljaspool ohtu
kuidas ta mul käest kinni võttis. „Sa suudad kõndida. Rõu-
pandi jalgele ja viidi mantli varjus rutuga ära. Siis muutu-
daks ja vaikseks.“

Õde Sophia ei suuda juhtunut loogilisemalt selgitada. Ta
nises tõllas magama jäänud ja hää oli rääkinud talle ohtu
oli ümber läinud, kuri mees oli surnud. Siis ärkas õde Sophia
oleks nähtamatu käsi ta ärkvele raputanud, ja ta kuulnud
Korraga lükatud kardinad eest ning rapsiv ja hüsteeriliselt
tõugati tõlda. Naisehää ütles teravalt: „See pole mees, see
Mine sisse! Sa oled väljaspool ohtu, ma vannun. Õde Sophia
võib oodata. Minge tagasi kloostri!“

Õde Sophia on vaidlusehimuline. Ta avas suu, et küsima
vastuseid nõuda, aga enne kui ta jõudis sõnagi kuuldavale
tõllauks kinni ja pandi riivi. Kutsar oli ringi keeranud
teed tagasi minema hakanud. Pia, nahe, et tõllauks on
nestanud.

17. PEATÜKK

Santa de Jesuse kloostri kroonikast:

Andaluusia, hilissuvi 1550

... viimane! Abtiss sai kummalise sõnumi, et „peidetud
naiseline nõuab ühe nunna isiklikku sekkumist, tugeva ja
... sest tüdruk ei olnud laps. Aga oli vähe, sest varsti
... muutub läbipaäsmatuks, nii et õde Arsinoc saadeti
... tuli koos Marisoliga tagasi külma sügisese rahe-
... magitee libedaks ja leotas mõlemad labi. Marisol
... uppunud rotti, juuksed mõlemal pool nagu tilkusid
... punnide silmade pilk eksles rahutult ringi. Ta on ainult
... aastane, aga isegi külmast ja hirmust poolsurnuna
... midagi, mida me kloostis harva kohtame – trotsi.
... mind siia saata, aga te ei tee minust iial nunna! Ma põge-
... kokku surutud hammaste vahelt, kui ta ära viidi, et
... novitsirüü selga panna.

Arsinoc info alusel ähvardas tüdrukut võimukandjate poolt
... oukonnakunstnik Tristan Mendoza oli asjaga kuidagi
... Arsinoc usub, et ema oli nurgavoodis suremas, kui ta
... onnast ara tõi. Tüdruku täisnimi on Maria Isabella Vilar
... aga ta nõuab, et teda huutaks Marisoliks ja irvitas mõtte
... Tristan Mendoza on tema isa, väites, et ta on Uude Maaailma
... laevastiku komandöri don Diego Vilar d'Ascencioni tutar.
... mõistlikult, et kui see on tõsi, peaksime tüdruku loo ära

kuulama, et tema isa suhtes õiglaselt käituda. Marisol aga ei saa abtissi jaheda loogika vastu.

„Mu ema ja isa põlvnesid vanade kristlaste perekonnast. Naema suri, kui mu ema sündis, ja Josefa, orvuks jäetud kümneaastane nõbu, kes oli liiga vaene, et tal kaastööd võttis mu ema eest hoolitsemise enda peale ning läks kloostrikooli kaasa. Kui mu vanaisa suri, siis tema minu ema – oli tema varanduse pärijanna. Kuna portree, kes tema eest kostnud oleksid, sai temast kuningliku. Neljateistaastaselt lahkus ta kloostrist, kus teda oli õpetatud konda ja elas koos Josefaga kuninganna lähedal tubades.“

Don Diego Vilar d'Ascencion oli mu emast kolmkümmet vanem, ta nägi teda peagi pärast ema saabumist õukonnas kaunis, heast perekonnast ja rikas ning isa palus kuningal abielluda. Kuningas andis nõusoleku – don Diego oli paljutiinud laevastikku Uude Maailma ja tulnud tagasi suurte vana. Aga kui ta parajasti merel ei olnud, nautis don Diego meeldivat naisti ning tellis Tristan Mendozalt minu ema kihlusportree.

Josefa oli vapustatud. Räägiti, et Tristan Mendoza naistest oli mingi võlujõud, mis tõmbas meeste silmi ennem nende fantaasiad. Josefa ütles, et don Diego naeris tema eest välja, öeldes, et Josefa peab minu ema kõige sündsusetu portree.

Josefa raakis mulle ühkelt, et Tristan Mendozat armistas portree olek ja ta keeldus, kui kunstnik uritas teda ära osta, et ta temaga kahekesi jataks. Minu ema löbustas see alati, kui ta raakis, vaites, et Mendoza raakis talle lugusid ja ajas teda meeldiva portree jaoks poseerimine ei muutunud tüütuks.

Kui portree valmis sai, ütles Josefa, et don Diego rõõmuga rippus ema magamistoas ja meie õega pidasime seda imekaunist. Oli pildil palju uhkemalt riides kui kodus, kui ta oli perekonnas japidamist puudutavate asjadega hõivatud. Pildil mängles valge siidkleidi voltidel, millel oli lai seelik ja kange valge krae. Juud

Lihtnagu ümbritsesid pärlid ja paelad, varrukatel oli pits ja rippusid tema käes. Tumedad silmad olid suured ja tugevud, paistsid silmad naeratavat täpselt nagu eluski. Et enne pulmi oli portree rippunud ühes õukonna avatud, kinnatud ära palju kiitust, kuni jäi silma kroonprints don

pa kinnamaani jõunud, raputas Josefa pead. Ta sosistas, et Baltazarile sündides kuri loits peale pandud. Tal oli portree kolmas palee koridorides, sageli võtsid krambihood teineteist ning ta ulgus ja ajast suust vahtu välja, võitles kujutletud, viskles ja naeris kõige peale, kuni ta tuli ketti panna. Kõik see oli Hispaania troonipärija, olid läbiraakimised, kuni abiellu asjus liiva jooksnud. Ema kaskis Josefal otsida talle jaoks sobivama jutuaime kui õukonna kuulujutud vaestas. Josefa kortsutas süngelt kulmu ja ütles: „Ma tean, mida“ aga ei taäkinud rohkem midagi.

Don Diego isa mu ema ja tema pildi oma lossi, see oli vana ja kangel magedes Madridist lõunas. Üks mu esimesi meelde, et istun koos Josefaga ühes seelses tuulises tornis ja lehvitaks isale, kes lahku reisile Hispaania Ameerikasse. Ema oli viis last, kes tema aega sisustasid – mu kolm vanemat, Consuela ja mina. Me elasime vaikselt, alustasime igat päeva sellele järgnesid õppetunnid. Parast õhtusööki kadusime kullide, sadulate ja jahikoortega, meil Consuelaga oli tantsimine, me harjutasime tantsusamme või mängisime Consuela oli minust kolm aastat vanem ja kui ta oli kolmeteistkümneks saanud, sarnanes ta meie emaga. Josefa ütles, et mina

Meie reiside vaheajal nägime, oli ta lahke. Meie Consuelaga oli ta küsis mu vendadelt nende õppetükke ja tegi meile loodust – kalliskive ja pehmeid sille, kullatud karbikesi ja kinkerdatud poiste suuruses mõõku. Tema ja mu ema jäid varandusele. Mõne nädala pärast oli ta jälle läinud.

Poisid magasid koos oma õpetajatega ühes toas Josefa ja mina magasime väikeses alkoovis minu ema mures olevate tubade kaugemas nurgas. Consuela magama olin kerge unega ja tasased helid – kustuvate aegade, öölinnu jahihüüd tasandikul või Josefa norskamine. Ühel ööl, kuu aega pärast seda, kui isa oli meile saginud teinud ja lahkunud, kuulsin hobuse kapjade klobinat sisetõrjakiire käsklus: „Avage kuninga nimel!“ ja siis raskete jalga ning käsk teenijad minema saata. Ema hüüdis teravalt Josefa laste juurde jääks. Ma ütlesin, et ema paistis hirmul olevat, vaigistas mind viisil, mis reetis, et temagi kartis.

Palju tunde hiljem kopsisid hobused jälle minema. Küsisid need saladuslikud kulalised olid. Josefa raputas pead ega olnud.

Järgmisel hommikul hiilisin ema magamistuppa. Tema olid tumedad ringid, põsel kriimustus ja Josefa oli käe värisevate õlgade pannud. Kuulsin teda ütlemas: „Aga mida saanud teha, mis poleks asja hullemaks teinud? Ta on prind käskida end sisse lasta iga aadliku lossi kogu riigis. Sa ütled tugevad mehed kaasas...“

„Tal on kümne mehe jõud ja ta on hull.“ Mu ema. „Huflumeelne... tal oli minu portree koopiat! Kui ta lapse kuningas lubanud temast uuesti pärija teha. Ja kui ei, haavata tapmiseks salanõu. Ta jauras, ütles, et minu kujutis portree magas, see lubas teha temast... normaalse mehe! Nuud ta see ongi! Kui ta... lõpetanud oli, pani ta oma pistoda mulle keelas mul sõnagi oelda, vaid oodata ja vaadata, kas ma ootan last! Kui ma don Diegot hoiatan, ütleb prints, et ma mehed oma voodisse, ja abikaasa mõistab mu suudi tema au hävitamist ma teda ei hoiata, kardan oma abikaasa elu pärast. Josefa, me kadunud! Kadunud! Mu vaesed lapsed!“

Sus märkasid mõlemad mind, Josefa kõssitas mu minema les mulle hiljem, et kui ma oma ema armastan, pean unustama kuulsin. Aga hirm oli meie ellu astunud.

Maast vahejuhtumit sai ema minu isalt tema sekretäri all, kuu kästi mu vennad viivitamatult Zaragoza lähedale oliste juurde kooli saata. See ei meeldinud emale, aga loomuletus. Poiste kirstud pakiti kiiresti ja nende toapoisid linnudega kaasa minema. Poisid olid meid hüvastijätuks õhvil, uuest seiklusest põnevil. Lehvitasime Consuelaga oma tornist, kuni nad olid tillukesed täpid all tasandikul. Nad olid punased ja ta paistis mures olevat.

Ma perega liitus uus tüdruk. Nüüd süütas tema meie küünile tuppä süüa. Tal olid viltused silmad, mis vaatasid erisugundadesse, mis minu meelest andis talle kurja ilme.

Ma kevadele ruumi tegi, kannatasid ema ja Consuela kõrga Josefa ning ema paistsid jagavat õnnetut saladust selle ema ema pidi hommikuti puhkama, soovis mett süüa ja miks muutus kahvatuks, kõhnaks ja letargiliseks ega huvitunud õppetööst. Tema silmad muutusid üha suuremaks ja suutõug naine ilmus kurnatud ilme. Ta ei tahtnud enam laulda mängida. „Peaaegu neliteist,“ sosistas mu ema ärevalt, „võib tal kuupuhastus – see muudab neiud sageli väsinuks.“

Consuela jäi liiga nõrgaks, et voodist tõusta, ja ema jõi kogu kuu koolvale, meelitas teda natuke puljongit jooma, kui öde koolpölvetas, kui Consuela magas. Mina olin ärevil, soovisin, et koolvõnna arkaks ning minuga koos õppima ja mängima hakata. Ma hakkasid Consuela kaunid juuksed välja langema ja nad sugavale pealuu sisse. Ema ise oli murest haige.

Ma ütles Josefa valjusti, tõmmates mind uhel päeval haigetoast kooli ja viltuste silmadega teenija õe eest hoolitsesid. „Sul on koolvõnna ja seekord ei paase sa sellest, et mind parandustööde kooli.“ Ma vihkasin parandamist, aga oli kena kevadpäev parandustööde ja mul oli hea meel haigetoast välja saada. Me võtsime Josefa oma suure õmbluskorvi ja mina kauni maalitud kooli, mille isa oli mulle kinkinud sõrmkübarate, tikkimissiidi kooli. Ma ütlesin, et kooli jaoks – idatorni, kust mauridest kaitsjad olid kord külvanud

nooli katoliiklikule sõjaväele enda all. Josefa oli pannud aknaorva, mis moodustas laia kivist istme.

Josefa mässas minu nõelale niidi tahaajamisega ja tema kinnitamisega, võttis nõelad jälle välja, kõhatas, hakkima hakata, aga ei õelnud midagi. Lõpuks müksas ta. „Vaata, pääsukesed tulevad Aafrikast tagasi.“ Meie päädasid pääsukesed olejuppidega edasi-tagasi ja vanade laste vahel oli kuulda alles munast kooruvate tibude siutsu. Ühel päeval püsis ilus ilm ja me jälgisime, kuidas vanalinnas edasi-tagasi lendasid, nokas putukad oma lastele. Josefa vaatas linde kui õmbles.

„Näed,“ ütles ta ühel päeval teravalt. „Uus isalind lendab kohal ümber pesa. Vaata, mis nüüd juhtub.“ Uus isalind tuli nähtavale, tibu nokas. Siis lendas ta ära ja me nägime täppi tema nokast maha kukkumas. Minu õuduseks vaatasid haaval pääsupojad, lendas veidi kaugemale ja viskas nad alla.

„Et ema oma paariliseks meelitada, tapab ta esimese mehe,“ sosistas Josefa üle öla vaadates. Mõne päeva pärast hüutaval hobusel sõnumitooja. Frantsiskaani kloostriis, koolis käisid, oli juhtunud õnnetus. Nad olid puhketunni ajal kaevuserval istunud. Kui kell neid uuesti tundi kutsuma vennad tulnud. Nende sõnakuulmatuse peale vihastanud neile järele läinud, aga neid ei leitud kusagilt. Kogu kloostri igalt poolt ja lõpuks tegi vee järele saadetud ilmikvend kutsutuse – kõik kolm olid kaevupõhjas, uppunud. Kui nad olid leitud, polnud keegi neid kuulnud. See pidi väga kiiresti juhtuma, sest kukkus kogemata, teised üritasid teda aidata ja uppusid ka.

Mu ema minestas.

Nädal hiljem, kui suvekuumus alt tasandikult lossi pöörisuri ka Consuela.

Ema katkus juukseid ja itkes. Siis sai ta isalt kohutava ütluse temast täielikult lahti. Ema veetis üha enam aega õmbluses põlvitades. Josefa ei lahkunud hetkekski minu kõrvalt ega

meidagi, mida ta polnud oma kätega valmistanud. Viltuste teekondadruk kukkus kõõgi kivitrepil, murdis jalalu ja lõi lasti lohki, et ei saanud enam normaalselt käia ega lauas istuda. Nurgas kõõgis sosistas ta, et teda oli lükatud, aga teistele, nagu ka Josefale, ta ei meeldinud ja temast ei tehtud

midagi. Ühel talvunud kuud ja mu ema vöökoht oli paisunud. Tuli minutooja. Mu isa oli nädal pärast Sevillast lahkumist meeldunud. Arvati, et ohtlik laine oli teda kõikidest tema koolimata ühel ööl ootamatult tabanud, kui ta tekile astus. Kõik tema hinge eest missasid. Kuninganna, kes oli alati olnud mu emale sõna, et ta peaks sünnituse ajaks õukonda minema, ütles, et keelduda oli võimatu, et me peame kaitset otsustama seda leiame. Alustasime aeglast kuuma teekonda üle Madridi. Kui me kohale jõudsim, valitses õukonnas lein. Üks oli surnud. Levisid kuulujutud.

Minu emal oli palees toad, aga sügise tulles olid need kaminatest hoolimata tuulised ja külmad. Mu ema liikus raskelt ja ta ei saanud siiski voodisse. Tema silmade all olid tumedad lohud, ta ei saanud magada, ja kui ta tõstis käe linadelt, et mu põske silitada, hakkasid sõrmed paistes. Mul lubati vaikselt tema kõrval voodil istuda tema sõrmustega, mida ta enam kanda ei saanud ja mis seisid voodi kõrval kirstul. Öö lähenedes valgustasid tema magamisruumi kummalgi küljel – üks kummalgi pool voodit –, mis heiteti eebenipuust krutsifiksile voodi kohal seinal. Tuuletõmbus tuletõmbesid hubisema ja pikad varjud veiklesid krutsifiksil, nagu oleksid valudes väänelnud. Ema sõrmused hiilgasid küünlavalguses nagu lohe silmad – punaselt ja roheliselt. Ülejäanud toas valitsesid varjud. Ma kujutlesin, et miski ootas seal hinge kinni

hoides, kui Josefa õhtusöögi tõi, küsis mu ema: „Kas vastus on olemas?“ Josefa nõudis, et kõigepealt peab mu ema sööma, kuni ta ei ole enam väsinud ja võttis paar lusikatäit suppi, siis

paar lonksu magusat mandlilõhnalist veini Veneetsias. Josefa kuivatas tema suu õrnalt linase salvrätikuga. Öhtu järel ühe vastuse: „Ehk homme.“

„Josefa, saada talle uuesti sõna! Nad ütlevad, et tema ei taha seda korraldada, lapsi ära saata. Tema on nüüd mu ema.“

Josefa käskis mul ema eest palvetada, et tema teeks. Võtsin palvehelmed, sulgesin pisaraid tõrjudes silmad kogu hingest. Consuelal polnud mu palvetest midagi teinud. Vähemalt astus Josefa ühel öhtul rõõmsama ilmega tuppi ema kodus ema kohale, et talle midagi sosistada. Hiilisin lähe sõnu: „Ta pani asja käima, saatis...“ Rohkem ma ei kuulnud.

Ühel süngel öhtul kuu lõpus sadas rasket vihma tuul. Ema voodi kohal paistis okaskrooni kandev plaad visklevat, kui piinatud keha agoonias tõmbles. Elumata nägin ema voodist kummalist karjet, see meenutas mitme hääle, kelle isa oli oma reisidelt toonud. Teenijad vilkatasid ütlesid, et ta karjus neetute häälega, ja kui me Madridi tulnud lindu kaasa.

Veinikarikas kukkus Josefa käest põrandale ja purunes. Ma deti joostes ämmaemanda järele ning peagi saabusid arstid, kes sisse astudes märgi mantleid seljast kiskusid. Ema tekkis ja uuesti seda häält ning ma katsin kõrvad kätega. Kiirustas preester, keda saatis unine poiss, kelle käes oli armulaud. Josefa käsivart ja ütles, et keegi ootab.

Josefa tuli voodi juurest, tõmbas mind püsti ja vedas. Anusin, et võiksin jääda, aga Josefa raputas mind tugeva raevukalt, et ma pean olema vapper tüdruk – ema palvetel valisuse eest oli vastatud. Seal seisis pikka kasvu nunn, vabakumatuult nagu kuju, mantel käsivarrel. Ta voltis selle lahti. „Mõde Arsinoe,“ sosistas ta. „Ärge tehke ühtki häält ja pange...“

Tõmbusin eemale, aga Josefa võttis mantli ja mahkis selle nii tihedalt ümber, et ma ei saanud liigutada. „Mine õde Arsinoe,“ käskis Josefa, kui ma rabelesin ja jalaga tagusin. „Kui sa...“

„...mine kohe! Mine!“ Mind juhiti mööda pimedat koridori treppi, mis viis köökidesse ja sahvritesse, siis vaikese koridori, mida kasutasid kaupmehed tellimuste taitmiseks, tänapäeval kardinatega tõld ootas vihma. Nunn lükkas mu tõldast ära. Josefa ja mu ema pöörasid minu vastu ja saatsid mind nende neile iial andeks.

18. PEATÜKK

*Las Sors Santa de Jesuse kloostri kroon
Andaluusia, sügis 1551*

Marisol on viimase aasta mossitanud – see on tema viimane kurbusega võidelda. Ja viies tüdruk, Sanchia, on teistest vanem, on üheksa-aastane ja tuli pärast seda, kui pääsukesed ära põlesid alt orust, kus põlde puhtaks põletati, tõusis suitsu. Kui põletati hane. Kui ta teadvusetuna suletud tõllast välja tõsteti, ütles ta, et ta on haige, võib-olla suremas. Aga õde Sophia, kes teadis, et ta oli ainult sügavas unes. Kohutava valu tõttu lapse põletamist ja säärtes oli õde Sophia sunnitud jootma talle reisi ajal ohu unerohtu teise järel.

Nüüd, kui ta paraneb ja jälle käia suudab, on Sanchia raskelt armidega kaetud jalad ja sääred teevad valu ning ta ei saa kaua des pikalt paigal istuda. Ta hüpleb, niheleb ja tantsib alates lapsest ta ärkab, kuni õnnestub teda viimaks veenda voodisse heitma. Meelitas loo lapselt välja taldrikutäie *turrone* abil, mille ta vana tükkideks murendas, et neid talle ükshaaval sööta.

„Sõdurid tulid, kui me magasime. Nad loopisid mööbli ja muu laiali ja tõmbasid padjad puruks. Nad ütlesid, et kus on juudid on ka kuld ja kalliskivid. Nad naersid, kui leidsid küünlajaliku mu ema süütas küünlad reedeti, kui kardinad olid ette tõmmatud. Need olid peidetud Nēitsi pildi taha koos isa heebreakeriga.“

Mullest ta oli lubanud mind ühel päeval lugema õpetada. Nad hohedast veinipeekrid, mis kuulusid ema perekon-
trollarilise tähega, mis on saladus. Ema pani kae minu
naha, et sõdurid naersid ja olid rõõmsad, sest nad mängisid
nagu see mäng, mida mina isaga mängisin, kui tegin näo,
etlastimängija ahv. Isa väntas mängult oma leierkasti ja
kui ta tõstis ta pilgu ja küsis: „Kus on ahvike?“ ja mina
peidan end välkkiirelt ära, kuni vanaema ja vanaisa mind
nagu välja meelitasid nagu lemmikloomadest ahve pähkli-

omad sõdurid meid minema, sinna, kus oli palju inimesi pi-
naku luku taga. Ema ütles, et see oli ka mäng. Sõdurid viisid
vanaema ära ning kui nad tagasi tulid, hakkas ema nurma ja
ta, et see on halb mäng, et ma kardan ja tahan koju minna.
Nad ema ära ja kui ta tagasi tuli, ei rääkinud ta minuga. Üks
nagu peida vaatama. Nad rääkisid läbi trellide ja ema langes

at natuke aega pärast seda häale tagasi ja rääkis, et järgmisel
tuli tema ja isal mulle üllatus: nad teadsid võluloitsu, mis
nagu parisahviks. Ma peidan end koos nendega ning kui tema
nendad ütlevad, muutun ma ahviks ja pean hüplema ja tant-
sima alati tegin.

Ühel päeval tulid sõdurid tagasi. Nende riiete asemel, mis me
hoid kaasa võtnud, andsid nad meile jubedad karedad hõlstdid.
Nad meid kingi ära võtma ja kandma küünlaid ja siis lak-
koon vanglast ära. Väljas olid rahvahulgad, kes näitasid meie
hõltsid: „Raisk!“ ja „Mõrvarid!“ ja sülitasid meie peale.

Ütleb, et nad pole olulised, sest minust saab ahv, aga võluvägi ei
nagu tööle, kui me õiges kohas oleme. Siis ütlevad nemad isaga
il ja mina ei tohi karta, vaid pean hüppama nunna juurde, kes
nagu ema osutas pikale kogule ja ütles, et nunn annab mulle
il ja muudab mu uuesti tüdrukuks, enne kui ma arugi saan.
et tohi tagasi vaadata, muidu loits ei mõju.

Ta ütles, et tehakse tuli ja mu jalad võivad natuke k...
aga ahv suudab sellest üle hüpata. Ta näitas, kuhu...
minema, ja kordas üha uuesti ja uuesti, mida ma teha...
ma ütlesin: „Ma tean! Ma tean! Just seal!“ Siis sidust...
kõitega kokku, mina nende vahele surutud. Mind...
sidunud.

Mu vanemad surusid end serva poole, mina nende...
sika mängima hakkas. Inimesed meie ümber nut...
kaugemal oli lärm ja rõõmuhõisked. Kuulsin ema...
ta on kindel, ja isa ütles väriseva häälega, et kõik pilg...
ei nähta, kui ta kiirelt liigub. Ta käskis mul rangelt...
pealinikut silmas pidada – vaata, ta põlvitab varjus. „...
kordas isa üha uuesti, „siis jookse otse tema juurde.“

„Ma tean, ma tean!“ ütlesin mina. Siis tulid mu...
tõrvikutega. Kui nad langetasid tõrvikud selle koha juur...
seisin, mõtlesin, miks nad hoolikamad ei ole. Siis kuub...
Suits kerkis, inimesed hakkasid lämbuma ja karjuma ja k...
igal pool meie ümber. Mu vanemad köhisid ja ema ütles...
ma kuulsin vanemaid lausumas võlusõnu: „*Yit'gadul v'yit'*...
raba!“ Nagu ahv, kiirustasin üle leekide, aga need kõrvet...
sääri ja jalgu nii hullusti, et ma jooksin väga kiiresti, et...
köhisin ja ahmisin suitsu käes õhku. Kohutav karjumine...
valjemaks ja valjemaks ning siis tuli nunn suitsu sisse ja...
mantliga ja me kiirustasime minema. Kui ta mantli ära võtt...
väike tüdruk ja nutsin, sest mu sääred ja jalad tegid nii hal...
tal põlnudki maiustusi!“

Abtiss andis talle viimase tuki *turrone't*. Sanchia sõi selle...
rahutu pilk hüples meie seas ringi. Tema sääred ja labajalad...
armidega kaetud ning ta kordab pidevalt „võlusõnu“, juud...
vet, uskudes, et see viib ta mingil viisil tagasi perekonna juur...
jumal, nad on nüüd tulde lennanud tuhk. Ja kui inkvisitsioon...
tulevad, esitavad küsimusi ja lapsi läbi vaatavad, kui ta neid...
dab, reedab ta ennast ja meid... me ei julge selle peale mõelda.

muza Sanchia tagasi *sala de las niñas*esse viis, ulatas abtiss...
...kirja. Las Golondrinase kord laheneb. Abtiss puu...
...oma kaelas.

November 1551

...korda lund sadas, tuli abtiss erutatud olekus skrip...
...ja saatis Esperanza mingit käsku täitma. „Õde Beatriz,
...ajannat! Ma olin ristikäigus, kui lund sadama hakkas,
...kuidas kaitsta Esperanzat ja teisi, mõeldes, kuidas
...katab. Korraga oli ta seal, tema must mantel lehvis täpselt
...edki on kirjeldanud! Ta ütles „saada nad“, „pruudid“ ja
...Ameerika“, aga rohkem ma ei kuulnud. Sama järsku oli
...“

...kas ta oli seda ette kujutanud. Abtiss oli üsna vana, mi...
...mure pinget all ja muretses väga. Ta nõudis, et meie viis
...end kasulikuks teeksid. Meie üllatuseks on mossitav Marisol
...võlga tubliks orbude eest hoolitsejaks ja vastutab enamikul
...*sala de las niñas*e eest. Vaikne Pia istub sageli Luziga, aitab
...hustoodes ja muidugi töötab Esperanza iga päev minuga.
...nab Sanchiat nii palju kui võimalik enda juures, üritades
...end rectmata inkvisitsiooni küsituleja jaoks ette valmistada.
...Sanchiale ühe loo teise järel pühakutest ning sunnib teda
...neid ja katekismust ja palveid ja roosikrantsi palveid, nii et
...nakkaks ülekuulamisele õigeid vastuseid anda. Keegi meist ei
...me õnnestuks, aga meil pole südant seda abtissile öelda.

...mitame jõulupühi oodata ja kui paast on möödas, siis pidus...
...Serafina lõpliku töötuse annab. Selle päeva tähistamiseks
......alisest suurem pidusöök. Õde Serafina isa on rikas lesk,
...Uues Maailmas valdused ja hõbedakaevandused. Kummalisel

kombel polnud ta orbudekodu tüdruk, vaid tuli ta ühe teise kloostri koolist. Õde Serafina on elav neiu, kellel on palju sõpru. Tema vanemad poolvennad on temasse kiindunud ja saavad talle kirju uudistega ja sel aastal tegid nad kloostri visiidi, et enne külmade tulekut õega kohtuda. Nad on oma isa asju ajades Hispaania kolooniates käinud ja pidid peagi asumaa. Nad jätsid abtissile raha uhke pidusöögi jaoks ja saamist pühitseda.

Uusaasta

Jaauar ja veebruar 1552

Paljudel pimedatel talveõhtudel, kui mäestikutuuled uimast koguneme oma õmbluskorvide ja parandamist vajavate ümber, löbustab õde Serafina meid oma vendade lugudega Ameerikast. Ta räägib nii ilmekalt, et leekidesse vaatades näeme kuldseid madu, kullast ja kalliskividest aedu ning sellel sädelevaid uusi linnu, mida Hispaania asunikud on ehitanud kaugemal mõisaid, mis ulatuvad silmapiirini, kus mured kerkivad. Meie jaoks, kes me oleme määratud mitte ilal kloomi kuma, on see põnev.

Õde Serafinal on ka hulk hirmsamaid lugusid, päris nendele kommetest võtta endale hulk naisi ning hispaanlastele kellel pole katoliiklastest hispaanlannasid, kellega abielluda, võtavad mestiitsidest naiste hulgast armukeši ja konkubiinid, väga kaunid, ja nende lapsed jäävad ristimata, kui hispaanlaste või preestrid ei sekku. Ta väidab, et bordellid ja lahutused on vane nahtus. Noomisin õde Serafinat sellise kergemeelse jutuga, oli veidi aega vait ja ütles siis, et tal oli parem lugu, seekord

Ma pole noviitsidega kunagi väga range

et pärast seda, kui Francisco Pizarro ja tema konkistadorid keisrid vangistasid ja tapsid, olid hispaanlased läinud rüüstanud indiaanlaste suured kulla-, hõbeda- ja kalliskivide iganes nad neid leidsid. Rikkusest joobnud, läksid nad rannikust üha kaugemale. Lõpuks, kõrgete mägede, rüüstasid konkistadoorid palee, mis kuulus niinimetatud kloostrile, keda õde Serafina vennad teatud paganlikeks nunnadeks. Neitsid kadusid, nad viidi sõjasaagina kaasa, et inkade õnnestada, sest sealne rahvas pidas neitseid pühadeks. Aga nad said, et neitsid põgenesid pühasse kindlusse mägedes, kuhu voluvärava oma jumalate maale astusid.

Õde perenaine katkestas teda ja ütles, et aitab küll paganlikest. Õde Serafina ütles, et ta hakkas jõudma selle osani, mis kristlikest nunnadest ja müsteeriumist. See oli loomulik, et vastu panna ja me panime oma õmblustöö käest,

Õde Serafina meie juurde. Tema järgmised sõnad olid nagu pimedas talveõhtus lõõmav päike!

Õde Serafina ja kuninganna soovisid, et pärismaalased oma hinge võtaksid ristiusku pööraksid, järgnes Pizarrole peagi hispaanlaste piiskop koos salga frantsiskaani munkadega. Ta kiitis õde Serafina hävitamise heaks ja nõudis, et selle paiga puhastamiseks, mille juurde pidi kuuluma ka väravas asuv uhke kloostrimaja, et seda sisse pühitseda, leidis ta oma kloostrimaja ja pahameeleks, et hispaania nunnade ordu oli kloostri loomata ja loata enda valdusse võtnud. Tal polnud aimugi, kuidas asi juhtuda sai, aga tema selja taga rääkisid inimesed, et nunnade teed olid äraarvamatud. Ainus seletus oli, et nunnad Pizarro laevastiku laevade salajases peidikus kohale toodud.

Pizarro ei lukanud seda kuulujuttu kunagi ümber. Vennad ütlesid, et ilmselt kartis Pizarro lolliks jääda. Ta kamatu ja kui olid olemas dokumendid, mis oleksid valgust heita, ei oleks tema neid lugeda osanud ja ta ei oleks seda tunnistanud. Piiskop polnud samuti kunagi varem rahvas ei hakkaks arvama, nagu poleks ta kirikuvõimude ametlikku seletust oodates.

Aga õde Serafina vendade andmetel oli nunnade põhjus. Vanemad meremehed rääkisid rannikukõrvalt olid mauri meresõitjad Hispaaniast ületanud kohutava meduse mere, torm oli nad võõrale maale puhunud. See oli nad rääkida, juhuks, kui inkvisitsioon peaks seda kuulma. Hispaania tahtis, et avastuse au kuulaks ainult katoliku deavastajatele. Aga meremehed, kes tuulte ja hoovaste tõttu olid sid – etteaimamatud ja metsikud tormid muutis need Maailma ohtlikuks –, uskusid, et selline asi võis juhtuda ka mis Atlandil kursilt kõrvale kaldus. Ehkki nunnad oleksid merele läinud... see peab saladuseks jääma!

Õde Serafina oli naernud ja vendade oletusi tantsumise lolluseks nimetanud. Nad vaidlesid vastu, et pole talle veel osa rääkinudki. Juhtumisi tõmbas klooster Päikeseneitsi peagi ligi suuri pääsukesteparvi, samamoodi nagu nende klooster. Algu tunti seda lihtsalt kui „Hispaania kloostri“ ordu kui Sors Santos de Jesus de Los Andes. Aga hiljem, pääsukestele, sai klooster tuntuks kui Las Golondrinas. Õde hakkas just vabandama, et ehk pole see tõsi, aga armas hoolimata, kui ma tõusin ja karjatasin.

Õmbluskorv kukkus mul sülest põrandale ja ma jõllisin Serafinat, nagu oleks mägi ise rääkima hakanud. Siis tõmbasin randmest ja tõmbasin ta nii järsult püsti, et tema õmbluskorv kukkus samuti maha ja teised vaatasid mind ehmunud nägudega. Polnud vaja nii karmilt korrale kutsuda, isegi nii naeruväärne

õmbluskorv kaasa, kohe,“ käskisin ja hakkasin teda toast välja

viima vastu. Küllap ta arvas, et ma kavatsen öde Serafinat hoida: „Ei! Õde Beatriz, ärge tehke! Õde Serafina tuleb lihtsalt välja. Mina olen ka sellistest asjadest luge-

ma,“ käskisin ja tirisin öde Serafinat, kes nüüd nuuk-
nult seda, mida vennad olid rääkinud, ega tahtnud mi-

laksime kolmekesi otse abtissi salongi. Abtiss tõstis pilgu-
atult ja kortsutas sellise äkilise sekkumise peale kulmu.

Õde Serafina rääkis uuesti lugu, mida te meile jutustasite.“

Õde Serafina tahtis öde Serafina kasku, Esperanza ootas ni-
i oli narviline. Abtiss lasi öde Serafinal seda veel kaks
õde Serafina kindel, et tal ei tule pahandusi, ja
õde Serafina tahtis tema järel minna, aga ma käskisin
õde Serafina jääda.

Õde Serafina, miks sa usud, et öde Serafina rääkis tõtt.“

Õde Serafina on veidi kergeusklik ja erutub kergesti, aga Esperanza
õde Serafina ja tema mälu on nii hea kui ka täpne. Ja nüüd rääkis
õde Serafina sajandi ajaloolane Al-Masudi kirjutas mauri mere-
õde Serafina lalusid üle udu ja pimeduse mere. Aastaid hiljem ilmu-
õde Serafina valja aaretega ja lugudega kummalisest maast, kus olid
õde Serafina ja kalliskivikaevandused.

Õde Serafina oled seda raamatut näinud?“

Õde Serafina lugi. Oma isa raamatukogus,“ vastas Esperanza.

Õde Serafina võib öde Serafina jutt sellest, et konkistadoorid leid-
õde Serafina Hispaania nunnad Hispaania Ameerikast eest, tõsi olla? Ka
õde Serafina vedav laev võis läände kalduda?“

Õde Serafina on võimalik ühtede, miks siis mitte ka teiste jaoks?“ vastas

Õde Serafina lasi ka tema minema.

Õde Serafina paustis sama vapustatud olevat nagu mina. „Hispaania
õde Serafina Hispaanias? Meie misjon ei uppunud ega langenud

piraatide küüsi. Ja nimi – Sors Santas de Jesus? Ja mis sellest midagi?”

Me istusime ja arutasime võimalusi. Lõpuks ütles Serafina: “See on tõsi, on tegemist imega. Sellised uudised püüavad meid aastat leinamist! Me ei söanda loota ja ometi me loodame, kui tee läbitavaks muutub, saadab abtiss kirja meie kloostrisse.”

Õde Serafina tervituspeol oli palju rõõmu ja rohket valiselt ette nähtud. Ja joomist.

Las kõik, kes seda loevad, paluvad Jeesuse pühade tervist ja nad siis ükskõik kus. Jumal on kõikvõimas!

19. PEATÜKK

Sors Santa de Jesuse kloostri kroonikast; Andalusia, kevad 1553

Õde Serafina, kui abtiss kirjutas Jeesuse pühade õdede kloostrisse tulevastele Uues Hispaanias Andide mäestiku jalamil. Tee on juba läbitav. Eelmisel nädalal pidasime lihavõtteid ja nüüd valmistame, et seada klooster valmis palverändurite vastuvõtmiseks pärast *Semana Santa*'t. Laatsaret on laest põrandani kinnitatud, meeste ja naiste öömajade eest vastutavatel ilmik-kooridele on pandud värsked õlgmadratsid ja tähtsamate külastajate jaoks on valmis pandud palverändurite kongid voodite, puhaste ja puhtade. Luugid on lahti tehtud, kevadtuuled on talvise lehmaga minema puhunud ning klooster lõhnab mesilasvaha ja puhtuse. Ristikäigus on ürdid ja roosid kärbitud ning teerajad puhastatud. Palverändurite aias õitsevad apelsinipuud ja väikese aia ümber merekarbikauss on puhtaks küüritud. Kaljulõhes kasvavad õiepungad ning rosmariin ja lavendel ajavad uusi

õdede lõpetanud kuninganna kingituse, mille kallal ta kogu talve on õiged kõige peenemalt tikitud õhukesest linasest riidest õiged, mis kujutab lendlevaid pääsukesi, õrna pääsukesepesa kuninganna mitsiaalidega, ja on palistatud pitsiga. See pakiti rosmariini-õiged ja aupakliku tänukirjaga tema majasteedi helde eestkostetud õiged kinnitusega, et me palvetame katkematult tema hingelise ja

kehalise heaolu ja Hispaania Ameerika kolooniate pööramise eest.

Meie kanade ja kitsede eest hoolitsev õde hoolitseb nende juurdekasvu üle ja lihavõtte pidusöögiks nautimiseks. Koogis seguneb *polvorónes* te lõhn meie lihtsa igapäevase toiduse setamise hõnguga. Kabeli hõbenõud on laikima hõõpunud pestud ja parandatud ning külaelanikud toid meile kalasugise veini. Käärkambris on linasesse riidesse pakitud leivad. Laatsarettides on õed pannud valmis puhtad alad, määrded, toonikud ja tinktuurid. Talvised haigused toovad juurde palju palverandureid.

Kui ma täna abtissi juurde laksin, nägin oma palverandures juures teisel pool võret üsna metsiku valimusega naine, kes kelle riideid hoidis koos piha umber seotud kois. Arvasin, et see üks erakutest, kes aeg-ajalt seltsi ja korralikku toitu toob juurde tulid. Abtiss viipas mind enda juurde ja sosistas: "Pea avas talle täna hommikul värava ja ta raakis erutatult, vana kellegi leidma, peab abtissiga raákima. Uksehoidja soovib teid pealt palverändurite peatuspaika minna, suua ja puhata. Mõeldakse, mida ta soovib, aga mees hakkas jaurama, et ta peab noore tüdruku, kes ehk siia toodi. Samal ajal ei tahtnud ta oma eeslist, kelle seljal oli suur sadulakorv. Uksehoidja ütles, et see oli täis pintsleid, värve ja lõuendit. Mehe aktsent ja kõne olid vastuolus tema rasitud valjanägemisega ning uksehoidja ütles, et ta võis mõne orvutüdruku isa olla, kes oli tuttele järele. Uksehoidja sõlmis kokkaleppe. Ilmik viib ta abtissi juurde, kui väravasse jätab.

„Ma kuisin temalt tüdruku nime ja põhjust, miks mees... aga...“ Abtiss kergitas kulme ja noogutas peaga *locutio* poole. Ilme viitas sellele, et teisel pool võret põbisev mees oli hull ja ta posises midagi kroonprints Balthazarist. Juba enne Marisol teadsime me kroonprints raevuhoogudest ja krampidest ning kuulnud jutte, et kuningas oli troonipäriluse järjekorda muutnud.

„...et don Balthazar oli kuninga käsu peale tapetud ja...“ Lõunased valmis kogunema martrist printsipiärija.

„...krooni suhtes rahulolematud,“ ütles korratu välimus, kus hoitakse saladusi, vahavad kuulujutud. Don... ütlesid, et ta oli eostanud lapse, tüdruku – ja... krooni õigusjargne pärija. Laps kadus kaks aastat... andnud käsu tüdruk üles otsida.“

„...mummu selle lapsega pistmist?“ küsis abtiss.

„...kõhata enne, kui võimud seda teevad. Sest mina olen... tüdruke töit raákima ja andeks paluma,“ vastas mees. Täbi... tema metsikuid silmi, kui ta näo vastu varbasid... vaatama, et ta on ohus.“

„...dama?“

...olen suure patuga hakkama saanud. Jumal õnnistas... mina kasutasin seda kurjasti. Armastasin naisi üle... oma annet, et maalida neist portreid viisil, mis äratas... kolmas, sest portreede maalimine oli nagu armatsemine –... end mulle, usaldasid mind, andusid mulle. Kaunitel... erinevaid nägusid, ilmeid, mida nad soovivad maa... teha, ja nagu, mida nad tavaliselt peidus hoiavad. Portreed, ... soovivad enda paljastamist. Ma nägin edevust, kavalust... teatasin neid elegantsi või elujõuna. Ma teadsin nende... alust ja eelkõige seda, kellel oli habivaarse saladusena... portolul ei tohtinud iial avalikuks saada. Sest need naised... Ma aitasin neid lapsi varjata. Ja võtsin neilt tasu sel... teada ihaldasid.

...võttis väga noore neiu kihlusportree. Ta oli uje ja tagasi... peest ja kalkuleerivatest mõtetest puutumata. Hakkasin... kuidas ta ära võrgutada nagu teisedki, aga selle asemel... peale ega tahtnud talle halba teha. Aga tundsin kohus... teda sensuaalse ja ihaldusvaärsena – tema tulevane abi... portree kui maailma näinud mees, väga mõjukas ja rikas, ja

ta isegi armastas väga naisi. Kasutasin kõiki oma kunstiteadmisi pilku silmades, täidlust huulte juures, et maalida ta nagu ta võiks tunduda – kui ta oleks olnud mõni teine abikaasa oli väga rahul ja maksis mulle kahekordse tulu.

Õukonnas imetleti seda portreed väga ja sellel oli tohutu mõju. Kui mulle anti käsk teha maalist koopiat eraruumide jaoks, tundsin ebamugavust, aga ei sõand kule käsule vastu hakata. Tundsin kergendust, kui kadus õukonnast koos portreega oma abikaasa koju. Unustada tema armast nagu ja usaldavat ilmet naist kahetsema, et olin pildi niimoodi maalinud, tundsin, et olin viisil reetnud. Aga printsi jaoks koopia tegemist pidin no kahetsema. Ma ei olnud harjunud end suudi tundma, et timiseks viskusin töösse ja naistesse. Maalisin ja maalisin mööduva aastaga üha rikkamaks ja edukamaks.

Kui sain teada, et tüdruk oli laste emaks saanud ja et abikaasa oli pikkadest eemalviibimistest hoolimata tulnud, tundsin kergendust. Ma polnud talle siiski kahju teinud, kuidas sai alguse kuulujutt, et see naine oli kroonprints. Tõsi, kroonprints oli daami portreed ihanud, aga naine oli turvalises kauguses. Aga kuulujutt ei kadunud kuhugi, kroonprints pooldajad, kes väitsid, et tõenditest hoolimata oli ta mees ja sobiv troonipärijaks. Siis sosistasid nad, et naise abikaasast lahti öelnud, sest naine oli kroonprintsile uue lapse ja valmistus järgmist sunnitama. Ma ei uskunud seda kuulujuttu, aga teadsin, et see neetud portree oli hullu printsi ihaldanud nii et ta võis ohtlikuks muutuda. Siis sain teada, et daami suurem osa tema lapsi olid kahtlastel asjaoludel surnud ja järele last. Kuninganna ei uskunud laimu ja kutsus naise sünniõukonda. Kuningannale ei saanud ära öelda, aga daami õnne kroonprints ootamatult, kui tema oli teel Madridi.

Mõni kuu hiljem sain sõnumi, milles anuti abi tavalise leemile – soovimatu tüdrukulapse diskreetne äraviimine. Kui

printsessi, et lasta tüdruk tavalisse kohta viia, mille täpset kohta ma kunagi teadnud. Alles hiljem sain teada, et laps oli tütar, kelle headus oli ilal mu hinge puudutanud, ainsa olnu ilal armastanud. Küllap otsis ta minult abi, kui sai teada, et ma olisin lapsi ära saata ja teadsin, kui ohtlikuks muutub tüdruk, kui ema peaks surema.

Ma ei laimatud naine, suri koos lapsega sünnitusel, just siis, kui abikaasa toetajad õhutasid kuulujuttu, et too oli kuninga tütar, aga ta oli eostanud lapse, tüdruku, kes oli Hispaania ühe pärija. Nad kavatsesid tema selja taha koguneda ühe surma surnud printsi nimel Hispaania kuningannaks. Kaks inglise spiooni võeti kinni, piinati ja nad tunnistasid ühele sedasama last. Nad hukati ja tüdruku otsingud hooletu kuningas andis käsu leida tüdruk enne, kui temast saab relva vaenlaste käes.

Ma ei teinud – põhjustasin hävingut ja surma armastatud. Mu anne hülgas mu, minu portreed ei hinganud enam muale ma üritasin, oli lame, elutu ja igav. Tellimused kuivasid laul kuhjusid. Jõin ohtralt, kuni ei teinud ööl ega päeval vahet, meelestult ning kui ma enam edukas polnud ja naised mind loobusid, otsisin üles prostituudid ja kõige viletsamad naismõttega meeli tuimestada, et unustada, mida ma olin teinud. Ma ei saanud enam kasvas, kuni ma ei suutnud seda enam taluda. Tüdruk ja kahetsesin süütu naise ja tema perekonna – üks laps polnud – hävitamist. Patukahetsuseks käskis preester mul allesjäänud üles otsida, saavutada tema andeksand ja teha tema eest patukahetsustegu. Hakkasin otsima kloostrit, kuhu olin aidanud nii palju soovimatuid tüdrukuid. Aga ehkki ma olin selle tüdruku kordi käima lukanud, jäi asukoht hoolikalt valvatuks, ja kui väga ma ka üritasin, ei suutnud kloostrit leida. Ma ei teada, et see asus mägedes, pääsukeste paigas. Andsin oma raha ning selle raha, mida ma polnud tuulde loopinud, jagasin ja jätsin endale ainult kunstitarbed. Töötasin, et kui jumal

mind tüdruku juurde juhatab, maalin jumala ülistusi. Kaks aastat liikusin ränduri ja palverändurina ühest otsa teisele. Aga ma olen haige ja meeleheitel, et enne surma ta uude elu saada.

Siis, paari nädala eest teel, nägin suurt pääsukesepa lendamas ja mägilased ütlesid, et linnud pöördusid tagasi Las Golondrinase kloostrisse. Esimest korda tundsin loomade olla tulid nad teed näitama. "Ta peatus, et hinge tõmmata," vajus rinna. „Mina olen nurjatu Tristan Mendoza.“

„Ja laps, kellest sa räägid?“

Ta sosistas: „Maria Isabella Vilar d'Ascencion.“

Mehe jutt klappis Marisoli omaga. „Jah,“ ütles abtiss hõlpsalt ettevaatlikult. „Jah, ta on siin. Aga ma ei tea, kas te võite teda leida.“ Pidasime abtissiga nõu – kas Marisolile peaks rääkima, et ole nii metsik, nagu tundub. Aga tema asi oli võimaluse kätte anda ja vaesele mehele ei tohiks keelata õigust seda peale otsustas Marisoli järele saata.

Marisol tormas sisse, oodates loengut kloostri reeglite eest, ja tõi kuuldavale jahmunud „Oi!“, kui nägi meest võõralt.

Abtiss küsis tal istet võtta ja ütles otse: „Marisol, see on end olevat kunstnik Tristan Mendoza, kes maalib sinu ema portree.“

„Kui see nii on, siis vaadake ette,“ ütles Marisol järele hoiatas alati, et kunstnikku ei tohi usaldada ja naised peavad seltskonnas oma voorust valvama.“

Isegi Marisol niheles abtissi raõget kulmukortsutust nähes, allus kerge ohkega, mis pidi märkima seda, kui vähe ta hoolis langes põlvili ja hüüdis: „Ime!“

„Mis see on?“ nõudis Marisol kahtlustavalt

„Minu palvetele on vastatud. Ma tulin oma süüd tunnet otsima teie halastust ja andestust kurja eest, mis ma teile ja teie satele tegin. Ma olen kogu teie pere tapja. Nende veri on minu minu hingel.“

Abtiss: „See kerjus on hullumeelne. Abtiss, lubage mul

Ma ei teadnud, kuidas ta suri. Ma olen neid vihanud ja viha-

Ma ei teadnud, kuidas ta suri. Ma olen neid vihanud ja viha-

Ma ei teadnud, kuidas ta suri. Ma olen neid vihanud ja viha-

Ma ei teadnud, kuidas ta suri. Ma olen neid vihanud ja viha-

Ma ei teadnud, kuidas ta suri. Ma olen neid vihanud ja viha-

Ma ei teadnud, kuidas ta suri. Ma olen neid vihanud ja viha-

Ma ei teadnud, kuidas ta suri. Ma olen neid vihanud ja viha-

Marisol tõstis ruttu silmad. „Tõesti? Olen ma ilu

Abtiss raputas pead. „Marisol! Karda edevust!”

„Oh, palun,” anus Marisol. „Kloostris pole peegleid ega et ma sarnanen oma isale. Isegi mu ema hoolitses oma peeglist. Ja need noviitsirüüd, mida meid kandma sunnitakse, need on ka ilusad.”

Abtiss ohkas. „Aitäh, härra, teie pakkumise eest. Kui ettepaneku, et patukahetsuse märgiks maalite Maari portree. Kuid... headust koos mõne teise meie tüdrukuga? Te teate, teisel pool *locutio*'t ja öde Beatriz on järelevaataja.”

„Rõõmuga, abtiss.”

„Täna teid!” hüüatas Marisol.

Siis saatis abtiss Tristan Mendoza öömajja ja Marisol. „Mõtlesin valjusti, miks oli abtiss valmis lubama sellist teinud meest tuntuks maalima viit noort tütarlast.

„Põhjuseid on mitmeid. See viib tüdrukute mõtled... inkvisitsiooni visiidilt eemale ja mees igatseb oma tegutseda. See on ainus tema käsutuses olev vahend. Kui on valmis, tule milledgi kohatule, kui ta teeb ettepaneku, et mõni tüdruk... kusagil mujal kloostris kohtuks, saadame ta kohe minema. Ma et ta seda tahab.

„Ja ma tahan tema tööd näha. Tal võis olla kõutsi mõni meistri kuulsus. Kloostrisse vaevalt meistreid satub ja mul on mõte, millest ma räägin siis, kui näen, kuidas portree edendab.”

Tristan Mendoza alustas järgmisel päeval, tõusis varakult, käia, enne kui hakkas värve hõõruma ja segama. Ehkki ta oli kohutavalt kõhn, peaaegu surimask, ilmus sellesse veidi värve segas, samal ajal kui tüdrukud läbi *locutio* piilusid ja esitasid. Kui ta valmis sai, võttis ta veidi aega, et tüdrukuid juhatada, kuidas nad peaksid seisma omal pool *locutio*'t. Marisol näpistis et neile värvi anda, ja ajas juuksed koheviile. Luz hoidis oma lükkukku, too oli rietatud loori ja lillekrooni, nagu hakataks teda pühitsema, ja nõustus istuma ainult Esperanza jalge ees. Esperanza võtnud kaasa raamatu ja luges oodates. Sanchia niheles ja Pia

lõpetasid hõbedase kosena seljale langeksid. Tristan Mendoza vahtpilti nähes ohke alla. Ma noomisin teda teravalt. Ma enam vesistav patukahetseja. Tema häälede oli ilmunud mees ja ta käskis tüdrukutel paigal püsida; ta pidi kiiresti tagasi oli vähe. Ta asus tööle lõuendiga, mille oli eelmisel nädalastanud, kui mina tema lähedal asuva laua taga töötas.

Nädal. Siis pööras Tristan Mendoza lõpetamata maali tagasi, et mina ja abtiss saaksime seda vaadata. Abtiss ütles: „See on tõesti üsna hea! Lõpetamata, aga ma tahan... vaadake Luzi oma nukuga. Ta on tüdruku hinge pealt tabanud, samuti nagu Esperanza intelligentsi, Marisoli... demonid ja Pia võorandumise maailmast, nagu ei olekski teda! Mõelge nüüd sellele. Olen sageli palunud, et tuleks meile kunstniku, kes suudaks maalida meie pühakirja, allgootilise tsükli. Seni pole ükski siia tulnud kunstnik suutnud andekas või pole talle saanud meie saladusi usaldada. Maan, et Mendoza annet on kannatused ja patukahetsus kaotanud hävitanud. Ta võib inimese põhiloomust mõista, aga mitte sellest kaugemale, jumalikku armu, ja ma olen üha enam kindel, et pühakirja tuleks säilitada siin maali kujul, ehkki me ei oleks võimaluse kroonika ära saata.”

Tristan Mendoza ei näe enam nii haige välja ja ta räägib pildi lõpetamisest kaheks, kui on tüdrukute pildi lõpetanud. Ta küsis, kas me soovime mõnda pühakut austada. Abtiss ütles, et tal oli, mida ta soovib kunstnikuga arutada. Aga tema ettekuulupidagi täide, ehkki mitte nii, nagu me arvasime – tema surma... kui portree valmis sai, helistati keset ööd valjusti värava tagant. Oli unine ilmikode minu kongi ja ütles, et abtiss oli *locutio* võtnud vastu sõnumitooja, ja mind oodati kohe. Pannin kiiresti ees ja kiirustasin abtissi ruumidesse.

Tristan näitas ametlikku kirja. „Kohus jõuab järgmisel nädalal... kõik kloostris viibijaid küsitletakse – nunnasid, novitse,

ilmikuid, teenijaid ja ka vanemaid kui nelja-aastaseid. Jimenez... nad ütlevad, et ta tunneb ketseri lõhnast... uurijatele usna vabad käed selles osas, kuidas nad... Tema hääl värises pisut.

Korruga sulgusid salongi seinad meie ümber. Kloostri paik, oli muutunud meie vanglaks, lõksuks, hauaks. Kõik mattis abtissi järgmised sõnad enda alla.

„Ma ütlesin „pruudid“, öde Beatriz.“ Abtiss rääkinud vajadusest end korrata. „Nüüd ma saan aru, mõtles. Esperanza, Marisol, Pia ja Sanchia peavad maailmast abikaasasid otsima! Ning kroonika ja võtma. Ma teen vajalikud korraldused, et nad võivad minema saaksid hakata. Tehke kroonikasse viimane andke see Esperanzale. Teda võib usaldada, et ta seda otsib üles selle kloostri Andides.“

„Esperanza loeb pühakirja!“

„Muidugi loeb, öde Beatriz! See on minu kavatsus! Teeb, saab ta aru, miks ta peab otsustama, kas Las Golondrias on meie misjon, enne kui ta pühakirja nende hoolde minne, ma tean, et sa soovid hüvastijätku kirjutada...“

Las Sors Santas de Jesuse kroonikast; Las Golondrinase kloostri, Andalusia, juuni 1552

On kesköö, aga ainult orbudekodu lapsed magavad, teadmata öösel tuli orust sõnumitooja abtissi hoiatama. Nagu lambid, ravavad hundid, läheneb inkvisitsiooni kohus meile iga päev... peagi siin...

20. PEATÜKK

Las Sors Santas de Jesuse kroonikast,

Esperanza sulest, juuli 1552

Merel

tundub võimatuna isegi pärast nädalatepikkust reisi, oleme mina, Marisol, Pia ja Sanchia koos öde Emmanuelaga lahkunud. Me oleme avamerel, teel Hispaania Ameerikasse, mis on tuntud kui Las Golondrias de Los Andes. Tähtsaim mõte saada teada, kas selle asutas palju aastaid tagasi Las Sors Santas de Jesuse kloostri misjonisalk. Öde Beatriz ja abtissid küsimusi, misjonisalka nimed ja nii edasi, ja vastustega rahule jääma, enne kui lahkun kroonikast ja öde Emmanuel loobub medaljonist. See on suur vastutus.

Beatriz rääkis mulle oma tütre, Salomest, kes on seal kas nunnad tema surmast. Öde Beatriz usub, et see on katseks, kas me saame kohaga. Aga kloostri otsimine on ainult osa meie ülesandest. Meie osa on abikaasade leidmine. Ma ei tea, kumb on raskem. Me ja öde Beatriz soovivad, et ma meie reisist päevikut peaksin kirjutama.

Lahtul hilja tuli öde Emmanueli kongi, kus Marisol, Pia ja mina olime. Ma ütles, et me peame kohe abtissi juurde tulema. Panime kätt ja kiirustasime tema salongi, kui öde Emmanueli laks magamisruumist Sanchiat tooma. Abtiss, öde Beatriz ja mitu

teist nunna seisis tule juures ja uurisid laual olevat, oli inkvisitsiooni tempel. Pia ahmis õhku ja haaras. „Nad tulevad!“ hüüdis Marisol.

„Niisiis,“ sosistasin mina, „me oleme lõksus! Nad tulevad kohutaval viisil ja kui nad avastavad, kes me oleme, nad meid meie varjamise pärast!“

„Ei, teie, tüdrukud, lahkute kohe kloostrist,“ ütles abtiss, „nad teid leiavad.“

„Lahkume?“ küsis Pia jõuetult. „Kui te meid minema katabate meile jahti pidama. Sama hästi võime täna õhtul hüpata!“

Abtiss ütles reipalt: „Õnneks, Pia, oleme me paremini mõelnud. Te lahkute täna õhtul Sevilla poole ja sealt reisite Ameerikasse. Üks külameestest läks ette, et korraldada teile mese vaba laevaga, ja kaks teist meest ootavad, et teid Sevilla Peate kohe minema hakkama, kui valmis saate, ja õde Beatriz tuleb teie saatjana kaasa. Aastaid tagasi asutasid meie õed ja õed Hispaania Ameerikas kloostri. Las Golondrinas de la Cruz pakub teile abiellumiseni peavarju ja ma olen kindel, et nad teile abiellumiseks leida. Kolonistidel on hispaanlannadest mehed ja sellepärast ei uuri nad ilmselt nii tähelepanelikult teid, kui Hispaania mehed. Me anname teile kõigile kaasavara.“

„Aga mis saab teist, mis saab õde Beatrizist? Ja kogu ootamine?“

„Sellega on nii, nagu jumal tahab. Ma ei ole päriselt teadnud, et keegi õukonnast suudab inkvisitsiooni uurimise isegi veel nii hilises faasis. Me saatsime just kuningannale tulla palve, lootes, et Luzi kaunis kink tuletab talle meid meelde. Nii seovad meie töötused ja me täidame oma kohust, juhtumise tahtes. Ja teie peate minekuks valmistuma.“

„Sanchia on alles kumneaastane – teda ei saa ometi meheks võtta!“

„Aidake üksteist nii palju, kui suudate. Esimene, kes abiellub, võtma Sanchia oma majja kui õe ja leidma talle abikaasa, kui Kiirustage nüüd pakkimisega... aa, siin ongi Sanchia.“

Õde Beatriz silmi hõõrudes tuppa, tema lokkis juuksed olid harrastatud ja hõõrudes lahti. Tavaliselt hüples ja niheles ta rahutult, aga õde Beatrizi tema liiga unine. „Laps, ärka üles ja pane tähele. Sa ootad Marisoli, Esperanza ja Piaga reisile.“ Sanchia silmad läksid kinni. „Kas seal on sõdurid?“ küsis ta väriseva häälega. „Kas nad meid kinni?“

„Ei, seal on laev, mille purjed on nagu linnutiivad, ja nad ootab seiklus.“

Õde Beatriz oli ootamatust uudisest jahmunud, aga mind valdas rõõm, et pean jätma õde Beatrizi ja varjupaiga kloostri. Ma ootasin päevi skriptooriumis, uusi raamatuid, mida uurida, mida tuli ümber kirjutada, ja kõige rohkem armastasin õde Beatrizi, et ta ei ootaks vajalikku teavet otsida. Olin sageli kahetsenud oma lubadust abielluda, mõeldes, kui meeldiv, kui kasulik ja pakkuv oleks siia jääda ja nunnaelu elada. Kas mu ema oli õde Beatriz, kui ta Regina Coeli kloostrisse astus?

Õde Beatrizi mõtete jaoks polnud aega, abtiss saatis meid reisiks riideid ja raamatuid kokku korjama. Õde Beatriz viis mind skriptooriumisse, kus õde Beatrizi avatuna tema laual lebas. Ta ütles mulle, et ma pean kaasa võtma, ja peale selle, et teen meie reisist sissekandeid, pean ka lühidelt lugema, kaasa arvatud ladinakeelne pühakiri raamatu keskosas, miks ma pean seda oma elu hinnaga kaitsma ja kindel olema, et see ohutult õigetes kätesse jõuaks. Andsin vande seda teha, siis õde Beatrizi pakku minna; ta soovis viimase sissekande teha.

Õde Beatrizi veel viimast korda skriptooriumis, kui ta pani õde Beatrizi kroonikaga minu kätele samasuguse kurbuse ja õrnusega, kui õde Beatrizi olnud tema laps. Selleks ajaks oli kloostri juba häiritud, et tribunal oli ootamatult pimedas kohale jõudnud. Oma tegevuse, müüride, tõldade ja vankrite ning teenritega tekitasid nad õde Beatrizi, kelle helises vahet pidamata, hirmunud ilmikõed, noviitsid ja õde Beatrizi juuksid ringi ning korraga oli kõikjal lärm ja segadus.

Õde Beatriz ütles, et kunstnik Tristan Mendoza oli tugeva unerohuga öösel ja lamas surmataolises unes, igaks juhuks pealaest jala-

taldadeni sidemetesse mähitud ning koos oma mehed peidetud pidalitõbiste kongi laatsaretis. Ikka veel mu viiest oli riputatud kõige vanema tiiva tumedale seinale. Tame selle portreega maha veidike endast – see pakub hõl-

Ma loodan, et inkvisitsioon seda ei leia.

Kui ta oli meid nelja veel kord salongi kutsunud, ametimedaljoni kaelast ja pani selle õde Emmanuel kootab kõige hullemat, muidu poleks ta medaljonist embasid ja siis suudles abtiss kiirelt meid kõiki, andes enne kui avas seinavaiba taha peidetud väikese ukse.

Kitsas pime käik, järsk ja peaaegu nähtamatu, viis keldri veinivaate, siis nende alla kanalisatsiooni. Me läksime kitsa käigu treppidest alla, kuni pressisime end lõpuks kloostri vundamendis, panime selga paksud mantlid ja vankri juurde, mis meid ootas. Pimedus oli meie sõber. Olid meie kirstud juba vankrile tõstnud ja rattad müra summasse mähkinud. Nad aitasid meid vankrisse ja me hakkasime liikuma.

Mu süda valutas Luzi pärast. Mul polnud aega hüüata, et ta meie peale hakkab? Minuta? Ja abtiss on pannud kogutuse tribunali otsuste leevendamise suhtes Luzi kingitusele tunnustuse. Ma ei suuda taluda mõtet sellest, mis nende kõikide vankris kõssi tõmbunult nutsime kõik, nuuksusime oma raskust kuni taevas tõmbus koidu ajal roosaks ja me jäime magama.

Ärkasime võpatades, kui vanker peatus, ja me kartsisime liikumat, aga kutsarid ütlesid, et me peame maha minema ja liikuma. Täislastis vankrit on muuladel raske vedada. Nad olid samuti vältida peateed ja ma nägin, et me olime kitsal rajal, mille ääres tähistatud valgete kividega ja mis viis metsa.

Meie saatjad vältisid hoolikalt külasiid ja kui nad lambaliha märkasid, tõmbusid nad teelt kõrvale, et mitte sattuda karjuse väljale. Magasime oma mantlitesse mähitud lageda taeva all, sime endal hinge sees kuivatatud puuvilja ja lambaliha.

meie magiallikatest. Lõpuks rõõmustasime Sevillele lahele, et saime jälle vankris sõita ja osta leiba, õli ja natuke vaatas innukalt kõike, rääkides, kui põnev on maailm.

Minu jaoks tähendasid tuttavad tänavad ja Sevilla tõi mind ainult ohtu. Meenutades, kuidas olime Mariaga põgenenud, pooritamas kergendustundest ja trotsist, mõtlesin, kas see oli mu varanduse endale võtnud või oli inkvisitsioon sellest ära kiskunud. Iga päev mõtlesin armastuse ja tänud peale, kes oli korraldanud minu põgenemise, ja minu turvalisuse eest.

Vapustas meid oma lärmi ja sagimisega. Kloostri hääled olid palved ja linnulaul, koolitõu kõnekõmin, päevane vaikus skripide ja müüride tuulehood öösel. Sadamas karjusid, vandusid ja meenutades, sõdurid, preestrid ja mungad kiirustasid kahe- ja kolmele, muulad hirrusid, piitsad plaksusid, laaditi kaupa, purustasid, mehed jõid ja laulsid ning prostituudid hõikasid rõõmusest. Teised tüdrukud ja isegi õde Emmanueli kilkasid, et, naheh nii paljusid kõrgeid maste taevasse kerkimas.

"Hüüdis Marisol. „Torre del Oro.“ Ajasime kaelad õieli, sadamat valvavat suurt vahitorni, see oli vapustav vaatepilt. Sadeles pärastlõunapäikeses kuldsest. Marisol ütles, et seda tuleks torniks, sest kuningas Pedro Julm oli pannud sinna kuldse juustega naise, kes keeldus kuningat armastamast. Emmanuel ütles, et see on lollus – seda hüüti Kuldseks torniks, lollased plaadid peegeldasid valgust. Tema selja taga tegi liigutusi.

Emmanueli kihutas meid nii ruttu meremeeste vahel põimida maabumistreppi edasi minema, et Marisol komistas ja peaaegu jökke kukkunud. Ta pomises vandesõnu. Trümmis, kus letult palav, nägime, et kapten oli meie jaoks kardinaga eraldatud nurga, seal oli viis väikest koid, mida keegi oli püüdnud muuta mugavamaks muuta. Koid olid ainult ühe laua laiused

ja padjad ei jätanud meile sugugi ruumi. Sanchia roomi la-
koile ja itsitas, kui ta sealt maha kukkus. Peagi naerisid
Emmanuela, püüdes leida parimat viisi astuda nii vähe-
teisest üle ja ümber ning kurtas selle üle, et polnud ruumi.

Siis tõid pakikandjad meie kirstud ja pambud. Paik-
väikestele kirstudele kohta leida. Aga lõpuks olid need
ja me kuhjasime oma kompsud puhaste voodiriietega
palveraamatud nende peale. Õde Emmanuela riputas
nast turritava naela otsa. Tekil oma peade kohal kuul me
hüüdeid, samme ja valju mütsu, mille kohta õde Emma-
see oli maabumistrepp. Me tundsim, kuidas laev jõgi
hakkas. Me olime teel! Ja meil oli väga palav, ehkki
tuli natuke värsket õhku. Marisol igatses üles trepile
Emmanuela on selle ära keelanud. Marisol mossitab.

Lugesime koos oma õhtupalved, sõime kõva leiba
liha ning leidsime piisavalt ruumi pikali heitmiseks. Aja-
meid kõiki ärkvel. See ja lämmatav kuumus.

Kuumadel valgetel öödel merel pakkisin kroonika õlit
riidest lahti ja lugesin ladinakeelset pühakirja. Nuud on
koorem ohtlikke teadmisi, mis loogiliselt võttes tühistab
laste põhjendused juutide ja moslemite tagakiusamisel
seda, mis on meie uskudes ühist. Ja ma ei saa sellest teid
loobuda. See põleb minu ajus nagu tuli, millesse inkvisi-
mind heita, tuli, mis need vaesed inimesed ammu aega
silme all neelas.

Laev on hakanud lainete rütmis ühtlaselt liikuma, õde Pia
ja Pia on väga haiged. Meie nurk haiseb okse järele ja vesi
sisse imbunud, nii et siin on nii märg kui ka haisev. Õde Pia
oli liiga haige, et keelata Marisolil tekile minemast, Sanchi
järgnesime talle, igatsedes meeleheitlikult värsket õhku. Soole-
õhk virgutas meid ja ääretu meri on suurejooneline vaatepilt,
dud maailm. Ulatub taevasse! Tundus võimatu, et selle taga

estadid meremehed meid ettevaatusega, aga muutusid päe-
ludes sõbralikumaks. Nad lubasid, et sellest tuleb kerge reis,
leid panka, kuhu me teel olime. Nad ütlesid, et seal kohtuvad
kogu maailmast – Levandi ja Bütsantsi kaupmehed, turba-
hid, kelle nahk oli must nagu öö, siidrüüdes hiinlased ja
omustatud mantlites aadlikud. Turgudelt leiame kummalisi
lõhnatse ja vikerkaarevärviliste soomustega kalu. Me tun-
nustasime ära selle jargi, et nad kannavad musti loore ja neid
meistest teenrid erksavärvilistes rõivastes.

lk solis Marisolile. Tema silmad löid särama, põsed muu-
da ning ta põimis juuksed lahti ja lasi neil tuules lennelda.
ed võistlesid omavahel, et teda naerma ajada. Paari päeva
h ka õde Emmanuela tekile istuma, lasi päikesel leevendada
lamamisest tekkinud sügavat kõha ja külmetust. Pia istus
oma kõrval, tegemata välja meremeestest, kes juhmistunult
valguse karva juukseid vahtisid.

huaseme pörand muutus üha märjemaks ja meie kirstude
olid läbi ligunenud, aga tekil oli õhk värskene ja soe tuul täitis
Veetsime all nii vähe aega kui võimalik, palvetasime ja sõime
moolatud jahust küpsetatud kuiva leiba kastsime tilga olii-
et see pehmemaks muutuks, me sõime oliive ja kuivatatud
ju ning jõime haput veini laeval olevatest vaatidest. Kajakad
ja karjusid meie peade kohal ning maailm oli lõputu vee
lagendik. Kuidas ma küll soovisin, et mu isa oleks seda

paeval nautisime tekil oma einet nagu tavaliselt, jälgisime silma-
nust ja langemist, üritasime kujutleda, millised abikaasad me
leiam, kui Sanchia hüüdis: „Vaadake.“ Ta osutas taevasse, kus
al kohevad pilved horisondil levisid väga kiiresti üle kogu taeva.
vajas õhuke hägu päikese ja muutus siis tumedaks pilvevaibaks.
oli tuul tugevam ja külmem. Purjed plagisesid meie peade ko-
meri muutus sinirohelistest mustaks ning lained kogusid jõudu.

Jälgisime seda muutust ärevusega nagu ka meremehed. Käske, mida mehed ruttu täitma tõttasid. Üks meremehed aega viitmata avatud luugist sisse ja redelist alla meid ajajal kõlasid uued käsud ja teised meremehed kiirustasid pöörduma ning kõisi pingule tõmbama.

Me poleks iial osanud ette kujutada midagi nii jubeda tormi, mis lõi justkui kõigeväelise käsi. Varsti kõikides mõõtsus ning liikus üles ja alla läbi suurte lainete ja hamaste võimatu midagi näha. Kulm laine uhtus üle teki ja veerand. Meremehed huudsid, et me ei tohi karta, ja virutasid hõõrdeid.

Torm paistis aina hullemaks muutuvat. Me olime järgnevate tundide ja päevade jooksul kaotasime ajataju, meil medas üksteise külge klammerdusime, ära taotud, uimastat, kõikumisest iiveldust tundes, suutmata sees hoida kuivikoolit lasevõitu vett, palvetasime katkematult, magasime rahutu hirmu ja külma pärast ärgata...

Meie ümber loksus luupekseni ulatuv vesi. Meie ruudud märjad, õde Emmanuel ei suutnud kõhast jagu saada ja ei rinnus. Päev või kaks hiljem tõusis tal palavik. Istusime tema juures ja kui meid siia-sinna pilluti, hoidsime end teda toetada ja tema kuumavat nägu nii hästi kui võimalik niisutada. Marisolil õnnestus mõned ravimid lahti pakkuda. Emmanuelal polnud nendest mingit kasu ja ta hakkas õhklema öeldes, et ei saa hingata. Tal läks halvemaks, ta ei suutnud kuni vaene õde Emmanuel lõpuks valjude ragisevat hingetõusu sari. Põlvili, värisedes ja vappuvas trümmis, halvavas kulmude tuge otsides usaldasime tema hinge jumala hoolde. Põimime roosikrantsi kangeks tõmbuvate sõrmede vahele ja kuna meid surilina, mähkisime tema keha tema ilmikumantlisse. Mul me abtissi medaljon leida ja see endale kaela panna, et medaljon ti kohas oleks.

Marisol roomas kardina juurde, mis eraldas meie elupaika jaanud laevast ja hüüdis, et jumal oli õde Emmanueli endale

kale meremeest, kelle kord oli põgusalt puhata, ajasid end edest püsti, hoidsid laeva liikumise kiuste tasakaalu, tõstsid üles ja viskasid merre. „Me järgneme teile peagi!“ hüüatas apneevate hammaste vahelt.

Me pingutasime kõrvu, et üle parda kukkuva surnukeha kuulda. Just siis, kui arvasime, et nüüd pidi laip küll vette, tulgu tuul metsikult ja suur laine lajatas nii tugevasti vastu me kaldus küljele ja meid visati vastu seinu. Siis tundsim, et me olime üles, hirmutava kõrguseni, et me üksteise külge olime, soostis siis sellise jõuga alla, et me paiskusime laiali. Laev tükkideks purunenud. Sanchia karjus ema järele. Pia ja Marisol olid näod teineteise õlale. Tulest valjemini kostsid hüüded tekil, raksatus ja karjed. „Meie üle parda!“ Me palvetasime tema eest ja endi eest ning hakkas heebrea keeles üht ja sama fraasi kordama. Vaatasime üksteist ja sosistasime: „Hüvasti,“ kui surm tuli lähemale laeva, lahkumise puidu iga oige ja raksatusega.

„Härra, et uppumine on kiire,“ sosistas Pia. Marisol nuuksus. „Kas me ei ole seda?“ ahmis Sanchia õhku ja osutas.

„Kui me ei ole,“ ütles Marisol. „Jah!“

„Kui me ei ole,“ ütles Marisol. „Jah!“

„Kui me ei ole,“ ütles Marisol. „Jah!“

„Kui me ei ole,“ ütles Marisol. „Jah!“

oma osa mängida rahu sobitamises, kui kristlased, juu-
jalle üksteisega sõdivad. Siis oli ta läinud.

„Räagitakse, et uppujad näevad enne surma kumma-
Pia jõuetult. Praegu polnud sobiv aega meie nägemise-
asemel ütlesin nii kindlameelselt, kui suutsin: „Ta ütles
veel. Olge vaprad, me peame ainult vaprad olema.“

Sel õhtul taandus torm ja me tundsim, kuidas me-
vaibus ja kapten hüüdis kardina tagant: „Taevast selgib
rus märkas kauguses linnuparve. See tähendab, et
Maa! Jumal on võimas!“

„Deo gratias,“ vastasime talle automaatselt ja vajusime
vahel kurnatud unne.

Järgmisel hommikul tekile ronides nägime silmapil-
joont ja kui me sellele lähenesime, nägime mastide pro-
taustal ning lõpuks sadamat ennast. Meie ümber toim-
mehed kiirustades oma tegemisi, naersid ja patsutasid ul-
rääkisid rummist ja naistest. Pärismaalased tulid pikka-
paatides meile vastu, tõid kummalisi kollaseid puuvilju,
gusad nagu mesi, ja magedat vett, mis oli veel magus-
üksteist, kahvatud ja kõhnad, pilgutasime päikese
maa-alused elukad. „Küllap me näeme välja nagu mer-
Marisol asjatult oma räpast kortsus kleiti sikutades. „Ne-
tast peastki jubedad. Niimoodi ei leia me endale iial abik-“

Minu kergendustunne selle üle, et me polnud surnult
asendus murega praktilisemate asjade pärast. Mida me k-
tegema hakkame? Ronisin meie kajutisse ja lugesin vana-
Emmanuela kirstus oli meie kaasavara, neli kukrut reaalk-
kott müntidega meie kulude katteks. Lugesin neid, kui
hüüdsid; trapp oli peaaegu alla lastud. Ma ei saa rohkem
kuni oleme end veidigi sisse seadnud. Kuşagil.

21. PEATÜKK

*Jesuse pühade õdede küsimuses ja Los
Cobandrinase kloostri uurimisest ketserite ja
nunnade otsimiseks nende seas*

Inkvisitsiooni Puha ameti pitsati all

*„Muudatuste uurimisest, mis tehti Las Sors Santas de Jesuse nime all
muudatus Issanda aasta 1552 suvel krahvi Jaime Defendor del
nuhtluse esitatud tõendite alusel, kes vihjas, et kõnealune klooster
tehti moslemeid, ja väitis, et nunnad anduvad ketserlikele idee-
le ja kõiksugustele usule kahjulikele tegevustele.“*

*„Muudatuste toetuseks olid mõned jaagid, sügavalt kahjustatud ja
põlgamendrihid. Meie uurijad tegid kindlaks, et need olid ühe
nunnade teenija valduses. Kui uurijad tüdrukut oma uurimise käigus
küsisid, tunnistas ta, et oli müünud need räbalad krahvi
teenistusse, mis piinajatel õnnestus teada saada, oli see, et teenijatüd-
konna naised olid palju aastaid kloostrit teeninud, et tema va-
hast võetud räbalad, kui oli pärast rottide nuhtlust skriptooriumis
olnud. Ei tüdruk ega keegi tema pereliikmetest osanud lugeda, aga
väitis, et ribad olid pärit kloostri „raamatust“. Saanud teada, et
ta osapool maksab kloostri kohta käiva info eest, müüs tüdruk tu-
drukuri suri küsitluse käigus, enne kui temalt midagi muud teada*

saada õnnestus, kui midagi muud üldse oli. Fragmentid ei saadud, selles räägitakse nägemustest ja misjonist, imettest ja pääsukestest. Ehkki skriptoorium, nunnad ja klooster põhjalikult läbi, ei leidnud me rohkem mingeid tõendeid medaljoni. Ehkki nad kuulati üle Fr. Ramon Jimenezi pilditud viisil, et saada tõele vastavat informatsiooni ja paljajõudsime järeldusele, et ei abtiss ega kirjutaja ei kaldunud ausalt vastates kõrvale oma kõige pühamaast töötusest ja

Siin on mängus erilised asjaolud, mis viivad meid järelduse jõud juhtisid auväärse krahvi eksiteele, et heita kahtluse vagade nunnade ordu. Krahv on vana mees. Lata Soria Soria ordu on leidnud suurt soosingut kadunud katoliikliku mehe ganna Isabella silmis, et ordu on mauride ajal säilitanud majakana. On üldteada, et tema katoliiklik majesteet kloostriksse palverännaku ja klooster on sellest ajast peale perekonna naisliikmete kaitse ja eestkoste all.

Tema majesteet, meie praegune kuninganna, oli liigutatud altarilinast, mille oli teinud kloostri elav orb märgin nende kuningliku eestkostja vastu. Tema majesteet kinnitab on kõige kaunim tõestus kloostri usu puhtusest, meenutades me väärsel loomust, selle vaprat püsivust kristluse juures hoolitses seitsmesaja-aastasest valitsusajast. Tema majesteet rõhutas, kloostri orbudekodus on delikaatne teema oma sündimise ja ehkki määratud illegitiimsuse plekiga, astuvad nad pühasse selle hea töö tugevusele ja andes järele nende veenmisele, kes mõtlema tüdrukute hingelisele heaolule, arvestades nende nunnade ja usku, kes juhiivad noori naisi õigluse teele, eemale maailma ja kohase austusega nende vastu, kes soovivad kõik Las Golondrinase seonduva privaatsena hoida, otsustame, et mingi edasine Las Golondrinase kloostri suhtes ei ole vajalik.

Seejärel otsustame, et viited, nagu oleks abtiss näinud, võib panna meie informaatori nõrga ja fantaasiaküllase mõistuse, kes, nagu kõik naised, kaldub teatud ajal kuust narrusi tegema, et

meile muude asjade poolest nõrk ja alam. On teisigi ebatapsusi. Et tõendeid, et Gran Canariale oleks asutatud misjoni klooster, kujutlus seegi, et eraldatud nunnaklooster Andaluusia maa sellise asjaga ilma meie teadmata hakkama saada.

Meie, et meile antud dokument on võltsing ja nurjatu laim, eteks on juudid eesmärgiga kristlikele nunnadele varju heita. Meie nende pühade naiste vastu on nurjatud. Me ei leidnud usku kahjustavat ja olime veendunud, et orbudekodu laste puudus vajadus.

Me ei eita iidse ketserluse olemasolu, ei leia me sellest mingit muud paberites ega Las Golondrinases. Ent kuna meil on käsk, mis võib olla seotud ketserlusega, olgu see nii tahtsusetu kui ka see fragment turvaliseks säilitamiseks paavsti arhiivi.

Las Sors Santas de Jesuse kroonika
Esperanza sulest; Uus Maailm, oktoober 1911

Minu süda on kurbusest nii raske, et kui poleks olnud Beatrizile antud lubadust, jätaaksin kroonika. Tundub, nagu eluiga möödunud sellest, kui me sellesse kummalisse paika ehkki tragöödiast on möödunud vähem kui kuu aega. Kui poleks lubadust kõigest aru anda, ei kirjutaks ma rohkem.

Kui laev sadamasse libises, oli õhk raske ja niiske, kõigest mingi hall udu. Kail kihas elu. Laiade tumedate nägude all lapsed lastsid ja lossisid laevu, nende vahel sagisid orjad ja paltid, toidumüüjad ja kaupmehed, hiinlased ja turbanitega tumedat nägu naised, kõik kõigest jõust karjudes. Seal oli lamedate nägude pärismaalastest naisi, lapsed seljas, kookude otsas veeämbreid ja veemüüjaid, lillemüüjaid, tõldu ja kandetoole, milles kanti elavates musliinkleitides naisi ja millele järgnesid sõrkivad tüdrukud, püüdsid kandetoolidega sammu pidada. Eeslid kisasid, nad karjusid hulgas erinevates keeltes, pärismaalastest pakikandjad olid sid kliente otsides ja linnas helisesid kogu aeg kirikukellad.

Marisol naeratas. Kui valus on seda meenutada!

Kui maabumistrepp alla lasti, tuli kapten meremeeste vii-
 tehes meie juurde, naeratades kergendustundest, et reis oli nii
 ma olen kindel, et tema habe oli hallim kui Sevillest lahkudes
 daamid, kui sobib, siis tere tulemast Hispaania Ameerika

...oleks ta meie ees laiuv maa peremees, kummardas ta ja
 ...et me tema ees mööda maabumistreppi läheksime.
 ...kõne. Siis viskas Marisol pea kuklasse ja ütles: „Tulge
 ...järgnesime talle. Aga kui palju on maailmas inimesi!
 ...rsed on nende hulgas neli tudrukut! Mehed vahtisid
 ...oli liiga palav ja umbne, et me oleksime saanud oma
 ...ning me tundsim end ebamugavalt paljastatuna. „Need
 ...ma ometi olla abikaasad, keda me otsima tulime?“ po-
 ...kol, kui tõmmud noormehed talle oma naeratust välguta-
 ...tasid või kummardasid. Ma ei tea, kuidas Marisolil
 ...meie läbielamisi nii kena välja näha. Üks häbematu
 ...milles tema poole vaadates isegi oma sõrmeotsi ja hüüdis
 ...millest me aru ei saanud, aga kindlasti oli see midagi sobi-
 ...kannus tihedalt Marisoli kannul, silmad maas. Õnneks
 ...nagelikult oma juuksed kinni katnud, muidu oleks võinud
 ...

...hammerdus Pia käe kulge, pööras pead siia-sinna ja vah-
 ...tulin viimasena, tundsin end pruunis kleidis ja rasketes
 ...erksuse, elu ja värvide keskel nagu ilmiknunn.
 ...oma kirstude juures ja võtsime välja abtissi tutvustava
 ...pidime kohale jõudes esitama. „Me peame minema Jeessuse
 ...lede kloostrisse Andides,“ ütlesin kaptenile. „Kas te võiksite
 ...ku, kuidas me selle leiame?“
 ...nii palju kloostreid,“ vastas ta kaega linna poole osutades.
 ...ja mungakloostreid tuntakse siin sageli lihtsalt nende ko-
 ...mine jargi.“ Ta raputas pead ja kehtas õlgu. Kogusin julgust,
 ...da mõnelt preestrilt või mungalt, kes labi larmaka rahvahulga
 ...aga just siis hüüdis keegi: „Tõmmake kõrvale!“ ja meid kõiki
 ...st kuuu puuviljavanker, mida juhtis piitsa plaksutav karmi il-
 ...

...peent härrasmeest kiirustasid meile appi, neile järgnesid
 ...nenrid. Meid aidati jalule ning kui mehed vaatasid meie kulu-
 ...mukedede rüüsid ja kohatut valimust, tundsin, et pean selgitama,

et olime teel kloostrisse, ja küsisin, kas nad teavad, kas nad
Golondrinast.

Vanem meestest, umbes neljakümneaastane vihmase
silma olid tumedad läbitungivad silmad, tutvustas meid
Aguilarina ja noorem don Tomas Beltranina. Don Miguel
aga noorem mees oli häbitu tüüp, kes oli Marisoli naha
otsi suudelnud ning vahtis teda nüüd varjamatu imetlusega
silma. Marisol kinnitas põlgliku pilgu silmapiirile.

„Pääsukeste klooster, jah!“ Minu kohkumuseks nägime
kus ma nägin mägesid ja nende valgeid tippe udus, mis
klooster oli kenas uues Hispaania linnas nädalase teekäigu
sisemaal. Don Miguel ütles, et kui me lubame, saadame
teise, kai lähedal asuvasse kloostrisse, kus me saame peita
siks ettevalmistusi tehakse. Noortel naistel oli ohtlik olla
võõral maal olla ja nad nägid, et meil polnud ühtki teemat.

Loomulikult võtsime nende abi vastu. Nad kutsusid
lasid meie kirstud peale tõsta ja andsid käsu sõita laua
kloostrisse. Don Miguel selgitas, et kaks tema nõbu olid
ja kui me kohale jõudsime, saatis ta teenija oma nõbusid
kutsuma.

Tema nõod olid kaks armsat noort nunna, kes meid vi-
vitasid, öeldes, et me peame sinna jääma ja puhkama ning
aitab meil paari päevaga muretseda vankrid, kutsarid ja
küsisime, miks valvureid vaja on, ja hakkasime muretseda
ütlesid, et teekond on ohtlik. Reisijaid ründasid sageli
nenud orjad ja hulkuvad pärismaalased, selgitasid nunnad.

Noor teenijatüdruk tuli ja juhatas meid purskkaevuga
ta näitas meile kätte naiskulaliste ruumid, kus kongid ja toid-
tud vastavalt jõukusele ja tahtsusele. Rikkad daamid kope-
tubades, kitsad pimedad kongid madalamast seisusest naistele
ka – ta osutas trellidega eraldatud osale nurgas – naistevan-
tais naisi, lapsi, teenijaid, kalas olevaid naissoost sugulasi
Purskkaevu juures varjus harjutasid kaks neitut lauto- ja kitarrimängu.

olime valgeks lubjatud tuba, milles oli ruumi kolmele,
olid karedad linad. Teenija tõi meile roosi õielehtedega vett
ja nõudis, et meie reisiriided tuleb pessu viia. Riideid ära
peetas ta nina. Pesime end, vahetasime riided ja teenija tuli
juhataja meid söögisaali, kus teised külalised pikkade lau-
tustuid. Tõstisime endale kalarooga, väikesi lamedaid kore-
est jahust kooke ja tundmatuid juurvilju värtsikas kastmes.
Tuli tuline, et sundis meid õhku ahmima ja lämmatas, aga
olime kombel tundsin end pärast sööki lämbest õhust vähem

loomulikult istuvat vanemat daami vaatasid meid varjamatu uudis-
tust et üritasin nendega vestelda ja küsisin, kas nad olid kuul-
pööratavatest don Miguelist ja don Tomasest. Küsimus tekitas
meile pööritamist ja hüüatusi. Don Miguel Aguilar, ütlesid
üks lesk. Väga uhke mees, *cacique*. Me ei teadnud, mis see on,
kui me küsida jõudsime, viibutasid nad hoiatavalt sõrme ja
meil olla ettevaatlikud don Tomas Beltrani suhtes, kes oli don
Tomas poeg. Don Tomasel – nende näod venisid hukkamõistust
oli kohutav kuulsus. „Rikas noormees, aga andunud pahedele
kele elukommetele,“ sosistas üks daam. „Sage külaline kõrt-
bondellides. Ta ajab oma ema meeletehetele.“

ta isa suri kuus kuud tagasi ja Tomas on kõige vanem poeg. Ta
on kohustatud perekonnapeana üle võtma,“ ütles teine naine,
pole ta näidanud mingit soovi oma kohust täita. Ema ta-
le naise võtta lootuses, et abielu muudab ta tasakaalukamaks,
ema on üsna kindlameelne daam. Räägitakse, et ta on pojale
on andnud, tüdruk on parit hispaania perekonnast. Mitte
donaliku sugupuuga. Don Tomase kohus on saada seaduslik
on ta põlistanud oma sugupuud ainult segavereliste sohi-
l on hea hulk!“ Nüüd raputasid mõlemad daamid pead
olime hukkamõistvalt.

ta ei olnud midagi, aga ma panin tabele, et ta kuulas seda
dost tabelepanelikult.

Paar päeva hiljem, tublisti kosunutena, tänasime meid saatjaid külalislahkuse eest ja asusime teele üüritud tõlla juures jarel muulavankris, meid kaitseid relvastatud ratsamehed ja ilmiknaine kloostrist, kes meie saatjadaamina kaasa tõusma merepinnast kõrgemal asuvale tasandikule, kus meid ootada ja oli küllalt selge, et mägesid näha. Valvurid rääkisid, et nad olid inkad, nagu nad olid ehitanud palju teisi teid kogu riigis. Nägime teel palju inka talupoegi, laiade näpude ja jumega inimesi, kelle nahka oli põletanud päike ja piit, kes juhtisid pikkade kaeltega koormaloomi. Nende ülesandeks olid ulatusid kõrgele mägedesse. Kui me veel kõrgemale tõusime, meie kohal erksinises taevas suured linnud. „El condor“ meid teejuhid ja löid risti ette.

Esimesel õhtul peatusime just enne päikeseloojangut ja olid ametis lõkke tegemisega. Samal hetkel, kui päike hakkas õhk lõikavalt külmaks ja me külmusime ruttu üdini läbi, olid paksud lambalõhnalised tekid ja valvurid keetsid lõkkeid. „Chicha“, ütlesid nad selle nimeks. Ehkki me krimpsutasime selle maitse peale nagu, nõudsid nad, et me selle ära jooksiime. Pärast mist tundsiime end uimaselt ja meil polnud enam külm, kuigi meil gaima heitsime, kuulsime kummalist häält nagu tuule muudatust ja saatev naine ütles, et see on kutsarite rahvuslik torupill.

Kolm pärastlõunat hiljem jõudsiime laiale tasandikule, kus tõlla rappumisest tukkuma jäänud, kui ühe valvuri laulmine üles ajas. Kostis hele piitsaplaks ja tundsiime, kuidas tõlla hakkas liikuma hakkas. „Vaata Marisol, see mees kait järgneb meile“, hüüatas Sanchia tõllaaknast välja rippudes. „See kena mees“, kummardas ja naeris, kui sa tema poole ei vaadanud. Ta hakkas kubaraga. Aga ma ei usu, et ta meile järele jõuab – me liigume kiiresti.“

„Äitab, Sanchia! Ära lehvita talle vastu või saad kogu Marisol tõmbas Sanchia tagasi tõlda. „Jah, ma usun, et ta osutab“, ütles Marisol. Ta vaatas tukk aega aknast välja, et kindel olla,

lühikest aega lähenesime kitsale kurule kaljude vahel. Tõld peatati muulavanker ees läbi lasta. Kõik valvurid peale ühe järgnesid. „Kutsar „Banditos!“ ja välja vaadates nägime ratsanike salka, tagant meie poole kihutas. Meie juurde jäänud valvur võttis kivi, aga bandiidid olid meie juures, löid valvuri jalust ja tõlkusid lahti, kui nende hobused end püsti ajasid. Kõigil bandiitidel näo ette seotud ja nad surusid Sanchia ja Pia Marisoli otsa. Marisol osutas nende juht Marisolile ja viipas. Kui Marisol nägi, kiirutas ta välkkiirelt käe ja tõmbas karjuva, vehkleva ja äärmiselt Marisoli tõllast välja. Mees heitis Marisoli kerge vaevaga tõllast välja ja nad ratsutasid minema, Marisoli karjed meil kuuldusid. Valvur sihtis, aga ei saanud tulistada, ta oleks võinud tõlkida. „Banditos!“ surus ta läbi hammaste ja raputas pead. „Kadunud mehed!“

Meie juht olid nad kadunud. Meie saatja hakkas ulguma ja tõlkis meile appi kutsuma. Meie kolmekesi puhkesime nutma, meil polnud jubedusest vapustatud. Ära läinud valvurid tulid tagasi, meid ei olnud, miks me polnud neile järgnenud. Kui nad juhtunust rääkisid, nad ja rääkisid bandiitide jälitamisest – ehkki oli meil polnud neile vastumeelt ja nad poleks eriti kiirustanud.

Meie järgmisel päeval palvetasime kurvalt Marisoli pärast ja valvurid olid meile juba juba, kui röövlid peaksid tagasi tulema. Mäed ei olnud lähemal olevat, ehkki me olime päevi teel olnud. Marisol hüüas Sanchia: „Ma näen seda!“ Kutsar osutas suurele väikesele ja majadekobara kohal, lumiste tippudega mägede ja väga kõrgele taustal kõrgus rist. „Vaadake, daam ja noored daamid! Las meid viia klooster!“

*Las Sors Santas de Jesuse kroonikas
Esperanza sülest; Uus Maailm, sügis 1991*

Andsin uksehoidjale abtissi kirja ja tema saatis teenija minema. Meie saatja kibeles kutsari ja valvuritega koos tervet kohe, kui muuladele oli süüa antud, aga kaks ilmikohet ei saanud veenma, et ta tuleks esmalt sisse sööma ja puhkama. Tüdruk juhatas meid üle suure siseõue, mille keskel olid kaks plaatidega kaunistatud purskkaev, selle ümber savipottide ja oranžide lilledega. Siseõues kihas veel tihedam elu kui kloostris, kus me olime tulles peatunud. Seal oli daamide ja teenijatel väärikas hoiak. Siin oli palju lärmakam ja rahvumais. Naised ja nende teenijad sagisid siia-sinna, hüüdsid ukse avamiseks, tervitama, jagasid käske või noomisid või riidlesid. Lapsed sagisid ringi. Hulk teenijatüdrukuid rääkis ja naeris küürides samal ajal purskkaevus riideid. Nunnad ja novitsid käisid edasi-tagasi, ajades väikesi paljasjalgsete lobisevate tüdrukute kangelist koolituppa.

Meid juhutati suurde ruumi, mis oli pärast kõrvetavat puuõõrsalt jahe. Valgetel seintel rippusid suurepärased nelinurksed maalid, ruudud nagu vaibad, millel olid piltide asemel värviküllased joonistused. Siin olid rasked hõbedast küünlajalad, mis olid Sanchiaga võrreldavad kused ja jämedad nagu mehe käsivars, raskete mesilasvahast loomadega ning seinal rippus suur hõbedast ja kullast krutsifiks. Olin

legendust tundma, et olime sihtkohta jõudnud, aga meil tundus liiga palju Marisoli pärast. Seljal rippuvate pikkade rüüpatüdruk tõi meile kandikul hibiskivett ja küpsiseid. Bandiservad, rüüpasime vett ning tundsimme end tolmuste ja

hõbe, ütles Pia korraga ja pani pooleldi söödud küpsise kaest. "Mina ja siis kuulsime kõik räästa all tuttavat sädinat ja krabimist Hispaanias." Püüdsin leida sellest heast endest midagi julgustavat, aga sõnad surid mu huultel. Suutsin mõelda vaid, kuidas Marisol bandiitide käes kohutavalt kannatab, ja et ma ei tuda teda aidata.

Et poolt *locutio*t kostis samme, me tõusime ja tegime kniksu õnnega naisele, kes tundus üsna hingetu olevat. Tema kõrval seisis Aukartust äratav naine ütles: „Mina olen abtiss ja see on minu ema. Me lugesi teie abtissi kirja. Mu kallid tüdrukud, tere tulest Las Colondrinasesse! Hispaaniast! Milline reis teil küll selja

meil oli kõrge korjuga tooli toonud ja sosistas: „Palun istuge, ma rääkisin teile, kuidas me rääkisime pingid võre juurde ning võtsime samuti istet. Ma rääkisin teile, kuidas me rääkisime, kuni olen esitanud teile Beatrizi määratud küsimused. Sain aru, et nad olid tervet. Siin on nii palju kloostrid ja ma pidin kindel olema, et nad olid tervet.

Teie küsimusi meie tervise kohta asus abtiss kohe meie meele, mis oli delikaatse teema juurde. „Oma kirjas selgitab abtiss, et nad olid tervet, korralikest peredest, ja tulite Hispaaniast, et leida endale mehed. Ma loodan teie endi pärast, et leiate mehed, kes olid nii tervet, konda väärt. Aga miks teid ainult kolm on? Kirjas on juttu ka Maria Isabellast.“

Ma nägin kurvalt, mis Marisoliga juhtunud oli.

"Ahtiss oli šokeeritud, aga mitte nii palju, nagu ma oleksin. Ta pead raputades ütles ta, et abtiss oli meid saates õigesti teinud, et nende naiste tsiviliseeritud mõju oli hädasti vaja. Nad

palvetavad Marisoli eest. „Ja öde Emmanuela, keda teie
kas on teie saatja?“

„Oh hada, öde Emmanuela suri merel. Kõige viimane
juhtimise üle,“ vastasin ma.

„Te olete siin loomulikult väga teretulnud, aga siin
on palju kloostreid. Ma olen kindel, et kõik oleksid teid
kõneld ja aidanud abikaasasid leida. Ma olen uudishimuline
otsustasite siia tulla.“

Küsisin, kas saaksin abtissiga eraviisiliselt vestelda, ja
ta vastata jõudis, hakkas kell looma ja ta tõusis. „Läh-
Anna, juhata nad kabelisse. Ma pean nuud minema.“

Läksime üle rahvarohke siseõue tagasi, osalesime abtissi
teenistusel ja läksime teiste naiste järel larmakasse sõbrade
einele, mis oli taas võrtsikasse kastmesse upatatud. Ootades
siis helistas kabeli kell hilisõhtusele teenistusele, aga ma ei
vasinud. Kukkasime voodisse ja magasime sugavalt.

Järgmisel päeval läksin pika patsiga tudruka kannul
kus ta minu ullatuseks pistis suure võtme *locutio* lukku, mis
juhatas mind rasket tumedat mooblit täis salongi, kus abtiss
pakkus mulle viiepega istet ühel raskel nikerdatud toolil.

Abtiss ei rasanud aega viisakusvaljenditele, vaid ütles kohe
Esperanza, raag, miks me peame nelja silma all vestlema?

Noogutasin. „Andke mulle andeks, abtiss, aga kas ma ei
mõne küsimuse esitada?“ Tema kulmad kerkisid, aga ta nõustus.

„Nende ödede nimed, kes siinse ordu asatasid?“

„Las ma mõtlen, ma usun, et sin olid ema Maria Maria
Inez, öde Fidelia, öde Anselma, öde Blanca, öde Lucia, öde
öde Estephana.“

Don Miguel oli olnud nii kindel, et see oli õige klooster. Abtiss
abtissile otsa. Nimed olid õiged, aga need polnud kindlasti hispaania
hispaania nimed ja neid polnud piisavalt. Üheksa, mitte kümme.
Jätki öde Salomed. Oh jumalukene, see oli vale klooster! Ma
värises mõttest jälle teeale asuda.

õde Salome ja jätkas. „Selles seltskonnas oli veel kolm
õde, kes olid meenutada kahe ilmikõe nime, kes uppasid, kui
õde Salome kummuli laks, ning üks noviits otsustas meie
õde abielluda – noviits Salome.“

Õde Salome ja huuatasin: „Noviits Salome *abiellus*?“

Õde Salome veel lõplikku töötust andnud ja ma kinnitan, et ta
õnnistusega. Selle otsuse taga olid head põhjendu-

õdedel? Teadsin, et ma ei tohiks nii halvustav olla
õde sedasama teinud –, aga olin siiski jahmunud.

Õde Salome minu ebaviisakusest valjagi. „Ma võiksin selgitada,
õde Salome ja oleks kõige parem, kui donja Salome Aguilar
õde Salome. Ta on meie kloostri suur toetaja ja eestkostja ning
õde Salome meid indiaanitodrukute koolile. Ta leinab oma
õde Salome aasta eest. Ta lahkus nüüd väga harva perekonna
õde Salome tema kõige vanem poeg don Miguel. Peale don
õde Salome noorem poeg, don Matteo, ja tütar donja Beatris.
õde Salome Aguilar astus kiriku teenistusse. Donja Beatris abiellus
õde Salome selle last. Don Miguel Aguilar...“

Õde Salome, larrasimees kailt, kes oli mind ules aidanud... Salome
õde Salome teda, et oelda, et me olime maabudes don Migueliga
õde Salome nais ullatunud. Kurustasin lisama, et tema ja üks
õde Salome meie appi tulnud ja viinud meid kloostri, kus tema
õde Salome elasid *Cacique*, olid selle kloostri naised teda kutsu-
õde Salome tahendas?

Õde Salome aadlike nimetus,“ ütles abtiss. „Inka aadel on oma
õde Salome sama uhke nagu iga hispaanlane, kellel on iidne
õde Salome. Uldiselt võetakse kloostri nunnadeks ainult pu-
õde Salome tudrukuid, hidalgode tütreid, aga *cacique*de pu-
õde Salome. Teistest ühiskonnakihtidest parismaalastest naisi
õde Salome teenijateks, mõnikord ilmikõdedeks, aga mitte
õde Salome. Sin pannakse sunniparale, verele ja perekonna
õde Salome rõhku, mu kallid. Nunnast tütar on mark perekonna

tahtsusest, heast kasvatuses ja usust. Ma usun, et see on
mamoodi, mis?"

Noogutasin.

Abtiss kortsutas kulmu. „Don Migueli isa oli vürst
järeltulija. Don Miguel päris tema vere ja uhkuse ning
kistadooride nurjatuse pärast, julmuse pärast, millega nad
kohtlevad. On olnud kuulujutte, et ta on mässumeelne
gedes asuvaid mässuliste salku. See on tõsine asi. Hispaanias
on olnud palju mässe, jumal teab, et selleks on põhjus
omanikud, kes elavad orjade ja indiaanlaste keskel, ja
hirmus. Mässud surutakse julmalt alla.“

Andsin medaljoni loomulikult abtissile kui kingituse
kloostri. See oli suur vastutus ja ma tunnen kergendust
selle sihtkohta toimetanud. Abtiss oli väga liigutatud, u
mulikult oli ta sellest medaljonist teadlik, aga polnud
vanud, et see siinse kloostri omandusse satub. Rääkisin
Beatrizist ja abtissist, inkvisitsioonist, mille peale ta
ütles, et inkvisitsioon oli siingi kanda kinnitanud, aga
õlgu. Sarnaselt paljude teiste asjadega siin tundub see
olevat kui Hispaanias.

Rääkisin talle Püha ameti perioodilistest kirjadest ja
abtissi pahandasid, ja abtiss ütles, et neilgi olid kirikuvõimude
arusaamatused olnud. Ent kirik toetub mitmetes kasulikes
sellistele kloostritele nagu Las Golondrinas, neist sugugi
susetum pole kool ja orbudekodu, mis varjavad pünliselt
Hispaania sõdurite ja asunike mestiitsidest tütreid. Amet
kirik peavad pidevat võitlust selle eest, et hispaanlastest
langeks pärismaalaste pahede küüsi, aga nende ebaõnnestum
silmanähtav, nii et kirik kui ka tsiviilvõimud tahavad t
kristlikke väärtusi õpetada lootuses, et pikemas plaanis avald
heade katoliiklike naistena tsiviliseerivat mõju.

Ma tahtsin palju küsimusi esitada, aga nunn tuli abtissi
hädajuhtumi pärast kutsuma. Abtissil on harva aega pikemalt

on sündmusterohke paik. Ma ei rääkinud kroonikast sõnagi,
et kloostri pole kirjutajat. Hoian esialgu seda vii
Hispaania ja õde Beatriziga. Ma ei tea, kas on mõistlik
kirja kloostrisse Hispaanias. Ma ei talu mõtet sellest, mis

*Las Sors Santas de Jesuse kroonika
Esperanza sulest; Las Golondrinas de
Andese misjoniklooster, detsember 15;*

Klooster tähistab jõulupühi Hispaanias tundmatul viisil. Hoovis õitsevad ja paljud naised on kloostrisse tulnud. Mõned valitseb kaos – maiustuste- ja mänguasjademuujad, lapsete emad, nunnad, lesed ja ilmikõed ning sugulased ja teenijad. Kõik koos suure hulga naistega tänavatelt, makitud mestits de las ja konkubiinid, kellest on pühade ajaks korraka saanud „pühad naised“. Õu on varahommikust hilise õhtuni rahvast täis: trügivad ja tunglevad; väikesed lapsed karjuvad emade selja taga, seavad igal pool metsikult ringi. Mõned naised veedavad laulu aja siin, teised tulevad ja lähevad iga päev. Kõik kongid on teenijad ja orjad magavad seal, kus koha leiavad.

Kõige selle keskel toimub midagi, mida kutsutakse *santa* või „pühakute ostmine“, teatud turg, kus müüakse pühakute savikujusid ja Jeesuslast, keda kohalikud hüüavad *El Niño*’ks, keda peetakse olema ettevaatlikud, et mitte astuda väikeste savikujude peale. Müüjad indiaani vaipadele kuhjavad, mis on selles rahvarohkes üsna raske.

Kloostri väravas jagatakse vaestele kuuma šokolaadinime ja suupisteid. Kloostri köök, sama rahvarohke nagu õu, toodab

lekku magusat leiba, mille nimi on *paneton*, ja väikesi vurt- toetel hakklihapiirukaid, mille eest maksavad jõukad daamid ja rikkamad prostituudid. Sel ajal juukse palju veini ja alkoholi. Mehed tuiguvad ringi või lamavad joobnute ja tänaval, mis selgitab ehk seda, miks nii palju naisi ja meestele on sissepääs keelatud. Meie seinte vahel on lapsed laulavad ja tantsivad omavahel, isegi peenemad

õu jõule nimetatakse *Noche Buena*’ks. Keskööl helistatakse kellad ja fiesta jätkub koiduni. Tuleb välja, et need pidustused jätkuvad kolme kuninga tulekuni jaanuaris. Kõik ja papagoid on rahutud nagu kõik teisedki. Koerad jook- linnult läbi rahvahulga, löövad teenreid jalust ja hauguvad pi- pagoid karjuvad, kuni jäävad kurnatult oma õrrele tukkuma. Kõik on pusida eemaloleva ja rahulikuna, aga isegi tema sõi- pirukaid ja lakkus sõrmi. Sanchia kadus mõne omavanuse ja ma silmasin neid tantsivate naiste selja taga hüppamas mööda. Pugesin kõige hõredamalt asustatud nurka, mis mul meeldis, ja kirjutasin üles, mida ma nägin, sest ma ei osanud muud peale hakata. Ma igatsen Marisoli järele, kes oleks seda näinud, aga oleks vaid natuke rahu ja vaikust!

25. PEATÜKK

*Las Sors Santas de Jesuse kloostris
Esperanza sulest; Las Golondrinas de
Andese misjoniklooster, mai 1553*

Abtiss kirjutas Salomele, aga pole veel vastust saanud. Nii natlik olema. Siin on kombeks, et lesed ei võta vähemalt ja vahel kauemgi külalisi vastu. Lihavõtetest saati on al võimalikelt kosilastelt meie kohta järelepärimisi, ehkki see hirmutab mind. Ehkki ma vihkan õmblemist, oleme me siin võtnud enda peale orbudekodu õmblustööd vastutasuks ja toidu eest, et kaasavarasid säästa. Kuiv hooaeg on alanud ja värskem, meil on kihavas siseõues varjuline lemmikkoht, kus tehes istume. Sanchia poriseb, et me oleme siin pool aastat tahab, et Pia või mina kiirustaksime ja abikaasa leiaksime, seda ise, et me saaksime kloostrist lahkuda.

Pia, rahulik nagu alati, tuletab Sanchiale meelde, et ta on kaksteist aastat vana ja liiga noor, et selliste asjade pärast muretseda, aga Sanchia, kes on oma vanuse kohta pikaks kasvanud, vastab seljale ja ütleb, et siin on temast nooremaid tüdrukuid, kes on tud, ja mõnikord isegi kaheteistkümnenaastaselt abielus. Pia Zarita, kes enamasti meie juures istub, noogutab.

Zarita oli isegi selline lapspruut ja ootab kloostris lahutust, sest suhtes lootusrikkad naised jäävad sündsuse huvides kloostris

mehe palve läbi vaatab. Ehkki see võtab väga palju aega, siis nad tavaliselt rahuldatakse ja naised abielluvad teise mehega, vähem meeldib kui esimene abikaasa. Mõnikord saadavad nad lahutatakse, sõnumeid või tulevad värava juurde ja käpaluvult haledalt, et naised koju tuleksid, kuid neid katseid harva edu.

Ja on kuusteist ja sama ilus kui Pia. Kui nad sosistavad ja itavad koos, on nad nagu kaks lille, üks heleda-, teine tume- Zarita pani tema isa, kes nüüd surnud on, üheksa-aastaselt tema vend nõuab lahutust, sest ta tahab, et öde tema sõbraga Zaritale ei meeldi venna sõber sugugi rohkem kui tema esikaasa ja ta jääks hea meelega kloostrisse. Aga lõpuks peab ta h võt teisele mehele kuuletuma, nii et ta loodab, et kohus ei

ta tee tema vallaliseseisus muret, tema on rahul, et saab oma mehega seltsis mööda saata. Abtiss ütleb, et meist kolmest kõige vanem pean mina esimesena abielluma. Ta on minu eest mõned naised teinud, aga on mitu võimalust tagasi lükanud, öeldes, et kolonistide karmid kombes ei meeliks mulle.

Ma neile meeldiksin?

Tal on peegel ja kui ta ei näinud, võtsin selle kätte. Mul on valgeid silmad, pikk nina, pikad ripsmed ja tihedad kulmud, mis mulle usna tõsise ilme. Proovisin naeratada. Minu hambad on väga valged – ehk sellepärast, et me kõik oleme päikesest päikse jumat saanud. Ühtki hammast pole puudu. Hammustasin neile veidi värvi anda, ja näpistasin põski. Kas mehele meeldis nägu? Ma ei ole ilus nagu Pia ega isegi kena nagu Sanchia; ma sarnanen oma emaga.

Ma on oma peegelpildile, et soovin, et ma ei peaks abielluma.

Ma ei ole isegi sagimist ja lärmi, panin peegli käest ja nägin, et selle peegli taga olid lasti riides naine, looriga nagu abielus naistel kombeks, kõrval oli nunn ja kaks noviitsi ning talle järgnesid kaks teenitud, päikesevarju ja sallidega. Oli selge, et tegemist oli tähtsa

isikuga, kui nii palju inimesi teda teenis. Teenijad olid padjad pīngil kohevaks, daami jalgade alla pandi jalgad kiirustas talle hibiskivett tooma. Kui daam oli istunud, salgast korralikult riietatud mestiitsist teenijatukruk, tõlles juurde, tegi kniksu ja kusus meie nimesid. Kui ma teda ütlesin, naeratas ta kergelt ja ütles: „Nagu minu ematüdruk tulge minuga.“

Vahetasime Pia ja Sanchiaga ullatunud pilke, aga pöördusime töö käest, silusime seelikuid ja laksime teenija jael peale kesse õukonna juurde. Daam tõstis loori näo eest ja ütles: „Marisol!“

„Ongi!“ hauatas Sanchia ja viskas Marisoli kattevaadi.

Mina tegin sama, siis Pia ja me naersime, nutsime, ja lõl neljakesi, kuni olime hingetud. Nagu tavaliselt, kui ome mab, jätsid kõik teised oma tegemised ja vaatasid meid meie juurde, kui me Marisoli ümber aset võtsime.

Ta nägi väga hea välja. Tegelikult nägi Marisol imehü tumedad juuksed voogasid õlgadel, põsed olid roosad ja d sid. Tema sõrmedes valgatasid sõrmused ja ta kandis tervet lakeesid. Tema nagu oli kuidagi leebemaks muutunud, see nud enam viha ja kannatamatus. Ta oli ka eksimatult tae sellest jubedast päevast, mil ta rööviti, oli palju juhtunud.

Ta punastas. „See polnudki lõppude lõpuks nii kohut oli see üsna romantiline.“

„Marisol!“ Ootasime põnevusega. „Räägi meile!“

„Kui bandlidid mu minema viisid, olin paanikas. Aga vile keegi julgeb naisi sel moel rünnata. Mees, kes mind kinni väga tugev, aga raev andis mulle jõudu ja kui me minema kil olin otsustanud, et kui me peatume, siis ma võitlen, taon ja hammustan kogu jõust. See oli ainus viis takistada hirm võitu saada.“

Me ratsutasime ja ratsutasime, kuni jõudsim lõpuks hul gunenud asunduseni, kus oli paar lagunevat maja ja mingi l

... I sundisid hobused aeglasemaks ja ehkki teadsin, et ... I loota, otsustasin lõpuni võidelda. Tõstsin pilgu ku ... I roovinud, tõmbasin salli tema näo eest ja leidsin, ... I abematu sell, don Tomas Beltran! Ta naeris ja paistis ... I al olevat.

... I hauatasin ma. „Kuidas te julgete daame niimoodi ... I oodan talle nii tugeva kõrvakiilu, kui suutsin. Ta paistis ... I hinas mul randmetest, enne kui jõudsin teda uuesti ... I kod kõvasti, sundides mind ennast kuulama. „Mul ... I napanek. Mul on vaja naist, kelle olen ise valinud. Just ... I tõi minu ema mu abielu heast hispaania perest vanema ... I viga paks, inetu ja usklik, kes lõhnab halvasti ja on ... I ming kellel, arvab mu ema, õnnestub panna mind pe ... I abustusi täitma. Teie seevastu... ma ei saanud lasta nii ... I tükilaulul kloostri raisku minna.“

... I meadugi ennekuulmatu. Aga teatud mõttes meeldiv.“ ... I ütles. „Siis ta jätkas: „Parast isa surma olen nagu muul ... I rohutu valduse ja sellest tulenevate kohustustega, mil ... I tahtsusetum pole sund abielluda ja parijaid saada. ... I mitte minu teisi... pole tahtis. Mind kutsutakse koju, ... I ametlikult paksu draakoniga kihlata, ja kuna mu ristiisa on ... I et laseb mind kinni võtta ja vägisi koju viia, kui ma sõna ei ... I kõige parem teiega kohe abielluda ja hiljem kosida. See on ... I etee, mille suutsin leida, aga ma meelitan ennast, et minu ... I olemisel on ka omad head küljed – ma kosin võluvalt. Teist ... I me maja perenaine ja minu südame kuninganna. Teil saab ... I alju teenijaid ja rõivaid ja ehteid ja kõike, mida soovite. Teie ... I soovivad Beltranide pärijad. Ja mitte kõige vähem tähtis...“ Ta ... I mu pihiku alla ja ma värisesin, kujutledes, mis tunne oleks, ... I ma kätt kaugemale lükkaks. „Kui te muidugi pole liiga püha, ... I end libalikest mõtetest häirida... aga millegipärast ma aryan, ... I pole nii. Sest ma armastan teid juba. Sobival kombel,“ ta osutas ... I mille katusel oli rist, „oleme preestri lähedal. Ja siin, märgiks

minu heast usust ja meie kihlusest, on sõrmus." Ta ulatas selle mulle.

Karune, üsna metsiku pilguga preestrirüüs kuhu tuli kirikust välja, kaagutas nagu üllatunud kana, tõstis ja pomises mitte kellelegi konkreetset, tuias tolmus otsiks usse. Olukord oli naeruväärne – rõõvimine, pikad rapõrgus, nüüd see inimkana... aga sõrmus oli väga mantidega. Ja mahajäetud asunduses polnud mingit abi.

Ma ütlesin: „Ja kui ma teie heldest ettepaneku Tomas, see erak või hulkur või preester või kana... lahkugest hoolimata?“

Don Tomas naeratas: „Oo jaa. Ma abiellun teiega kolme nõustute või ei, sest ainult nii pääsen ma oma ema plaanide me abielus oleme, peate võtma vaevaks vanduda vaimulikke et teid rõõviti ja sunniti vastu tahtmist abielluma. Minu tav ema, kes, ma luban, on maruvihane, osutab teile lühikõigakülgset abi. Aga mõelge sellele – seegi on võimalik, et minuga abielus olete, ei soovigi te enam abielu tühistada ega muidu teada saaksite?“

Ülbe, aga väga kena. Rikas. Ja tema käed, mis mind ja jas hoidsid, olid väga tugevad. Tema poole vaadates mõtlesin mitte tema ettepanekut vastu võtta. Nunnad leiaksid mulle kellelegi vanema ja igavama. Sirutasin käe ja ta pani mulle sõrmuse. „Saagu sellest kõige lühem kihlus,“ ütles don Tomas. Viimane juhatas meid väikesesse kuuma kabelisse ja pani paari. Paari don Tomase kaaslased meile õnnest, jatsid minu jaoks hobuse, tasid, minema. Don Tomas andis preestrile kuldümändi, ja sellise heldekäelisuse peale silmi pilgutama, ja juhtis mind kuhu väikesesse tuhja majja, kui päike loojuma hakkas. Ta pöördus, laotas meie tekid maha ja süütas lõkkest, mis peagi loomalt kuumalt hagu meie kirk sel ööl.

Järgmisel hommikul ütles Tomas, et ma olen abiellunud Maria Isabella Beltran de Vilar d'Ascension ja kui ta mu omaga

õnnub ta, et tema pere ei kutsuks mind neiupõlvenimega, ja Mariaks, nagu sobib pärija naisele. Meil laks vaja kogu meie meil kahe peale õnnestus kokku koguda – kui ma tema hõlmasin, sain sellest aru.

Politiis mu hobust rakmetest, et see minema ei jookseks. Ma nägi varem hobuse seljas istunud ja oli põnev nii kõrgel olla, et jät mu selg kangeks ja jalad valusaks.

Me kõrvuti nagu mees ja naine, rääkisime ja rääkisime, vahepeal, sageli naersime, nagu jääks see alatiseks nii. Tomas rääkis maast, kuidas tema pere oli tulnud koos konkistadooridele oli antud tohutu maalapp hulga hõbedakaevanduste ja maagustega.“

„Kuidas on?“ küsis Esperanza.

„Lugulki Beltranid rikkaks. Pärismaalased, kes meie maa peal peavad maksma meile maksu, mis on võrdeline nende saagiga. Meie feodaalsüsteem mõnes Euroopa osas, ma arvan.“

„Kuidas nad kasvatavad?“

„Nad kasvab mingi päkel, mitte nagu mandlipuudel, mis meil on olnud, ja manioki nime kandvad juured, siis veel imekaunis puuvili, mille sees on veel kaunim magus viljaliha, ja puuvili avokaado, mida on kooritult ning soola ja tsilliga ületatud väga mõnus süüa. Tomas rääkis mulle ka perekonnast. Tal suuremat õde, aga kuna tema ema on otsustanud, et kaks tüdrukut peavad kloostri minema, on tema kohustuseks võtta ainult kõige vanemale, kes peab ootama, kuni Tomas saab. Ta rääkis mulle talupoegadest, kes tema perekonna maa peal elavad sellest, kuidas tema ema valitses neid ja oma perekonda ja kohalikku preestrit raudse kaega. Ta on väga, väga vana.“

„Kuidas mulle natuke endast, põhiliselt seda, mis huvitaks tema ja mu isa oli laevastikku juhitanud, et mu ema oli kuningriikide all, et mõlemad olid surnud. Ma ei rääkinud sõnagi last ega oma vendadest ega õelast kuulujutust meie perekonna ja kroonprintsiga kohta. Ja ehkki me olime Hispaaniast kaugel,

olid siin Hispaania valitsejad – kes teab, mida need informatsiooniga teeksid? Minu elu oli huvitava pöördumiseks, ei tahtnud nende tähelepanu äratada.

Kaheksandal päeval osutas Tomas lõpuks majade korrastamise piiril. „Beltranide mõis,“ ohkas ta. Kui me väga aeglaselt sõitsime, hoiatas ta, et ma ei räägiks emale sõnagi selle mu röövis. Ema vaated etiketile on sama ranged nagu inimeste kohustustele tema ees.

Pärast päevadepikkust reisi teadsin, et ma ei näe ema riikimata sassis välimusest, sest Tomas pidas kogu aeg hoolt ja tõmbas mind endaga koos tekkidele. Sundisin teda otsustama ja andsin endast parima, et reisitolmu maha pealt kohendada, Tomas sättis oma riideid ja korrastas välimust kui võimalik. Nägin, et ta vahtis jälle mu rindu ja ma pidin vaidlema, et selleks pole õige aeg, aga ta ütles ainult, et pean kinni nõõpima ja sallin tihedalt õlgadele tõmbama. Tõenäoliselt tekkinud ärevusenoot. Pärast seda muutus meie tempo minnes roomamiseks. Tomas haaras igast vabandusest, et osutas puudele ja põõsastele, nagu oleks tegemist kõige huvitavama asjadega maailmas, või ütles, et ta oli siin poisikesena madalamat näinud. Ta vandus, et nägi metsikut olendit *La Llorana* ja pis oma lapsed ja oli siis mõistetud neid otsides mööda metsa ja alati, kui võimalus avanes, inimlapse röövima. Tomas ütles, et oli kord üritanud teda röövida, aga tal oli õnnestunud päästa.

Ütlesin, et kui *La Llorana* oleks röövimine õnneks muutunud, ta kahtlemata viinud tagasi iga lapse, kes rääkis nii palju nõiavõimudest. Lõpuks nägime suurt siniste luukidega majade kobarat. Kõik olid poiss põllutöö ja jooksis suure maja värava juurde.

Selleks ajaks, kui me maja juurde jõudsime, ootas meid naine paks mustade kulmudega musta riieatud naine, kes nägi vähemalt äikešepilv. Kolm Tomasest nooremat tumedapäist tüdrukut pehmel haviga naise selja tagant. Naine osutas ebaviisakalt minule ja kuidas tema poeg julges seda hoora oma ema ja süütute õdede

Tomas mind oma naisena tutvustus, näis naine jahmunud, ta tõusis poole ja tõi kuuldavale valju läbitungiva ulgumise. Ta tõusis vastu rinda – see oli üsna suur ja paistis vähe üsna suurt hulka lööke kannatavat – ja hüüdis Neitsit ta haaval tunnistajateks ema kannatustele. Samal ajal sihtis teda asjatult ja sosistasid: „Ema, tasa!“ Kui ta viimaks ümber vaatas ta mind, nagu oleksin mingi roiskuv kübe, mille ümber kraants oli koju vedanud, ja tõi kuuldavale solvava sõnaga selge, et ma olen madala sünnipäraga kes teab, missuguse ümbrusega liits, kellel pole kaasavara. Sellest ei aidanud, et tema talumaistega ja täitis pool mõisat oma sohilastega, nüüd pidi hõlpsalt solgiaugust prostituute, et oma ema südant kurvastada ja tema ras tappa. Jumal karistagu teda! Ja see niinimetatud abiellumise tema poeg oli meelitatud, tühistatakse kohe.

Tomas vaimus pool tundi, laskmata Tomasel sõnagi sekka, et jatab ta pärandusest ilma, kui Tomas minust kohe lahutasin teda lihtsalt liikumatult, mõeldes: „Nii et see oleks olnud vaenlane?“ Kui palju inetuid sõnu ta küll teab.

See perekond on liiga rikas ja neil pole kaasavara vaja. Kui ma ühinen selle teemani jõudis, tegi Tomas suu lahti, väites, et ta ei emale head meelt teha, tuues talle koju tõelise Hispaania *amante* naise, kes, nagu ema oli talle õpetanud, oli parem kui milline kaasavara. Ta lisas, et ma olin vagaduse kehas- ja Hispaania kõige vanemas ja pühamas kloostri koolis. Ja ma olin Hispaania Ameerikasse koos nunnadega, kes olid teel meid meid kloostrisse. Meie abielu oli sõlminud kirik ja kui see ei lepi, puhkeb skandaal. Ja nüüd, kui ta on abielus, võib ta teaduslik pärija sündida juba järgmisel aastal. See rahustas mind märal Tomase ema, kes jätkuvalt pahaselt posises nagu alvordav suur vulkaan.

Ma ütlesin, et pean kohe võitma endale õigusega minule kuuluva koha tulevases majapidamises, muidu muudab lohe verandal minu elu muutamatuks. Lõppude lõpuks oli Tomas nüüd mõisa peremees.

ja tema naise, tulevaste laste ema ja mõisa perenaisena, gema, et mina juhin asju ega lase ennast kunagi kiusata. Püsti, kui suutsin, ja vaatasin talle kõrgilt otse silma. „Pannud, et seda vältisid nii tema tütre kui isegi Tomase ringi ja tõmbasin põlglikult ninaga, nagu heljaks. „Mõis on väiksem, kui ma arvasin. Palju väiksem. Ja vähem peenema sünnipäraga, kui mind uskuda lasti. Ämma pilku hoides ulatasin Tomasele kõrgilt käe, et alla aitaks. Astusin verandatrepist üles, selg pulksirge, külma pilguga, kui tegin talle nii pealiskaudse reveraansjus solvanguna. „Donja Maria Isabella Beltran de Vilhoteie teenistuses.“ Siis pühkisin vaikides tema ees majja, kuninglikul printsessil, kelleks mõned mind pidasid. Ta kas väike etendus jättis kolm tüdrukut õhku ahmima ja ämma. Ta ootas ilmselt, et ma hakkan nutma, käsi andestust paluma. Senjooa Beltran ja mina peame nunnade tahtejõulist lahingut, aga tavaliselt võidan mina. Tomas ja mõlema vastu aukartust.“

„Ja Marisol,“ hüüatas Sanchia, „me hüüame sind omad Marisoliks, mitte donja Maria Isabellaks. Sa ootad last!“

„Jah, isegi Tomase emal on hea meel, et poeg saab nunnariija.“ Üle Marisoli näo libises vari. Tema ilme muutus põgusa nägin, et miski teeb talle valu ja et ta võitleb sellega. Suur ja teemantidega sõrmus sädeles tema sõrmes ja me kõik kuisime seda imetlema.

Marisol ütles, et jääb mitmeks päevaks meie juurde, et Tomase läheduses asjaajamisi. Ta kummardas vastuseks mitmele tütrele, kes samuti kloostri peatusid – ilmselt on ta don Tomase naisena keegi, kelle ees tuleb kummardada.

„Ma pean teile ühe loo rääkima,“ sosisitas ta pärast kummituuesti meie poole pöördudes. „Need naised seal on oma rahadetanud linna spetsiaalse kabeli kahetsevatele langenud naistele te teate, on linnas palju bordelle ja prostituute ja konkubiine

„Need mehed on kurikuulsad oma helduse poolsest ja need elavad tihti väga hästi. Niisiis,“ itsitas ta veel rohkem peenelt riides noorte neidude salga poole, kes endale mürgas tuult lehvitasid, „need langenud daamid ei taha oma topelikult loobuda. Nad tulevad kloostrisse pidustuste ajaks puhkama. Ükski neist ei tõsta küll jalgagi uude kabelisse, looks oleks häbistav end nii avalikult langenud naiseks tunnet et uus kabel püsib tühi.“

„Kokküllatunud, kuuldes nii kerget juttu bordellidest ja konkubinat, aga Zarita näis muretu. „Jah, meestel on mestiitside seas nimesi ja nad elavad nendega avalikult nagu oleksid abielus. On lapsed ja nad käivad väga peenelt riides, seda isegi kirikusse.“ Zarita kummardus lahti libisenud salku Pia kõrva taha sätet ja ütles teineteisele.

„Õde oli Marisolile palju rääkida, alustades sellest, et õde oli olnud tütar, kes oli nende nunnade seas, kes üle kolme aasta tagasi misjoni asutasid.“

„Loodas Marisol. „Kas sa arvad, et nad saatsid ta siia, et tema oleks hoida? Ma mõtlen – lapsega nunn? See pidi õde looks ehamugav olema. Ei tea, kes isa on?“

„Veetsime paar järgmist päeva väga meeldivalt, palvete ja sööva vahel siseõues lobisedes, arutledes, kes võis olla õde Beatrizi, ja mõeldes, missugune inimene on Salome. Rääkisin teistele, ja ütlesin, et olen otsustanud temaga kohtuda. Lõpuks saatis meid teenri ütlema, et ta on oma äriasjad lõpetanud ja nad peavad hakkama. Lahkudes ütles Marisol, et ta on küllalt rikas, et tema kaasavara omavahel ära jagama. Ta lubas samuti, et loovasti tõlla, et saaksime teda enne lapse sündi kulastada. Abtiss ütles Marisolile palju nagu meiegi, kuuldes, et Marisoli roövimine oli peenud, ehkki ta raputas don Tomase skandaalsest käitumisest

26. PEATÜKK

Las Sors Santas de Jesuse kroonik.
Esperanza sulest; Beltranide mõisas, j

Marisol pidas oma sõna. Teener tõi küllakutse ja abtiss järele, sest meie kleidid olid kulunud ja narmendasid äärmiselt vaesunud hispaanlannast lesk, pidi igaühele kolm uut kleidi üks hommikuks, üks pärastlõunaks ja külaskäikudeks teiseks pidudeks. Läksime temaga koos turule, kus ta kauples tõsiselt kangaste ja pitside pärast, ning kingsepp võttis meile mõõdud uute nahkkingade jaoks. Abtiss ütles, et hind on ehkki meie uued uhked riided õgisisid hirmuäratava osakaalu vararahast. Abtiss ise ostis meile kingiks Hiina lehvikut, nüüd kandsid neid kõik daamid.

Abtiss ütles, et Beltranidel on kohalike maaomanike vusringkond, paljud neist on vallalised mehed.

Beltranide tõld jõudis kohale, kaks relvastatud ratsurit tüdruk pidid meie järele vaatama. Meie kirstud uute kleitide ja lehvikutega seoti katusele. Minu kirstus oli ka see kroonik, peaksin selle kloostrile andma, ei suuda ma veel sundida end lahkuma ega sõanda jätta seda oma äraolekul teistele leida, meie külaskäigu pikkus on teadmata. Siin paistsid inimeste käikude suhtes palju vähem formaalsed olevat ja abtiss eeldas jääme Beltranide juurde nädalateks. Pia ja Zarita kurvastamineku üle, aga Zarita kinnitas Piale, et lahutused võtsid

et ta on ikka veel kloostriis, kui Pia tagasi tuleb. Nad embasid teda nagu kaks tuuleõhus suudlevat lille.

Meie mõis jääb kloostrist nelja päevateekonna kaugusele. Meie olnud kaks nädalat ja abtissil on õigus, Marisol ja Tomas julgelt mehi ühel või teisel ettekäändel külla. Istume raske pühade piltide ja kõiki võimalikke pindu katvate krutsifikatsioonide sala's igal pärastlõunal vaikset väljanäitust, rüüpanemist, ahnad tagasihoidlikult maha löödud. Peen kell, mille me kujuteldamatu raha eest Hispaaniast tõi, tiksub valjult ja näitab valet aega. Mehed joovad mingist kohalikust taimest valmistatud alkoholi ja räägivad omavahel, kõndides sala's edasi-tagasi, hinnatud kuked, uurides meid kõrgilt, nagu oleksime ka-

on kohutav!

Me kirjutavad Piat nagu herilased meekärge. Donja Luisa, me julgib meid nagu kull, ja kui me mõne mehega kas või mehele ta huuled kokku ja kurdab, et me oleme häbitud nip- phikad. Briti ei meeldi donja Luisale Pia, võib-olla sellepärast, et kõige vanem õde Rita on mitte ainult sama vana kui Pia, ja inetum. Donja Luisa hoolitseb selle eest, et nad kõrvuti istuma ei satu, kui meil külalised on.

Me kirjutavad meeste vastu siiralt ükskõikne, ehkki nad kirjutavad talle kirjutavad lilli ja vajuvad tema seltskonnas rõhutatult norgu, kuid armastusest haiged. Marisol osutab ühe või teise hea- tundele ja üritab mingit huvi tekitada, aga edutult. Pia igatseb

ta on korraga üsna kenaks muutunud. Ta on oma ea kohta üsna graatsiline, kauni jume ja tumedate ülemeelikute silma- ta näetavalt palju vanem välja kui kolmteist ja annab oma parima, et lastega flirtida. Sellele lapsele poleks kunagi tohtinud lehvikut ta on avastanud, et saab mehe paari minutiga enda juurde mee- ltsalt lehviku kohal ripsmeid plaksutades. Ma näen murega, et ei näe temas last, ja Tomas on olnud sunnitud mitmeid noori

kihlusega nõustuda, poleks don Tomas iial Marisoli viinud. Don Miguel tundis end veidi vabamalt ja naeris des, et koloonias käis kosimine teisiti kui Hispaanias. Siin mina naerdes, „aga Marisol on sellest hoolimata...“

Don Miguel on tõsine, usna jõuline ja uhke. Oli minu kõrvale istuma jäi, aga ta on väga viisakas. Oli ta mind ilma sõpradeta üksinda istuma ei jätnud. Paljud rohkem maast ja ta muutus rääkides kirklikumaks. Seda ta oli meie esimesel õhtul siin maal öelnud, põlgas ta hispaanlased indiaanlasi kohtlesid. Ta rääkis väga ladusalt gedest, nii orjadest kui ka talupoegadest, keda sunniti hõ dustesse, ja hispaanlaste korraldatud veresaunadest ja muu. Selliste lugude kuulmine on jahmatav ja küllap ta nägi sest ta vaikis.

Siis rääkisin, et abtiss oli kirjutanud tema emale, et ta võiksin külla tulla ja talle austust avaldada, kui tema lemmik kui see pole liiga pealetükkiv, sest mul oli Hispaania nimeid. Ta ütles, et kindlasti võtaks ema mind hea mee Mõtlesin, kas ta teab, et on õde Beatrizi tütrepoeg, kas Sanchia iial oma sünnipära rääkinud. Enamik peeni Hispaania ghib ja käitub liialdatud kombekusega, nii et võib-olla pol midagi rääkinud.

Siis katkestas donja Luisa meid ja lükkas Rita don Migueli mind küünarnukiga eest trügides. Don Miguel tõusis, pomes oma komplimendid ja eemaldus. Donja Luisa hakkaselt. „Ta peaks uuesti abielluma,“ ütles ta don Migueli ees seljale järele vaadates. „Ainult pooleldi inka, aga tema isa oli Hispaania naine teeks tema lollustele pärismaalaste suhtes Rita, sa oleksid võinud midagi öelda, et ta oleks sind märg seisa nagu eesel! Esperanzat pani ta küll tähele, kui temaga...“

Vaene Rita on täielikult ema talla all, nii päeval kui öösel sutuses, ja abielluks hea meelega ka saatana endaga, kui too minema viiks. „Jah, ema.“ Ta ohkas.

„...“, et Rita ja don Miguel moodustaksid väga õnnetu paari. et ohkub mingit vaoshoitud viha ja võimu, mis kuulub alle paiga juurde, tohutute mägede, valguse ereduse, suure punde. Ta tunneb raevukat uhkust fakti üle, et tema isa tsete järeltulija, neid hüüti maapealseteks päikesejumala- pulud olid need paganlikud ja igas suhtes julmad jumalused. Rita andmine sellisele mehele tahendaks tema ohverda- ni nagu inkad olevat kunagi neitseid ohverdanud.

...uuesti algas, viis donja Luisa Rita minema. Minu juurde, avaliselt rahulikul näol murelik ilme. „Sanchia on kadu- t... Pia. Läheduses seisis salgake noormehi, oodates võima- tantsule paluda, vahtides teda nagu kari armunud laamasid. n... neile mingit tähelepanu.

...h... tantsis ja kui donja Luisa oli ametis Ritale partneri leid- ... vaadatud, lipsasid Sanchia ja tema partner verandale. ... ma teda enam leida.“

...h... Piaga imetlevate noormeeste summast, et Sanchiat ... oli temagi röövitud – ta oli küll hea meelega nõus ohver ... jumal tema röövijat! Aga lõpuks leidsime Sanchia tal- ... koos muusikute ja nende tantsutüdrukutega. Tema nägu ... oli üles tõstetud. Ta ütles, et oli indiaanlaste laule ja

... ..

... ohtu hoidsime teda Piaga endi vahel.

... on käes ja me peaksime kloostriks tagas pöörduma, aga ... on jõudnud uudised raugepuhangust. Marisol soovib meie seltsi ... ära minna, enne kui oht on möödas. Ta on nüüd nii suur ... mudab vaevu liigutada, ja me kõik oleme tundnud, kuidas ... vukalt jalgadega taob. Tomas täidab kõik tema soovid ja isegi ... nuriseb vaiksemalt. Ritast peab saama lapse ristiema ja don ... ristiisa – donja Luisa mõte. Ta loodab, et see viib nad kokku. ... kardab ees ootavat katsumust. Talle meenub tema enda ... sellest ei räägi, mõtlen minagi oma ema peale, kes

mind sünnitades suri, ja kardan oma sõbra pärast. Me ei tume Marisoli eest.

Mõisas on elu väga vaikseks jäänud, sest me ootame märki, et laps hakkab sündima. Külalisi on vahe ja nüüd Tomast, et too kutsuks muusikud ja tantsutüdrukud, et nad vaks sai, et need meile *sala's* meelelahtutust pakuksid. Luisa meelepahaks teenijate ruumidesse majutatud, ja meeldib see, kuidas nad meie õhtud pärast õhtusööki elavad, nii et ta tühistas ämma käsu, et muusikud peavad Sanchia tantsib sama hästi kui ükskõik milline trupi liige võimalusel demonstreerib.

Pia on Zarita pärast rahutu. Siia jõuab vähe uudiseid, arvestada, et epideemia on olnud ränk ja paljud on surnud.

Marisol on kaks päeva pimedas toas karjunud. Niisutatakse käsnaga ja hoian tema käsi, kuni ei suuda seda kauem taluda. Kõnnib tallide juurde ja tagasi, suutmata hetkegi paigal püsida. On hulk lapsi, kelle suhtes pole kahtlust, et need on tema, mitu korda on tema selle piina põhjustajaks olnud? Ma hädin vihkama. Ja kõiki mehi. Donja Luisa ütleb, et indiaanlased ei tunne valu samamoodi nagu kõrgeistündinud hõim. Söögiaegadel löbustab ta meid lugudega oma sünnituste kohta, et Marisoli kannatused pole tema omaga võrreldes mitte midagi.

Marisol sunnitas poja ja tütre, mõlemad terved. *Deo gratias*! ise on ehmatavalt kahvatu ja nõrk, verejooks on tugev ja pärast sünnitust palavik. Mitte miski, mida ma meditsiinialast teadest mäletasin, ei avaldanud mõju ja ma olin meeleheitel, et indiaanlasest teenijanna tungis tuppa puderhautise ja jubed joogiga, jäi kangekaelselt Marisoli juurde ja hoolitses selle kogu päeva jooksul seda vähehaaval jõi. Ma olen kindel, et oleks Marisol surnud. Donja Luisa on preestrit valvel hoidmiseks ja viimseks võidmiseks. Tomase silmade all on tumedat

üh korraga palju vanem. Lapsed on ristitud Mariannaks ja Sanchia. Kui donja Luisa Marisolile rääkis, millised nimed ta lastele oli, tegi Marisol ainult korraks silmad lahti ja pani uuesti silmad lüüa, et vaielda.

Luisa leidis lastele amme. Me istume Marisoli kõrval ja toime puljongiga, oleme mures tema letargia ja kahvatuse pärast, paranch, loodame me. Kuulsin Tomase nooremaid õdesid öeldes, et neist saavad nunnad ja nad pääsevad laste eest puinadest.

Sünnitust võib Marisol lõpuks voodist tõusta ja veranõu kaksikud on suurt kasvu tugevad lapsed ja kosuvad amme koonime Sanchia, Pia ja Ritaga nendega kordamööda ning meid kaebab, et me hellitame nad ära. Don Miguel käis meil oma väikesi ristilapsi näha, ja kinkis mõlemale väikese kullast lünga ja Tomas läksid päevaks ratsutama ja käisid jahil, mis meile head. Marisol on piisavalt terve, et donja Luisaga laste puutiku pärast vaielda ja kummutada ämma käske kokale tulemistamise osas.

Ja tagasi kloostri minna.

27. PEATÜKK

*Las Sor Santas de Jesuse kloostri kroon.
Esperanza sulest; Las Golondrinas de
Andese misjoniklooster, oktoober 155*

Nad ütlesid, et rõüged on taandunud. Aga kui me vaatasime, oli matuserongkäik siseõues surnuraami ümber. Viimane ohver, ütles uksehoidja, üks daame, kes siin lahutas.

„Milline daam?“ kogeles Pia.

„Noor naine,“ ütles uksehoidja. „Epideemia oli valinud ainult paar uut juhtumit, siis nakatus daam järsku ja jumal oli ta inimeste seast võtta. Nüüd ei saa teda ei tema vend ega tulevane abikaasa.“

„Ei! Mitte Zarita!“ Pia surus karjatuse alla ja enne kui ta suutaks takistada suutsime, hüppas ta tõllast välja ja tormas raami poole. Nagu hullumeelne lükkas ta jahmunud preestri ja surnuraami eest kõrvale ja rebis suriliina pealt. „Kes see on? Kes on siseõues metsik karje. „Zarita! Zarita! Ei, ei, ei! Mind ei ole ma ei teadnud... tule tagasi! Ära jäta mind! Arka ules, Zarita! Zarita!“

Haarasime Sanchiaga hullunud Pia, et teda ära tirida, aga paratamatult jubedat surnut raamil. Vaene Zarita, elus oli ta naine, surnuna kohutavalt paistes ja moondunud ning mis kõige hullem hakkas lagunema.

„Kogu oma jõu kokku võtma ja kaks ilmikõde appi kutsuma,“ ütles Sanchia ja meie tупpa viia, kus ta hüsteerias kokku varises. Sanchiaga kogu öö ja püüdsime teda rahustada, aga Pia nuttis karjus „Zarita!“ nagu kurjast vaimust vaevatu. Mingil ajal ütles Sanchia ja siis mina, kurnatuna reisist, leinast Zarita ja tупpa parast.

„Kui hommikul ärkasime Sanchiaga kääride klõbina peale. Meie silmist ja nägime alasti Piat seismas, hõbedased juuksed kinnas. Ta oli juuksed ära lõiganud nii peanaha lähedalt, kui tema peas olid verised laigud. Silmad olid sügavale koobastunud ja neis lõõmas kummaline valgus. „Kogu liha laguneb,“ ütles Zarita. Jaab ainult hing ja hingega seotu. Jumal on muutanud ja mulle on näidatud minu kutsumust. Ma pean kohe minema minema ja talle rääkima.“

„Kui me Sanchiaga hirmunud pilke. „Jah, peaksime kohe abtissi kutsuma,“ nõustus Sanchia ruttu kingi jalga pannes, kuni mina ei peitsin. „Aga palun, pane enne kleit selga.“

„Kui me, et jätaksime Pia tema juurde. Jäime ukse taha, kus me ei mõõdetud häält ja Pia innukat vastust, see oli ebaarhitektuur, mis üha valjenes ja lõpuks hullunud kriiskamiseks muutus. Sanchia kutsus abi kutsuma ja neli tugevat ilmikõde tulid joostes. Abtiss kutsus nad sisse ja neljakesi haarasid nad rapsiva, taguva, uriseva Pia ja viisid ta ära. Pia kiledad ahastavad kostsid meie kõrvu, kuni katsime kõrvad kätega ja jooksisime oma tупpa.“

„Kui me, et Pial oli kuidagi õnnestunud rapsata abtissi *golondrina* medaljon. Keegi ei suuda seda leida. Küllastame Piat iga päev Piat. Ta surub näo vastu raudvõret ja sosistab kähelt ja on ette ja palvetab meie kõigi eest. Hospitaliõed räägivad, et Piat ja keeldub söömast, joob ainult natuke vett. Selles kloost- kama nunnad kunagi jõhvsärki – seda peetakse liialduseks –, aga n kaudagi õnnestunud see hankida ja ta kannab seda oma ruü all, mis on vereplekkidega kaetud. Pia väidab, et jõhvsärki kandes

Salome juures pole jälgegi moekast kolonistiproua peenest villasest pärismaalaste tuunikat ja selle all puuvillast kleiti, mis talle väga hästi sobib. Tema juuksed on aegu hallid ja tema kurvad silmad on kaunid ja sügavad. Tema käitumisel ja käitumiselt väga õde Beatrizi. Kui ta räägib kõne läbi mõeldud ja intelligentne nagu õde Beatrizi.

Üks tubadest on väike raamatukogu, kust avab kaubanduses laiuvatele mägedele. Salome veedab suure osa päevast palvetades ja kirjutades oma tütrele Beatrisile ja pojale kõikidest mõisa uudistest, teenijate, pärismaalaste ja orjade surmadest ja pulmadest, saagist ja loomadest, oma abikaasa tegi abikaasa spetsiaalselt tema jaoks. Ta talub oma lese ega räägi oma leinast, aga seda polegi vaja. See hõljub tema meelest.

Ta võttis Sanchia ja minu väga lahkelt vastu. Järgmisel pärest meie saabumist läks Sanchia vaatama sagimist ja kõikidest üritasid suurt mürgist madu kinni püüda. Vastavalt hiljem meie päevakavaks kujunes, hoolitses Salome meile eest, andis juhiseid söögiaegade tarvis ja viipas mu kabinetti söögini juttu ajada, kui Sanchia ratsutas või mõisa avastada sime kõrgel toonil paljudest asjadest.

Rääkisin Salomele, et meid jahmatas teadmine, et õde Beatriz, tutar, ja jutustasin talle kõikidest tema ema puudutavatest asjadest kloostrist. Rääkisin talle, kui lahke oli õde Beatriz minu vastu, kuidas ta oli mind oma abiliseks koolitanud. „Tundub, et sa minu koha,“ ütles Salome. „Mul on hea meel. Ja inkvisitor oleme pisut kuulnud. On see nüüd tõesti nii hull, nagu ütlesid nad?“

Ütlesin, et nii see oli, ja ta muutus murelikuks kuulda, et nad olid Las Golondrinasesse tulnud just sel ajal, kui meie lapsed ehkki ma ei selgitanud, miks abtiss ei tahtnud, et inkvisitor oleks leiaks.

Laks kaua aega, enne kui kõik kloostrist uudised Salomele said. Tal polnud võimalik saata kirju Hispaaniasse ega neid

olud konkistadoorid. Pärast seda oli ta palju kordi kloostrisse tulnud, kuid polnud iial ühtki vastust saanud. Kinnitasin, et ükski polnud kohale jõudnud, ja alles siis, kui õde Serafina raakis talle lugusid kolooniast, taipas ordu, et misjonarid polnud ega piraatide küüsi langenud. Korra küsis Salome: „Ega mu teile vist iial mu isast? Ei? Mulle ei rääkinud ta temast.“ Ma usun, et tal olid omad põhjused seda saladuses hoida.“ Ma ütlesin, et ma muutsin teemat, jutustasin talle don Juanist ja sellest, kuidas ta meie sõbra oli röövinud. See ajas naerma. Ta ütles, et selline tegu oli väga Tomase moodi, et tema oli ta kohutavalt ära hellitatud, kuni uskus, et peab kõiges talle saama. Don Miguelist oli saanud Tomase ristiisa, kui ta kuuekümneteistkümnenda aastane. Sellest ajast peale oli ta Tomase juhendusest päästnud, lepitanud palju vihaseid abikaasasid ja loodis nüüd, et Tomasele piisab mõneks ajaks ühest naisest, kes talitas rahustavalt mu kätt ja ütles, et Marisolil tundus ta otsas olevat ja tema meelest võttis donja Luisa Marisoli teinud isikliku komplimentina – kaksikud olid tema perevahelised. Vaeselt Ritalt, kes oli lõpuks abiellunud, oodati nüüd et ta kaksikud saaks.

Samal päeval rääkisin Salomele Piast.

Ma ütlesin, et iga hommikul lootusega, et ehk tuleb don Miguel mõisa, et polnud ühtki märki. Salome ütles, et don Miguel elas oma kodus, aga perekonna äriasjad sundisid teda sageli pikaks ajaks minema jääma. Salome tundis poja eemalviibimisest rääkides manaltavalt ebamugavalt. Sain aru, millest ta rääkida ei taht. Don Miguel elas koos armukesega, ilmselt ka koos nende lastega, nagu min kimbeks on. Ma ei öelnud don Migueli kohta rohkem. Oli Salome kord mulle oma lugu rääkida. Oli nii palju seda, et ma teada saada ihkasin. Tal kulus selle jutustamiseks peaaegu ja mina panin tema jutustuse kirja.

„Lahkusin Hispaaniast enam kui kolmkümmend aastat tagasi, et ees ootab seiklus ehitada uus misjon Gran Canaria. Minu andnud kirikult loa saata sinna misjonärid, kes ehitavad kirikuid ja tüdrukutele kloostri ning kooli. Minu arvates andan selleks loa, sest moslemi kaupmehed olid hakanud ehitama moskeesid ning kirik ja Hispaania tahtsid olekut seal edestada.

Igatsesin minna ja mu palvetele vastati, kui abtiss ja mu ema ja mina nutsime lahku minnes, aga me arvasime teise nunnade salgaga, kui uus misjon on sisse seatud. Ma veel, kui põnev tundus reis Seville. Maailm kloostriinimeste tohutu! Mäed ja orud, talud, külad ja talupojad, lossid, pargid – ja siis Sevilla ise! Õde Maria Manuela, kes meid tuletas meile kogu aeg meelde, et peame loorid näo ette võtma.

Laev ja meri tundusid esialgu imelistena. Oli tore leida soolane tuuleõhk nagu paitamas, ehkki meremehed osutasid meile ja ütlesid, et seal on udu ja pimeduse meri, kus elavad merikloomad, kes peavad jahti laevadele, mida tuul sinna pillutab. Nad ütlesid meile, et Gran Canaria oli vähem kui kümne päeva teekond ja karta polnud midagi. Aga järgmisel hommikul oli taevast tõmbunud ja korraga paisus kohutav torm välgunoolte ja olnud väga. Meid pandi trümmi luku taha, kui lained üle teki puhlesid.

Mäletan ikka veel seda kohutavat katsumust. Trümmis olid ja me ei teadnud enam, kas oli öö või päev, kui laev lainetest värises. Me oksendasime kohutavalt, merevesi oli meile tunginud ning meie ümber oli kõik räpane ja külm. Kõige hullem teadmine, et tuul oli paisanud meid udu ja pimeduse meri, ohtusid meremehed olid kirjeldanud. Kui möödusid viited ja siis päevad, mõtlesin oma emale ja palvetasin, et ta ei süües ennast mulle loa andmises. Saime aru, et ei jõua iial Gran Canaria puüdsime üksteist julgustada surmale vapralt vastu astuma. See torm sama ootamatult, nagu oli alanud, kapten tõmbas laeva üles ja hüüdis: „Õed! Torm on möödas ja meie ees on Gran Canaria.“

tuul meid imena, kui värske õhk ja päikesepaiste trummi voo-
andmine tekile ja nägime enda ees maad ning meremehi, kes
huljates palveks maha heitnud, huljates pärast sellisest
olukorrast tagasipöördumist igasuguse kristliku teesk-luse. Meiegi põlvita-
le palusime tänupalve. Kui olime lõpetanud, nägime, et kap-
teni muutus üha hämmeldunumaks, kui me maale lähenesime.
Udust ilmus vilgas sadam, mida meremehed olid kirjeldanud. Kui
me lähem ankrusse heitsime, üritasime kapteni kaartide järgi
kohta kindlaks määrata. Meremehed hakkasid laeva vigas-
taatama ja leidsid maalt magedat vett. Sel õhtul nautisime
tõrke kohal küpsetatud kalast ja kummalistest puuviljadest,
mis seal kasvasid. Paari päevaga olime kõik jõu tagasi saanud
ja koos paari meremehega istusid hilja õhtuni üleval, puüdes
määrata meie asukohta kindlaks määrata.

Õhtusid ühel parastlõunal metsast värvitud nägudega me-
hed andsid meid vibude ja nooltega, haavates kaptenit tõsiselt.
Me tagasi laevale ja purjetasime piki kallast, nii ranniku lä-
ht meremehed sõandasid, ja pidasime kordamööda vahti, et
ei jooksime vee all.

Merel surmasuust pääsenud, hakkas meile nüüd tunduma,
et me olime lähedal hukka, ehkki keegi ei osanud arvata, mis maa
see oli. Mõned arvasid, et India, ja mõned, et Hiina. Erinevad
hinnad hõimud kohtasid meid rannikul iga kord, kui üritasime
edasi liikuda, ja kapteni haav mädanes. Tal tõusis palavik ja ta kõikus oma
teadvuse piirimail. Meil olid ravimid kaasas, ravisime teda, nii
kui me suutsime, aga lõpuks suri vaene kapten kohutavates piina-
des. Järgmisel päeval tema surnukeha merre viskasid, tekkis
meie vahel, kes arvasid, et peaksime edasi minema, ja nende va-
raste otsustanud tagasi pöörduda. Vaidlus lahenes, kui nägime
et väikest maakitsust. Lepiti kokku, et minnakse tagasi, kuid
hetkel, kui laev ümber pööras, nägime seal, kust me äsja tul-
sime, suurt veekeerist. Vahimadrus hüüdis hoiatuse ja käsu kohe
liikumise – see oli kuradi lõks, mis tõmbas laevad ja mehed otse

põrgusse. Meremehed tormasid kõite juurde ja tõid nad purjesid vahetada. Viimasel hetkel muutis meie laev selle kiirusega tagasi maakitsuse poole, et meil polnud kui sellest labi sõita.

Purjetasime aeglaselt piki veel üht kallast, kuni meid äratati, kui laev veealusele karile jooksis ja vesi laevale august sisse voolas. Kūhveldasime vett, nagu jaksasid suurema osa päevast enne maale minekut, et näha, kas me oli pärismaalaste tähelepanu äratanud. Sellest oli mõeldud, kui olime söönud midagi enam kui paar suutäit kalamagedat vett ja olime vee kūhveldamisest kurnatud.

Leidsime ranna servast puude alt oja. Puudel rippusid õhk oli täis varje ja vaikust, tundmatute lindude hääli ja õhus liikuvate loomade või roomajate tekitatud helisid. Midagi ei näinud, tundsimel kellegi kohalolekut oja juures. Kiirustades, täitsime lähkrid veega ja ruttasime tagasi. Meil ametis lõkke tegemise ja kalapüüdmisega, arutades, kuidas purjesid paigata ja parandada auku laevakeres. Vigastati, kui nad olid arvanud, ja nad ütlesid õnnetult, et parandamine päevi. Nad laadisid meie kompsud ja kirstud maale ning me nende hallitava sisu päikese kätte kuivama ja tuulduma. Kaugemal kõrgusid lumega kaetud mäetipud üksteise taeva taustal. Kui me ei oleks olnud hirmul, eksinud ja nälgis, see olnud suurejooneline vaatepilt, aga praegu oli meie meel sünges.

Päike hakkas loojuma ja meie, naised, kiirustasime meid lõkkepuud koguma. Me ei märganud lähenevaid sõdalasi, kes meid tõstisime, olid nad meid ümber piiranud.

Nad olid hea kehahitusega, pikad ja lihased mehed, tugevate juuste ja sügavpruuni nahaga, habemeid neil polnud. Nad olid mingit vormi või livreed, ühesuguseid tuunikaid, peade ümber keeratud riideribad, umbes sellised, mida moslemid kannavad. Komandör oli kõige pikem. Tal olid tugevad kenad näojooned.

de paljastatud kihvadega looma pea kujuline. Meie lõkkesid meid pronksikarva nahal, kilpidel ja kullast otstega piikidel. Nad olid kullast ketastel, mis rippusid juhi kõrvades nagu päikesed. Nad olid hirmuäratavat vaatepilti, aga nad ainult jõllitasid ega ütelnud midagi, et meid rünnata või vigastada. Selle asemel osutasid meid laeva poole ja vestlesid oma keeles, ent kui juht vaatas meid otsustavalt, tajusin enesevalitsust ja viisakust. Tema silmad olid tume ja sügavad ning tema rind väga lai. Õde Maria Manuela näis olevat vaimaks ja nähvas: „Ära jõllita niimoodi, Salome! Pane suu

suu sulge ja tema mehed kogunesid ümber hirmunud meremeestele, et osutasid märkide ja osutamise selgitada, kust me tulime. Nad osutasid meid poole, meremehed raputasid pead ja üritasid meid teistkümneleerides seletada, et me pole nende naised. Üks neist meid poole ja siis taevasse, ikka ja jälle. „Pölvitage ja palvetage; meid ei ole,“ hüüdis üks meremeestest meile. Tegimegi nii, pannes demonstratiivselt kokku ja lastes pead longu. Rohkem taeva ei osutatud.

Pärismaalased osutasid üles, otse lojuva päikese poole. Nad osutasid meid, siis lojuva päikese suunas. Nad raputasid endi peale, siis teiste meeste poole ja raputasid pead. Nad olid meile märk, mis tähendasid väikesi inimesi – ilmselt lapsi –, nad meile ja raputasid pead. Pärismaalased paistsid segaduses, et me ei oleks lõbus olnud, kui me poleks olnud nii hirmunud. Üks osutas üks meremeestest oma kubemele, tegi puusadega rõhkuva liigutuse, osutas meile ja raputas pead. Komandör ahmis õhust sammu tagasi, andis kiirelt mingi käsu ja meie kergendusega läksime kadusid.

Meremehed tegid rannale lõkke ja valmistasid meile endi omast rannast magamisaseme. Esimesel pilgul olid meremehed tundunud tavalisemad kui need mõned mehed, preestrid ja palverändurid, keda olime kloostri näinud, nii et olime oma turvalisuse pärast tundnud, aga kui me nendega lähemalt tutvusime, saime teada,

et suurem osa neist olid *converso* perekondadest ja väidetavalt moslemid on kõige paremad meremehed. Nad väitsid, et nad suhtuda meisse nagu oma õdedesse.

Tol ööl kuulsime neid arutamas, mida nad teevad, kas tööd tehtud saavad, kas purjetada edasi lootuses mõnda kohta jõuda või pöörduda tagasi ning uuesti udu ja pimeduse alla katsuda. Ja kas naistel oli ohutum paigale jääda, kui nad mereteed otsivad, ning siis meile hiljem järele tulla, või kas kui me koos nendega riskime? Kõik olid nõus, et nad ei pidanud üksinda maha, ja nad otsustasid loosi võtta, et leida kuhu nad pidid meiega koos siia jääma.

Kuni nad arutasid, surusime meie end sooja otsides üksteise vastu ja ajasime omavahel juttu. Meremehi oli juba niigi liiga vähe, et juhtida. Polnud õige mehi lahutada ja panna ohtu nende varude juurde tagasi jõuda. Lõpuks nõustusime, et nad peavad jääma. Õde Maria Manuela ütles, et pärismaalased polnud teinud, võib-olla peaksime neilt peavarju paluma. Teised olid temaga nõus, öeldes, et me peame jumalat usaldama ja Jumalikõed ütlesid üksteise järel, et nemad nõustuvad nunnade ja noviitide peaksid sama tegema. Ent teised noviitsid nutasid tagasi minna. Mina olin valmis komandöri usaldama.

Jäime kõik vaikseks. Hoidsin oma raamatut kogu aeg kättes, kuni see sullepea ja viimane tinditükk rüü taskusse peidetud. Surusin vastu rinda ja panin käed rüü varrukates risti, püüdes mõelda peale juhi kena näo, lihaseliste käsivarte ja laiade õlgade. Lõpuks meremehed magama ja meie valvasime edasi, keerates selja otsides tule poole. Nälg sunnib meid teravamalt külma tundma viimastel nädalatel nii vähe söönud, et meie hambad logisid.

Siis, ühtki heli kuulmata, tõstisime pilgud ja leidsime end üksteisest piiratutena. Vaikiv salk tuunikates indiaanilisi naisi vahtis meid rahulikult. Nagu varem nähtud mehed, olid naisedki kinnised seljaga ja pikad ning nende pronksikarva nahk säras tule valguses. Nad olid tumedad juuksed, tasakaalukad pilgud ja rahulikud kombed.

peidetud, ent käsivarrel olid neil mantlid. Nad tõmbasid need enda ümber ja panid mantlid meile õlgadele. Need olid tehtud mingist pehmest materjalist, imeliselt pehmed ja soojad.

Naistel olid käed meie ümber ja tõmbasid meid kaugemale. Nad ei olnud segaduses, ei hüüdnud me meremehi enne, kui oli liiga hilja, ja selleks ajaks olid naised viinud meid metsa, kus me nägime maja juurde, mille sissekäiku valgustasid suured tõrised palstis olevat mingi pärismaalaste koht. Majas sees valutasid ruumis seisvaid paljusid kullast ja hõbedast esemeid. Naised olid varvilised ja mustrilised vaibad ning samasugune kannikad diivanitel sisemises toas, kuhu meid istuma pandi. Nad tekitasid meie valutavates jäsemetes peaaegu piina.

Meie meile kausid kõrdiga, milles olid nahka meenutavad riided, mis olid kuivatatud lihaks, nagu lambaliha – kummaline, aga see ei kahjustanud me pigem imesime kui närisime seda, sest meie hambaharjad olid seisukorras. Seal oli eredavärvilisi puuvilju, magusaid marju, kummalisi, ja hõbekausid mingi sooja kibeda joogiga, mis pani meid jooma, ent siiski kosutas meid. „Chica,“ sosistasid naised, et nad teadnud, kas see oli nende hõimu nimi või mingi tervitus – me teada, et see oli sealne lemmikjook.

Me teadnud, kas see tähelepanu peaks meid rõõmustama või mitte. Lõpuks juhutati meid tuppa, kus diivanid olid jälle kaetud kottidega, ja jaeti magama, mida me kohe tegimegi, sest see oli nii mugav. Milline luksus pärismaalaste seas! Viimane, mida mäletan, oli see, et mul oli vedanud, et olin raamatut vastu rinda surunud. Naised olid nähtavale ilmusid. Magama jäädes oli raamat minu kättes.

Me ei saanud me aru, kas olime vangid või külalised. Meie mehed olid meid suhelda, aga naised osutasid vastuseks taeva poole ja noogutasime innukalt, osutasime taeva ja siis iseendi poole, et me teadame, et teenime jumalat, kes asus taevas. Naised noogutasid meile omavahel omas keeles. Järgmise nädala lasime endi rahulikult ja magasime suure osa ajast.

Nädala pärast olime kosunud ja tahtsime meremehe minna. Nähtavale ilmusid kaetud kandetoolid, mida kes hirmunult silmi peitsid, kui me end sisse seadime. Kandetoolid õlgadele, aga saime varsti aru, et meremehe asemel viidi meid hoopis mägede poole. Päeva, oositi peatusime majades, need olid nagu *refuge* kandetoolide taga kõndivad naised olid ette kiirustanud valmistada toid ja asemed. Me jõudsim suurtel valgetel jalamile, kus nõlvad moodustasid terrassidel kasvavate ja istandused nagu Andaluusias ja kummalised pikad vahtisid inimsilmadega, kui me neist möödusime. Naised ja hirmul.

Lõpuks nägime kauguses maju. Kui me lähenesime linna servale, tuli meie poole lauldes rongkäik naistest, peenemalt kui meid saatnud naised. Kui me kandetoolid tusime, muutus laulmine valjemaks ja meid juhutati muusikalisel kombel tundus olevat tehtud ühest kivitahukast seda uurisime, nägime kivi plokk, mis olid imelisel korral üksteisega märkamatu sobituma. Majas sees olid samad naised seinavaibad nagu esimeses majas ja igal pool olid ilusad hõbedast kaunistused. Nagu enne, teenisid meid ainult naised, tuli pikk kaunis naine kahe kena graatsilise tüdrukuga, kes olid kaheksa- ja kümneaastane ning sarnanesid naisega, kelle me nägime ja kaunistatud hulga kuldehete ja sulgedega.

Me saime aru, et meid austab mõjukas daam – võib-olla ganna või printsess. See elegantne naine rääkis pikalt ja ütles saanud tema sõnadest aru, oli nende lahkus ilmne. Ta viis meid osutades majale ja selle sisustusele. Siis taandusid tema ja naised väarikal moel, kõik pärismaalastest naised ja orjad heitsid nad neist möödusid. Meie kummardused paistsid nendega napid.

Sel õhtul, pärast väga rikkalikku ja maitsvat õhtusööki, olime oma palved ja seadsime end diivanitele magama. Kogu öö

olime rahutud ja vaeste mehe pärast väga mures.

Jumal meile märgi. Järgmisel hommikul pärast palvetamist tutvav siristamist. „*Golondrinas!*“ hüüatasime rõõmuga minnes leidsime aia, kus tuttavad linnud keksisid lailade ja erksavärviliste lillede vahel, milliseid me polnud iial näinud, need olid lopsakad ja kummaliselt sädelevad. Novits lill noppima ja tõmbas käe karjatades ruttu ära. Aed oli täis kullast, kullast ja kalliskividest!

„Teile süüa,“ ütles öde Maria Manuela reipalt pääsukest peame teile raasukesi puistama. Ja siinkohal, ma usun, annab teile õppetunni, öed – kui need linnud ei saa kullast ja kalade kohtu täis, ei saa me jumala tööd teha, kui anname järele ja mugavusele. Jumal pidi meid Gran Canaria asemel siia, et saaksime oma misjoni rajada. Me peame pöörduma taimele sobiva elustiili juurde, õppima ära pärismaalaste keele ja kasulikuks tegema.“

„Julgestavad sõnad kutsusid meid tagasi meie kohustuse juurde. Naised katsid majapidamistöodes aidata tõrjusid ehmunud teetajad tagasi. Silmanähtavalt innukad meie soove täitma, üritasid kiirelt takistada meid kätt ühegi töö külge panemast, olgu see kui me. Nende meelehärmiks olime me visad ja järgnevatel päevade me nendega külge-külge kõrval töötades neilt asjade nimetusi – vesi, toit ja loomad, riie, pesemine, magamine, päikesevalgus, ja nonda edasi – keeles, millest me saime aru, et see oli ketšua. Nii et meid jagasime õpitut ja vähehaaval saime hakata naistega kõige olulisem sõna selles keeles tundus olevat „inka“, mis tähendas rahvast ja nende kuningat, mis kõik olid üks.“

Meie jätkasid oma asjad randa tuulduma ja ahastanud, et ei näinud iial, kuid ühel päeval tõi meie rõõmuks teenija meie kirstud. Meie üllatuseks olid meie vahetusrüüd, särgid, kingad, missatid ja roosikrantsid koos meie rohukasti, sulepeade ja tindiga, nuga taimedest ja meditsiiniuurimusega kõik alles. Riputasime

õde Maria Manuela krutsifiksi kohe oma keskele tundsimine, et oleme end väikest viisi sisse seadnud. Lõpuks uritasime väljendada kergendustunnet, et meie asju pole kadunud. Indiaani naised ei saanud aru sõna „varastama“ tähendusest, suutsime neile selgitada, olid nad jahmunud, väites, et Meie oosa kuningriigis, nagu nad seda riiki nimetasid, ei võeta võõrastele mis talle ei kuulu.

Meie teadmatus hämmastas teenijaid. Vähehaaval hakkasid inkad teenisid mitmeid jumalaid, kellest Päike oli üheksa pärismaalaste kuningat kutsuti Sapa Inkaks. Nad uskusid Päikesejumala kõikvõimas poeg, ja austasid teda piiratud määral, halvustasid seda kui paganlikku eelarvamust, aga üksteist ei märkis: „Mõelge, kui kiiresti külmaks muutub, kui päike ei kuumal päeval. Ei ole imeks panna, et nende religioon muutub poole ja et nad usuvad, et ilma selleta jääks kogu maailm külmaks ja külmaks nagu need ööd, mis me rannal veetsime.“

Aga läks aega, enne kui vestlused naistega võimaldasid saada meile siinse rahva poolt osaks saanud erakordsest teadmusest, kuidas me saaksime siin kõige paremini jumalat teenida.

Saimme teada, et nad on pärismaalastest nunnad, Päikesejumalale lapsest peale Päikesejumalale pühendatud. Aadlisoost meid rannas eraldatuses oma suures majas kuningapalee ja suure kloostris, nagu kloostridki tihti kiriku läheduses paiknevad. Igal pool aset suur päikese austamise tseremoonia, kus Sapa Inka ja tema seid rongkäike juhtis, sellele järgnesid pidusöögid, tantsud ja mängimine. Päikeseneitsid pühendasid oma elu sellele, et kududa kangast kuninglike rõivaste jaoks ja valmistada mõdu tseremonia jaoks, elades vaid teiste naistega, neid teenisid neitsitest teenijad, neil polnud lubatud iial meest näha ega nende majast lahkuda. Nad kuulusid kogu elu Sapa Inkale, oma keisrile ja inimese kogu maailma peale tulnud Päikesele.

Kõikidest meestest võis ainult Sapa Inka neitseid näha, ehkki vastavalt traditsioonile ta seda privileegi ei kasutanud.

Meie mehe jaoks tähendas neitsite vaatamine jumalateotust ja tema kaasa kohutava karistuse. Neiu maeti elusalt ja süüdlasest loodi, tema pere ja naabrid tapeti, kõik loomad hävitati, küla põletati, nende põllud ja vilid künti üles.

Neitsid võeti tõsiselt riigi nendes piirkondades, kus on olnud neitsite majad, kes samuti elavad meestest eraldatult, tootavad inkade kuningliku perekonna heaks, aga kelle jaoks lokaal valib aeg-ajalt liignaisi või annab neid naisteks ja neid oma liitlastele. Tavaliselt teenivad need vähem tähtsaid inimesi, pöörduvad siis suure auga tagasi koju ja sageli elavad seal.

Õliskond paistis sobivat kuhugi nende kahe neitsite kahele. Esimesel kohtumisel sõduritega rannas olid mehed hõivatsakad žestid andnud edasi mitte ainult infot, et me Päikesejumala neitsid, vaid sedagi, et tema oli saatnud meid üle maailma nelja osa kuningriiki suurte tiibadel, üliinimlike kaitsjatega, kes olid võtnud tavaliste inimeste kuju. Komandör oli andnud meile käsu võtta meid vastu Päikese teenijannadele sobilikul viisil, kuid sõduritel meremehi tappa. Selle asemel saatis komandör meid laeva parandama, pärast mida olid meremehed lahkunud. Saimme teada, et nad turvaliselt kodutee leiaksid.

Õliskond uudishimu ja aukartuse objektid ja lootsime, et ei sobi meile. Kaunis naine, kes oli meid koos tütardega külastanud, oli kuninganna, vaid komandöri naine. Mõlema soontes voolas inkade veri ja sellistel naistel oli kombeks sailitada tihe kontakt Päikeseneitsitega, nagu Hispaania kuninganna oli Las Vegas patroon.

Meie osutatud külalislahkusest hoolimata saime aru, et tegemine pole lihtne maaga. Suurte tseremooniate ajal ohverdati palju inimesi sõjavange, ja näljahädade või muude raskuste korral valisid nad aadliperele kõige ilusamad lapsed ja viisid nad mägedesse, kus nad võiti ja õnnistati ning ohverdati siis, et nad oleksid jumalate jaoks ja paluksid maapealsete inimeste eest.

Õde Maria Manuela hakkas uskuma, et jumala tuues oli sellele tavale lõpp teha. Teadsime, et peame eluga eeskujuks olema, enne kui meil on vähimatki mõjule nende inimeste seas. Õde Maria Manuela andis teile naistele käsu loobuda igapäevastest kuldsetel nõud pidusöögist ja nõudis, et me sööksime lihtsalt nagri- ja siputru juur- ja puuviljadega. Kulla ja hõbedaga kaunistatud ja taldrikud asendati lihtsate keraamiliste kausside ja seinavaibad jätsime sooja pärast alles. Tegime lihtsa kangast uued pealinikud ja paikasime oma rüüd. Meie korrastatud ja meil oli eesmärk.

Meie eelistus lihtsat elu elada kiideti heaks. Järgneva teenijate kaudu teada anda, et meie neitsid pidid jätma mitte kangast kududes, vaid õpetades ja haigeid aidates, tunde ja laste eest hoolitsedes, ravimeid ja raviviise välja toh juhendades tüdrukuid teisi aitama. Saime aru, et meie teadmist neitsitena salliti, sest Päikesejumal andis meile teada, et mis olid pärismaalastest neitsitele keelatud.

See andis meile julgust astuda järgmine samm, mis olis teile hädavajalik, kui me ei tahtnud lasta end vastu tahtmatult. Saatsime komandöri naisele sõna, et meie neitsitel oli komandöri seas liikuda, sest jumal kaitses meid ja ühelegi mehele pole vaatamisest mingit häda sündinud. Palusime tal olla vahel ja preestrite vahel. Mõne aja pärast saabus sõnum, et kummalgi demonstreerinud oma voorust, siis austatakse meie komandöri need olid inkadele tundmatud. Vähehaaval hakkasime meid käima.

Seadsime uhes toas sisse kabeli. Täitsime selle maja lihtsate seinavaipadega, tegime aiast toodud nikerdatud lihtsa altari ja riputasime selle kohale krutsifiksi. Kasutasime lihtsasti kaunist sepi- ja hõbedast kaussi pühitsetud vee jaoks ja lihtsasti tõrvikuid küünalde asemel. Nagu abtiss, kuulas õde Maria Manuela meie pihte ja indiaanlased nimetasid teda *mamacunya*'ks, mis tähendab

meie novitside perenaist. Otsustasime, et ta tuleks ametlikult määrata esimeseks Maailma nelja osa maa Jeesuse puhade ajal meie Issanda aastal 1526. See oli meie väikeses kabelis esimene teenistus ja sellele kutsuti kuningliku majapidamise komandöri naine ja tütre.

Meie tütre tulid tähtsaks tseremooniaks rietatult, kaunistes tihedalt vedikute, kalliskivide ja sulgedega, jälgisid ja kuulasid ettevaatlikult, rõõmustades, et meie neitsitel olid tseremooniad. Meie tütre rüüd ja me laulsime psalme, hümnid ja sisseõnnistusi. Kõik paistsid meie koori hindavat, ehkki muusikateadmiste puudumine, mis alati nende tseremooniad saatsid, ei aidanud. Kui jõudis kätte aeg õde Maria Manuela ametisse astumiseks, kogunesime kõik tema ümber ja panime kordamööda käe peale. Nüüd on ta ametlikult abtiss.

Meie tütre tulid kuninganna ja tema õuedaamid kaugemale ega jätavad meid lihtsal pidusöömaajal. Aga me kõik tundsim sügavat rõõmu, nagu oleksime oma kohaoleku kuidagi ametlikuks muutnud, nagu oleksime oma kohaoleku kuidagi ametlikuks muutnud, nagu oleksime oma kohaoleku kuidagi ametlikuks muutnud. Kaks tuba hospitaliks muutnud ja peagi hakkas see tähtsust, mis ületasid kohalike arstide kannatuse või kompetentsuse, mis olid need moondunud kehaga või nõrgamõistuslikud paarituki olid lompakad ja mitmed olid lastetud lesed. Riigis, kus olid teiste heaolu eest vastutavad, kiideti meie pingutused.

Meie tütre tegutsesime ettevaatlikult, võrreldes oma sõnu ja tegusid teie omadega, millega siin asju aeti, enne kui hispaanlased tulid. Meie tütre meenus meile mesilasi, keda nunnad Hispaanias põlvkondade töomesilased ja kuninganna. Talupojad tegid oma põldude jaoks heaks rasket tööd. Kohalikud võimukandjad hoolitsesid, et kõikide perekondade vajadused oleksid kaetud, ja kui üks perekond ei suutnud tööd teha, harisid teised nende põlde, et neil oleks jalad alla sai. Võimukandjaid karistati, kui nende vastutamine oli mõni pere näljas või paljas või tema eest ei hoolitsetud. Meie tütre said abiellumiseks vajaliku. Meie hoolitsus krooniliselt

haigete või vigaste või töövõimetute eest oli meie panus ollu, ehkki me pidime vältima kõike, milles võis naha või võimu õõnestada.

Kahe aasta pärast võisime rahuldusega oma edu üle. Olimesime rajanud ürdiaia, hakanud uurima pärismaadest levinumaid haigusi, et oma apteeki laiendada. Olimesime toa kooli jaoks, meil oli väike kitsekari, mõned puud ja hakanud kaevama juurviljaaeda, kui kohkunud kohalt ja nõudsid, et teevad seda meie eest. Nad külvasid meile kõrvitsad ja maisi ja tuberoosseid taimi, mida nad meile laseks, mis on imemaitsvad, kui neid sütel röstida. Pärast katuseräästasse pesa ja laulsid meile Hispaaniast.

Üritasime kohalikke aadlikke veenda, et nad toetaksid meie kooli, aga edu saatis meid komandöri kahe tüliretsepti sellele, et isa tahtis, et tüdrukud õpiksid meie keelt ja kirjutama. Nad olid toredad tüdrukud, väga kaunid, kiire tööloomuga. Nad oskasid arvutada ja arve kiirelt kokku luua selleks keerukat sõlmedega nõõrijuppi, me õpetasime neid elulugude abil hispaania keeles lugema ja kirjutama – neid lood märtritest, mida jubedamad, seda parem.

Alkoovis koolitoas olid meie kuus hinnalist raamatut ja kolm missaraamatut, mis olid läbiligunemise üle elanud ja loomulikult heakülge välja arvata, siis terved, üks illustreeritud palveraamat taimede destillatsioonist ja veel üks haiguste ravist. Lõpuks abil õpetasin neile ladina keelt.

Ehkki olime ema Maria Manuela pühitsenud, pidime tseremoonia korraldama meie, nelja noviitsiga, et saaksime vande anda. Mu süda valutab, kui mulle meenus, kuidas olime et mu ema oleks kohal, aga sinna ei saanud midagi parata. Olimesime valmistustega algust teinud ja ootasime ainult kahe ilmikõde leku. Nad olid läinud kaugesse külla, kus mingi haigus, mida nad arstid ravida ei osanud, oli põhjustanud hulga surmajuhete. Rahvast oli nii vaheks jäänud, et nad ei saanud külvata.

me oma raamatuid ja arvasime, et see kõlas nagu midagi, mis on selle aastaaja pidev vihm ja külm. Olimesime enda ülesandaks loa proovida üht oma taimedest ravimit. See oli märk, et kohalikud olid meid usaldama hakanud, ja ilmikõed võtsid meid vastu teele.

Meie pühitsemine ei toimunud nii, nagu olime lootnud. Kaks nädalat ootasime, kui nende praam tagasiteel ümber läks. See oli kurb ja vaikesele kogukonnale ja meil polnud südant rõõmsaid piiskagid korraldada. Mälestasime neid oma palvetes ja lootsime, et aja möödumisel meid kahanevaid ridu kohalikud tüdrukud, kes olid kutsumust. Komandöri tütardega liitusid klassitoas viis teist tüdrukut. Aadlikud või mitte, aga kihistamist oli palju ja kuna olime ebaõnnestunud, oli meil tegemist rohkem kui iial varem. Meie pühitsemisteestust aina edasi. Ilmikute surmale järgnes katastroof, hirmus näljahäda. Kogu aasta ei sadanud piiskagi, niisugane jälgida, kuidas toores mais närbus. Mugulad, mis on toidulaadne, olid nakatunud ja metsloomad kadusid. Inimesed ei suutnud kannatama, kui laod tühjenesid. Inimesed jagasid seda toitu, mis oli jäänud, ja paljud surid. Järgnes veel üks halb aasta. Kõik jäid kõhnutsema. Laste kõhud olid paistes ja nad rippusid loiult emade rinnadest. Loomad kõngesid toidupuuduses keset teed. Meie hakkasime nägema ja kuulma preestrite protsessioone, mis olid meile meelde. Meie teenijad kinnitasid, et preestritel olid õnnestunud mõeldud lapsed, et lepitada jumalaid näljahäda lõpetamiseks.

Näljahäda olime teinud algust delikaatse ülesandega veenda inimesi ja ametiisikuid sellele kohutavale kombele lõppu tegema. Meie teadsime, et tüdrukute jumalatele ohverdamise asemel oleks kahtlemata meid juurde tuua, et meie oleksime taeva vahendajad. Meie suhtusid meisse uldiselt hästi, vihastasid nad nüüd ja meid meid sõnakuulmatus võib jumalaid veel enam pahandada. Meie teadsime, et meid ei tohiks seista ja mitte midagi teha.

Siis tuli komandöri naine meie juurde uudisega ja see oli au, et preestrid olid valinud komandöri tütreid. Vaene ema! Tüdrukutel lubati teel mägedesse meid viia, et meid kaitsta, et me neid toetaksime ja annaksime neile selleks, mis ees ootas. See oli nende maa ja nende ülesanne. Nähes meie reaktsiooni uudisele, oleks tema, uhke naine, kokku varisenud. Temal ja komandöril polnud rohkem jõudu.

Ootasime kurvalt nende kahe armsa lapse viimast kätt. Jõudis varsti kätte. Pikal kuival päeval töötasime aia, õielõikajaid, kes õgised selle vähese, mis pöud oli meile jäänud pilku alati teel, oodates. Tol päeval valitses ebaloomulik kohutavaid trumme ja teadsime, et preestrid ja komandörid alustanud oma retke mägedesse. Lehvivate vimplitega nähtavale, kaks tüdrukut keskel. Ebaloomulikus vaikusel olid nad ja laul nii räigelt ja julmalt, nagu oleks saatnat ennast.

Meie maja juures vaikus laul ja tüdrukud tulid rongkäik, kus me neid ootasime. Naeratades embasid nad meid ühel silmal, silmad olid erksad ja särased ning nad paistsid transis olevat, et neile oli antud erilist jooki, mis ohvrid ette valmistab, et kohutava lahkumise leinast haaratud, kuid püüdsime nende taita. Inkad armastavad lilli ja põua kiuste oli meil õnnestunud leida, et need sobival hetkel tüdrukutele anda.

Abtiss Maria Manuela pöördus, et neid savivaasist veest tõstis lilled välja, kui pott hakkas iseenesest värisema. Kui pott ja eemale hüppas, kukkus pott maha ja purunes. Korraga hakkas pind vappuma ja vaikuse lõhestas kauge mürin, mis muutus lõpuks mõirgamiseks. Maapind lainetas üles-alla tohutu jõuga, nii metsik, et meid visati aeda laiali ja rongkäik lagunes, preestrid ja inimesed karjusid, kui kivid hakkasid meie kohal mäest alla kukkuma.

Uimastatud tüdrukutest haarates põgenesime oma maa juurde. Just siis, kui me sisse astusime, tõusis maapind uuesti ja vaadates lele järgnes klobisev kivirahe, siis langesid raginal suured kivid

alla ja kivide laviin. Hirmunud teenijad pressisid end meie järel keldrisse, kuhu olime tüdrukud vedanud, ja põlvitasid paljude ema Maria Manuela. Ta hoidis krutsifiksi kõrgel, et näha, kuidas surmahetkel seda näha. Väljas mürisesid maalihked, et inimesed ja loomad olid löksu jäänud, lõmastatud ja surm. Iga hetk ootasime sama saatust, kui meie maja rappus ja kõik andis järele ja asjad kukkusid vastu seinu. Siis jäi meid all seisma, aga just siis, kui hakkasime üksteisele otsa paistmise üle imestades, tundsimel veel üht liigutust, et kõik maalihked.

Pärast vaheaegadega kogu pika ja jubeda öö, nii et me ei söandanud lahkuda, et vaadata, millist abi saaksime anda. Hoidsime üksteise ligi, tüdrukud meie vahel, teenijad palvetamas oma meele enda oma poole.

Me järgmisel hommikul välja läksime, avanes meile kohutav nähtus. Majad ja tühjad aidad, tallid ja põllud – terved külad olid lammutatud tonnide kivide ja mulla alla. Maas olid laibad, inimeste loomade laipade kehaosad, narmendavad tükiid vimplitest, preestrid olid eelmisel päeval kandnud. Andsime oma parima, et leida, aga meil polnud jõudu suurt midagi teha. Päev möödus salk sõdureid päästetöödele, aga töö edenes aeglaselt ja mõni inimene tiriti hävingust elusana välja, oli enamik kohutavate tõttu surnud. Saime teada, et isegi Päikeseneitsite suur hulk saanud ja paljud olid hukkunud.

Meie sõjad ja orjad, kes olid koos meiega kabelisse pugenud, olid, kuidas me olime öö mööda saatnud, nii levisid jutud meie jõust ja meie jumala kaitsest. Nädal pärast maavärinat hakkas sadama ja need põllud, mis polnud varingute alla jäänud, olid mingil määral. Viisime vigastatud laatsaretti ja hoidsime koonutut silma alt kaugemal. Meie suureks kergenduseks ei läinud preestrid neile enam järele. Aga tüdrukud olid valitud „ohver-annuks“, nagu siinsed inimesed oleksid öelnud, ja nende käekaik meile suurt muret.

Paari nädala parast jõudis kohale komandor... mõttes selle regiooni asevalitseja ja oli kahjustuste... Läksime talle vastu, olles nüüd valmis temaga vaadelda... tütreid uuesti ohverdamiseks preestrite juurde viia.

Ta tervitas abtissi, nimetades teda *mamacunya*'ks, ja... et meie jumal oli meid soosinud ja hukust päästnud. Ta... faktist, et preestrid olid tema tütreid ohverdamiseks valmis... polnud seda tahtnud. Hakkasime kõik kergemalt hingama... ruttu komandörile ja taipasin, et ehkki sõdalased ja preestrid... vad kõige jubedamaid ja verisemaid piinu, ilma et tunneksid... nõrkust, olid tütreid talle kallid. Ainult selle paiga kohutav... nõudmised, mida esitati kuninglikule perekonnale, et ka... ei haaraks, takistasid tal näitamast välja kergendust, mida ta...

Mind puudutas haavatavus, mille vilksatust olin sõdal... tagant märganud. See mõjus mulle nii sügavalt, et pidin... pilku maas hoidma, tema poole mitte vaatama. Ta oli ab... gan ning inimeste seast, kes harrastavad kõige jubedamaid... aga tema kohalolek ajas mind segadusse. Vaatasin ainult... oleks mu jalge ees pidanud ime juhtuma. Ent kuidagi loo... omatahtsi maapinnalt tema jalgadele, need olid tuunika... paljad. Sundisin end tema naise pärast rõõmustama, et neid... säästetud.

Ja ka tema rääkis oma naisest, ütles, et naine ja kõik... olid pärast maavärinat surnud! Me kõik hüüatasime ka... Tundsime nende kõigi pärast kurbust, eriti kurvastasime... ja lahke naise pärast.

Siis ütles ta midagi, mis pani vere mulle pähe tulvama ja... taguma. Kuna meie jumal oli meid hoidnud, samal ajal kui... teisi oli hukkunud, oli ta tulnud, et võtta meie hulgast end... naine, nagu see kuningliku verega printsile lubatud oli. Ah... ja tõstsin pea. Ta vaatas otse mulle otsa ja tema tume pilk tu... südamesse nagu oda. Liignaine? Aga tema naine oli surnud... tuli mõte.

Maria Manuela ütles taktitundeliselt, aga vankumatu kind... et printsi kuninglikud õigused ei kehtinud meile. „Meie... duktas ta ja teadsin, et ta ütleb „on kohustatud selle asemel... lina,“ nii et enne kui ta jõudis seda öelda, kiirustasin tema... kiiresti, et mina polnud veel nunnatöötust andnud... soovitsiseisuse jätta, kui komandör minu valiks.

te mingil juhul, Salome! Kas iha on sind hulluks ajanud?“ si...

„Ei, oodake,“ anusin. „Jumal saatis selle võimaluse ehk sel... saviutuda seda, mis meil muud moodi ei õnnestu. Ma arvan,... mitor kaupleb, üks meist tema tütarde eest. Teie, *mamacunya*,... mitor kauplema, et näidata talle selle väärtust, mida ta soovib.“... printsi nii šokeeritud, et ma kiirustasin jätkama. „Esiteks, te... öelda, et kristlastest neitsid ei saa kunagi olla liignaised. Jumal lubab neile abielunaise staatust, eeldusel, et nad antakse... vastavalt meie seadustele ja tavadele, ja iial ei tohi mehel olla... et ega liignaist. Ja mees, kes võtab endale naiseks meie neitsi,... panna meie tavaid, mis tähendab naise soovi täitmist... ee, või... llast formaalsusest kinni ei peeta, tabab meest võimsa jumala...

„Maria Manuela nähvas: „Salome, sa räägid lollusi!“

„Salome. Kui komandör nõustub oma tütreid meie juurde jätma,... preestrid sellest eeskujuga võtta ja saata tüdrukuid siia, et jumala... lapad olla, selle asemel, et neid ohverdada. Ja tubli kristlasest... oma meest veenda, et palju naisi ja liignaisi on... tarbetud.“... öeldes.

„Salome ütles mulle pilgu, mis ütles, et ma olin kuradiga vahetusse... l, ohkas ja pöördus tagasi komandöri poole, et oma tingimusi... la. Mees noogutas ja loobus igasugusest teesklusest selles suh... la meist ta eelistas. Ta osutas mulle ja küsis, mis mu soov oli,... et tema au kohustab seda soovi täitma. Kui abtiss rääkis talle, peaks ohverdamiseks valitud neid meile andma, oli mehe kord... tulnud välja näha, nagu oleks teda ninapidi veetud ja petetud.

Hoidsin hinge kinni. Tema usu võim ja kohustused kinnisina võitlesid tugevasti tema soovidega ja veel enam tunde-
tundega, mis ei lubanud tal oma sõnast taganeda. A
Siis ta noogutas ja ulatas mulle kae. Astusin ette ja
kinni.

Samal päeval algas tugev vihmasadu, nagu oleks ta
heaks kiitnud, ehkki pidi minema veel kuid, enne kui
vili saaki andis. Kuna näljahäda polnud veel möödas, kas
damised jätkuma? Vastuse saime paar nädalat hiljem, kui
test preestrid tõid meie juurde kolm eri vanuses kaunist
anti meile üle ilmega, millest polnud võimalik midagi
võtta.

Komandör ja mina abiellusime kuu aega pärast ma
dugi pani meid paari abtiss – polnud kedagi teist, kes
kristlikku laulatust korraldada. Ta luges tseremoonial po
mis anusid taevast õnnistust meie liidule. Midagi muud
Ma kandsin lihtsat linast kleiti, mille õed olid kiiruga
mille peal oli pärismaalaste moe järgi komandöri pu
rahvasliku tikandiga peen taunika, mida hoidsid olgadel
ragdist silmadega kullast maopeakujulised pandlad. Ma
kasvanud, olin neid pesnud ja harjanud, nii et need lau
mu kõrva taha oli pistetud suur punane lill. Tundsin, kuid
õnnest õhetas, ja teadsin, et mu silmad särased rõõmust, l
komandör kiidab selle heaks.

Meid laulatati inimeste ees, kes olid saanud pulma
olid laulnud kõik psalmid ja hümnid oma repertuaaris – m
moonid pole ilma muusikata ametlikud, teinekord mu
päevade kaupa –, õnnistas abtiss meid. Siis oli käes aeg pul
pärase osa jaoks, mida komandör oli nõudnud, öeldes, et
tunnista mind muidu tema naisena. Ta kummardas ja pani
uued vikunjavillast ja kuldniidist sandaalid. Mina võtsin
mille olin teinud peenest pehmest villasest riidest ja panin
õlgadele. Üks kuningliku perekonna liige ühendas meie ka
et olime üks:

juhataks mind oma Päikese ja Kuu mõisa, mis oli maaväri
lõunatada saanud. Teenrid kandsid mu nappi varandust, kaasa
kantsifiks, mida mu abikaasa oli eriti soovinud meie koju ri-
Moosas toimus veel üks napp pulmapidusöök – maisiõlu ja
punviljad vürtsika kastmega, mis kuulub kõige juurde. Ma ei
midagi süüa. Olin väga närviline sammu pärast, mille olin
õnneti väga õnnelik oma pulmaöö üle. Ja soovisin, et mu ema
mul meile oma õnnistuse anda.“

olme oli rääkides leebunud – isegi praegu soojendab mälestus
et komandöri tema südant. Ta sai peagi kolm last, poisid
li ja Matteo ja tüdruk, kellele ta oma ema auks pani nimeks
Ta lasi nad kõik kohe ristida nii suure tseremoonia ja laulu-
kut vahegi võimalik, et pühendada nad võimsale kristlikule ju-
kõige noorem, Beatris, sai kaheksa-aastaseks, enne kui kivi-
d ja töölised mõisa remondi lõpetasid. Salome ütles uhkelt, et
dor oli nõudnud, et teenijate majad, põldude terrassid ja teed
lutas enne kui tema enda maja. Salome kiitis teda kui õiglast
, kes oli pühendunud oma kohustusele rahva ja Sapa Inka ees,
atu ja hea tema ning nende laste vastu. Mees küsis naiselt nõu
võidelt, samuti palus ta, et naine tema eest kristlaste jumala
otaks, Komandöri tütreid läbisid noviitsiaja ja andsid kaks aas-
õnne nunnatöötuse, nad olid esimesed pärismaalastest nunnad.
mutor ja Salome osalesid nende nunnaks pühitsemise teenistusel
Salomele pakkusid rahuldust abtiss Maria Manuela nelja silma
dud sõnad, et ta oli oma südame häält kuulda võttes targalt toi-
d

Salome järgis komandöri esimese naise eeskujut, annetades toitu ja
pate koostatud tekke, aitas sageli koolis, hospitalis ja orbudekodus,
oli pärast maavärinat täitunud. Kui orvuks jäänud poistest kasva-
sodurid, korraldati kiiresti nii, et orvuks jäänud tüdrukutest pidi
tatama nunnad. Aeg-ajalt jätsid preestrid nende varava juurde
id tüdruklapsi, kui nad soovisid jumalaid lepitada. Ajapikku

said neist väikestest tüdrukutest nunnad nagu orbid. Tüdrukute jaoks, kes oleks jumalatele ohverdatud, polnud midagi. Kui nad juba välja valiti, ei saanud nad enam jääda.

Siis võttis Salome oma jutustuse kokku, kirjeldades nende elusid igaveseks muutnud. Käskjalg tuli kiire sõjajärgi ja tema sõduritele, et need pealinna kiirustaksid. Mõned kilpide ja tuld sülgavate kummaliste loomadega melu teinud tiibadel üle mere lennanud ning taevas olid märgid ja eelvarustid võõraste eest, kes ründasid ja tapsid teel pealinna. Käskjalg oli öelnud, et nende juht oli Francisco Pizarro. See oli hispaania nimi.

Vastikus väljendus selgelt Salome näol, kui ta juhtus nagu oleks temast saanud pigem inka kui hispaanlanna. Atahualpa – nii võimas valitseja, et rahvas ei julgenud tal vastu data – võeti pettuse teel kinni ja hukati, kägistati kaelale „halastus“, kuna viimasel hetkel oli ta oma usust loobunud ja tunnistanud. Muidu oleks ta tuleriidal hukatud. Tema surm ei seas hirmu külvanud. Nad uskusid, et nüüd kaob päike, nad olid tub pimedaks ja külmaks ja kõik hakkab hukkuma. Kui päike ikka igapäev sis, suurenes vastupanu kohutavate sissetungijate vastu. Saadud teade, et see oli märk, et jumalad soosisid neid halastamatuid valitsejaid.

Hispaanlased kuulutasid selle Maailma nelja osa kogu Hispaania omaks, ise kogu aeg rüüstades, tappes ja röövides. Nad saatsid käskjalad lähedal asuvasse Päikeseneitsite templisse, palusid neile kristliku kloostri kaitset. Aga käskjalad leidsid, et need olid juba lainud, sõjasaagina kaasa viidud, suured kivimürakad olid maha lammutatud, ikka veel laiali pillatud. Piiskop saatis orjad seda kristlaste ümber ehitama ja Jeesuse pühad õed, kellel oli oma vanas mees kitsas, haarasid võimalusest, kolides koos lastega ruttu ümber ehitama majaossa.

Hispaanlased tekitasid Salomes vastikust ja ta kartis oma elu pärast. Ta veenis meest piirkonna pärast ristimisega nõustuma.

Hispaanlased pidasid seda eeliseks, et nimetada inka kuningas. Salome luge ja risti usku pooldunu piirkonna kuberneriks. Salome klammerdub selle osa külge oma elust, mis on talle on vähe tegemist hispaanlastest kolonistidega.

Salome oli hinnanud võimalust oma lugu raakida, aga päikese all märkas, et ta vasis kiiresti ja me pidasime parema. Tegelikult paistis ta meie lahkumist lausa ootavat. Salome ütles, sundis mind mõtlema, et tema ootus, et me oleme, oli seotud don Migueli tagasitulekuga. Püüdsin tõrjuda oma pettumust selle pärast, et ma don Migueli ei näe.

29. PEATÜKK

*Las Sor Santas de Jesuse kloostri kroon
Esperanza sulest; Las Golondrinas de
Andese misjoniklooster, märts 1551*

Kloostrisse tagasi jõudes kuulsime, et Pia on rahulikult oma kongist lahkumast isegi siis, kui ilmikõed akse lahteri püüavad teda välja meelitada. Ta ei maga, sest inglid ja deonvad tema hinge pärast sõda. Ta on nii kõhn, et tema nahk paistab. Tema nägemine ajab mind ja Sanchiat nutma.

Olen abtissile ja õde Beatrizile kirjutamist edasi lükanud, et ma teada, kas kirjad kohale jõuavad või kas minu kirjad jõuavad endast ohtu kloostri või kas nad saavad kirjale vastata. Igaüks teab, kas Luz on väljaspool ohtu. Mul on tema taskurätik veel all.

Aga asja juurde... Abtiss kutsus mu oma salongi, et meid arutada. Parast meie visiiti Marisoli juurde tuli veel järele Sanchia, Pia ja minu kohta, eriti Pia kohta, eesmärgiks lahendada abielu asjus. Pia polnud valmis kellegagi abielluma ja minu ei pidanud et meid kolme lahutataks, nii et mul õnnestus seda teemat vältida.

Ent kui me tulime tagasi külaskäigult Salome juurde, ütles, et keegi oli just minu järele pärinud. Tundsin hetkelist tõrget sesoostu, et see võis olla don Miguel, aga abtiss ütles: „Don Miguel on Santiago. Ta on kuuskummend ja pole kunagi abielus olnud, sest sul ei tuleks kasulaste tegemist teha. Ta on Beltramide kummit.

naine valimisel väga täpsed nõudmised – kuni naine on hispania, on ta valmis kaaluma kedagi, kellel pole kaasavara, eeldusel, et ta on mehe, pühendunud, tagasihoidlik, sõnakuulelik, vaikne, ei oleks riideid ja suudab tõenäoliselt lapsi saada. Eelistatult oleks, kellel pole rohkem haridust kui palveraamatu lugemist. Lähed.“

See on sobitada nime mõnega kõrkidest maaomanikest. Kui see on taluks, vajus mu süda saapasäärde. „Oi. Ma mäletan teda, abtiss, kui ta näo ja terava ninaga väike mees, kes arvab endast väga olulise hingeduga, nagu mädaneksid tal hambad.“

Don Miguel on väga rikas – perekonnale kuulub mitmeid hõbedakaevandusi ja raudrängelt. See uudis muudab mehe veel vähem meeldivaks. Don Miguel rääkis mulle, kuidas indiaanlasi sunnitakse kaevandama end surnuks töötama nagu orje.

Don Miguel oli üks Pizarro kindralid. Loomulikult kaalub pere tema tausta, enne kui ametlik ettepanek tehakse, aga ma usun, et see ei ole ühtki takistust.

See on hullemaks läheb, mõtlesin.

Abtissile oma perest rääkinud nii vähe kui võimalik, ainult et ma oli mind sünnitades surnud ja isa oli olnud õpetlane. Aga vaudlesin tuliselt, et ma ei vasta don Hectori nõudmistele, kuna ma ei ole põhjalikult õpetust saanud.

Don Hectoris käega, nagu tahaks öelda: „Sellest ei tee me välja.“ Ta on meile tulevikku kindlustada ja ma olen kindel, et ta paneb selle inimese parimasse võimalikku valgusse, kui Don Hectorile vastab. Ma mul don Hectori ettepaneku üle väga tõsiselt järele mõelda. Ma panin mind judisema, ehkki see võimaldaks mul pidada teist luba anda Sanchiale kodu, enne kui tal tõsiseid pahandusi tuleb.

Don Hector muutub üha rahutumaks viisil, mis mind murelikuks teeb. Ma ei tulin ajalt kloostrist välja, et ühineda randnäitlejate, -muusikute ja -antsijatega, kes lõbustavad rahvast lavadel avalikel väljakutel teatrites. See on ohtlik kaitumine. Seal on liiga palju mehi, palju seiklusi ja joodikuid, kes arvavad, et kõik naised ja tüdrukud

kuuluvad neile, tarvitseb neil vaid küsida. Eriti tantsutöölised Sanchia sõbrustab. Ta väidab, et etendused on religioosne, aga sellest hoolimata tõmbavad nad ligi kontrollimatu rahva.

Samuti on Sanchia hakanud rääkima oma perest, peamiselt lastest ja lastelustadest, mis ajavad ta nutma, aga ta ütleb, et need on täiskasvanuks saamas, on tema kohus neid meeles pidada. „Kohutav see on, „või kuna nad olid juudid. Mina tahaksin, et nad ei oleks. Vaigistasin teda ja ütlesin, et ükskõik, mida me arvame, me peame oma sõnadega ettevaatlikud olema.“

„Ära ole selline pedant, Esperanza! Sinulgi on saladusi. Iga keegi ei tea, et see on saladus, saab aru, kui keegi teine midagi varjab,“ ütles ta vastu.

See on tõsi.

Peale hiljuti omandatud esinemisoskuste üllatas Sanchia oma õpihimuga. Ja see oli ohtlikku laadi. Ühel keelatud raamatust mestitsist raamatukaupmehelt, kes kuuldavasti keelatud raamatuid omandanud trükitud hispaaniakeelse vana testamendi. See on Sanchia kulutas pool oma kaasavarast sellele – minu teadmiste kohaselt seda usinalt. Ta ütleb, et see on Itaalia juutide tehtud. Igal juhul need piiblid on rahvakeelsed ja kiriku poolt keelatud. Ma ei mõistust pähe panna ja ütlesin kogemata, et tal pole aimu, et need on. Sanchia vastas: „Oh, aga on ikka.“ Ta tõstis suu üles ja lükkas ühe suka alla. Purpursed armid on kohutavad. „Näe,“ ütles ta mulle meelde, et ma pean leidma võimaluse olla oma vanemate selles. Sellepärast lubas kõigeväeline mul elama jääda. Ma ei tea veel, aga ma mõtlen midagi välja. Seni õpin oma rahva ajalugu.“

Samal ajal nõuab don Hector abtissilt minu vastust. Abtiss on kannatamatuks muutuma, kuna ma pole vastanud. Oleksin võinud edasi lükanud, kuni taevast merre kukub, aga eile õhtul oleksin võinud öisele vahimehele peaaegu vahele jäänud. Täna andsin nõusoleku. Hectoriga abielluda tingimusel, et ta laseb mu öel meie juurde tulla. Ta vastas, et on valmis Sanchia meie juurde võtma, et ta on jumalakartlik ja sõnakuulelik noor naine. Õnneks on

et midagi, vastasel juhul ta keelduks. Mul pole aimugi, kuidas ta mõlemaga hakkama saan, kui me abielus oleme.

Don Sanchiat piibli madrasi sisse peitma. Raakis talle oma doni Hectori ettepanek vastu võtta ja et tema peab koos minuga koju tulema. Sanchia vaatas mind kohkunult. „Mitte see, kellele ma tahan nagu mädanenud kala! Uh! Ja ta on vana nagu kuivatatud kala. Kujuta neid väikesi kuivi põrnikakasi oma kehal! Isegi luba ei sundinud Ritat niimoodi. Esperanza, sa ei tohi!“

„Ma pean. Mu enda kaasavara on peaaegu otsas ja ma ei oska midagi teha.“

„Et tohi don Migueli peale mõelda, aga kuidas ma sooviksin, et ta oleks olnud, kui me Salomed külastasime.“

„Et abielukuulutused on avaldatud. Sanchia on jälle kadunud, mis on ohtlik! Tema äraoleku varjamine tekitab mulle palju muret, peaaegu liig. Minu pulmapäev läheneb liiga kiiresti. Peaksin kõik valmistama, aga mu süda on liiga raske ja käed sellise tööga liiga tõrksad. Abtiss tuletas mulle meelde, et pakiksin öösärgi alla. Ma ei ela oma pulmaööd ilal üle!“

„Näe,“ ütles ta mulle meelde, et ma pean leidma võimaluse olla oma vanemate selles. Sellepärast lubas kõigeväeline mul elama jääda. Ma ei tea veel, aga ma mõtlen midagi välja. Seni õpin oma rahva ajalugu.“

„Näe,“ ütles ta mulle meelde, et ma pean leidma võimaluse olla oma vanemate selles. Sellepärast lubas kõigeväeline mul elama jääda. Ma ei tea veel, aga ma mõtlen midagi välja. Seni õpin oma rahva ajalugu.“

„Näe,“ ütles ta mulle meelde, et ma pean leidma võimaluse olla oma vanemate selles. Sellepärast lubas kõigeväeline mul elama jääda. Ma ei tea veel, aga ma mõtlen midagi välja. Seni õpin oma rahva ajalugu.“

30. PEATÜKK

*Las Sor Santos de Jesuse kloostri kroonikast, 1
sulest; Päikese ja Kuu mõis, oktoobri lõpp*

Enne pulmapäeva don Hectoriga veetsin unetu piinatud öö. Saabus liiga ruttu. Sanchia polnud tagasi tulnud ja don Hector ootas kloostrimüüride taga. Sain abtissilt pulmakingad ja uue kleidi ning soovisin riietudes kogu südamest, et ta hoopis minu matustega. Minu kirst ootas värava juures, pakitud mu väike veimevakk ja ma panin selle kroonika kassusaldusaluse – põhja, mõeldes, kas mul jätkub kunagi jutust kirjutada.

Korraga kostis müüride tagant kõva lärmi ning Aguilero salk ratsamehi peatusid kloostri väravas. Nunnad ja isegi abtissitasid tervitama meie patrooni, kes oli minu hämmastusest sisse astunud ja nõudnud kokkusaamist minuga. Kui ma jätin tama, mida Salome tahab, anus ta, et tuleksin kohe temaga Kuu mõisa. Ta lubas tee peal seletada.

Abtiss vaidles vastu, et ma pidin kohe abielluma, osutades kirstule, mis oli pakitud ja ootas don Hectori tõlga tõstmiseks. Ma paistis üllatunud, heitis siis mulle läbitungiva pilgu ja kergitas kulmu, nagu küsides, kas see on minu tahtmine. Raputasin pead tulge, ma anun teid, ütles Salome. Tema kutsar tegi tõlla ukse lahti. Salome tõmbas mind tõlga, andes kahele naisteenijale käsu minna tuua. Kabeli ees tuftsus don Hector vihaselt, kui teenijad möl-

tsid talle taha sidusid, ja raputas rusikat, kui me minema sõitsime. Pöördumise üle kergendust tundes pisarais maha. Tõlga avastamist ja pilku tõstes nägin üleannetut Sanchiat. Oli kergendust, et ta on elus ja terve, ja vihane mure pärast, et ta oli mulle põhjustanud, raputasin teda tugevasti ja tahtsin, et ta oli olnud.

Ma on mu päästja! Ta oli kloostrist minema lipsanud ja pöördunud läinud, reisides suurema osa teest oma rändnäitlejatest ja ülejäänud üksinda. Milline ohtlik teekond noorele tüdrukule, kuhu varitsevad bandiidid, ma ei suuda seda ettegi kujutada. Oli, et Sanchia tundis minu pärast vastikust don Hectori kui tulevase abikaasa vastu, ütleb Sanchia, et pigem laseks ta end muretseda, kui elaks tema majas kui tema naiseõde. Ta oli anustanud Salome teda aitaks. „Ma ei tahtnud sind muretsema panna, aga sa oleksid leidnud võimaluse mind takistada. Ja nüüd on lõpp, miks sa peaksid meiega tulema.“ Ta ei öelnud mulle, mis põhjusel peaaegu ei hoolinud sellest. Sellest piisas, et olin don Hectorist pääsenud.

Salome oli vaikne ja ärevil. Ta käskis kutsaril kogu öö sõita ja oli rahutu, kui me peatusime, et hobuseid vahetada. Jõudsime kohe minna kui kahe päevaga ja ma imestasin ärevuse üle, mida ta tundis varjata, kui me mõisale lähenesime. Teener ruttas tõllaust ja poosis midagi kiirustades. Salome pöördus minu poole ja ütles: „Jumal tänatud, ta on elus! Don Miguel vajab teie abi.“ Tuleksin, kuidas mu süda kiiremini lööma hakkas. „Muidugi,“ üt-

les Salome juhatas meid sisse ja sellesse majaossa, kus elas don Miguel. „Tule Salome üle öla ja me astusime magamistuppa, kus kuun-
pörsid mõlemal pool voodit ja selles lamas oiates inimene, kelle pakitud moonutatud nägu ma ära ei tundnud. Don Migueli kõr-
tuu indiaanlasest teener libises minema. „Sanchia ütles, et te olete
mõniasjades osav, et te teate ehk midagi, mida mina ei tea. Palun,
kate, siis aidake mu poega!“

Kui keegi on välja näinud nii, nagu oleksid tema haavad see don Miguel. Salome tõstis teki pealt, et näidata mulle, et ta ei ole haava tema küljes. See oli inetut värvi. Nägin ka, et tal olid luid – mõne ümber oli kohutav paistetuse ja tema keha oli verevalum. Vaatasin jubedustundega Salome poole. „Miks?“

„Miguel on oma isa poeg ja see, kuidas hispaanlased kohtlesid, ärgitas teda ja tema nõbusid tegudele. Mõned tema nõod, kogusid mägedes sõjaväe ja juhtisid ülestõusu hispaanlasest kubernerid ja hulga tema sõdureid, aga viimased hispaanlased ülestõusu julmalt maha. Need, kes kätte ei saanud, jätsid järsakust alla ja ainult tänu sellele, et ta oli tõsi sõdur, ja kadus hispaanlaste vaateväljast, pääses ta samast. Ühel nõbudest õnnestus ta pimedusse lohistada, enne kui ta ei olnud tuntud ja hukatud.“

Vaatasin meest abitult, pea tühi.

„Esperanza!“ Nüüd oli Sanchia kord mind raputada Salomele, et sa tunned vanu arstiraamatuid. Sa rääkisid mulle ja su isa lugesite neid. Sa pead ju midagi mäletama! Mõtle!

Sulgesin silmad ja mõtlesin... kaunid mauri tekstid, mis olid sinna sinna heidetud... pärsilase Ibn Sina „Ravimise raamat“. Meie selle, nägin araabiakeelseid sõnu üle lehekülje voogavat... ja ta valjusti ette luges... Side meelte ja keha vahel... farmakopea, õrnad hoolitsused... Mul polnud raamatut. Pidin oma raamatutama. Millega ravida haavu ja palavikku ja murtud luid? Ja milliseid sisemisi vigastusi?

Palusin vett ja saatsin Salome ja Sanchia puhaste linade, taimede, tuha ja siledate puulistude järele. Ütlesin: „Jumal anna,“ ja palusin, et ema vaim mu käsi juhiks. Siis asusin ema mehe kallal tööle.

Lahased murtud luudele, mitte liiga kõvasti – oli mädanud Indiaanlaste võided haavadele, enne kui need kergelt kinni olid õhk labi pääseks... aromaatsed õlid käsnaga don Migueli nööp Jahedad kompressid-palaviku vastu.

oma tema kõrval neli pikka päeva ja ööd, palavik ei alanenud, ta muutus ka hullemaks. Ta oli hunnik lahaseid, mida ma pidevalt lisasin, et need poleks paistetusest pingule tõmbunud. Vahetasin sidemeid ja puhastasin käsnaga nägu. Tegime leotisi, et valu leeda, ja tilgutasime neid talle suhu. Põlvitasin tema kõrval ja sootlesin teda kõrva, anudes teda tahtejõudu kokku võtma ja paranema. Iga päeval oli ta vaiksem ja ma kartsin, et ta sureb. Kuuendal hommikul ta silmad lahti, kui ma sidemeid vahetasin. Seitsmendal hommikul palavik järelle andvat. Üheksandal päeval sõi ta veidi pulma ja vajusin tema kõrval kurnatud unne.

Kui ta ärkas, olid don Migueli silmad lahti, ta vaatas mind. Tema tema tumedale pilgule ja tema ilme muutus. Ta naeratas. Ma käe ja puudutasin tema põske, mis nüüd oli jahe, mitte ei olnud palavikus. Ta pööras pead ja suudles mu kätt.

Ma tein teineteisele sügavalt silma ja ma teadsin oma saatust kindlalt nagu Salome oli teadnud enda oma, kui oli komandöri

oma oma väarikal moel rahul. Ta ütleb lahkelt, et tema ema lüsenä olen ma talle juba niigi kallid. Meie pulmadeni läheb see kuud, need on alles pärast lihavõtteid, et don Miguel saaks vabalt. Jutud tema vigastustest ei tohi levida. Aga ta paraneb. Jumal anna.

Ma noorem poeg, Fr. Matteo juhib tseremooniat ning Salome Beatris ja tema suur pere tulevad pulma. Vahepeal õpin kankeid. Tahan üllatada don Migueli traditsioonilise inka pruudi tseremooniaga oma peigmehele, peene tuunikaga, mille ta on ise kudinud. Sanchia narritab mind pidevalt, öeldes, et minu kangas on kõver. Ma olen õigustatud.

Ma pandis kätte ja meid pandi paari. Fr. Matteo on väga südamliselt ja sama lahke nagu tema ema. Kui Fr. Matteo oli lõpetanud, andis don Miguel inkade abieluriituse, pannes mulle jalga uued

sandaalid. Ta kummardas kangelt, vigastused andsid tunda, aga tema käte puudutus pani värinad mööda ja alla vaadates nägin teda minu reaktsiooni peale rõõmus ja üllatunud mantli üle, mille olin kudunud, ehk et iga teine inka mees oleks naernud selle ja pruudi üle, kohmakalt kudunud. Fr. Matteo ühendas meie käed, seda teevad, sümboliseerimaks, et abielu on sõlmitud hetke vaikides. Salome mõtles komandörile, mina oma pilgu tõstsin, nägin, et don Miguel mõtles ainult nime.

Siis ütles üks Beatrisi lastest, et tal on kõht tühi, ja pidusöök, mida ma vaevalt puutusin, mõeldes eelseisvale end väga õnnelikuna ja soovin ainult, et mu isa seda teabki. Jumal on võimas.

31. PEATÜKK

*Las Sor Santas de Jesuse kloostri kroonikast,
Esperanza sulest; Las Golondrinas de Los
Andese misjoniklooster, märts 1555*

don last ja olen hirmul, meenutades oma ema ja Marisoli. e loolitseb minu eest väga hästi ja don Miguel lubab mul end lugutada. Pidasin teda üsna pelutavaks. Nüüd näen ainult et ja kirglikku uhkust, mida ta püüab kontrollida. Palvetan, et laheks tagasi mägedesse, kus hispaanlastele vastupanu vaim e järgi edasi elab. Armuke oleks vähem ohtlik olnud – peaaegu tuu.

It aasta pärast meie abiellumist sünnitasin tütre. *Deo gratias*, tun oli kergem, kui ma olin julgenud loota, ja me oleme terved. kol minu ema järgi nimeks Maria Caterina. Don Miguel jumal-teda ja ehkki tüdruk on väike, räägib isa talle lugusid – kuidas Vanaocha järvest tõusis ja lõi päikese ja tähed, kuidas ta lõi lütsjateks, kuidas flööti mängiv valgete laamade karjus armus sejuunila tütresse. Lõuani kinni mähitud Maria Caterina vaatab silmadega, mis on sama turnedad ja tasakaalukad nagu tema enda Salome naerab don Migueli üle ja ütleb, et inkad on oma laste palju karmimad kui tema ilmselt olema hakkab. Don Miguel, et ranguse jaoks on hiljem aega.

Sanchia on lapsele pühendunud ja tantsib temaga ja laulab, kuni meie Salomega ütleme, et lapsel lähel Sanchia paistab siin õnnelik olevat ning Salome ja Maria kirjade ja käskjalgade abil kosjasobitajatoöd, aga Sanchia vastu huvi tundvat.

Päikse ja Kuu mõis, detsember 1557

Mul on vähe aega oma armsat kroonikat kirjutada! Salome on juba väsinud ja suudab siin üha vähem teha, nii et olen ma tema rolli kloostri orbudekodu ja indiaani tüdrukute kooli nina. Kirjutasin Marisolile, et ta peab oma mõisas samasuguse asutama. Nii tema kui ka mina teame – kõik teavad –, et Salome on paljude sealsete laste isa, pärast abiellumist on neid saanud palju kui enne seda. Ja ükskõik, millised tema tunded on, Maria kohustus hoolitseda selle eest, et neil lastel oleks süüa ja nad õpiksid lugema ning oma palveid ütlema. Kloostri, majas Maria Caterina, don Migueli ja Sanchiaga on mu päevad nii kui ma arugi saan, et need on alanud.

Don Miguel määrab osa oma mõisast Maria Caterinal, ja paanlastest asunikud ei saaks rohkem inkade maid endale leida.

Sanchia on läinud! Ta läks linna koos don Migueliga, kell 12 asjaajamisi, ja kadus siis. Don Miguel oli endast valjas ning Sanchia oli rõõvitud, ta üritas kõike ja kasutas kõiki tutvustusi leida. Kui ta kurnatuna tagasi jõudis, rääkisin kirjast, mille Sanchia oma voodile jätnud, öeldes, et ta pole unustanud võlga oma voodi ees. Sanchia vana testament on samuti kadunud koos tema kassali, hõbedast kammide ja minu Hiina lehvikuga. Ma olen nii seotet.

Päikese ja Kuu mõis, oktoober 1560

Salome lahikumisest on möödas peaaegu kolm aastat. Don Miguel on igalt poolt otsinud ja iga kord, kui ta linna läheb, küsib ta teat, kas nendeni on jõudnud mingeid uudiseid Sanchiast. Seni ei ole midagi kuulnud. Don Miguel toob ka teateid Piast, aga uudiseid pole rõõmsamad. Ta pole kordagi oma kongist lahku-
dustab öösel ja päeval, piinab oma ihu, ei söö ega joo peaaegu enam midagi natuke leiba ja puuvilja. Viimane laps, väike José hakkas juba ootan jälle last, seekord tunnen end väga halvasti.

Päikese ja Kuu mõis, aprill 1561

Ma tundis pärast jõule, palju varem, kui ma arvasin. See oli pikk ja kurnav. Isabelita ei ole terve, ta ei kosu nagu meie teised lapsed. Ta on nõrk ja nõrk ning nutab väga harva, vaatab mind suurte kurnatud silgga. Armastan teda seda enam, nii väike ja armas, aga minu armastus ei aita teda kuidagi. Hoian teda kogu aeg süles ja puüan sundida teda sööma. Tema kurb nutt purustab mu südame, see, kuidas tema energiad kogunenud väikestesse sõrmedesse, mis elu külge on kinnitatud. Surun teda oma südame ligi, nagu hoiaks selle löögid elus. Don Miguel on vanemaks jäänud ja tema juuksed on valged. Ma ütlen, et ta meenutab üha rohkem oma isa. Salome ise on haige, ta tal on valud, ehkki ta puuab seda varjata. Teen tema heaks, mis ta teeb, aga ta jaksab vaevalt süüa või juua või voodist tõusta.

Kuni ma ei luba endale pisaraid, elavad Isabelita ja
 Ja nüüd, kõige tipuks, pean ma mõisast lahkuma
 sõnumi, et Pia on suremas ja on minu järelle küsinud
 tulla. Nad kirjutavad, et tal on haigus, mis teda seest
 ilma kaeblemata kohutavalt kannatanud. Salome nõuab
 sin. Ma kardan, et reis tapab Isabelita, aga ma ei sõna
 maha jätta. Mis siis, kui ma ei näe teda enam iial?

32. PEATÜKK

*Sor Santos de Jesuse kloostri kroonikast, donja
 Juanza Aguilari sulest; Las Golondrinas de Los
 Andese misjoniklooster, aprill 1561*

... tundnud. Võiksin neid sõnu üha uuesti ja uuesti kirjutada. Ime.
 ... ma kloostrisse jõudsin, juhatas noviits mind Pia kongi. Isabelita
 ... muga – hoian teda alati nii kõvasti, et surm ei saaks teda minu
 ... helt kiskuda. Olin unustanud, kui pime ja väike Pia kong on,
 ... ainult üks kitsas trellitatud aken. Oli hommik, aga mõlemal
 ... tema kitsast voodit põles küünal. Pia nägu oli sama valge nagu
 ... kattev lina ja roosikrants oli tema sõrmede vahel. Hetkeks mõt-
 ... et ta on juba surnud, aga siis viipas ta mõlemal pool voodit pal-
 ... te nunnadele, et need meid omaette jätaksid. Nägin tema sil-
 ... et ta oli mind ära tundnud.

... ammardusin teda suudlema ja ta vaatas Isabelita poole, kes lamas
 ... kattel, loid nagu alati. „Oh, Pia,“ ütlesin ma. Nüüd ei suutnud ma
 ... ol tagasi hoida.

... nutas käe ja puudutas mu märga pöske. Siis nägi ta vaeva,
 ... ntssi oma kõhna parema käe sõrmede vahelt kätte saada.
 ... krants oli põimitud kullast ketiga ja keti otsas rippus abtissi me-
 ...

... võtsid selle abtissilt tol päeval kui sa... Zarita... Oh, Pia, kas
 ... loogu selle aja sinu käes olnud?“

„Abtiss soovib, et mind sellega maetaks,“ sosistas Pia, „saab paremini kasutada.“ Üle tema näo libises tema vanema maise naeratuse vari. Ta libistas keti jõuetute sõrmede alla pea ja sosistas: „Kingitus sulle, väikseke.“

Lapse silmad avanesid, ta pööras pead ja vaatas uudhena poole. Pia naeratas Isabelitale ja nad vaatasid tükk aega üksteise poole. Ja siis... tegi mu laps midagi kohutavat. Ta vehkis käte, hüppas ja hakkas karjuma. Milline hääl sellest väikesest kondikult. Tal on krambid, kiigutasin ja vaigistasin teda. Tema kahveldas, põsed läksid roosaks ja siis muutus kogu tema nägu nurnaks. Oleks see olnud mõni minu teistest lastest, oleksin arvanud, et hendab pahameelt selle pärast, et talle küllalt ruttu süüa ei antud.

„Toida teda,“ sosistas Pia, „anna talle kohe süüa. Nõud hästi.“ Ta pani silmad kinni, naeratus endiselt näol. Deemonid on läinud. Ma olen nad ära ajanud. Anna talle süüa.

Panin lapse oma rinnale ja minu üllatuseks ja rõõmuks Isabelita ahnelt, naeratas mulle ja jäi magama, piim väikse suust nirisemas. Kui ma pilgu tõstsin, oli Pia surnud.

Sel ööl ei võimaldanud imestus ja lein mulle sedagi hea meel olla, mis oli ainus puhkus, mida ma pärast Isabelita sündimist sain. See ja laps ise. Isabelita ärkas tihti ja nõudis süüa. Ma ei saanud kolm päeva hiljem oli Isabelita vaikne, kuid valvas, hoidis mu käsi pead püsti ja vaatas huviga ringi. Tõstsin ta Pia kirstu juurde, ajas ta aevastama, käte-jalgadega vehkima ja pahaselt karjuma. Siis ta imes jälle, kuni mul piim otsa sai, ja sel ööl magasime me esimest korda pärast tema sündi rahulikult.

Isegi nii rahulikult, et kui ma ärkasin, olin ehmunud, sest kuulsin tavalist kähisevat häält, mida ta magades hingates teeb, ja kuulsin vaikseid hääletsusi, mida ta ärkvel olles kuuldavale toob. Kas ta ei ole tema kosumise suhtes eksinud? Kas ta on öösel surnud? Aga ta ei olnud. Ta lamaskorval, imes rahulolevalt põialt, medaljon kaelas. Ta vaatas minu poole, põial vajus naeratavast suust välja, kuristas, lehvitas kätega ja siputas jalgu.

... ja olles soõb ta korrapäraselt, naeratab ja kuriseb hea meel oma õde ja venda naeb. Ta narib kõike, mis kätte saab, ja ta tegi talle silma jaab, ja temast on saanud priske uleannetu. Kui don Miguel Isabelitat vaatab ja naeratab, näen, kui suga ta mõtub tema näol, nagu lõhed kaljudes.

Päikese ja Kuu mõis, september 1563

... ja loobutab meid. Salome on surnud. Päikese ja Kuu mõis tunnetama. Ma ei suuda rohkem kirjutada.

*Las Sors Santos de Jesuse kloostri kroonika
donja Isabelita Beltran de Aguilari's
Päikese ja Kuu mõis, AD 1597*

Loodan, et mu armas ema Esperanza peab seda sobival viisil
et selle kroonika viimase sissekande teeb seesama Isabelita, leiab
medaljon nii kaua aega tagasi paistis. Minu ema pole paraku
must kroonikasse kirjutanud, aga nüüd, kui kroonika peab olema
Kuu mõisast lahkuma, võtan vaevaks selgitada, kuhu ja miks.
Alustan kirjast, mille mu ema sai kuus kuud tagasi.
Muidugi olid kõik kuulnud La Florist, legendaarsest võõras-
palju aastaid kuulsusrikkalt läbi Uue Hispaania tantsis ja laus-
endast maha purustatud südamete rea. Tema karjäär lõppes
Citys skandaaliga, kui kaks silmapaistvat austajat ühel õhtul
rast ooperimaja juures, kus naine esines, duelli pidasid ja
vigastasid. Aga kuni mu ema temalt Mehhikost kirja sai, pole
aimugi, et La Flor oli seesama inimene, kellest mu ema
kiindumusega rääkis kui Sanchiast. Sanchia / La Flor kirjutas
mu vanematele palju vabandusi võlgu, ja lootis, et saab nende
ilmas veel kord kohtuda, et need isiklikult esitada, ja kui nad
tuleks ta meile külla.

Ta kuis oma kirjas, kas mu ema peab ikka veel kroonika
tahaks ta seda näha, et enne „koju“ minemist mälu värskenda

et Sanchia / La Flor oli alati rahutu olnud. „Kodu“ all mõt-
les ta Hispaaniat, kuhu ta kavatses minna ühel oma abikaasa

valitud lõdva moraali pärast vanglasse sattumist, abiellus La
Flor oma austajatest, Vaez Sobremonte nimelise lese ja jõuka
huga, kes paar aastat hiljem suri. Mees oli üks, keda kaht-
let ta on „uus kristlane“ – teiste sõnadega juut. Räägitakse, et
Cityst kaugemal on terved asundused neid uusi kristlasi, kes
ei tavaliselt salaja oma usku, ja sinna asusid Sobremonted elama.
Sanchia / La Floris Sanchiale, et võõrustab teda rõõmuga, et ta polnud
kroonikat avanud ja tore oleks seda koos lugeda.

Alustan, et ta peab näitama mulle kroonikat, millest Sanchia kirjas
oli, loks ema oma toas hõbenaastudega nahkkasti juurde. Ma
kõnagi näinud teda seda avamas, aga nüüd tegi ta selle lahti ja
näitas, mis selles oli, siidist koti karedamas villakotis, milles
oli pika keti otsas rippuv medaljon, pakitud kaunilt ti-
nitud sisse, mis paistis olevat väga vana. Ta pakkis keti lahti
ja näitas taskurätiga pöske, sosistades: „Kallis Luz.“ Siis võttis ta
medaljoni ja riputas mulle kaela.

„Näha, sina olid Pia ime,“ ütles ema mulle. „Ja kui Salome suri,
muul paljude asjadega järg käest. Olin tema eest hoolitsemise ja
laste kasvatamise, kloostri aitamise ja nii hõivatud... tegemist oli
ju, et mitu korda kartsin, et medaljon on kadunud. Pärast paanilist
leidisin selle uuesti ja panin koos kroonikaga turvalisse kohta.“
Ema polnud üllatav. Majas kadusid igasugused asjad, tulid siis uuesti
pe kadusid jälle. Mu emal Esperanzal oli üheksa last, kes jäid
ema majas ja oli alati pungil täis imikuid, nõbusid, ammesid, loomi,
and, külalisi ja nende lapsi. Ema oli meie hariduse suhtes range
kõrge usaldamast seda õpetajate hooleks, eelistades meid ise õpe-
tada jättis talle majapidamise jaoks vähe aega ja ma saan aru, miks
ema turvalisse kohta asjad, mida soovis alles hoida.

Ma puudutas sõrmeotsaga medaljoni ja ütles: „See pidi kuu-
kloostri ja ma andsin selle abtissile varsti pärast seda, kui me

Hispaaniast siia jõudsime. Aga siis võttis Pia selle joone üles, et sina pidid seda hoidma. Kes teab, võib-olla jätaks mõne lapse.“ Siis istusime vanas koolitoas ja ta lugema hakkas lugusid; minu vanavanaemast Hispaanias, kes oli kirjeldanud seda kroonikat; ema kirjeldust reisist Hispaania Anadoli vanaema Salome lugu.

Lehekulgi poorates muutus ema nukraks. „Kahjuks on see meelehästuse unarusse jätnud. Ma ei pidanudki lubadust, mis ma abtissile andsin. Pean seda tegema, enne kui on liiga hilja.“ Ta andis kroonika mulle ja võttis minult lubaduse, et Sanchia võltsib Golondrinas de Los Andese abtissi kätte. Ütlesin, et ma ei taha Sanchiale ise ütleva, aga ema raputas pead.

Ma usun, et tal oli aimdus. Kuu aega enne seda, kui ta suri mu ema une pealt. Sanchia veetis oma külaskäigu ajal mu ema haual. Ta tuli tagasi punaseks nutetud silmadega ja mul lugeda seda osa kroonikast, kus oli juttu neljast tüdrukust, kes olid siis, et ma kirjutaksin viimase peatüki, enne kui ta selle maailma viib, nagu mu ema oli soovinud.

Ema vana sõber on pakkunud lohutust minu abikaasa Beltranile ja mu leinavale isale. Sanchias pole enam midagi öelnud, ta on lihtsalt vana naine, kes räägib pidevalt vanade aja oma abikaasa lapselastest, heategevusüritustest, mille patroneeris teda Hispaanias ees ootab.

Vaez Sobremonte lesel on väga kaunid teemandid, mis on valitud tema leinariideid, musta Belgia pitsiga ääristatud kleidid ja siidkleite. Ta saabus polsterdatud hea vedrustusega tõllas, millel oli vapp ja millele järgnesid vankrid asjadega, mida ta viis Hispaaniasse kaasa võtta. Kõikide asjade jaoks on vaja suurt kassat. Lisaks tema isiklikule pagasile on seal mitu kalli raha kott, mis on maalitud, üks Marisolist, teine Marisoli abikaasast don Tomase poolt maalitud tahistamiseks tüdrukutekooli kahekümne viiendat aastat, mille Marisol oli Beltranide mõisas asutanud. Vaene don Tomase pärast Marisoli surma enam endine, aga Teo Jesus ei suuda

unustada Sanchial veenda teda maalist loobuma. Sanchial on ka oma abikaasa Sobremonte portree, see on tugevate naojoonetega intelligentse olemisega mees, kellel on peas pigimüts ja mingi ripskall. Sanchia kannab seda oma reisidel alati kaasas.

Ma ei taakis oma kavatsusest avaldada austust kongis, kus Pia oli olnud ja jumalaga suhtles. See kong on pärast Pia surma tühi ja ta räägitakse, et nunnad kuulevad sealt öösiti häali, et seda on valimud – tumedas mantlis daam ja kaks kaunist noort nais, kes räägivad, teine tumedate juustega. Piiskop ei tea, kuidas sellesse sekkuda, aga kardab pahandada kohalikke, kes usuvad, et Pia on pühane.

Ma ei tahtis kuulda meist. Rääkisin talle, et oleme kõik abielus ja meil on oma pered. Minu kõige vanem õde Maria Caterina on abielus meie *cacique*st nõoga. Mina olen abielus Marisoli poja Luisaga ja meie vennad on samuti valinud *cacique* naised, kes on elanud Las Golondrinases. Mu teised õed on abiellunud mehega ja kaks neist surid sünnitusel. Kamba peale on meil lapsi ja mõned lapselapsed. Mu isa leiab meie järelkasvust suurt rõõmu, öeldes, et teda lohutab teadmine, et tema laste läbi pusivad nad maailma peal, kuni maa ühineb päikesega.

Ma ei taha lahkuks homme koidu ajal ja ma otsustasin lisada veel ühe teema kaadetisele Hispaania õukonnale. Täna õhtul aitas Teo Jesus mul *sala* seinalt maha portree. See kujutab meie noorimat last Salomed, kes astus omast vabast tahtest – tema nõudmisel, meile ütleva – noviitsina Las Golondrinas de Los Andese kloostlisse, kui sai kuusteist. Ta on tahtejõuline tüdruk, kes meenu-temperamendi poolest oma hirmuäratavat vanaema donja Luisa meenutab. Minu meelest on see kaunis portree. Maria Salome kannab ka kroonikat, mis on spetsiaalselt meie mõisas kootud, ja nõudis, et ma kirjutan kõik oma ehteid ja mõnesid minu ja õdede omi. Tema ütles kõik. Ta on oma noorest east hoolimata aukartust äratav ja me kõik kavatsesime kinkida portree kloostri, nagu siin tavaks on, aga Sanchia ei hooli sellest, kui palju pagasit tal on, tahaksime mina

ja Teo Jesus saata selle tagasi Hispaaniasse, et see ripulid
meie emad varju leidsid.

Sulgen selle kroonika nüüd igaveseks. Lõpuks lahutab
Golondrinas de Los Andese kloostriksse, kuhu see kuulub
selle viimase sissekande oma ema Esperanza ja tema
lestusele palvega, mida pidevalt tema huultelt kuulsin: „J
mas.“

34. PEATÜKK

in Golondrinase klooster, Hispaania, aprill 2000

Almura sisse lasknud, õnnestus Meninal saapad jalast võtta,
kui ta voodile vajus, aga ehkki ta polnud elu seeski nii väsinud
magas ta halvasti, ärkas iga paari minuti järel kujutledes, et
et tulevad mehed ronivad üle müüride. Kui esimesed koidukiired
kui paistma hakkasid, tõusis Menina ruttu ja läks kontrollima.
Almura norskas, olles voodis kerra tõmbunud.

Almura närviline, et uuesti magama jääda, kuulatas Menina
Almura ega püssipauke kuulda ole, aga peale pääsukeste oli kõik
Almura Ta pesi hambad ja läks otsima õde Teresat, kes kiirustas
Almura värvavat avama. Menina andis edasi Alejandro hoiatuse
Almura hoida. Nagu arvata võiski, oli õde Teresa marus. Ta
Almura hispaania keeles kiiret tiraadi. Kas Menina ei saanud aru,
Almura reede?

Almura polnud minu mõte,“ püüdis Menina teda uha ja uha katkes-
Almura Alejandro utleb, et seda on vaja. Me peame teda usaldama...
Almura operatsioon on pooleli. See on väga ohtlik. Ohtlik tema jaoks
Almura inimeste jaoks, kui me ei tee nii, nagu ta utleb. Asjaga on
Almura väga halvad inimesed. Palun.“

Almura lõpuks rahunes õde Teresa nii palju, et suutis Menina sõnadele
Almura kuulda. „Ohtlik Alejandro jaoks?“

Almura jah, ja paljude teiste jaoks. Seal on kurjategijad, ilmselt relvadega.
Almura Alejandro on püss ja seal on teised politseinikud püssidega...”

Õde Teresa hüüatas ahastuses: „Ei! Püssid paha! I,
kodusõjas püssid, väga paha!“

„Alejandrol on vaja, et te teda aitaksite, ei teeks väär-
gimuseid lahti. Ta tahab, et kloostri värav oleks kinni ja
uritas teist taktikat. „Kui värav on lukus ja ta ei pea tele-
nade pärast muretsema, on tal turvalisem. Te ei taha ju,
saaks, eks ole, kui ta muretsseb nunnade pärast ega saa midagi
kenduda?“

„Kas see on politsei jaoks, mis ta teeb? Mitte millegi mitte sellepärast, et need kurjategijad maksavad talle raha.

Nii et õde Teresa oli muretsenud, et Alejandro võtaks po

„Ei, see pole nii, sugugi mitte. Ta räägib teile sellest lühikese
pikk lugu ja Alejandro on väga vapper. Aga kõigepealt peate
tegijad kinni püüdma.“

„Millel me saame värava uuesti lahti teha?“

„Ta ütleb meile, kui oht möödab on.“

„Alejandro on hea mees. Ta hoolitseb inimeste eest, ta ei ole
kloostriis, aitab sind, sellepärast ma ei taha mõelda temast
rest hulgast rahast, tema prostituutidest. Või et püssidega
ta tappud.“

• Menina ohkas. „Ma poleks iial arvanud, et sellega nõu
nüüd olen.“

„Sa meeldid Alejandrole.“

„Ma ei ole selles nii kindel, aga see ei muuda...”

„Jah, ma ütlen sulle, ma näen kõrvadega, kuulen, mida nad mõtlevad, kui nad räägivad. Ma kuulen Alejandrot, kui ta tahab sinuga rääkida, ta on närviline nagu poisike. Ma näen kammib juukseid ja silub oma vormi.“

„Ma ei usu, et ta...”

„Ta on üksildane. Nii palju tüdrukuid, aga ta on üksildane ja armunud ameerika tüdrukusse. Californias. Ta oli *novia*. Aga ta on nüüd siia. Nii et Alejandro ei abiellunud ja raiskab oma elu paljude tüdrukutele.“

mina ei saanud õde Teresat praegu tüdrukute osas valgustada, de tõesti minu mure."

„Saame abielluma. Paigale jääma. Lapsi saama.“
 Küllap olete seda talle palju kordi öelnud. Küllap ta abiellubki, kui
 ta soovib, aga see pole minu asi.“
 „Kui ta pole abiellus!“

...le abielus!"

11 mille?''

to the press, see..."

ningi halb asi teeb sind kurvaks. Kaks päeva tagasi sa nutsid.“

"Kui ole kurb!" Menina tundis vastikust, et nühvas nunnale. Tal
 oli end takistada, enne kui oleks jõudnud öelda, et see polnud
 tema ülesanne.

„Teresa kehtas õlgu ja muutis teemat. „Hea küll, ma ei tee
võivat lahti. Ma ütlen teistele. Õde Clara, ta on külmetunud ja
keegi palavik. *Sala grande's* on tuuline, ta saab seal külma.“ See
te tõi tekitas Meninas süütunnet. Kui õde Clara on haige, on
tema süü. Mis siis, kui see kopsupõletikuks areneb? Arst peaks
vaatama, võib-olla vajab õde Clara antibiootikume... Nii et
tuleb nunnad tema vastutusel? Menina vajus seina najale ja hõõ-
rlekohti, kust peavalu levima hakkas.

lehma kuulatas ja ootas, et midagi juhtuks, aga kõik oli vaikne. Ta
võkkotist hommikusöögiks õuna. Almira ei suudaks seda oma
lehmastega süüa. Ta sammus õuna süües närviliselt mööda
süüa laks ta tagasi refektooriumisse ja võttis viimase kuiva-
biva. Las kanad otsivad usse. Ta oli nii narviline, parem laheb
li veel pilte.

salongis tõmbas ta katkise akna ees rippuva vaiba kõrvale
akna ringi, mis seal veel leida oli. Seinal rippus kloostri-
stisse astuva
linku pildi kõrval pilt hästi riides keskealisest naisest ja veel üks pilt
naisega mustas rüüs mehest, kellel rippus kaelas kalliskivi. Pildid
seisid grupina kirstu kohale, mille otsa ta oli esimesel päeval
vaadatud.

Keskealise naise pildi all oli tuhmunud silt – Meen peale, hõõrus, kuni suutis lugeda naise nime „Donja M. Beltran“ ja midagi kooli kohta. Portree oli kinkinud... de Sobremonte. Nagu kloostri astuva tüdruku pildi... legi maali autori stiilis midagi *primitiivset*, ja ometi oli... ree – daamil oli elav nägu ja väljendusrikkad tumedad... pitsmantilja all olid paksud pruunid juuksed, mis hakk... tadel halliks minema, nagu oleks need varem soengus... hakkavad nüüd kammide haardest välja libisema. Tal ol... võrusid, pärlid kaela ümber ja kõrvades rippusid teemant... Kleit oli kõrge ja kaela ümbert kaunistatud, see oli mu... must pitsivaht. Daam hoidis peent valget taskurätti, r... piitsa ja miski tema kehahoiakus viis vaataja mõttele, et... korraks seisatanud ja pea kunstniku poole pööranud. Rik... tud naise portree, kes tegi kiirustades keeruka tualeti ja... töid jätkama.

Menina hõõrus silti pigimütsiga mehe pildi all. „Vaez... tema lese kingitus“. Kes need inimesed olid ja miks need... siin rippusid? Meninat segati.

„Alma! Sa oledki siin, nagu ma arvasin,“ ütles õde Teresa.

Menina pööras ringi ja anus: „Õde Teresea, sellest olek... abi, kui teil oleks mingit aimu, kus maalide inventuuri... võiks.“

„Loomulikult on see kusagil... paljud asjad kloostri on...“

„Vein kihla. Aga kuidas oleks kontoriga?“

Õde Teresa vastuse summutas äikesemürin ja Menina... hommik oli tumedaks muutunud. „See on torm,“ ütles õde... „Suured tormid mägedes.“ Kuuldus veel üks kõuekärge, järgnes valk ja Menina teadis, et peab minema tagasi Almiras, kes satub paanikasse, nähes, et Menina on kadunud – ja M... tahtnud nunnadele selgitusi jagada, kui nad Almira tühjades k... rides uitamas leiavad. Tal oli hea meel, et õde Teresa ei näinud, ta haaras kaks pooleldi põlenud kirikuküünalt ja peotäie tikke.

...utates leidis ta Almira koridoris edasi-tagasi kõndimas, pi... ja megu hüsteerias.

...midagi,“ ütles Menina lohutavalt. Almira klammerdus... käsivarre külge, korrutas üha midagi, aga Menina ei saa... „Ära muretse,“ ütles Menina ja pani käsivarre ümber... väikevate õlgade. „Kõik saab korda. Me peame veel natuke... Politsei saab nad kätte ja sul ei tarvitse enam karta.“ Ta

...oli leib ja vesine läätsesupp. Menina andis poole Almirale... oma leivaportsu taskusse, lootes et suudab võidelda kiusa... kohe ära süüa. Õde Teresa ütles, et nunnadel oli tavaliselt... suurel reedel ja vaikselt laupäeval paastuda ja juua kuni li... ainult natuke vett. Ta ütles seda viisil, mis tekitas Meninas... tal pole õigust sellisel ajal toidule mõelda, aga nüüd ei suut... milledki muust mõelda.

...ei lasknud teda silmist, Menina oli tüdinud ja tal oli igav... lõppes torm ja taevast selgines. Nad läksid Almiraga märga... andurite aeda päikese kätte istuma. Almirale paistis seal meeldi... istuda ja kuulata, kuidas Almira küüsi näris. Lõpuks... oma tuppa tagasi ja tõi vana raamatu. Ta üritab uuesti... keelset osa lugeda...

...oli kriibu, aga korrapärane ja ehkki tint oli pleekinud, oli...“

...õde, Jeesuse pühade õdede ordule kuuluv õde Beatriz, jumala teener... Colondrinase kloostri kirjutaja, teen oma viimase sissekande sellesse... mida ma olen pidanud üle neljakümne aasta.

...pildi vahele jätma hispaaniakeelsed sõnad, mida ei teadnud... lask liiga pimedaks, et näha, tõstis Menina võpatades pilgu, tema... olid tuhandete miilide ja sadade aastate kaugusel, kadunud... ja Sanchia ja Pia ja Marisoli ja Luzi lugudesse. Ja pais... et nad kõik – Menina sõandas seda vaevalt uskuda, see tundus... kolonndrinase kloostri. Sellessamas, kui ta just väga mööda ei pannud.

Ja kui tal õigus oli, oli viiest tüdrukust olemas Tristan Mendozal pilt. Kas see võis kloostris kusagil veel alles olla? Almirale küttest saanud?

See kõik oli küllalt põnev, et Menina mõtted olevikult tõrjuda, aga ta ärkas võpatades praegusse hetke, kui Almirale käsivart raputas ja oma kõhtu hõõrus. Nad sõid õhtusööki, mis Alejandro oli toonud. Nüüd oli see külm, tavaline just isuäratav, aga Almirale paistis see maitsevat. Lõpuks oli oma kongi magama, aga Menina oli liiga üles keeratud. Ta keerutas ja vähkres, mõtles kroonikale, kuulatas, kas on silaske ja politseihelikopterite häält, aga midagi ei toimunud. Oli kõht tühi. Laupäeva koidu ajal tuli ta mõttele – võib-olla tüdruku portree *sala de las niñas*es. Ta tõusis ja läks läbi voolikööki, kus leidis kanade korvist kuivanud *polvorón*i ja talle selle milles kaasa võttis.

Menina ei julgenud kauaks ära jääda. *Sala de las niñas* pildiraame uurides oli ta jõudnud otsusele, et ilmselt polnud seal ka seal. Toas hakkas valgeks minema ja talle jäi silma pildil ilmselt seinalt põrandale kukkunud. Ta võttis pildi ja lihtsalt üle selle. Pääsukesed, kahtlemata. Maal oli paremas servis teised samasuguste raamidega pildid. Menina sai hoolimatu kompositsioonist aru. Siis istus ta maha ja toetas selja hantli vastu seina. See raam oli teda segadusse ajanud. See oli too lastest; sellepärast see oligi *sala de las niñas*es. Aga see ei kujutanud viit tüdrukut.

Pildil olid hoopis oja kaldal mängivad väikesed poisid. Istus tundus, et seal on Jeesuslaps, Ristija Johannes ja mõned keerulised mida enam ta seda vaatas, seda vähem kindel ta oli. Ühel polnud pühapaistet. Nad paistsid... lihtsalt oja ääres mudas tavalised lapsed mudakooke tegemas. See oligi tegelikult viie hõberaamis maali juures segadust tekitav – esmapilgul tundus tegemist peaks olema religioossete teemadega, aga mida kaugemal vaadata, seda vähem see paistis nii olevat. Menina ei leidnud

ühildet ega religioosset teemat. Aga pilt oli kloostris, midagi

Maal oli küllalt põnev, et Menina mõtted olevikult tõrjuda, aga ta ärkas võpatades praegusse hetke, kui Almirale käsivart raputas ja oma kõhtu hõõrus. Nad sõid õhtusööki, mis Alejandro oli toonud. Nüüd oli see külm, tavaline just isuäratav, aga Almirale paistis see maitsevat. Lõpuks oli oma kongi magama, aga Menina oli liiga üles keeratud. Ta keerutas ja vähkres, mõtles kroonikale, kuulatas, kas on silaske ja politseihelikopterite häält, aga midagi ei toimunud. Oli kõht tühi. Laupäeva koidu ajal tuli ta mõttele – võib-olla tüdruku portree *sala de las niñas*es. Ta tõusis ja läks läbi voolikööki, kus leidis kanade korvist kuivanud *polvorón*i ja talle selle milles kaasa võttis.

Maal oli küllalt põnev, et Menina mõtted olevikult tõrjuda, aga ta ärkas võpatades praegusse hetke, kui Almirale käsivart raputas ja oma kõhtu hõõrus. Nad sõid õhtusööki, mis Alejandro oli toonud. Nüüd oli see külm, tavaline just isuäratav, aga Almirale paistis see maitsevat. Lõpuks oli oma kongi magama, aga Menina oli liiga üles keeratud. Ta keerutas ja vähkres, mõtles kroonikale, kuulatas, kas on silaske ja politseihelikopterite häält, aga midagi ei toimunud. Oli kõht tühi. Laupäeva koidu ajal tuli ta mõttele – võib-olla tüdruku portree *sala de las niñas*es. Ta tõusis ja läks läbi voolikööki, kus leidis kanade korvist kuivanud *polvorón*i ja talle selle milles kaasa võttis.

Maal oli küllalt põnev, et Menina mõtted olevikult tõrjuda, aga ta ärkas võpatades praegusse hetke, kui Almirale käsivart raputas ja oma kõhtu hõõrus. Nad sõid õhtusööki, mis Alejandro oli toonud. Nüüd oli see külm, tavaline just isuäratav, aga Almirale paistis see maitsevat. Lõpuks oli oma kongi magama, aga Menina oli liiga üles keeratud. Ta keerutas ja vähkres, mõtles kroonikale, kuulatas, kas on silaske ja politseihelikopterite häält, aga midagi ei toimunud. Oli kõht tühi. Laupäeva koidu ajal tuli ta mõttele – võib-olla tüdruku portree *sala de las niñas*es. Ta tõusis ja läks läbi voolikööki, kus leidis kanade korvist kuivanud *polvorón*i ja talle selle milles kaasa võttis.

Maal oli küllalt põnev, et Menina mõtted olevikult tõrjuda, aga ta ärkas võpatades praegusse hetke, kui Almirale käsivart raputas ja oma kõhtu hõõrus. Nad sõid õhtusööki, mis Alejandro oli toonud. Nüüd oli see külm, tavaline just isuäratav, aga Almirale paistis see maitsevat. Lõpuks oli oma kongi magama, aga Menina oli liiga üles keeratud. Ta keerutas ja vähkres, mõtles kroonikale, kuulatas, kas on silaske ja politseihelikopterite häält, aga midagi ei toimunud. Oli kõht tühi. Laupäeva koidu ajal tuli ta mõttele – võib-olla tüdruku portree *sala de las niñas*es. Ta tõusis ja läks läbi voolikööki, kus leidis kanade korvist kuivanud *polvorón*i ja talle selle milles kaasa võttis.

Maal oli küllalt põnev, et Menina mõtted olevikult tõrjuda, aga ta ärkas võpatades praegusse hetke, kui Almirale käsivart raputas ja oma kõhtu hõõrus. Nad sõid õhtusööki, mis Alejandro oli toonud. Nüüd oli see külm, tavaline just isuäratav, aga Almirale paistis see maitsevat. Lõpuks oli oma kongi magama, aga Menina oli liiga üles keeratud. Ta keerutas ja vähkres, mõtles kroonikale, kuulatas, kas on silaske ja politseihelikopterite häält, aga midagi ei toimunud. Oli kõht tühi. Laupäeva koidu ajal tuli ta mõttele – võib-olla tüdruku portree *sala de las niñas*es. Ta tõusis ja läks läbi voolikööki, kus leidis kanade korvist kuivanud *polvorón*i ja talle selle milles kaasa võttis.

Menina pani kirja, mida suutis. Muutus häämat ja tagasi sisse. Almira oli madratsi ja tekid Menina huppes ta magama jäi ja norskama hakkas. Öhtusooki ei toodud, jamedad kirikukuunlad põlesid lõpuni. Teades, et ta ei saa Menina järgmise küünla ja jatkas tood, tehes pausi, et võtaks tualetis kaia, et jaist vett nakku pritsida.

Tööle keskendunud, ei kuulnud ta, kuidas kell omakorda lõi ega kauget pauku, mis sundis Almirat silmi avama. Ta kaulis Menina midagi, mis kõlas nagu plahvatus, paus, ja siis rataste krigin ja sireenid ning siis hõiked ja helikopteri murin. Veel tulistamist. Almira karjus, tema ja Menina olid teineteise külge, kui see lähemale tuli, ja Menina oli kindel, et nad koridorid on täis relvastatud mehi, kes ohid kuulda, et nad ületanud. Kell kloostri varavas hakkas helisema, nagu olid kõvasti noori sikutanud.

Menina vabastas end Almira haardest ja jooksis varava poole, siis, kui kurjategijad siia tungivad? Polnud mingit lootust, et tema ainus võimalus oli uritada varav barrikadeerida. Almiral ei olnud tema järel midagi hüsteeriliselt pomisedes ja lahtistel kividega tades. Menina jõudis värava juurde, mille taga keegi ainsust taustal kostis tulistamist. „Kes seal on?“ hüdis Menina ja teinud useks haidis kapten Fernández Galán: „Tehke varav lahti!“

Menina tõstis raske lati ja lukkas varava lahti. Seal seisid noori naisi, hoides kaht enda seast, kes olid verrega kaetud, ja taga vehkis kapten Fernández Galán pistoliga ja vupas mehe paunaga naispolitseinikku, ise naisi kõrvale lukates.

„Juht uritas veoauto kastas olevaid tüdrukuid tulistada, kui surma, aga need me paastime. Hoolitsege nende eest, kui nad tagasi tulen.“ Verd jooksva õlahaavaga tüdruk vajus maha ja paus kummardus tema kohale. Almira hakkas karjuma ja haaras tüdrukut pintsakust, aga Alejandro lukkas ta karmilt varavast sisse ja kaulis.

Menina tõmbas kõik sisse ja lukustas varava. Nad vajusid üksteise nuuksusid ja ulgusid kahe haavatud tüdruku ümber. Parameed

midagi ja pooras siis tahelepanu teisele, kes oli šokis ja ei liikunud.

Menina vihane õde Teresa, nõudes, miks see jumalavallatu lärm oli, rikkus. Vanemad nunnad arvasid, et falangistid olid tagasi. Menina huppas pusti ja selgitas, et see oli politseioperatsioon, ja ta oli raakinud, ja jatkas väga ruttu, et mõned tüdrukud Alejandro politseioperatsiooni kaigus haavata saanud ja et ta tuleb tagasi ja seletab hiljem. Õde Teresa murdis ahastuses Menina kae ümber nunna habraste õlgade ja ütles, et kõik on parim, mida õde Teresa teha saab, oleks minna ja seda nunnadele seletada. Võib-olla öelda üks palve haavatud tüdrukutele Alejandro eest.

Õde paar tundi moodusid pisarate, lärmi ja veriste sidemete tõttu haavatud tüdrukut lamasid vaikselt, uimastatud ja haavad ei paranenud. Kapteen ütles, et praegu oli ta teinud nende heaks kõik, mis võimuses, et kohe kui tee on puhas, tuleb keegi ja viib kõik haavatud tüdrukud politseieskordi saatel turvamajja. Siis lähevad haavatud tüdrukud politseinike valve all haiglasse. „Kas kapten Galán läheb samuti või tuleb ta siia tagasi?“ küsis Menina õdele. „Ma pean silmas, et ta peab oma tadiga raakima.“

„Ma usun, et ta tuleb siia tagasi kohe, kui saab,“ ütles vasiinud tüdruk ja muigas. „Hoidke neid kaht liikumatutena; nad peaksid olema. Nuud pean minema, kui veel keegi peaks mind va-

tema pini varava tema järel ruvi.

Menina ja Almira otsisid kõigile voodid. Umbes kaks tosinat tüdrukut elasid oma madratsid koridoridesse, et koos olla. Keegi ei tahtnud olla. Koidu ajal hakkas kabeli kell looma, et kõiki lihavõtte tüdrukuid ja uni ei tulnud kõne allagi. Menina, kes oli peaaegu lahkvel olnud, tundis, et tema pea ahvardas lõhkeda.

Menina tõusis jalle välja õde Teresa, seekord kihutas ta kõik kooki, kus ta leidis mustriaga prajunenud tassid kuuma kakaoga ja minna. Menina leidis suhkruga asjad, mida nimetati *churro*'deks ja mida pidi

šokolaadi sisse kastma. Päästetud tüdrukute pisarakuu-
gudele tuli veidi värvi. Menina märkas, et köök oli täis
lõhnu – küla oli nunnade lihavõttepidustuste eest hooli-

Siis hakkas kell värava kohal helisema ja ilmusid po-
kanderaamidega kahe haavatud tüdruku jaoks, nende m-
sei ja relvastatud naispolitseinik, kes viis päästetud tüht-
Kui ta oli Almirat hüvastijätkuks pikalt kallistanud ja olnud
väljaspool ohtu ja nüüd saab kõik korda, laks Menina eest
vajus täiesti kurnatuna voodisse. Ta ei suutnud meenutada, o-
mete kuhi see avatud kroonika kõrval oli. Ta ei mäletanud
oli. Ta ei hoolinud sellest.

Ta vajus sügavasse unne, kuni nõudlik helin tema teadvu-
Ta ei teinud sellest väljagi, aga see oli väga vali kell. See hoi-
kuni Menina vastumeelselt ühe silma avas. Ta pani selle unne-
Las heliseb. Ja kell heliseski, kuni Meninale tundus, et ta-
tema kõrvade vahel. Pahaselt mõistis ta, et ainus võimalus
tada oli sellele ise vastata – nunnad ei kavatsenud seda ilma-
Ta komberdas voodist välja ja läks värava juurde, tõst-
värava taga seisjale öelda, mida ta temast arvab. See oli
Fernández Galán, kurnatusest hall. Menina polnud liiga va-
mitta tunda kergendust, nähes, et mees pole vigastatud. „Kas
kõik kätte?“

„Jah. Tahtsin, et sa teaksid: me saime nad kõik elusana kinn-
ühe idioodi, kes üritas tulistamise abil põgeneda. Tema o-
Pole sõnu, mis oleksid nende inimeste jaoks piisavalt halvad. Me-
kahju. Ulejaanud, nemad sõlmivad kokkuleppe, annavad meile
Aga sina, kas sinuga on kõik korras?“

„Olen ainult vasinud. Aga küllap sina oled rohkem väsinud.“

„See pole oluline. Ma tulin ütlema, et kui ma olen aruande-
kirjutanud ja end ära pesnud, kas sa tuleksid koos minuga k-
Selles külas on lihavõtted alati püha, baaris on fiesta, lammas v-
kogu küla on seal, see on väga tore. Et sulle aitäh öelda, enne
ära lähed.“

ht see meeldiks mulle, kui öde Teresa mind välja laseb. Mul on
lõhn! Ma peaaegu unustasin, et lähen homme ära. Buss ikka tuleb,

„Ma tuleb.“ Mees ohkas. „Jäta öde Teresa minu hooleks;
omantik saadab fiestast üle jäänud toidu alati kloostrile.“

„Kas sa saad sulle rääkima, mis ma leidsin.“

„Ma saan sulle rääkima, mis ma leidsin.“ Mees pööras ringi ja Menina jälgis,
me kahe tunni pärast.“ Mees pööras ringi ja Menina jälgis,
et ta ei saaks üle terrassidel laiuivate olivipõldude, kus tema oli
madala eest mehele nii kurnatult jargnenud. See polnud
mees oli lihtsalt viisakas. Ja ta pidi ju piltidest rääkima. Ei, see
d üldse kohtingu moodi.

Ilust hoolimata pidi ta end korda seadma.

Las Golondrinase klooster, Hispaania, aprill 1944

Menina kasutas viimast seebikildu ja šampoonitilku, et end all küürida, kuni oli tuim, aga suhteliselt puhas. Ta puhastas saapad tolmust ja üritas dressipluusi sirgemaks siluda. Ilmselt ei saanud ta öelda, kas ta nägi parem välja. Ilmselt mitte, ta ei saanud paremini lõhnas.

Ta kohtus Alejandroga värava juures, kus tema ja üks teine olid toonud öde Teresale suure korvi, see oli külakohviku nunnade lihavõttepidustuseks. Menina viis nunnade kooki toa kaetud liudasid, mis lõhnasid taevakult, ja jättis öde Teresa juurde käsi hõõruma. Siis kõndisid Menina ja Alejandro keldrisse, kus teel kerkis Meninale ninna sütel kapseva lamba ja ürtide lõhn. Oli rahvarohke, inimesed istusid vanade puust laudade ümber, olid lihavõtteks kokku tulnud, kõik rääkisid korraka. Alejandro ringi ja aeg-ajalt peatus mõni vana musta riietatud naine, kes kaevu juures keelt peksid, poole läuse pealt, et kileda häälega last noomida.

Kui nad möödusid, tõusid mehed püsti, patsutasid Alejandro jale ja surusid tal kätt. „Sa oled kangelane,“ ütles Menina, kui järgmise õnnitlejate rühma juurest eemale astus.

„Ei. Lihtsalt politseinik. Teen politseitööd.“

„Nende tüdrukute jaoks oled sa kangelane,“ vastas Menina koonil. „Sa päästsid nad ja kes teab kui palju teisi elavast põrgu-“

„...antasiid. Almira rääkis, et sa olid nii vapper, ta ei unusta sind“

„Alejandro tõmbas Menina jaoks laua alt tooli.“

„Näha on see, kes vapper oli,“ ütles Menina siralt. Teistes lauastuuvad inimesed rääkisid nendega ja vahtisid teda, aga praegu ei maininud toidust. Lauale ilmus väike taldrik mingi friteeritud

„Näe järgnesid teised väikesed taldrikud – mandlid, oliivid, tomatid, soolase juustuga täidetud paprikad, õhukesed tumepunased

„...krahvin punase veiniga. Menina püüdis olla daamilik ja

„...aga ta oli nii näljane, et see oli raske. Enne kui ta arugi

„...omast singitükki. Ülejäänud väikesed taldrikud olid tühjad.

„...põlgu ja nägi, kuidas Alejandro teda lõbustatult jälgis. „Anna

...“ pomises Menina. „Ma kardan, et söin suurema osa sellest.

„...lihtne hea, et sattusin hoogu.“

„...on hea. Ma näen, et sulle meeldib Hispaania toit,“ ütles

„...tulevates. Ta oli ringi liikunud, tõusnud püsti, et tervitada

„...at, kes nende laua juures peatusid, kõik tahtsid teda õnnitleda,

„...perekonna järele küsida ja talle häid lihavõtteid soovida, lok-

„...halvakspanevalt selle peale, et tema vennad ja õed ja nende pe-

„...olnud pühadeks koju tulnud. Alejandro ütles kindlal toonil, et

„...tõlunud neil sel aastal mitte tulla, ja kõik ütlesid teadvalt: „Aa!“

„...mõnitasid. „Politseioperatsioon. *El Sting*.“ Üks naine küsis, kas

„...mõni öde saadab talle ikka veel šokolaadist kalu.“

Nad kõik uurisid Meninat varjamatu uudishimuga. Neiu arvas, et

„...li küsisid nad üksteiselt, kus Alejandro oli kohanud tüdrukut, kes

„...võltsi niisugune sasipundar, pärast seda, kui tal oli olnud terve rida

„...mõnu pruute. Alejandro tutvustas teda kui kunstitudengit ja ütles, et

„...li kloostriis töötanud, otsinud maale, mida nunnad võiksid müüa.

„...see info lauast lauda liikus, kostis heakskiitvat pominaat. Kõik

„...nad teadvat, et ta oli seal olnud, ja varsti nägi ta, et suuremal osal

„...matest inimestest oli talle rääkida mõni lugu Las Golondrinast

„...kõrvaltoimajast. Alejandro näitas talle naaberlaudades inimesi, kes lõh-

„...d nunnadele puid või ostsid *polvorones*eid või kellel oli ikka veel

„...nade hulgas sugulasi.“

Mitmed inimesed ütlesid Meninale, et piiskopi soov kl panna oli täiesti skandaalne. See oli osa kohalikust ajalehes *Reconquista*'t. Kas Menina teadis, et see küla oli kunagi olnud rest valdusest orus ja selle omanik oli olnud rikas mees? Nad osutasid sellele või teisele inimesele kui nende järgi. Alejandro, tema esivanemad elasid kunagi orus, küllap need aastaid tagasi maurid." Sellel vastas nõusolev koor.

"Oo jaa, see on tõsi," noogutas Alejandro. "Ema poolt." Tema kummardus nende poole vanaldane naine. Kas ameeriklane teadis, mis *Reconquista* oli?

Nad rääkisid *Reconquista*'st nagu oleks see olnud eile. Nad nagu vanemad inimesed Georgias rääkisid Ameerika ülestõusu või "hiljutisest ebameeldivusest", nagu mõned Laurel'i daamid seda nimetasid. Kui Menina noogutas ja ütles, et *Reconquista*'st, see oli umbes 1492, eks ole, paistis tema vana lauda levivat. Inimesed noogutasid jälle heakskiitvalt ja vana naaberlauas katkestas söömise ning nihutas oma tooli lähemale talle öelda, et kõikide nende praeguse aja pahandustega juutide, leemite ja kristlaste vahel peaks Menina teadma, et kunagi elasid juudid, kristlased ja juudid Andaluusias rahulikult koos. Menina loeb kloostri vana kroonikat, kus oli kirjas seesama.

Vana daam, üks vanaemadest, ütles, et ükskõik, mida inimesed toliku kiriku vastu ütlesid, oli kloostri midagi head ja puhast.

See seletab, miks kirik seda sulgeda tahab, nühvas vana daam. Möirgav naer.

Menina naeris samuti. Tal oli lõbus. Veel veini, siis toodi talle lele järgnes lambaliha ja artišokid ja riis. Varjud kasvasid pikema lauale ilmusid vaikesed taldrikud kupsetistega. Keegi hakkas mangima. Alejandro nihutas Menina tooli, nii et neiu külgis tema vastu. "Ma arvan, et nüüd on parem aeglaselt magustoitu süüa," ütles ta bustatult.

"Jah, ma tean. Ma pingutasin üle. Aga kõik oli nii maitsev," ütles Menina. Teksaste värvel pitsitas. Köhn kass hõõrus end tema jalgade

ta andis kassile lambaliharaasu. Alejandro tool oli mingil viisil lukkunud, nii et nad istusid kõrvuti, jälgisid muusikuid ja inimesi, kes laulsid hingestatud laule, mille kõikidest sõnadest Menina ei saanud aru, aga ilmselt olid need väga naljakad, ja see vanamees või vanema hüppas püsti ja tegi mõned flamenkosammud, mis teenis talle aplausi.

Menina võttis Apelsinipuudel süttisid väikesed lambid. Toodi kohvi talle ja koos tillukeste klaasidega, milles oli brändisarnane jook, ja paljas lõhn Meninal hinge kinni lõi. Veel taldrikuid tillukeste toitudega. Veel kohvi. Alejandro käsivars toetus hooletult Menina seljale tema õlgu päriselt puudutamata. Menina mõtles, et talle oleks igavesti niimoodi istuda. Tal oli rahulik ja turvaline tunne. Ta ei mõelnud end hästi.

Tema süüta lökke. "Ma mõtlen midagi ja ma ütlen selle lihtsalt sulle," ütles Alejandro otse enda ette vaadates. "Mul on hea meel, et sa ei lähe maha jäid. Ära mine homme. Jää veel natukeseks. Sul on aega nadalat aega, enne kui su lend läheb. Ma tean, et sa tahad jääda. Või ehk minna, aga võib-olla saad veel natukeseks jääda."

Menina tõusis eemale. Mida mees täpselt öelda tahtis? Temaga? Alejandro nägi üllatust ja muret neiu pilgus ja ütles ruttu: "Õde, ära ütles, et on hea, kui kloostriks on noor inimene. Eriti hästikasvatatud tüdruk, kes on aupaklik. Sul on seal palju saatjadaame ja siin," ütles ta käega pidutsevate külaelanikega täidetud väljaku poole, "on veel rohkem. Küla on väga vanamoodne. Kõik need inimesed jälgivad sinu sammu samamoodi nagu nad mind jälgivad ja sa oled talle lahukumiseni peamine kõneaine. Nii et siin on sul väga turvaline."

Menina ütles: "Aga...". Alles paar päeva tagasi arvas ta, et üleüldiselt võib ta lahkuda. Aga nüüd oli ta leidnud maalid ja see osa elust, mida ta lugenud oli, oli äratanud temas isu ka ulejaanud lühikesel teada saada, kas asjad sobisid kokku, nagu talle tundus, et need asjad võiksid. Ta tahaks tõesti siin olla, kui professor Lennox tuleb. Ta ei taha hea küll, seda ei saanud eitada – tundus, et Alejandro viivitas

teisel põhjusel. Ta ei käinud peale, ta palus. Proovis arvanud, et ei taha enam iial ühegi mehega tegemist kindel, kas ta nüüdki tahab. Veel. Aga... kas ta tahab mõeldes, kas ta on halva asja pärast liiga suur argpüks, ilma võimalusest midagi head kogeda?

See oli tema otsus. Menina otsustas varbaga vett pruun olla peaksin tõesti veel mõneks ajaks jääma, kui sa arvad, et pole midagi selle vastu?"

Alejandro raputas pead. „Usu mind, tal ei ole!“

Menina kiirustas lisama: „Ma tahan öelda, et ma pole polegi sulle rääkinud nendest maalidest, mis ma leidsin. Mis kroonikas kirjas on. Sa rääkisid midagi „vanadest lugudest“ ja ma mõtlesin, kas need on tõesti kroonikas, võib-olla nunnad andsid selle mulle koos medaljoniga... see on liiga et seda täna õhtul arutada. Ma olen liiga väsinud, liiga pühapäevane, et selgelt rääkida, ning sina oled ilmselt liiga väsinud. Pealegi, sa pole mulle rääkinud inimestest *cofrades*... sa seda iganes nimetasid, kes mind otsimas käisid... kogu mõtteid kogun, peame veel paarist asjast rääkima, enne kui tuleb järgmine buss.“

„Jah, me pole veel rääkimisega ühel pool,“ ütles mees.

„Aga kui ma jään, pean oma vanematele helistama. Esin Sobib?“

„Muidugi, nüüd pole mingeid probleeme. Et leida korralikudusega telefon, peame alla orgu sõitma. Läheme kohe hoonesse, siis võime lõunat süüa. Aga nüüd viin su tagasi kloostri, see õigus, ma olen väsinud.“ Alejandro tõmbas ta püsti ja nad läksid sikäes terrassidest üles. Menina märkas seda alles siis, kui nad käe lahti lasi. Varav oli paokile jaetud. Mõlemad haigutasid mõeldes ja läksid lahku.

Järgmisel hommikul sõitis Alejandro – väga kiiresti – pikal lise tee mäest alla, kuni nad jõudsid teeäärse kohvikuni, kus Alejandro sõnul oli usaldusväärne telefon. Ta rääkis operaatoriga ja kui W

lone vastu võtsid, hakkas ta ära minema. Menina hüüdis ta. „Mul võib su abi vaja minna.“

„Ei, kohvi juues, punetasid Menina silmad ikka veel emotsioonid jutuaajamisest paanikas Virgili ja Sarah-Lynniga, kes ütlesid Hispaania politsei polnud suutnud neile suurt midagi öelda, nad olid kasti paigale jääda juhaks, kui Menina nendega ühendust. Nüüd, kui nad teadsid, kus ta oli, pidid nad järgmise lennuga minema tulema. Menina kinnitas neile üha uuesti ja uuesti, et ta oli kõik parimas korras, aga nad ei kavatsenud seda uskuma minna, kui on teda näinud.“

Sarah-Lynn oli juba kõnet lõpetamas, ütles ta, et nad olid otsustanud, kus ta on. Tema oli kõige rohkem muretsenud – nad olid saanud haisu ninna loost, et tema pruut oli kadunud. Kujutavasti ajasid Bonnerid hulluks, üritades teada saada, kas tema oli röövitud ja kas röövijad olid esitanud suure lunarahaga

ta, pagan, mõtles Menina. Ta keelas vanematel kindla sõnaga ta rääkimise ega lubanud Theole öelda, kus ta oli; ta ei tahtnud meest enam iial näha. Nüüdsest alates polnud see kellegi asi, ta tegi. Kui Sarah-Lynn teda pisarsilmil veenis mõtlema, millest ta mõtles, ütles Menina: „Ema, ma mõtlen, mis ma oma elu elades tahtsin. Midagi tõeliselt huvitavat on juhtunud – ma leidsin mõned maalid, see on üsna põnev, tegelikult on see väga suur asi. Ma tahan teada, mis sellest edasi saab. Kui ma Theoga abielluksin, ei ma seda teha. Me elaksin tema, mitte enda elu. Esiteks, ma ei arva seda. Ei, ma usu, et tema mindki armastab, sugugi mitte. Tõesti, ma ei hooli enam sellest, mida inimesed ütlevad! Nad lihtsalt ütlevad, mida tahavad, ja siis unustame selle kõik. Mul on kurb, et ma ei pahanud, aga ma olen selles asjas oma otsuse teinud.“ Menina oli veendunud, et ta peaks Theoga abielluma ja esimest korda elus seisis Menina selle eest, mida ta tahtis. Ta polnud kunagi nii kindlal toonil rääkinud. „Ema, ma ütlesin sulle, ma ei taha seda võimalust ringi mõelda!“

Sel hetkel sirutas Alejandro käe, võttis toru ja tuias
haliku politseikaptenina. Ta kinnitas neile, et Menina ei
ras, ja tema ootas nendega kohtumist paari päeva pärast.
Andku talle ainult teada, millal. Ta lootis, et need ootavad
Siis pani ta toru hargile. Menina oli pärast oma avastamist
ja tundis end korraka palju ebakindlamalt. Ta läks talle
külma veega jahutada. Uuesti istet võttes ütles ta: „Vand
mine tekitab minus tunde, et ma olen jälle kaheteistkümn
pahandust teinud.“

„Aga sa ei ole kaksteist – sa oled täiskasvanud naine. Sa ei taha midagi kohutavat, aga sa leidsid sellest hoolimata just need teisi tüdrukuid, kellele oli samuti halbu asju tehtud, asju, mis on samuti nende süü. Sa aitad nunnasid, sest sul on hea meel, et sa oled asemel et mõelda: „Ma olen tugev inimene, hea inimene, tugev inimene, kes oskab paljusid asju,“ lased sa inimestel enda eest otsustada, mis nad tahad neile meele järele olla. Aga elus tuleb võtta vastutust ka selle eest, mida sa teed. Kui sul on Theo suhtes kahtlused, kui sul on kahtlused, ütlesid, et sa teda ei taha... siis peaksid tema juurde tagasi minema.“

Mitte mingil juhul! Menina tõstis pea, vaatas mehele ot-
 üttes kindlal toonil: „Ma mõtlesin oma sõnu tõsiselt. Theog
 Ja ehkki sa ütled, et ma ei tohiks ennast süüdistada, et... et...
 end haarata sellest, kes ta oli, mida mu ema ja teised inime
 temast ja tema perekonnast. See pimestas mind fakti suhte
 ja tema pere tahtsid kena esinduslikku hispaanlannast naist,
 hispaanlaste hääled. Naist, keda nad saaksid kontrollida. Aga
 olin liiga rumal, et seda näha. Ei. Ma ei olnud rumal, ma lo-
 lootsin, et kõik on nii, nagu inimesed ütlesid, et on.“

Ta tõmbas hinge. „Kui ma oleksin Theoga abiellunud, oleksin lõpuks halvaks lainud ja ma oleksin veel suuremas jama oleksid asjasse segatud lapsed. Tema tegu näitas mulle, kui palju väärne ta on. Aga kui ma tundsin end nii katkisena, aitasid minu rohkem sinu sõnad, et see polnud minu süü ja et vihane olla. Ja siis olin ma Theo peale nii vihane. Noh, sa kuulsid ju tema

„palusid, et ma sind Almiraga aitaksin ja rääkisid, mis inim-
 maise ohvriks langenud tüdrukutega juhtunud oli, taipasin, et sa
 mulle ütlesid õige inimese peale vihane olemise kohta. Ja siis
 ütlesingi mõtlema, et *võib-olla*, nagu sa ütlesid, ei andnud ma
 sulle põhjust. See muutis seda, kuidas ma asju nägin.“
 „Kui õnnestus manada näole piinatud naeratus. „Ja tead, mil-
 lal abi oli? Faktist, et ma ei meeldinud sulle, et ma olin sinu
 vastu, et lasin oma koti ära varastada, et sa nimetasid mind
 nõiaks. Kui sinul oli minust nii vilets arvamus, aga sa ei arvanud
 , et see oli minu süü, noh, siis võisin seda uskuda.“

oma andeks. Ma olin ebaviisakas, aga ma olin Almira ja kogu pere pärast mures. Ma ei saanud lasta kellelgi seda ohtu seada. Ma ei valinud oma sõnu hästi.“ Alejandro sirutas käe, peopesa l, Menina kõhkles, kuid pani oma käe mehe pihku ja nad istusid teineteisega vaadates, hoides hetke, kumbki ei öelnud midagi, sest mõlema jaoks, et väga oluline oli järgmisi sõnu hoolikalt valida.

"Ma mees kõhatas ja lõhkus lumma. „Alejandro? Vabandust, et ma ei saanud teid varem koju viia... Ma olen siin juba kolm päeva, aga sa palusid, et ma tuleksin ja kohtuksin... Aa, see on see mu armastatud! Te olete elus veel kaunim kui oma tagajärgedega!"

Ernesto! Ma rääkisin Meninalle sinust.“ Alejandro hüppas püsti
dub väikest kasvu tagasihoidliku välimusega hallipäist mees, kes
kaes piipu ja kaenla all ajalehte. Nad istusid ja vahetasid viisa-
kuni Alejandro kohvi tellis. Alejandro käskis Meninal alustada
menü. Ernesto läitis piibu ja nõjatus tooli seljatoele, et kuulata.

„Ma alustan parem sellest.“ Menina pani sametkoti lauale. Nõnda, Alejandro ütles, et rääkis teile minu medaljonist ja sellest, mida ma selle sain.“ Siis võttis ta sametkotist raamatu koos kahe kumilõhnaga. „Rääkisin Alejandrole, et kloostris, kust mind adopteerisid, nunnad mulle vana raamatu. Näete, pääsuke medaljonil, see raamatu kaanel, seda on vaevu näha. Heitsin küll kiire pilgu raamatusse, aga pole kunagi tegelikult üritanud seda lugeda. See on ajakroonika ja teate, kuueteistaastane ei hooli sellest. Võtsin selle

kaasa, et Pradole anda, kuna see oli vana ja hispaania keel. Lootsin, et nad aitavad mind vastutasuks uurimistööga. Aga kuna ma olin kloostri ja mul polnud mitte midagi muu vaatasin sisse. Kummaline on see, et minu meelest on kogu medaljon tegelikult pärit Las Golondrinasest, kaua aega tagasi, kus mind Lõuna-Ameerikas päästeti, näiteks taheti inkvisitsiooni eest peita. Suurem osa kroonikast on keeles, vanaaegses kirjas, ja võib-olla sain ma millestki vana see on põhiline.

Aga siin mainitakse ikka ja jälle pühakirja, kuni hakkasin mis sellest pühakirjast sai. Aga osa kroonikast on ladina keelde ma kloostri passisin, heitsin sellele pilgu peale ja hakkasin et kuulge, see ongi pühakiri. Ja ma usun, et nunnad tahavad mulle anda, sest pühakiri räägib sellest, kust see medaljon pärsi.

Ernesto suudles Menina poole vaadates oma kätt. „*Hermosa ligente!*“ hüüatas ta. Kaunis ja intelligentne.

„Ikka naistemees, Ernesto,“ pomises Alejandro.

„Teie kaks, kuulake! See pole veel kõik. Mulle tundub, et on pärit Rooma-aegsest Hispaaniast kristluse algusaegade kroonikas öeldakse, et see kirjutati ümber, nii et võib-olla see keel lihtsamaks muudetud. Ja ma lootes seda ikka ja jälle nii kummaline lugu ja ma tahtsin seda õigesti tõlkida, et näitakse, et Jeesusel oli õde Salome ja et ta tuli Hispaaniasse ja asus mis rajas selle kloostri seal üleval.“ Menina osutas Las Golondri poole. „Salome sarnanes pealtnägijate juttude järgi Jeesusega, ta käitus nagu Jeesus. Ja see medaljon,“ ta tõstis selle üles, „oli tema Jeesus andis selle talle. Ja kui kõik kokku liita, siis üks võimalik pühakirja tõlgendada on see, et naised olid jumalale sama lähedased Jeesus. Ja ilmselt tähendab see, et Maarja ei olnudki neitsi, nagu luku kirik väidab, või et tal polnudki vaja olla.“

Ernesto näole oli ilmunud hirmunud ja murelik ilme. Ta puud kaitsvalt Menina oma peale. „Mu kallis, te olete teinud suurepärased tööd, aga te ei mõista selle pühakirja tähendust, mille te lei-

te kirik ütleb, et neitsi Maarja on side inimese ja jumala vahel, et igavesti neitsilik jumalaema... selle doktriini leppisid piiskopid teoloogilisel konverentsil, mille keiser Constantinus neljandal sajandil kokku kutsus! Nikaia kirikukogu, see see oligi. Selleks ajaks, et näha, mis oli tõde. Aga muuta see usu küsimuseks oli valjaspool. Kui on tõendeid, et Jeesusel oli õde, siis kirik eksis, neitsi ei polnud igavesti neitsi. Ma olen kindel, et igaüht, kes oleks võtnud sellist asja arvanud, oleks süüdistatud ketserluses.“

Ernesto raputas pead ja jätkas. „Mina olen vana vabariiklane ja arvan, aga see on tõsine asi! Paar, kes teid otsimas käis, tagaotsinud... Nüüd ma tean, miks! Nad tahavad seda raamatut ja leida ning nad on nende saamiseks kõigeiks valmis, et keegi ei tea, mis pühakirjas seisab. Ma ei saa ainult aru, kuidas nad teavad, et see on Menina käes.“

„Ma võin teile rääkida,“ ütles Menina. „Kui ma kihlusin, ilmus aja-annust lugu ja seal oli pilt minu medaljonist ja kroonikast ning see sellest, miks need minu käes on.“

Nad olid mõlemad mehed silmanähtavalt mures. Menina vaatas lihtsalt Alejandro poole. Ta oli Albaania tüdrukute pärast eluga rahul ja süngest pilgust tema silmis teadis Menina, et mees teeks kõik sedasama. „Mul on püstol,“ ütles Alejandro. „Ma vaatan, kas ma politseikaitse osas ette saan võtta...“

„Mida ma ometi tegin? Korraks lõi vana Menina, tubli tüdruk, vabimuse mõttest, et see uus jama oli tema süü – aga uus Menina kaskis sel viisil olla ja mõelda. Ja talle anti vastus. Helista Beckyle.“

Menina lükkas tooli kaugemale ja ütles kindlal toonil: „Härraseid, politseid ja politseid ei ole tarvis. Ma tean täpselt, mida teha. Viimane, mida teha, on lugu varjata; parem seda nii palju kui võimalik avaldada. Alejandro, palun aita mul veel üks kõne võtta. Mu parim sõber, ajakirjanik, kellele meeldiks see lugu suureks paisutada. Ja ma ütlen selle talle võlgu; tema on põhjus, et ma üldse Hispaanias olen. Ja Ernesto võtaks ühendust professor Lennoxiga.“ Ta võttis taskust professor Lennox'i visiitkaardi. „Ta on Hispaania kuueteistkümnenda

sajandi kunsti spetsialist ja minu ringsõidu korraldaja. Malle head esimest muljet, aga võin kihla vedada, et te ei luda ta siia tulema ja kloostri piltidele pilgu peale heita. See on väga kena välimusega." Ernesto võttis kaardi ja ütles, et rõõmuga.

"Ja mina töotan pühakirja tõlkega edasi. Mulle meeldib jutuslaud ja tool."

"Sellega saan ma hakkama," ütles Alejandro.

Järgmised kaks päeva, enne kui kõik kohale jõudis. Menina mäest alla politseijaoskonda, kaasa kroonika, ja märkmikud. Pärast kivipingil küürutamist ja küünlavahetust kissitamist oli kirjutuslaud ja korralik lamp tõeline luksust. Alejandro kontrollis oma tõlget ja pani kiirkirjas kirja erinevad variandid. Kui Alejandro lõpetas pikka ettekannet nädalavahetuse õpetajale. Lõpuks tulid telefoniinsenerid ja taastasid ühenduse Alejandro vastu Interpoli ja Ernesto kõnesid ning Menina rääkis van Beckyga.

Teise päeva õhtul tuli Ernesto nendega õhtust sööma ja kuuluges Menina neile oma päevatöö ette.

Meie asutajanna Salome pühakirja esimene lugu, räägitud Salome poolt meie kirjutajale.

Kuumal pärastlõunal Juudamaal viis puusepp Joosepi ja tema Maryami poeg Jeesus oma noorema õe Salome poistesalga juurde, kaldal naersid ja vett pritsid. Poisid jäid vait, kui Jeesus pani Salomele istuma ja kahlas nende juurde ojas. Keegi ei sõandanud teda ega tõugata. Templis nimetasid rabid teda kummaliseks imelise oskas tähestikku, ilma et talle oleks seda õpetatud, tundis seadnud kõikidele rabidele julgelt loengut, mitte vastupidi. Kaevust saadetu lapsed raakisid, et kui Jeesus vett võttis, viis ta selle oma riide, mitte kannu sees. Mängukaaslastega, kes teda pahandasid, ja õnnetused – ta oli neid poisi, kes oli teda tõuganud, ja poisi

mees. Poiss, kes oli teda õelalt narrinud, nagu lastel kombeks, kukkus ta maha. Räägiti, et kui naaber kogemata jala kirvega küljest löi, Jeesus tõmbles jala ja pani selle tagasi külge, kui haavatud mees muutis oma verist kirvest vahtis. Mõned väitsid, et ta oli ellu äratamata, kes oli kõrgelt katuselt pea peale kukkunud, ehkki pealtnägijad ütlesid sellele vastu, väites, et kukkunud mees oli olnud teadvusetu, mitte elus. Hunnistajad väitsid, et katus oli väga kõrge, mehe pea lõmastatud. Alejandro tema kõrvadest, enne kui Jeesus tema juurde tuli, siis oli ta surnud ja ära läinud, ise värisedes. Kui teda nende asjade suhtes küsis, kehtis Jeesus ainult õlgu ja ütles: "See on jumala tahe, et need

inimesed osistasid, et poiss oli lapsnõid või deemon ja vanemad kätsid lastel temast suure kaarega mööda käia. Nii ei kutsunud poisid teda mängima ja hetke pärast kehtis ta õlgu ja kõndis üksinda atme otsides mööda jõeuart.

Salome võttis samuti sandaalid jalast, aga vesi oli nii sügav, et ta istus otse oma tolmuseid varbaid.

"Tule sa teed?" küsis ta kõige lähemal olevalt poisilt. Poiss mätsis vett kõrgeks kuhjaks.

"Tüdrukute koht on toas. Mine koju!" pomises poiss.

Salome ütles teine poiss, kes võttis veel savi ja vormis kuhja ümber tema. "Sellise, mis on roomlaste jaoks liiga tugev." Ta vaatas neid ja ütles üle öla. "Juudas Makabei ja tema sõjavägi ootavad kindluses, kuni roomlased lähemale tuleksid, siis tormavad nad välja ja tapavad kõik meheni. Nende veri leotab maapinna läbi." Kui ta ütles sõna "tapavad", patsis ta nii kõvasti muda, et see pritsis Salome peale. Tüdruk pühakirjaga näo puhtaks, aga ei kurtnud selle üle.

Salome roomlastele. Et nad oma lapsed mataksid," ütles kindlust ehitav poiss ja sülitas põlglikult. Jeesus ajas end sirgu ja kortsutas raakija kätt, vaadates kulmu. Poisid katkestasid oma tegemised ja hoidsid hinge kinni, kuni Jeesus oma lepamaimude juurde tagasi pöördus.

Kaks vanemat poissi tulid vett pritsides ja käskisid kindlust ehitavatel lastel vait olla. Üks libises ja kukkus, löhkudes kindluse seinad ja pannes

ehitajad vihaselt kisama. Ülejäänud poisid kogunesid nende ja vaieldes selle üle, kes oli süüdi. Korraga tekkis ruselus, libises ja trügis ja liikus oja mudasel kaldal, trampides kindravaremetel ja lukates Salome vette. Tüdruk püüdis poiste eest aga teda lükati aina vette tagasi. Tema pea kadus vee alla. Oli hirmul, üritas ta jalgu oja põhja toetada, aga see oli lõõnnetunud püsti tõusta. Siis tabas ühe poisi jalg teda koh poisse enda peal, ükskõik, kui meeletult ta püüdis neid ära lü naelutatud, püüdis ta venda appi kutsuda, aga mudane vest ja nina ja ta ei suanud hingata... Poiste kisa jäi vaiksemaks, kurisevat mulinat.

Kui Salome silmad avas, lamas ta kaldal, ikka veel võitl tõmbama. Tema rind oli valus ja Jeesus raputas teda. Lõpuks p pead ja oksendas musta vett. Ehmunud poisid seisis kaugemal, hoidis neid ainult veel suurem hirm selle ees, mis juhtuks n peredega, kui nad Jeesust enne ei lepitaks.

„Ära nuta,“ ütles Jeesus poistest välja tegemata Salomele, tüdruku istuma ja patsutas talle seljale.

„Kas Salome on terve?“ küsis üks poistest ärevalt. „V teda.“

„Meil on kahju!“ pomises teine solvunult. „Paluge vabandust talle.“

„Vabandust, vabandust. See oli õnnetus, Salome,“ pom Jeesust ärevalt silmas pidades. „Väikesed tüdrukud peaksid pu dus ema ja õdede juures,“ ütles kõige julgem, ehkki ta ei oeln väga valjusti. „Tüdrukud ja naised kuuluvad sinna. Siis ei ku vette...“

„Rumal tüdruk!“ pomises teine.

Jeesus ei teinud neist väljagi. Salome hoörus rusikatega silmi veel, et muda kurgust välja saada.

„Vaata.“ Jeesus võttis jõekaldalt marga savi ja rullis seda k „Vaata, pääsuke!“ ütles ta. Salome oli kahtlev. See nägi välja nagu klomp.

on panu selle maha. „Vaata, teeme veel mõned.“

„Nägi Salome ümber saviplönnidest ringi ja andis ühe tüdrukule.

„Nägi nuud!“ Jeesus lõi käsi kokku ja Salome tundis, kuidas jahe savi kaks muutus soojaks, pehmeks ja suliseks, siis hakkas see säutsuma ta luhtuma. Tüdruk kiljus üllatusest ja rõõmust. „Sa tegid linnu!“

„Nägi“

„Ma ainult vormisin savi; lind on see Jehoova tahtest,“ ütles Jeesus „Nägi lendas Salome käest õhku. Jeesus plaksutas uuesti käsi ja teised and hakkasid samuti tiibu lehvutama ja säutsuma, hüpeldes Salome kaldal, enne kui õhku tõusid. „Salome, kõik, mis juhtub, sünnib „Nägi tahtest.“

Nägi jalgivad poisid olid paigale naelutatud, algul tundsid nad oma teo hirmu. Salome oli lamenud vee all, suu ja silmad lahti, kui nad teda vana jalge all märkasid. Tema keha kaldale tirides teadsid poisid, et vinnud, ja ilme Jeesuse näol, kui ta vett pritsides oma lepamaimude et tuli, et neid eest lükata, rääkis kohutavast karistusest. Nuud oli nuud tüdruk elus ja naeris ning savist pääsukesed lendlesid tema õlgade ühel nōul pudenesid poisid laiali, jooksid koju ja karjusid, et Jeesuse ole oli samuti nõidusega seotud.

„Nägi lugus selle loo Alejandrole ja Ernestole ette, kui nad kohvikus loo ootasid, et omanik neile õhtusöögi tooks. „Sellest on ka maal, de las niñas'es,“ ütles Menina.

„Marafina Lennoxit ootab väga, väga suur üllatus,“ pomises Ernesto, „Nägi süüa toodi.“

„Ja see läheb edasi,“ ütles Menina.

„Äge laske meil piinelda!“ hüüatas Ernesto.

„Ootake, kuni ma söönud olen!“ naeris Menina.

»

Meie asutajanna Salome pühakirja teine lugu, selle dikteeris oma muistatud mälust meie esimene abtiss, kes oli neile asjadele tunnistajaks ja dikteeris need hiljem meie esimesele kirjutajale.

Hispaania rannik, AD 37

Kaks Rooma tsentuuriot vaatasid rannikulinnas, kuidas klapapaatide vahel sadamasse sõitis ja ankru heitis. See kuulus kaupmehele Arimaatea Joosepile, kes tuli mitu korda uude kraami varuma, et seilata Britanniasse, kus ta vahetas sealsete kaevanduste tina ja plii vastu.

Tsentuuriot ostsid temalt teinekord paela või mõned võrud, et kinkida need Flaviale, sadama kõige nooremale harmastas nipsasju. Neljateistaastane Flavia eelistas noorem, kes võistlesid tema soosingu pärast, aga kui vanemad mehed kingitusi tegid, soosis ta neid.

Joosepi paat randus ja ta heitis ankru vette. Salk naisi ja laaditi rutates paadist välja ja viidi üle madaliku kaldale. Tsentuuriot vahetasid pilke ja naeratasid. „Flavia kraabib ennast matel silmad peast.“

Sõdurid astusid läbi vee, tirides naisi, kelle marjad seltsid olid rasked. Nooremad karjusid ja komberdasid, vanemad Paadivöörast jälgisid seda habetunud mehed, kacd rinnal kokku surutud. Ainult viimane naine, keda kaks sõdurit maale aninud, protestinud ega nutnud. Tema sülitas ja võitles.

Ta tagus sõdureid, kes ta karmilt kaldale panid. Naisel nägu, Levandi ranniku päikesest päevitunud, tumedad silmad ja dad kulmud, mis olid tema pika nina kohal kokku kasvanud. Ta pea selga, ratik libises peast ja paljastas musta juuksepahmaka, tus talle peaaegu vööni. Ta tõstis rusika ja raputas seda paadis meeste poole. Naine hüüdis selge häälega: „Häbi, Joosep! Häbi kõigil, kes te naisi niimoodi kohtlete! Me reisisime teiega ja tal samu raskusi. Me pehmendasime nende südant, kes oleksid teid buse ja nägelemise pärast kolkinud. Meid valedega siia meelitada, et meid vajatakse Britannias... Pettur, vilets raibe! Mäsinu purjed ja mingi sinu last raisku ja kandku tuuled sind maugele, kuni sa kabetsed.“ Ta ei teinud väljagi meremehest, kes

toler ette väikese koti müntidega ja kuirustades naise löögiulatu-

„Kummardus üle reelingu ja hüüdis vastu: „Vaadake nüüd endid, Ale hoiatasime teid, vaadake Salomega ette!“ Ta raputas naise poole. „Tä on teid kõrvale juhtinud seadusest ja juudi naise kohusest oma pere ees. Kas Mooses oli naine? Kas prohvetid olid naised? Kas nad toorad õppida? Kirjas on, et sünagoog ja kool on meeste pä- Naise hääle templis on nagu eesli kisa. Sa mõtled naiste ja õpetlaste annast, häh! Olge siin, kuni teil mõistus pähe tuleb!“

Tuul lennutas juukseid Salome pea ümber, kui ta midagi vastu hüüdis. Mantel paisus selja taga tuulest ja ta hüüdis vihaselt ja raputas rukkul meremehed ankru hiivasid, purjed tõstsid ja võtsid kursi tagasi. Salome trampis vihaselt jalgu. „Tulehark!“ pomises esimene naine. „Ei, noid või sorts, tuul kannab tema needuse neile jarele... keda pilve silmapiiril? Kas ta nõidus tormi neid Bicaieni meres upu-“

Tea pilveks olid ainult pärast talve Aafrikast tagasi pöörduvad linnud. Hispaania, madalal lendamas. Hetkeks jäi paat varju, kui nad sel- ule lendasid.

Kaldu võttis Salome oma loori ja viskas üle pea. Ta võttis mündid ja andus teiste naiste poole. „Tulge, olge vaprad! See peab olema jumala Me läheme ja otsime üles oma venna Tituse ja õe Octavia. Seegi asi, et me jälle kuival maal oleme. Meid lohutab teiste inimeste pühast nende jonnakate lollpeade oma. Lähme.“ Ta hakkas naisi püsti

hannu kortsi uksest astus välja värvitud silmade ja lokkidega noor tütarlaps. Naimus aeglaselt randa, et naisi vahtida. Ta osutas, käsi odavatest võ- est kõlisemas, ja karjus kiledalt, et tal polegi vaja kellegi silmi välja

„Laps,“ ütles Salome.

Flavia,“ vastas tüdruk. Ta osutas medaljonile Salome kaelas. „Ilus,“ ta lähemale kummardudes, et seda häbematult sõrmekuunega puudu- do „Müü see ühele neist meestest — nad annavad selle mulle.“ Ta osutas

tsentuuriote poole. Siis kõndis ta tagasi kõntri, õotsutades puu-
jäänud kabel mehel märkamata.

Aasta hiljem jalgisid mehed, kuidas Joosep ja mehed uuesti valitud
sid. Kaldal ootas neid Titus, diakoniss Octavia ja mees. Titus
Titus üsna hapult. Väike rahvabulk kogunes vaatama, mis juhtus.

„Tervist, Titus! Kas meie naised on oma õppetunnid saanud
vaguralt toas, mis? Ha-haa!”

Titus põrnitses Joosepit. „Sa vana narr! Kõik siinsed naised
minu naine Octavia ja mu tütre, on mägedesse läinud. Naud
naiste kogukond, ilma meesteta, mägi... sina oled suudelnud, et
õde või mitte...” Tituse kõne ei suutnud tema rüüga vaimu p.

„Sa mõtled Salomed?” pakkus üks austulnukatest.

„Kes teine tekitaks nii palju pahandusi, uhoot! Naised peavad
pärastagi olnud, kui ta jutlustama hakkas. See prostituut laskis
kaime. Salome lüdis ta nuuksumas selle pärast, et tsentuuri
karmilt lobelnud – nende tüdrukute jaoks polnud see midagi.
Selle jaoks nad ongi. Aga Salome oli vihane, ja läks vihasemaks,
talle raakis, et ootab last. Ta hakkas jutlustama nende vastu, keegi
neile liiga teevad. Hoorad jätsid töö ja kogunesid selle asemel teda
Ja kui ta lõpetas, nõudis Salome, et Flavia tuleks sabbatiteinele mu-
kujutada ette! Octavia trotsis mind ja tervitas teda meie majas!”

„Miks sa ei käskinud Octavial seda libu minema saata, selle
lasta tal teie sabbatiteinet rüvetada? Kas ta ei ole sinu naine, sinu
Kas see pole sinu maja?” küsis üks mees.

Titus lobistas jalgu. „Teil pole aimugi, milliseks nad muutuvad
midagi päbe võtavad. Üks või kaks, need võib sõnakuulelikuks pa-
palju...” Ta kehtis õlgu. „Aga see pole kõik... Keegi küsis Salom-
tal on oma venna võimed. Ta väitis, et tema vend Jeesus oli proh-
ei waitnud endal mingeid võimeid olevat. Tema ja Salome olid tu-
juudid, jumala teenrid, kes üritasid maa peal jumala tahtmist el-
Naised hakkasid karjuma, et nemadki on jumala teenrid. Kujuta
Isegi hoorad! Ja nad ei teeni enam mehi, vaid jumalat!”

...a pärast abvardas roomlaste laagri komandör kogu juudi
eda karistada, kui nad Salomed ei vaigista. Hoorad keeldusid too-
et ja nõudsid ristimist ja nende kupeldajal oli nende rooskamisega
...d talis.

...teda, suu ammuli. „Kus naised praegu on?”

...osutas mägede poole. „Suurem osa naised on läinud... mere
...d, need ja hoorad. Naised väidavad, et elavad mägedes nagu
...d meeste ja lasteta – religioosse kogukonnana. Naiste kogu-

...d? Esseenid elasid kõrbes!”

...d! Kus iganes nad on, see on seadusega vastuolus, loodusega
...d Octavia on läinud, ütleb, et neil on temasugusid haritud
...d suudistan tema rüümaid – miks õpetada tüdrukut lugema
...d? Laagri komandör saatis sõdurid neid tagasi tooma, Salome

...d tagasi?”

...d veel midagi?”

...d Menina, Alejandro ja Ernesto jõudnud kohvi ja magus-
...d, kohvikuomanik oli toonud taldrikud väikeste magusate kup-
...d mis olid lihavõtetest üle jäänud, ja laud oli täis puru, mida
...d kukides sõrmeotstega kokku kogus. „Ma ei jõua ara oodatu,
...d ole naeksite. Üks neist kujutab naise rannal – kummaline on
...d pildi nurgas olev pilv, mis meenutab hallitust. Esialgu on
...d naha, siis hakkab see tähelepanu tõmbama, kuni muutub
...d temaks asjaks maalil. On ka Flavia portree – noh, Tristan
...d magemus temast,” ütles Menina. „Mina pakun, et Mendoza
...d võimaluse seksikat naist maalida ja võttis sellest viimast.
...d, kui ma olen seda lugenud, arvan, et üks maal kujutab sabati
...d maaga, kuhu Flavia kutsuti. Siin on viimane osa...”

Siin on kolmas lugu meie asutajanna Salome pühakirjust, meie kirjutajale Octaviale meie õnnistatud mäluga esimese u kes neid sündmusi oma silmaga nägi.

Mina, Flavia, lahkusin linnast, et teisi naisi otsida, niipea
nestus põgenema pääseda. Komandör oli mind luku taba
ei saaks teiste hoorade juurde minna, ja sõdurid kasutasid
tamatult, sest teised hoorad olid läinud, ja ma arvasin, et
jumal avas mulle tee, et minna, leidsin endas jõudu oma
neda. Ja tanu halastusele õnnestus mul teiste juurde jõuda. Ah
ärevil, kartsime abikaasasid ja isasid ja sõdureid ja kupeldajat.
Igal õhtul kogus Salome meid kokku ja kordas oma venna
elust jumala teenimise ja jagamise ja omavahelise lahkuse lah
elus on lootust leida midagi enamat peale meeste julmuse? Salome
nagu soojus ja päikesepaiste. Aga mõelda, et naised lähevad üksi
desse elama! Meeste juurest ära! Mu süda muutub kergemaks,
meie elu saab olema karm, kui me üldse ellu jääme. Püüdisime
leidsime vana valgete kividega märgistatud tee. Kohalikud osu
poole, kus nende jutu järgi on koobastes vana Kartaago naiste k
me kasutasime Salome Rooma münte, et osta leiba ja putru, pun
kalade piudmiseks ja veigi kitsi, kuni meil oli vanke karr. Püü
väsidsid, veensid paigale jääma mehed, kellel oli naisi vaja, väikes
dustes, millest me läbi läksime, aga suurem osa meist jätkas.

Pärast nädalatepikkust kõndimist, metsamarjadest ja mägiojast
tud kalade söömist, väsinud, jalad valutamas, jõudsime sinna, kus
pad. Me ei näinud märki ühestki elavast inimesest, aga leidsime
mata terrassid täis oliivipuid, millelt oli saak koristamata, kutkivee
veel terrasse, kus loksasid viinapuud ja põllud täis metsikuid ube, l
kivist tarandiku, kus olid hüttide jäänused, kus ilmselt olid elanud
sed, viljapuud ja hulga mageda veega mägiojaseid. Leidsime vanu
mõned pragudega potid ja veekannud, väikesed teravad luust to
mõned mädanenud tekid, väikese kivialtari jumalannaga ja ki
isegi Octavia lugeda ei osanud. Ajasime kitsed tarandikku ja kindlusi

tantula vastu, siis hakkasime endale koobastes kodu rajama. Me kõik
 e korvati tööd, teades, et talv oli tulemas; kogusime küttepuid, kui-
 vime puuvilja, kala ja metsikuid ube, mille hõõrusime pastaks, millest
 tulu, parandasime õlipressi nii hästi, kui suutsime, ja olime korda-
 rakmete vahel, et õli pressida. Tegime kitsepiimast juustu, korjasime
 taval urte, et neid päikese käes kuivatada, ja üks naistest leidis mesi-
 vood ning tal õnnestus kärjed välja võtta. Igatseme kõik soola järele,
 mida ei ole. Sellest hoolimata on meie primitiivne laager elamiskõlblik.
 Meil on siin ellu jäänud, võime meiegi jääda. Salome jubib igal homm-
 ikul ja õhtul palvusi.

Salome ütles, et me ei lähe, enne viskun kaljult alla. Paljud nutsid ja ma

11 Kõiki ootasime tsentuurioid iga hetk, ei tulnud nad veel, me mõtle-
kegendusega, et nad olid tagasi pööranud, ega muretsenud nende
12 Ühel päeval jäi Salome alla, kui ülejäänud meist rändasid tava-
13 kõrgemale mägedesse, et pärast tormi mahakukkunud oksti korjata.
Lume alt vibaseid hõikeid ja puudehunnikuid maha jättes hakkasime
laugrisse kiirustama. Meie õuduseks nägime ülevalt Rooma sõdureid
14 meie sisenemas ja esimesed neist lähenesid Salomele. Üks haaras tema
15 kätt ja kiskus selle tema õlgadelt. Teine kiskus tal särki seljast. Salome
16 nutas siia-sinna ja üritas põgeneda, ta oli alasti, ainult medaljon rip-
17 tal kaelas. Nad tõkestasid tal tee ja õrritasid teda, et tema hirmu-
18 luttumaksuhetke edasi lukata. Kostis hüüdeid: „Anna esimene õppe-
19 nel nõiule, siis teistele!“ kui nende ring tema ümber koomale tombus.
20 Ümberdöörime allapoole, kus ta hüüdis: „Ei!“ ja nägime Salomed meie
21 suunde kohale vaatamas. Siis tulid pääsukesed, nende kiledad häälled val-
22 mid üha ja tume lindude mass langes sõdurite peale, nokkides nende
23 mu ja kiivreid. Sõdurid vehkisid mõõkadega, haavasid üksksteist ja loi-
24 ul hulga linde pooleks.

Siis mürises mägi ja värises meie jalgade all ja kobutas hünatas jumala moiret, heitis meid ja sõdureid maha. Kalju Salome avanen. Kui kivistunud mööda mäekülge alla veeresid, tõmmasid õlgade vahele ja lipsas kaljulõhesse. Maa rappus uuesti ja langes taga. Need sõdurid, kes veel elasid, karjatasid õudusest, et see jumalanna kodu, ja põgenesid haavatuid kaasa vedades.

Varisedes ja nuttes ronisime alla selle koha juurde, kus Salome olnud. Maapind oli kaetud vere ja sõdurite ja lindude surnud nende keskel sädeles midagi. Võtsin selle üles. Salome medaljon selle üle pea. „Me ei lähe tagasi,“ andsin ma vande. „Salome on me jäame.“ Pääsukesed lendasid järgmisel päeval minema. Salome oli mäe sisse läinud, ilmus kaljusse allikas.

Haigutav kohvikuomanik oli koju magama läinud. Kesköö oli olnud ning ta oli võtmed ja avatud veinipudeli lauale jätnud. Alejandra pominal, lubades ukse lukku panna ja võtmed omaniku kätte panna.

„Ka kolmandast pühakirjast on maal,“ ütles Menina. „Pärast Tristan Mendozat kokku ja ongi religioosne tsükkel. Tõesti, imepärane, et ma mõtlen kogu aeg, et küllap olen kõigest vaadtsaanud – ma tunnen kergendust, kui keegi teine selle üle vaatab.“

„Aga kui kroonika algusse minna, siis seda nunnad lootsid, et keegi toob medaljoni ja kroonika tagasi kloostri. Selle kõik kokku. Ainult ma arvan – ehkki ma ei saa kindel olla, Tristan Mendoza pidi maalima tsükli pärast seda, kui neli tükki kloostri lahkusid. Sest selle aja vahel, kui ta kloostri jättis, tüdrukud lahkusid, maalis ta grupipildi neist viiest, kes siin olid. Võib-olla on see veel kusagil kloostri.“

Kohvikus valitses vaikus. Ernesto võttis prillid eest ja hõõrus. „Pole mingit kahtlust, et te olete selle kroonikaga teinud elu. Maalid, võti nende tahenduse juurde, kloostri ajalugu...“

„Ja võib-olla väike osa mu enda perekonna ajaloost. Kroonikades arvan, et see medaljon võis pikka aega minu bioloogiliste

... võin olla, võib-olla oli see isegi seotud teise imega. Ja mul on tavaline tunne, et võib-olla ma selle seose pärast pidingi selle leida ja kokku panema.“

„Sa oled... mul pole sõnu, et öelda, mis sa oled,“ ütles Alejandro. „Sa oled... et kirjeldada, mis sa oled teinud.“ Seekord sirutas ta käe ette ja võttis Meninal käest kinni, hoolimata sellest, et Ernesto oli seal.

„Mul on tunne, et see alles algab,“ ütles Menina. Ta naeratas meele.

„Ma arvan... nagu luuletaja ütles, „parim on veel ees“.“

*Las Golondrinase klooster, UNESCO
maailmapärandi objekt, Tristan Mendoza fond
muuseum, direktorid Menina Walker de Fern
ja Alejandro Fernández Galán, juuni 2013*

Becky oli esimesena taibanud, et asjad „alles algasid“. Menina oli tohutu projekt, mis ootas käimalükkamist. Kui Becky Meninale näi-
nikõne peale, kus ta ütles, et Becky peab kõik jätma ja Hispaania
elu suurimat lugu tegema tulema, kohale jõudis, lubas öde Teresa
peatuda kloostri, kus talle anti palveränduri kong Menina olemas-
val. Öde Teresa nõustus vastumeelselt värava lahti jätma, et Becky
Menina saaksid kohvikus söömas käia. „Aga ei mingeid mehi,“ ütles
Beckyle sama rangelt, nagu oli öelnud Meninale. Becky küsis, kas
kannul kloostri ringi, endast väljas rõõmust, et tal on ainuühtlane
disele. Ta kavandas artiklite seeriat, võib-olla raamatut. „Oh, vana
laps! Kui mõni meesajakirjanik sellest haisu ninna saab, siis on see
lugu küll! Neid ei lubata kloostrisse!“ hüüatas ta rõõmsalt ja tõus
päevaga müünud loo New York Timesile.

„Asjad ilmselt alles lahevad käima. Ma tahan öelda: vaata seda kloo-
stert. Mina alustasin sellest, et tahtsin nunnasid natuke aidata,“ ütles Menina.
„Nüüd mõtlen, kuidas seda kõike kokku panna – see närib mind.“

„Siin on täielik segadus. Huvitav, aga segadus. See vannituba
saatanast,“ ütles Becky. „Hea on, et Alejandro kutsus sinu vanaema.“

„Juurde – tema maja on suurepärane. On aru saada, et tegemist on
võimega, aga ta on lasknud seda kõvasti kohendada, nii et seal on
võimalik, et tal on mehe kohta hea maitse. Igale juhul ütles ta, et me võime
kõikjal alati tema juurde duši alla minna.“ Ta oli Meninale kül-
gustanud, püüdes jälile saada, kuidas sõbranna kenasse politsei-
nõuab suhtus. Becky seisukoht oli, et ta oli *macho*, aga heas mõttes.
Menina ruumi. Becky tajus kindlaid signaale, et midagi oli
de vahel alguse saanud.

Kui Serafina Lennox esimest korda kloostrisse tuli ja Menina leide-
ti, oli ta sõnatu ja hingeldas nii, et pidi istet võtma, kuni Menina
talle vett tõi ja kinnitas, et asjad alles algasid.

Menina ja Alejandro jaoks sai sõnadest „kõik alles algab“ mantra.
Talle jooksul eelnes see avaldustele, nagu „võib-olla on see hul-
meline mõte, aga mis siis, kui me saaksime kloostri muuseumiks
teha“ või „kuidas me sellise raha kokku saame?“ kuni „proovime“ ja
„ma jumal, mida me küll mõtlesime!“.

Menina ja Alejandro ütlesid seda, kui spetsialistid tulid kroon-
at ja medaljoni vaatama. Nad ütlesid seda, kui Menina val-
timestas, kas oleks võimalik hoida ja eksponeerida Mendoza
kõik koos kroonika ja medaljoniga, seada kloostri sisse galerii
kompleks, kus müüakse medaljoni ja kroonika koopiad ja maa-
reproduktioone. Nad ütlesid seda lootusrikkalt arhitektide ja
kuratorite meeskondadele ja päranditegelastele, kes kloostri
ihet parvlesid, raputades pead võimatu ülesande peale taastada
nõuandida nii iidne, ajalooline ja tohutu hoone. Nad olid öelnud
la kindlustajatele ja muuseumidele ja heategevusfondidele. Nad
olid seda häält kähedaks rääkides, pidades kõnesid ja sõlmides
lepinguid ja ametivõimude esindajatelt raha küsides. Ja kui nad
olid öelnud öde Teresale, et esimeseks tööks oli ehitada uued ruumid
kloostri ja kloostri elavatele ilmnikõdedest hooldajatele. See kut-
le öde Teresa poolt esile hüüatusi ja hoiatusi ja nõuannetetulva,
et Menina jättis Alejandro hooleks selgitada oma tädile fakti,
„kõik alles algas“.

Nad ütlesid seda, kui esimesed ettevaatlikud rahakogumid vilja kandsid, ja siis, et kirjeldada pidevat sündmuste keerukust, kogumist, võimukandjate külaskäike, ehitustöid, parandustööd, noveerimist. Alejandro ütles seda, kui palus Meninat endal. Alles siis, kui Menina, kes paistis kõikide rasedusvastaste suhtes immuunne olevat, teatas, et ootab nende viiendat last. Nad teineteisele otsa ja ütlesid korraga: „Ära mingil juhul ütle midagi alles algab!“ Ja kui tema naine järjekordse kriisi tõttu juukseid pani Alejandro käe talle ümber ja tuletas talle meelde, et poeg alles ees.

Ja kui tehti ettepanek, et Alejandro, kes tänu oma osale rahahela likvideerimises ja tudrukute paastmises inimkaubitsejate kohalik kanglane, peaks Hispaania parlamenti, *Cortes Generales*, kandideerima, istusid nad poole ööni üleval ja arutasid seda. Alas, nägi, et mees oli huvitatud. „Ma arvan, et kõik alles algab juba nüüd naine.“ See saab huvitav olema! Aga sa sobid sellele tööle hästi.“ Menina ütles Menina, et temalgi on uudiseid, nad ootasid last number kolm.

Täna oli üks harvu juhuseid, kui Meninal oli mahti mõelda. Ta lõi, mis oli juhtunud kauem kui viis minutit tagasi, ta mõtles, et vestlusele ja naeratas. Nad pidid hullud olema, mõeldes, et need võiks veel midagi mahtuda, aga mingil kombel see toimus. Menina muutunud üsna osavaks, elades rahulikult kaose keskel, tegeledes kõige olulisemate asjadega. Ta oli kullalt harjutada saanud. Ja üks neist mis rase olemise kasuks rääkis, oli see, et aeg-ajalt sai võimaluse maha istuda.

Täna rüüpas Menina, kes kandis roosat rasedakleiti, suurt leidis ja espadrille, apelsinimahla ja istus kõrvetava keskpäeval eest suure paevavarju all ning mõtles oma elu peale. Ta vaatas vanemaid, kes nautisid kes-aias-mängu tema nelja tütrega – Esperanza, Marisoli ja Luziga – vanas müüri ümber piiratud palverite aias. Aastane Sanchia tegi oma kättega lõunasöögieelset uinakat.

Täna oli tal maja täis kõige kallimaid inimesi ja viimane, tema kaasa, oli teel, et jõuda kohale lärmakaks Hispaania perelõunaks. L

ta oli puuviljaaeda, ta oli kaks kiiret kohtumist homsele lükanud, ta vaatasid vaatasid laste järele, tema assistent Almira hoolitses. See jättis talle aega keskenduda hetkel kõige olulisemale ja tema küsimusele – Beckyle, keda ta polnud aastaid näinud.

Kui Becky eelmisel öhtul uksest sisse astus, oli Menina pidanud rannat valimust nähes ehmatust peitma. Sarah-Lynn ei olnud nii pühad. „Mis selle lapsega küll juhtunud on?“ oli ta sosistanud. Menina peaaegu kohe, kui Becky toast lahkus. Kaugemalt nägi Becky, et ta oleks väljas nagu ikka. Lähedalt oli näha, et Becky näol olid ka haagi päikesest kortsud. Tema silmade all olid tumedad varjud, mis olid teravad, küüned lihani ära näritud. Becky kippus karkudega vihaselt asju taguma. Menina tahtis Beckyt kallistada, aga ta teadis, et see oleks kohutav viga. Nii et ehkki ta üritas, ta ei lüüsi, nagu oleks kõik korras, ragistas Menina ajusid ja mõtles, kuidas vaevatud sõpra aidata. Aastaid tagasi oli klooster aidanud tal endal toime tulla vägistamisega. Võib-olla on Beckyl juba midagi abi. Menina jääb rahulikuks ja kannatlikuks ning ootab Beckyle aega. Kui Becky enne ei plahvata.

Becky oli kirjutanud kloostri, maalidest ja kavandatavast galeriist, mis saarepärasteid lugusid, sillutades Meninale ja Alejandrole, et seda tohutut projekti teoks teha. Ent ikka veel seikluse võlule, et ta sõna otseses mõttes sõjas käinud. Pärast ajakirjandus- ja teaduskonna lõpetamist oli ta mingil moel nihverdanud endale võimaluse kinnistada nii Afganistanis kui ka Iraagis. Ta oli kirjutanud ühest sõltumata teise järel, sattunud sõltuvusse ohu adrenaliinist ja hullunud üheks noateral, mis lisas intensiivsust kõigele, alates suhetest ja lõpetamiskulma õllega.

Kui Menina oli üritanud temalt muljeid küsida, oli Becky nähvat, et tema töödaja poolt soovitatud nõustamisest polnud abi ja ta oli jäänud sellest rääkida. Hea küll?

Menina vastas lamamistoolil istuv Becky oli joonud ara pool pulit veini ja tema parem jalg tõmbles. Ta oli tanu metallist jalatoele loomatu, vasak jalg lebas raskelt toolil ja kargud olid käeulatuses.

„Nii rahulik,“ pomises Becky ja võpatas nagu kõrvetada nagu kui kusagilt kloostri sügavusest kostis tellingute vali klobin kolin ja töömehed üle üürgava raadio karjusid.

Menina hammustas huulde, et mitte välja prahvatada oma jumal tänatud, et ajalehel jätkus mõistust keelduda Beckyt teemast. Becky oli tahtnud minna. Ta oli spetsialiseerunud lühetele, kes rääkisid jubedaid lugusid, asju, mida nad olid valmis teha ainult naisajakirjanikule. Seda ta oligi teinud, kui plahvatas ja kohvikutäis leski ja lapsi, kellega ta intervjuud tegi, õhku lendama püüdis toime tulla faktiga, et tema oli ellu jäänud.

Menina hoidis kerget tooni, püüdes otsusele jõuda, et Becky, et Hendrik tuleb lõunale, selle asemel et jätta see üllatus nagu tal plaanis oli olnud. Ei mingeid üllatusi, jõudis Menina sele.

„Mäletad seda UNESCO arhitekti, Hendrikut? Rootslane, deka, pikk, näeb välja nagu öökull? Tore mees, ta nagu meeldis.“

Becky noogutas ja tõi kuuldavale hääletsuse, mis kõlas nagu „või nagu „see abielus“, sõltuvalt, kui tähelepanelik kuulaja oli.“

„Ta sööb meiega lõunat ja ma tahtsin sulle öelda, et ta on lõunat.“

„Lõunasöök lõhnab igatahes suurepäraselt. Mul on hakanud Olles teemat vahetanud, sõi Becky ära viimased oliivid ja aia keste artišokkide taldriku kallale.“

„Almira küpsetab seda – see võtab umbes kaksteist tundi. Lõunatäidetud lammas.“

„Sellest on liiga kaua möödas, kui ma sind nägin.“ Becky tõmbles ja kopsis, nagu elaks see oma elu. „Ma igatsen meie pikki kohtumisi Pariisis või Veneetsias, nagu meil oli komistusi, kui sa alles abiellusid.“

„Mina samuti, aga nagu sa tead, olen ma suurema osa viimastest üheksast aastast olnud suur nagu elegant'ega ole lennata. Menina silitas oma kõhtu. „Tore, et Muhamed sel korral meil oli. tuli. Muide, kuidas su emal läheb?“ See tundus neutraalse küsimusega, nii et Menina vahetas teemat ja küsis.

Becky tõmbas teravalt hinge ja puüdis naeratada. „Ta ütleb, et lasteõpetaja töö oleks palju daamilikum – noh, võid ette kujutada. Ta ütleb, et ta on sinu jaoks, kui kuulis, et seekordne lugu on sinust ja fondist. Ta ütleb, et sa oled minu elus positiivne mõju.“

Mitte et meil poleks hea meel sind näha, aga sa ei rääkinud teletervet lugu selle intervjuu kohta, kui sa kaks päeva tagasi helisid. Telefonihendus pole just suurem asi ja mul on pea mähkmeid.

Becky tõmbas hinge ja ütleb, et see üks neid „kuidas tuleb tänapäeva naine toime oma poliitilise karjääri, oma karjääri ja perega“ asju. Ma tean, tean – okse! Näpud kurku. Aga ma pidin seda nii müüma, et see ei oleks probleemiks. Millest ma tegelikult kirjutada tahan – et siduda pärast 11. septembrit toimunud usuliste lõhedega –, on siinsed ideoloogilised konverentsid. Ma tean, et sa tahad poliitikat selgeks hoida, aga valguse laps, kui ma olen sõdadest kirjutades õppinud, siis on see see, et poliitikat ei saa religioonist lahus teha. Nii et ma lunisin, et teha lugu sinust ja fondist, sest sõjast olen kirjutanud. Ja mulle tuli pähe, et ma peaksin kirjutama kellestki, kes on rahu luua.“

„Nii et ma lunisin, et teha lugu sinust ja fondist, sest sõjast olen kirjutanud. Ja mulle tuli pähe, et ma peaksin kirjutama kellestki, kes on rahu luua.“

„Kui sulle sobib iga vabandus, et istuda, jalad üles tõstetud.“

„Kui sulle sobib, kui me praegu natuke tööd teeme?“ Becky sirutas käe, et näha salvestusvahendit ja vandus, siis tagus seda vihaselt rusi ja kirus. Menina võpatas.

„Kui sulle sobib, kui me praegu natuke tööd teeme?“ Becky sirutas käe, et näha salvestusvahendit ja vandus, siis tagus seda vihaselt rusi ja kirus. Menina võpatas.

„Kui sulle sobib, kui me praegu natuke tööd teeme?“ Becky sirutas käe, et näha salvestusvahendit ja vandus, siis tagus seda vihaselt rusi ja kirus. Menina võpatas.

„Kui sulle sobib, kui me praegu natuke tööd teeme?“ Becky sirutas käe, et näha salvestusvahendit ja vandus, siis tagus seda vihaselt rusi ja kirus. Menina võpatas.

rahastuse saame, miks mitte keskenduda sellel tsuklil UNESCO keskusele. See on loogiline, kui mõelda paralleelidele – rahastallimatus praegu ja kuueteistkümnendal sajandil. Inimesed on moodi antimoslemid, antisemiidid ja antikristlased, antikristlased ja antiprotestandid nagu alati. UNESCO kuulutas sõda maailmapärandi objektiks ja me korraldasime esimese usklike konverentsi umbes sel ajal, kui sa Iraaki läksid. Jutud levivad, et võtab ühendust üha enam grupe, meie konverentsikeskuse jaoks neutraalne kohtumispaik.

Mulle meeldib väga sinu fraas „rahu looma“ – just seda tahaksimegi ja meil on selleks rohkem raha vaja. Suur hulk töid sõid esimesed rahastused – seinte toestamine, torustik, nunnade uued eluruumid. Asjad varisevad ikka veel ja me hakkame uusi arheoloogilisi leide – ühel päeval leiti näiteks ajast pärinev naiste kamm. Viimaks saadi spetsiaalne vitriinikabiinoni eksponeerimiseks – see suurendab ja peegeldab, nii et need on tõesti võimalik näha. Sama kehtib kroonika kohta. Meil on Pentagoni tasemel turvasüsteemi ja see maksab raha. Poodi on handete kaup kroonika ja pühakirja tõlkeid erinevates keeltes, joni kopiaid ja maalide reproduktioone, nii et see annab sulle veel alles jäänud nunnade eest hoolitsemiseks. Meil on õed ja arst, kes kõik on nunnad, valmis austama nende soovi kloostri lahkuda, isegi kui tegemist on haigusjuhtumiga.“

Becky niheles ja lülitas diktofoni välja.

„Ja õde Teresa?“

„Ta näeb habras välja, aga ta on hävimatu. Ta nõuab ikkagi saaks koidu ajal tõusta ja kohviku jaoks *polvorónes* teha. Tõusis kaeoperatsioonist – ta usub, et see on jumala tahe, et ta ei tundub, et vastutasuks on jumal andnud talle uue hingamise. Ta arvavad, et tal on võluvõimed, sest ta ütleb neile, et ta näeb kogu. Ta on küll toriseja, aga lapsed jumaldavad teda, nii et viin nad iga päev mõneks minutiks talle kulla.“ Menina ohkas. „Tal on kasvatamise kohta palju nõuandeid.“

Võin kihla vedada! Ma lähen ütlen talle pärast tere,“ ütles Becky. Mul pean kirjutama paar sõna sellest, kui imeline sa oled.“ Ta lülitas diktofoni uuesti sisse. „Inimesi huvitab, kuidas hõivatud poliitikute naistele on töö ja pere, tulevad toime kõikide nende lisanõudmistega, välja näha, asjadega kursis olla ja toetust avaldada. Sa juhid seda võtmist täistöökohaga, Menina – kuidas sa kõik tehtud jõuad?“

Menina oigas. „Mul pole aimugi, sest ma pole iial kõiki selleks pühendatud asju tehtud saanud. Ma prioriteerin kaost. Töömehed ohustavad vaidlevad pidevalt, tahavad, et ma plaane vaataks või valaks või tekitavad tohutu jama just enne tähtsa delegatsiooni tulekut, kui me peame hea mulje jätma. Küllastan iga päev nunnasid, et kas neil on midagi vaja. Kui jätta kõrvale fakt, et mul on viis laps ja kuues iga hetk sündimas, on veel kirjavahetus ja inimeste vahelkontaktide loomine ja esinejate leidmine konverentside jaoks. Kui meil on aega ja siesta ajal pausi ei teeks, kukuks kokku. Aga kui meil ei ole assistent ei oleks, siis ma loobuksin. Tema on tõhus.“

Aga sina pead kõnesid ja puha, sina oled instituudi nägu. Kuidas onnestub nii hea välja näha?“

„Õnneks muudab rasedus inimesed leebemaks. Sündmused tabavad Alejandroga kogu aeg ootamatult. Alejandro naerab ja ütleb, et need pered on normaalsed, ja ma olen alati palju lapsi tahtnud – et on see adopteeritud lapse sündroom –, aga ta lubas, et laseb pärgumist vasektoomia teha. See on temast väga ebahispaanlaslik. Jumal, ära seda kirjuta!“ Menina kummardus ja lülitas diktofoni välja. „Ma abita näeksin välja nagu midagi, mis kass õuest tuppa veab. Kõik, mis nüüd temaga poodi minemast, sest väidab, et tema osaks on ainult meeste pingil istumine.“

„Ma teen lastest ka mõned pildid, nad on imearmsad.“

„Näe peavadki päikese käest ära tulema. Tüdrukud, tulge tehke mulle kalli ja jooge natuke mahla,“ hüüdis ta.

Neli väikest tumedasilmselt tüdrukut – seitsmene, kuue-, viiene ja kolmeaastane – ühesugustes kurrutatud päikesekleitides tormasid tema, nende järel tuli tüdrukute vanaema.

Becky haaras fotoaparaadi ja võttis lapsed sihikule. „Proua Walker teil on käed tööd täis.“ Väikesed tüdrukud ja Becky tegid üksteist nägusid, kui Becky pildistas.

„Jah, kullake, on küll. Mind on õnnistatud, et neid nii palju on.“

Kostis automürinat, keegi lähenes kloostriväravate juurest mõnda värskelt kruusaga kaetud teed. Menina sulges silmad ja naeratas õnnelikult, nähes autost väljumas tumedasilmset pintsakus ja avanud kaelusega särgis meest, kes oli koduteel liiga kiiresti sõitnud, käes lilles oma naisele.

Vanasse palverändurite aeda, mis nüüd oli nende eraaed, viiva trepi jalamil naeratas ka Alejandro, kuuldes oma tütarde naeru terrasilt, kus Menina, tema ema ja sõbranna teda ootasid, ja äi hüüdis ühele tüdrukust: „Võta end kokku!“ Alejandro tundis lambaliha lõhna ja teadis, et ämm oli katnud viinamarjaaeda laua nende pulmaserviisiga ja et laisale lõunale puude varjus pere ja naise parima sõbranna seltsis jargneb siesta. Rasedus suurendas Menina seksisust ja siis jääb ta Alejandro käte vahel magama, laps neid mõlemaid põtkimas. Nad külastavad nunnade eluruume, et kuulda, millest öde Teresa peab täna vajalikult rääkida. Ja kumbki neist poleks vahetanud seda mitte millegi vastu maailmas.

Alejandro oli trepil, poolel teel nende juurde, kui sügavalt kloostri sisemusest kostis kohutav pauk nagu plahvatus ja kokku kukkumise müüri kolin. Alejandro vandus, pillas lilled käest ja tormas trepist üles, hüüdes: „Menina!“

Trepi lõpus oleks ta peaaegu pörganud kokku Beckyga, kes kukudel temast möödudes plahvatuse poole kiirustas. Becky nägi vähem rohkem kui pahane, ta nägi välja ohtlik, näost valge ja karjus midagi arusaamatut. Alejandro luges kiiresti kokku oma lapsed, veendumaks, et kõik olid väljaspool ohtu, ja ulatas käe Meninale, kes püüdis muusiklikul ilmel end toolilt püsti ajada. Alejandro pöimis käed tihedalt naise ümber. „Jumal tänatud!“ „Kõik on korras, kallid, see polnud pommitus.“ Hendrik hoiatas mind, et nad lammutavad vanas palverändurite ruumis müüri ja see võib lärmi teha, aga Becky on veidike närviline – ma

ei teadnudki enne, kui nägin, kui tõsiselt ta viga on saanud. Ma arvan, et tal on traumajärgne šokk ja ta vajab abi. Me peame ta kätte saama, enne kui ta Hendriku karguga maha lööb.“ Ta tõmbas meest kloostrist ümbruva tolmupilve poole. „Becky on liiga kaua üritanud ise hakkama saada. Ta vajab professionaalset abi, rahu ja vaikust. Olin tema tuleku üle nii rõõmus, sest arvasin, et siinolekust võiks abi olla, aga kuula nüüd, kuidas ta vaese Hendriku peale karjub! Saad aru, mida ma öelda tahan? Ja ma kutsusin Hendriku meiega lõunat sööma, sest ta meeldis Beckyle, kui nad varem kohtusid, aga Hendrik oli abielus. Mul ei olnud võimalust Beckyle öelda, et ta on nüüd lahutatud. Lootsin, et meiega kohtumine tuletaks Beckyle meelde, et ka häid mehi on olemas... Ma olen idioot.“

Oma rasedat naist rahustades sosistas Alejandro: „Mina arvasin, et see on pommitus. See pole üllatav, et Becky sama arvas. Aga Hendrik ja Becky jäi ja tuli.“

Nad kuulatasid ja kuulsid Becky häält, see oli muutunud kiledaks ja hõõrerdiliseks. Kõhides ja tolmust eest lehvitades astusid nad ettevaatlikult üle lõhutud müüri tükkide ja läksid karjumise suunas. Mis korraga katkes.

„Jäi te, kas Hendrik elab veel?“

Alejandro vaatas hämarusse ja nügis Meninat, kui tolm aeglaselt lahus. „Võib-olla oli sul õigus.“ Pika pimedate koridori lõpus oli pikk blond prillidega mees pannud käed kaitsvalt ümber lühikest kasvu naise, kelle juuksed olid päikesest nii pleekinud, et tundusid hämaras valguses valged. Naise nägu oli vastu mehe õiga surutud ja mees sosistas talle kuuldamatuid lohutussõnu, teda õrnalt edasi-tagasi kõigutades. „Läheme tagasi ja jätame nad omaette,“ soovitas Alejandro.

„Oh“ ütles Menina. Ta peatus ja hingeldas abikaasa käsivarrele toetudes. „Oh, Alejandro, ma kardan, et see oli tuhu. Ainult kerge.“

Jumal tänatud, et ma kodus olen. Arvasin, et sul on veel kaks nälgivat aega.“

Lapsed ei pea eriti tähtaegadest kinni. Aga praegu on vara. Ilmselt oli see valehäire.“

„Issi?“

Nende nelja-aastane seisis ukseavas.

„Oota siin, Marisol, sees on segadus. Sinu jaoks liiga ohutik. Ma tuleme emmega välja.“

Marisol trampis jalga vastu maad. „Tehke ruttu, sest ma tahan teile rääkida! Aias oli daam. Ta tuli pärast suurt pauku ja ütles, et ma ei kardaks. Tal oli pikk kleit seljas ja see lehvis tuules ja ma nähtasin talle oma uut jalgratast ja helistasin kella ja tema naeratas ja ütles: „Tss.“ Ma olin siis tss. Siis näitas ta mulle väätide vahel püksikese pesa. Selles olid väikesed munad. Ta küsis, kas ma tahan teada, et mida? Tädi Becky abiellub ja jääb siia elama. Ma ütles daam, et tema elab ka siin, et ta oli ära läinud, aga tuli tagasi. Rääkisin vanaemale, aga vanaema ütles, et daam ei olnud päris, et ta oli, emme, ta *oli!*“

Menina vahtis oma tütart ja kummardus kohmakalt teda kallistama. „Marisol! Oh, kullake...“ Ta tõstis pilgu Alejandrole. „Salome!“ vormisid ta huuled. Alejandro kehtas õlgu.

Siis kuuldus nohinat ja aeglasti samme. Mees kõhatas. Hendrik vaatas neid tõsiselt läbi oma sarvraamidega prillide. „Ettevaatust!“ ütles ta. Ta kandis suurt nelinurkset eset, mis paistis olevat pakitud karkisessa vanasse kangasse. Pisarakriimulise näo ja kurnatud ilmeaga Becky tuli longates mehe järel. „Ma rääkisin just Beckyle, et leiame midagi peidetuna seinast, mida me lammutame. See on väga huvitav leid, ma arvan. Tulge, me peame seda vaatama.“ Alejandro läks talle appi.

Köögis tegi Almira suure söögilaua ruttu lagedaks ja Hendrik pani eseme käest. Menina ütles: „See näeb välja nagu maal. Seina taga! Nagu oleks see peidetud?“

Ta tundis veel üht tuhu. Sünnitushaiglasse orus oli pikk sõlt, aga kõigepealt tahtis ta teada, millega siin tegemist oli. Ta võttis peidetud kanga ettevaatlikult ära, puhus tolmu eemale ja selle all nägid nad inimeste salga nõrku piirjooni. „Mida paganat... andke mulle leiba.“ Almira haaras lõunasöögiks valmis pandud leivakorvi ja ulatas

Menimale. Kõik kogunesid ootusärevalt lähemale, kui Menina pisut muutust ühest kohast ära puhastas. Siis teisest. Isegi Becky paistis huvi tundvat.

Nad nägid viie pea piirjooni.

„Ool!“ Kas see oli veel üks tuhu? Menina püüdis sellest mitte välja tulla, ta pidi teada saama, kas see oli see, mida ta lootis – puuduv puudetükk. Ta võttis veel leiba ja töötas nii kiiresti kui võimalik, kuni istujad olid teistele nähtavad. „Esperanza saab vanaisa kukil istuda. Minu tahan ka näha, issi, võta mind sülle!“ nõudis Marisol. Alejandro võttis ta sülle. Tüdruk kiljatas ja osutas kujule portree paremal pool. „Emme! See oled sina!“

„Tal on õigus!“ hüüatas Becky, Hendrik tema taga seismas.

„Kindel see,“ nõustus Virgil. Almira silmad läksid suureks. Ta lõi risti ette. Sarnasus oli vaieldamatu.

„See on Esperanza,“ ütles Menina. „Ja... ja teised.“ Ta osutas neile ja nimetas lihtsa vaevaga kõiki nimepidi. Sanchia, Marisol, Pia, kelle juuksed olid nagu kuupaiste, ja kääbus Luz.

„Aga see on *minu* nimi!“ protestis Esperanza Virgili kukil.

„Jah, on küll, just nagu Esperanza pildil on ilmselt sinu vanavana... Ma ei tea, kui kauge vanavanaema. Võib-olla oled ühel päeval tema moodi, kui suuremaks saad. Ja kui see nii on, räägin sulle temast kõik.“ Menest tüdrukutest ja Isabellast, kellest oli saanud öde Beatriz, ja Salomest ja inka komandörist, kuidas Esperanza oli abiellunud Salome poja don Migueliga... kõik, mida Menina teadis oma esivanematest, et teinud temast vähem Walkerite tütart.

Järgmine tuhu äratas ta mõtisklustest. Tugevam. Ilmselt oli aeg minna.

„Mulle meeldiks kõigepealt lõunat süüa, aga see laps,“ teatas Menina, „sünnib selle laua peal, Alejandro, kui me kohe haiglasse ei lähe!“ Tekkis jahmunud segadus, Almira jooksis haiglasse helistama, Sarah-Lynn rääkis Virgilile, kus Menina kott on, ja väikesed tüdrukud hakkasid üles-alla hüplema. Alejandro otsis paaniliselt taskutest autovõtmeid ja Sarah-Lynn jagas kõigile korraldusi.

Menina osutas võtmetele köögilaua, kuhu Alejandro oli pannud, ja ütles mehel käsivarrest hoides: „Aga enne kui läheme, sa oleme nime suhtes otsusele jõudnud. Või tegelikult ma arvan, et sa valis meid veidi aega tagasi, kui Marisol aias oli.“ Ta tõstis Alejandro poole vaadates kulmu, et näha, kas mees oli nõus. Alejandro naeris.

Kostis koor: „Mis see on? Te ei saa enne minna, kui olete mattööelnud!“

„Salome loomulikult,“ ütles Menina kõhtu paitades. „Salome tuleb lõpuks koju.“

Kirjastuse Ersen
kõik raamatud
internetipoes:
www.ersen.ee

Hinnad sõbralikud!

Esmatellijatele kingitused

tel 602 3086, 53 924 601
e-post rkaup@ersen.ee

Külasta veebipoodi

www.ebooks.ee

ja loe e-raamatuid
otse arvutist

Telli kingitus, mis ei unune
Nimeline raamat igaks tähtpäevaks

- VÕLUMUINASJUTURAAMAT
- NIMELINE TARKUSERAAMAT
- NIMELINE KOKARAAMAT
- NIMELINE MÄRKMIK

www.kinkeraamat.ee

tel 602 3086, 53 924 601 e-post info@kinkeraamat.ee